

SZÉKELYUDVARHELYI KÓDEX
1526 – 1528

SZÉKELYUDVARHELYI KÓDEX
1526 – 1528

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

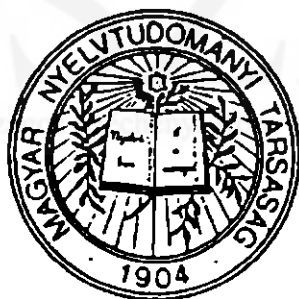
RÉGI MAGYAR KÓDEXEK
15. szám

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

SZÉKELYUDVARHELYI KÓDEX

1526 – 1528

A NYELVEMLÉK
HASONMÁSA ÉS BETŰHŰ ÁTIRATA
BEVEZETÉSEL ÉS JEGYZETEKKEK

MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TÁRSASÁG

BUDAPEST
1993

20.163 AZ EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM
BÖLCSESZETTUDOMÁNYI KARA
MAGYAR NYELVTÖRTÉNETI ÉS NYELVJÁRÁSTANI TANSZÉKÉN
KÉSZÜLT

Az előkészítő munkát végezték
N. ABAFFY CSILLA és E. ABAFFY ERZSÉBET

Közzéteszi, a bevezetést és a jegyzeteket írta
N. ABAFFY CSILLA

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

A munkálatok az MTA és az OTKA
kutatási pályázatainak keretében folytak
BENKŐ LORÁND
irányításával

MB 146.275

1993

TARALOM

Bevezetés	7
A kódex leírása	7
A kódex története	9
A kódex tartalma, latin forrásai, párhuzamos helyek a magyar kódexekben	13
A kódex írása és hangjelölése	20
Irodalomjegyzék	25
A kódex hasonmása és betűhú átirata	27

BEVEZETÉS

A Székelyudvarhelyi Kódex 1526–1528-ban íródott, magyar nyelvű, apácák számára készült ferences kódex. Egyike azon ritka kódexeinknek, amelynek, illetve részleteinek fordítója és másolója is ismeretes. A Székelyföldről származó Nyújtódi András fordította és írta a kódex első két részét: Judit könyvét és a katekizmust. Ezt a halálról szóló példák gyűjteménye követi, melyet feltehetően a kódex tulajdonosa, Nyújtódi húga, Judit apáca másolt. A kódex további részei az engedelmességről és a szerzetesi életéről szóló elmélkedéseket, valamint evangéliumi szakaszokat tartalmaznak. A kódex utolsó bejegyzett tulajdonosa a székelyudvarhelyi római katolikus gimnázium. A kódexet ma a székelyudvarhelyi római katolikus plébánián őrzik.

A kódex leírása

A kódex anyaga papír. Mérete 141–142 x 100–104 mm között változik. Terjedelme 188 fólió, azaz 376 pagina. Az első kéz eredeti levélszámozása a felső jobb sarokban piros tintával írt római számokkal, előtte és utána piros ponttal I–CXXIX-ig tart. (Kivétel a negyedik levél, ahol arab szám szerepel.) Az első kézírás utolsó negyedében az alsó jobb sarokban saját kezű, fekete tintával írt, apró római számok is láthatók, de ezek nincsenek minden levélen, talán a kötéskor vágódtak le. A különböző részek egybekötése után egy késői kézírás 130-tól, fekete tintával a lapok alján középen, arab számokkal folytatja és írja végig a levélszámozást 201-ig. A 130-cal kezdődő levélszámozás első levelein késői, nagyon apró, fekete tintával írt arab számok találhatók, 1–2-ig a levél jobb alsó sarkában, 3–8-ig a levél bal alsó sarkában.

A kötet öt, egy ideig külön, önállóan használt rész egybekötéséből keletkezett. Ezt az egyes részek első és utolsó lapjainak erősebb szennyezettsége is bizonyítja. A kódex 44 ívfüzetből áll. Az első rész, Nyújtódi András keze írása, 33 négyleveles ívfüzet, melyből hiányzik az első ívfüzet 2–3. levele, a tizedikből a 37. és 40. levél, a tizenegyedikből a 44., a tizenkettedikből a 45. és 48., a tizennegyedikből az 53. és 56. levél, hiányzik a teljes tizennyolcadik ívfüzet, vagyis a 69–72. le-

vél. Az utolsó, vagyis harminc arma ik füzetből csak egy, a 129. e-
vél van meg, így a szöveg is töredékben maradt. A kéziratok egybekö-
tések a mű vége valószínűleg már hiányozhatott. – A második rész
5 nyolcleveles, hiány nélküli füzetből áll. – A harmadik rész egy
nyolcleveles füzet, melynek utolsó három levele ki van vágva: ezek a
késői arab levélszámozáskor már hiányoztak. – A kötet negyedik része
3 nyolcleveles füzetből áll, melynek harmadik füzetéből csak az el-
ső levél van meg, itt a szöveg is csonkán maradt. – A kötet végén egy
tízleveles füzet van, melynek szövege elől-hátul csonka. Vízjeleket
csak nagyon halványan és töredékesen lehet néhol látni. Így az első
rész papíráján előbb csillagos horgony, később mérleg nyomai, a máso-
dik és harmadik részben újra a csillagos horgony töredékei látszanak.
Az utolsó két részben oly kicsik és töredékesek a jelek, hogy belőlük
semmire sem tudunk következtetni.

Kódexünk hat kéz írása, mindegyik kurzív, kivéve a második kezét,
mely bastarda írásformájú. Az írástűkör mérete, a sorok száma, a dí-
szítések, a színes tinta használata kezenként változó, e sajátosságokról
külön fejezetben lesz szó.

A kódex kötése egykorú fatáblás, két dupla bordára fűzött vaknyo-
másos barna bőrkötés. Mérete 155 x 108 x 43 mm. Elő- és háttáblája
azonos díszítésű. A külső, első keretet virágos rácsdíszes bélyegzők al-
kotják. A második keretben kis méretű rozetták vannak elszórtan. A
középmezőt egyetlen, centrálisan elhelyezett, ötszirmú rozetta díszíti.
A gerinc három mezője is díszített. A felső és alsó mezőt ugyanaz a
rácsdíszes bélyegző tölti ki, mint amelyik a táblák külső keretében lát-
ható, a középső mezőben azonban szíves rácsdíszes bélyegzők állnak.
A kötetet tehát négyféle bélyegző díszíti, a rozetták gótikusak, de a
rácsdíszek már a reneszánsz formakincséhez tartoznak. A centrális el-
rendezés is reneszánsz jellegű. A bélyegzők típusait tekintve kétség-
telenül megegyeznek a XVI. század első felében használt magyar rene-
szánsz kötések bélyegzőivel, de metszésük eltér a Budán használato-
saktól. Egyelőre nem ismerünk más olyan kötetet, melyen a négy bé-
lyegző bármelyike is szerepelne. A kódex kötése a XVI. század köze-
pén készülhetett, nagy valószínűséggel az erdélyi reneszánsz kötések
egyik korai példánya. A könyvet 1993-ban restaurálták, ekkor pótolták
a két rézkapcsot, melyből csak a hátsó táblán lévő két lapocskája volt
meg. A pamut oromszegés és a merített-papír előzékek is újak. (A
kódex kötését Rozsonдай Marianne határozta meg.)

A kódex története

1. A kódex eredeti szövegében két helyen találunk évszámot. Az első rész utószavában a 101. és a második kézírás végén, a 312. lapon:

„Ezen zerent vegeztetýk az zent Iwdýth Azzorínak o Kõrñve az dereek zent ýrasnak bõtýve zerenth Az Mý bodog zent Afanknak padvaý zent Antalnak estýn, vrvnk Crýstvs Iesvsnak, az zýz marýa mehetõl zýletesenek vtanna, Ezer õt zaz hvzon hatod eztendõben” (100–101. lap).

Tehát a scriptor a mohácsi vész évében, 1526. június 13-án végezte be írását. Ugyancsak itt, a Judit könyve záradékában nevezi meg magát az író, aki egyben fordító is:

„Imé azerth en zeretõ hvgom Nývýthodý Ivdith, az te neveden valo zenth Azzonnak kõrñve, melet en az te zegeri bañad, Nývýthodý frañ Andras, megh ýrtam az dýaký bõtýrõl, ez maðar ñelwre, az te hozdad valo atýafývsagos zeretetnek mýatta megh õozettetvéén, es hoð ne lennél, az te Celladban Az te zentednek kõrñvénelkýl, de vallanád ezt, az te lelkednek výgaztaltasara, Ne nézed kedég zeretõ hvgom ez ýrasnak az o parazt voltat, hanem az o ýgaz értelmét Kýben hamýssat nem lelhecz,” (102–103. lap)

Mindebbõl megtudjuk, hogy Nyújtódi András fráter apáca-huga, Nyújtódi Judit számára fordította le a Judit könyvét.

LUKINICH IMRE, aki a kódex 1907-es kiadásának bevezetõjét írta, nagy szorgalommal kinyomozta, hogy kódexírónk az eredetileg kézdiszéki Nyújtód községbõl származó család tagja (LUKINICH IMRE, Bevezetés: Nyelvemléktár XV. Különnyomat. Bp., 1907. XIV–XVII). A család már a XV. században több ágra szakadt, és a szomszédos megyébe is áttelepült. Így a Székely Oklevéltárban már udvarhelyszéki, rugonfalvi, kereszturni, szentdemeteri elõnévvel is szerepelnek. LUKINICH szerint egy kereszturni elõnevet használó Istvánnak a fia András, lánya Judit, másik fia Demeter, aki a század végén királybíró is volt. Nemesi kúriájuk nyomát Keresztúrfalván mutatja ki BENKÓ ELEK (A középkori Keresztúr-szék régészeti topográfiája. Bp., 1992. 174).

Nyújtódi András 1508-ban ratkozik be a krakkói egyetemre, 1509-ben a magyar bursa seniora, majd consiliáriusa. Szerepe van Zsigmond lengyel királytól a magyar bursa számára 1507-ben nyert sőalapítvány kibővítésében (SCHRAUF KÁROLY, Regestrum bursae hungarorum Cracoviensis. A krakói magyar tanulók-háza lakóinak jegyzéke 1493–1558. Bp., 1893. 1–2, 13, 48, 50, 74). Hogy Nyújtódi András ferences barát volt, ezt csak a könyv első kötetáblájának belső oldalán Fancsali Dánielnek 1810-es bejegyzésében olvashatjuk. De ezt egyértelművé teszi Nyújtódi szövegében a ferences atyák megnevezése is. A Judit könyve záradékában írja: „Az Mű bodog zent Atanknak padvaý zent Antalnak estýn...” (100. lap); a katekizmus-részben pedig „Angál dýzý zép zent bonaventura doctor Atank...” (174., 175. lapokon) nevét találjuk.

A második kéz írásának végén, a 312. lapon található egy újabb évszám, és itt helynév is előfordul:

„ez koný ziz lean Iudit azzon eh: ezer öt zaz huzon nolu
esztendõben irtac thouisson:”

Minden bizonnyal ő Nyújtódi Judit, aki ezek szerint Tővisen volt apáca. Vagy ő maga másolta, vagy az ő számára írták ezt a részt, de mindenképpen az ő tulajdona volt, mint ahogy övé volt a Judit könyve is. Később – de mint a kódex kötése bizonyítja – ugyane század közepén köthették egybe az addig külön álló részeket. Kódexünk első tulajdonosa nyilvánvalóan Nyújtódi Judit volt. Apácák használatára készült a kötet többi darabja is, ezt mutatja az is, hogy például a 345. lapon ilyen megszólítást olvashatunk: „Annakokaert en dragalatos hugaim maradyonk meg az zent zerzetben”.

Kódexünk XVI. század utáni sorsáról semmi biztosat nem tudunk. A szövegekőzi későbbi, idegen kéznyomok csak tollpróbálgatások. A hátsó táblába ragasztott lapon szerepel egy kiigazított latin mondat alatt „P. Mich. Demeter” név, de róla és a kódexszel való kapcsolatáról nem tudunk semmit kideríteni. Már többre következtethetünk az első kötetáblába ragasztott előzéken található jezsuita jegyekből. LUKI-NICH bevezetőjében feltételezi, hogy a kódex a székelyudvarhelyi jezsuita kollégium tulajdonába került.

IHS AYA

A jezsuita jegye re írta r áncsa i D nie atin e egyzés t:

„Post longam curiositatem Ao. 1810 detexi
librum hunc scriptum esse in utilitatem
Monialis Judithae Nwythodý
a Fratre Andrea Nwythodý Franciscano
Anno 1526 vide pag. 60. 61.
Daniel Fantsali
Parochus Gyergyo sz Miklos.
Nwythodý scribitur ad moderni temporis
orthographiam Nyújtodi.”

Fancsali már 1792-ben a székelyudvarhelyi katolikus gimnáziumban tanított és később 1882-től 1830-ig itt igazgató is volt. Valószínűleg tőle került a kódex a tanári könyvtárba. Sajnos a gimnázium könyvtáráról múlt századi nyilvántartást nem találtunk, bár a kötet gerincén tollal, az első kötéstáblán ceruzával írt számok (45, 924, 159, 563) nyilván könyvjegyzékekre utalnak. Ugyancsak itt, az első kötéstáblába beragasztott előzéklap alján szerepel újkori kézírással: „A székelyudvarhelyi róm. kat. gimnázium tulajdona.”

A kódex legújabb kori történetéről a kötet dobozának belső részén levő feljegyzés ad tájékoztatást: „Megőrzésre átadtam a szombathelyi róm. kat. püspökségnek 1944. dec. 16. Jancsó Ádám gimnázium igazgatója”. A második világháborúban menekített kódex az Országos Széchényi Könyvtárba került. Albert Dávid, aki 1958-ban és 1959-ben a székelyudvarhelyi gimnázium igazgatója volt, Jóború Magdától, az OSzK akkori igazgatójától kérte és kapta vissza a kódexet 1959-ben. Azóta a székelyudvarhelyi római katolikus plébánián őrzik.

2. Kódexünket Szabó Sámuel, kolozsvári református kollégiumi tanár fedezte fel 1876-ban egy Székelyudvarhelyen tartott középiskolai tanári értekezéslet alkalmával. Szövegét lemásolta és szótárt készített hozzá. Felvette a kapcsolatot Budenz Józseffel, akivel Göttingában együtt járt egyetemre, és kérte, segítsen a szöveg kiadásában. A Nyelv-tudományi Bizottság örömmel fogadta az ajánlatot, és megbízta Szabó Sámueli a szöveg gondozásával s a bevezető megírásával. A kódexet felvették a Nyelvemléktár XV. kötetének tervezetébe, a kötet szerkesztője Volf György volt. Az Akadémia kéziratárchában őrzött levelek (K 30/18-22, Ms 510/12, 523/54-55, 59, 4867/34, 5450/125), iratok

(RAL 415/1885, 559/1890, 566/1897, 5/1898, 319, 388/1901, 361/1902, 78/1903, 48, 409, 429, 457, 458/1906, 240, 533/1908) és a Nyelvtudományi Bizottság jegyzőkönyvei (K 1568/1885, 1886, 1890, 1893, 1895, 1897, 1902, 1906, 1907, 1908) alapján nyomon követhetjük a kiadás történetét. 1886-ban a tényleges munka elkezdődött, a kódexet felküldték Pestre, év végéig a szöveget kiszedték, a korrektúra viszont lassan készült. 1890-ben a kódexet újra felküldték, az utolsó két ívet is ellenőrizték, már csak Szabó Sámuel bevezetője hiányzott.

A következő évtizedben a munka teljesen leállt. Budenz József 1892-ben, Volf György pedig 1897-ben meghalt. A kilencvenes évek végén, tévesen, a kódexet a székelyudvarhelyi református gimnáziumban keresték. 1902-ben Burger Arthur újra megtalálta a katolikus gimnázium tanári könyvtárában. Felfedezését közölte kollégájával, Lukinich Imrével, és együtt jelentkeztek az Akadémián a kódex kiadásának tervével. Szilády Áron, akire a Nyelvemléktár ügye bízott, jelentkezésüket örömmel vette a bevezető megírására, és közölte, hogy a kódex szövege kiszedve, nyomtatásra készen áll. Közben Szabó Sámuel meghalt úgy, hogy a bevezetőt nem készítette el. A Nyelvtudományi Bizottság 1906-ban Katona Lajost bízta meg a XV. kötet kiadásával. A kódexet újra felkérték Budapestre. A gimnázium igazgatója ekkor Soó Gáspár volt, aki el is küldte s 1908-ban visszakapta a kötetet. Lukinich Imre beadta nagyon alapos bevezetőjét a kódex történetéről és tartalmáról. Burger a rá eső részi nem készítette el, így a nyelvészeti bevezető megírásával Simonyi Zsigmondot bízta meg. 1907-ben megjelent a Székelyudvarhelyi Kódex a Nyelvemléktár XV. kötetének különnyomataként SZABÓ SAMU neve alatt, SIMONYI és LUKINICH bevezetőjével. Simonyi szótárt is mellékel, de nem hivatkozott arra, hogy használta volna Szabó anyagát. Majd a XV. kötet egésze 1908-ban látott napvilágot, hol a többi, még benne lévő kódexszel együtt erről is KATONA LAJOS írt bevezető tanulmányt.

A k dex tartalma, latin forrásai, párhuzamos helyek a magyar kódexekben

Kódexünk hat tartalmi egységből áll, hat kéz írásával, de a kézírások nem részenként változnak, hanem az 1. és 2. részt Nyújtódi András fordítja és írja, az 5. rész viszont nem egy kéz írása, hanem ketten másolták: a negyedik kéz egy félbemaradt mondatát folytatja az ötödik kézírás.

E l s ő r é s z . Judit könyve (1–103. lap). A szövegből 9 levél, vagyis 18 lap elveszett, ez kiderül a tartalom és az eredeti lapszámozás hiányaiból. Mint már idéztük, Nyújtódi András 1526-ban készítette a fordítást apáca húga, Judit számára. Utószavában, a 101. lapon még a következőket írja:

„Demaga, mýkeppen ez kőnű felől, zenth ýeronýmvs
ýrvala az keeth zent apaczýanak, Azaz, az özveg pavlanak,
es az zűz Evstokhýmna ... ýme megh ýrtam ez kőnvet,
megh Gýozettetwén az tű hozzatok valo tűzta zeretetnek
mýatta, nem Lak az ýgeket ýgéekre magrazvan, de az
éértelmet az ýgaz ertelemre hozvan, Az kaldeos rielwrol
dýaký rielwre.”.

Ebből következtethetünk arra, hogy Nyújtódi olyan Bibliából fordította Judit könyvét, mely Szent Jeromos bevezetőjével és Nicolaus de Lyra magyarázataival jelent meg. (Jeromos bevezetőjéből derül ki ugyanis, hogy ő káldeus nyelvből fordított, Lyra magyarázataiból pedig, hogy Jeromos Paulának és Eustokhiumnak ajánlotta a művet). Ilyen kiadás 1481-től több is volt.

Judit könyvét megtaláljuk még a Bécsi Kódex 11–47. lapjain. Nyújtódi fordítása azonban ettől független, önálló alkotás. Sok egyéni sajátosság, megoldás jellemzi. Nyilvánvaló, hogy lényeges célja az volt, hogy érthetőbbé tegye olvasója számára a szöveget. Ezért például a latin névmások helyén gyakran újra kiteszi a személyneveket (Judit, Olofernes), hogy a lassabban olvasó apácák a szövegben már távoli alanyt, tárgyat stb. azonosítani tudják. Gyakran használ szinonimákat (*törnek torkával, azaz élivel; lámpásokkal, azaz szövétnekekkel* stb.), megmagyarázza a földrajzi helyeket (*Eufrates, Tigris vizei; Samária országa; mélység, azaz Veres tenger* stb.), a vallási szokásokat értelmezi (pl. a zsidók szent áldozás előtti mosdása stb.). Sokszor bővebben for-

dít, megmagyar a foga makat, a rgyakat. Magyarázatait kettős zárójelbe teszi, vagy – ha hosszabb terjedelmű – más színű tintával írja. Így például az eredeti kódexből derült ki, hogy az 57–58. lapon található „in cantis” fordításának terjedelmes fejtegetését lila tintával írta le, hogy ezzel is elkülönítse az eredeti szövegtől saját kiegészítését.

M á s o d i k r é s z . Örök boldogságnak fundamentuma (104–232. lap). A szöveg csonka, mert közepéről kiszakadt 4 levél, vagyis 8 lap, az egész mű vége pedig hiányzik. Nyújtódi András kézirása, valószínűleg saját fordítása is. Ez a mű a legrégebb magyar nyelvű katekizmusunk. Sajnos, latin eredetijének csak mintegy felét tartalmazza. Nyújtódi fordítása elején azt mondja, hogy a latin szöveg III. Ince pápától származik, de mint VARGHA DAMJÁN 1915. okt. 19-én, a Nyelv-tudományi Társaságban tartott előadásában kimutatta (MNY. XI, 415–6), Nyújtódi a „Fundamentum aeternae felicitatis”-nak egy olyan példányát használhatta, melyet III. Ince „De contemptu mundi, sive De miseria humanae conditionis” című munkájával egybekötve, együtt nyomtattak ki, és mivel kolofonja csak ez utóbbi műnek van, ezért hihetette Nyújtódi, hogy a Fundamentum is III. Ince munkája. Ilyen kiadás 1501-től több is megjelent. Ugyanezt bizonyítja WALDAPFEL JÓZSEF is 1940-ben megjelent tanulmányában (ITK. L(1940.), 242–58, 356–67).

Nyújtódi fordítására itt is jellemző, hogy célja a minél jobb megértetés. A katekizmus kérdés-felelet formáját, a tárgyaló témák pontokba szedését még szigorúbban betartja, mint az eredetije. Az olvasó számára ismert evangéliumi helyeket még bővebben idézi, ugyanakkor a klasszikus auctoroktól való idézeteket ritkítja; ennek ellenére kódexeink közül még így is itt találkozunk legtöbbször velük (pl. Seneca, Cato, Cicero, Iuvenalis, Terentius, Arisztotelész). Minthogy apáca húgának szánja fordítását olvasmányul, ezért elhagyja az ifjakkal szóló részeket, gondosan átdolgozza a bujaságról szóló szöveget: maga is jelzi e kihagyást a 193. lapon:

„Völlehet hog ez Týztasag ellen valo gonoz búnról, Tõb
ýras volna, hog az o vlatatos gonoz artando voltat
Nýlwabban meg Érthetnõk, de megh nem ýrom az tó
zemelteknek týztasagos Týzteletességérth.”.

Ebben a részben is szívesen magyaráz, figyelmeztet, például a 108–9. lapok margóján:

„ŷtt ŷol megh lasd mŷnt kefen ertened merth ŷol megh kel
ezt erten[·] és me[·] kel tanolnŷ, hog n[·] erled vŷzh[·]”.

Nyŷjtódi András fordítására a szeretetteljes gondosság, a személyes hang jellemzô.

Harmadik rész. A halálról (233–312. lap). Mint az utolsó lapon olvashatjuk, ezt 1528-ban írták Tövisen. Tulajdonosa, esetleg másolója Nyŷjtódi Judit volt. Valószínűleg több mûbôl szerkesztett elmélkedés, példák gyŷjteménye. WALDAPFEL JÓZSEF már idézett tanulmányában sorra veszi az itt szereplô 31 példát, és igyekszik latin forrásait meghatározni. Ezek Temesvári Pelbárt, Johannes Herolt [Discipulus], Michael de Ungaria, Jacobus de Voragine, Martinus Polonus, Dionisius Carthusiensis mûvei lehettek. A magyar szöveg szerzôje nem egy mûvet fordít, hanem összeválogat különbözô mûvekbôl. Sokszor nagyon kötôdik a latin nyelv szerkezetéhez, de gyakran csak emlékeztetôl ír, az élôszóval elôadó ember gyakorlata érzôdik megfogalmazásain.

Negyedik rész. A szent engedelmességrôl (313–21. lap). Az elmélkedés latin eredetijét még nem derítette fel a kutatás, három példájának forrását WALDAPFEL JÓZSEF már idézett tanulmányában a Vitae patrum 14. részében találta meg.

Ötödik rész. A szerzetbôl kitérés veszedelmes voltáról és a szerzetben megtartásról (323–56. lap). A kézirat csonka, vége hiányzik. A kezdô sorok Szent Anselmus doktornak tulajdonítják ezt a mûvet, de WALDAPFEL JÓZSEF említett tanulmányában errôl is kiderít, hogy a „De eruditione religiosorum” elsô könyve harmadik részének meglehetősen pontos fordítása. Ez a mû a XVI. században Humbertus de Romanis neve alatt terjedt el, holott igazi szerzôje Peraldus [Perrault] Guilelmus volt. Az 1505-tôl megjelent párizsi kiadásokban a „De eruditione” egybe van kötve Anselmus „Contemplationes super vita Christi” címû írásával. Ezért kerülhetett tévedésbôl Anselmus neve szerzôként e rész elejére. Az elmélkedés három példája máshonnan való, de ezt a szöveg is jelzi.

Hatodik rész. Evangéliumi szakaszok (357–76. lap). Elején, végén csonka kézirat. Az evangéliumi helyek sorrendje a ferences, illetve római perikóparendszert követi. Feltehetően advent elsô vasárnapjának evangéliuma hiányzik a kézirat elejérôl, és csonka a második vasárnapi is, innen, eleinte sok kihagyással, nagybôjt elsô hetének szerdájáig tartalmaz perikópákat. (A perikóparendszer Madas Edit

meg atározása.) Az uto s3 evangéliumi résznek a vége hiányz . ét esetben véletlen továbbmásolással csak incipitet közöl, nem kezd új bekezdéssel az evangéliumi szakaszt, és ilyenkor a másolást abba is hagyja (a 357. lap 13–15. sorai és a 359. lap 23–24. sorai). Egy helyen, a 364. lap alján pedig a félbeszakadt idézetet nem folytatja, a következő lapon új evangéliumi helyet kezd másolni. Itt a szöveg nem az elveszett levelek miatt csonka.

A Székelyudvarhelyi Kódex evangéliumi perikópáinak párhuzamos helyei a magyar kódexekben:

A SzékK. lapszáma	Evangéliumi perikópák:	MünchK.	WinklK.
I. (357)	Ádvent második vasárnapja: Mt 11, [2–5] 5–10	17ra–17rb	
II. (357) (csak incipit)	Ádvent harmadik vasárnapja: Jn 1,19		
III. (357–8)	Vasárnap karácsony nyolcadában: Lk 2,33–40	56rb–56va	
IV. (358–9)	Vízkereszt utáni első vasárnap: Lk 2,42–52	56va–56vb	
V. (359) (csak incipit)	Vízkereszt utáni második vasárnap: Jn 2,1		
VI. (360–1)	Vízkereszt utáni harmadik vasárnap: Mt 8,1–13	13vb–14rb	
VII. (361–2)	Vízkereszt utáni negyedik vasárnap: Mt 8,23–7	14va	
VIII. (362)	Vízkereszt utáni ötödik vasárnap: Mt 13,24–30	19vb–20ra	

Az evangéliumi párhuzamos helyek között a kódexek amsz - mait a Nyelveléktár kötetei alapján közöltük, kivéve a Müncheni Kódexnél, ahol a CodHung. VII. köt. (Szerk. NYÍRI ANTAL. Bp. 1971.) és a Jordánszky-kódexnél, ahol a DÖBRENTÉI-féle Régi Magyar Nyelveléktár V. köt. (Sajtó alá rend. TOLDY FERENC, előszót írta VOLF GYÖRGY. Bp., 1888.) lapszámaira hivatkoztunk.

DöbrK.	GömK.	JordK.	PozsK.	ÉrdyK.	VirgK.	ÉrsK.
261-2		385-6		107		
276-7		524-5		117		
281-2		525-6	20-1	123		
286-7		374-6		125-6		2-3 (csak 5-13)
288		376-7		127		
289-90		394-5		128		

A z kK. lapszáma	Evangéliumi perikópák:	Mt nchK.	WinklK.
IX. (363)	Vízkereszt utáni hatodik vasárnap (?): Mt 11,25-30	17vb	
X, (363-4)	Hetvenedvasárnap: Mt 20,1-13 [13-6]	25va-25vb	
XI. (365-6)	Ötvenedvasárnap: Lk 18,31-43	77rb-77va	327-8 (csak 31-2)
XII. (366-7)	Gyümölcsoltó Boldogasszony: Lk 1,26-38	54va-54vb	275-7
XIII. (367-8)	Hamvazószerda: Mt 6,16-21	12va	
XIV. (368-9)	Péntek Hamvazószerda után: Mt 5,43-8; 6,1-6	11vb-12rb	
XV. (369-70)	Szombat Hamvazószerda után: Mk 6,47-56	42ra-42rb	
XVI. (370-1)	Nagyböjt első vasárnapja: Mt 4,1-11	9vb-10rb	
XVII. (372-3)	Hétfő nagyböjt első vasárnapja után: Mt 25,31-46	31ra-32ra	
XVIII. (374-5)	Kedd nagyböjt első vasárnapja után: Mt 21,10-7	26va-26vb	
XIX. (375-6)	Szerda nagyböjt első vasárnapja után: Mt 12,38-47 [47-50]	18vb-19ra	

Dóbr.K.	Göm.K.	Jord.K.	Pozs.K.	Érdy.K.	Virg.K.	Érs.K.
393		387-8			113	
291-2		415-6		129-30		
298-9		592-3		134-5		
412-3	49-51	518-9		250		
300-1		370-1		136		1-2
491-2 .		368-9				3 (csak 5,43-8; 6,4)
		475-6				4
302-3		362-3				4-5
		436-7				
		419-20				
		391-2				

A kódex írása és hangjelölése

E l s ő k é z (1-232. lap). A Székelyudvarhelyi Kódexnek közel kétharmada Nyújtódi András kézírása. Mint a Judit könyve utószavában, a 102-3. lapon olvashatjuk, ő maga a fordító is. Írását 1526-ban fejezte be. Valószínűleg a következő katekizmust is ő fordította. Írása egyenletes, gondos kurzív írás. Az írástükröt átszúrással jelöli, bemélyítéssel vagy tintával húzza meg, 100 x 74 mm. A sorok száma az első szövegrészben leggyakrabban 17-18, de 9-20 között változik. A második tartalmi egységben leggyakrabban 16, itt 15-19 között váltakozik.

Nyújtódi az alapszöveget fekete tintával írja, de nagyon gyakran használja a pirosat. A jobb felső sarokban két piros pont között pirossal írt római levélszámozás áll. Pirosan írt sorokkal kiemeli az egyes tartalmi részek címeit, kezdetét. Saját kezű, szakaszt jelölő piros aláhúzásainak elejét gyakran díszíti, olykor a kereszt alakjára a négy szegyet is rárajzolja (79., 80. lap), néha a szakasz végét kacskaringós vonal fejezi be. Ugyancsak a kiemelést szolgálják a lapszéli mutató kezek rajzai, melyek főként a katekizmusban fordulnak elő. Kiemel azzal is, hogy például a 76. lap egy részét pirossal bekeretezi, vagy másutt (a 162-163. lapokon) táblázatszerűen szemléltet. A latin szövegtől független magyarázatait kettős, piros-fekete zárójelbe teszi a Judit könyvében. Hosszabb értelmezéseit piros tintával írja, néhol a margóra (pl. 108-109. lap), vagy lila tintával az 57-59. lapokon. Sok helyen pirossal külön is díszíti a lapokat. Az aláhúzások kezdő rajzain kívül kacskaringós indadíszeket használ a lapok szélein. A Judit könyvében minden rész kezdetén növényi indák díszítik a margót, két helyen ez teljesen körbefut, s oda makkokat is rajzol (1. és 88. lapon). Díszes, piros kezdőbetűket ír a részek kezdetén: három sor nagyságú csak az első lapon szereplő K és A betű, két sor nagyságú a leggyakoribb, ezeket később írhatta be, mert több helyen apró fekete betűjel látszik (pl. a 6., 27., 62. lapokon), ezekkel a később pirossal berajzolando betűkre figyelmeztette magát. Egy sor nagyságú, de díszes kezdőbetű főként a második szövegrészben fordul elő. - Három helyen illusztrál: a 62. lap aljára piros-fekete tintával egy ötágú korbácsot tartó kezét rajzol. A 79. lap külső margójára pirossal Olofernes fejét, a 94. lap belső szélére pedig a tört festette.

Nyújtódi az írását nemcsak díszítette, a jobb megértést szolgáló kiemelésekkel és magyarázatokkal látta el, hanem szövegét maga javított-

ta s fe etéve vagy pirossa. Gyakran ikaparta a ib s bet et, s e-lyükre írta a helyeset. Számtalanszor pirossal tette fel az ékezeteket a betűkre, és sokszor pirosak a szavak közé írt vesszők is. (Félkövérrrel csak a színes tintával írt sorokat, betűket s a pirossal színezett fekete betűket szedettük, az ékezetek, vesszők piros voltát nem tudtuk nyom-datechnikailag visszaadni.)

Helyesírása KNIEZSA szerint a mellékjeles helyesírás C típusába tartozik (HírTört. 118). A maitól eltérő jelölései a következők: c, cz, czy = c | L = cs | gy, ġ = gy | y, i = i és j | ly, í = ly | ny, ű = ny | q, q̇ = ö, ô | z = sz | t = ty | v, w = u, ú, v | v̇ = ü, ű | s = zs. Henye h-t a gh, th esetében használ. A magánhangzók hosszúságát gyakran jelöli, elsősorban é-vel az é hangot, de betűkettőzéssel is: aa, ee, oo, qq vv, vv̇. A mássalhangzók hosszúságát betűkettőzés jelzi. Kérdőjel szerepű jele a ; (105. lap 2. és 10. sorában), az r-et pedig időnként sor fölötti félkörrel jelzi.

M á s o d i k k é z (233-312. lap). A halálról szóló elmélkedés, mint ezt a 312. lapon olvashatjuk, Tövisen készült 1528-ban, másolója talán Nyújtódi Judit volt. Írása félkurzív könyvírás, vagyis bastarda. Barnás fekete tintát használ, halvány pirossal csak a szakasz végét jelző q jeleket, a kettőspontokat s a lap alján öt pontból álló díszeket írja. Saját kezű, fekete vagy piros tintájú javításait a lap szélén találjuk. Az írástükör tollal meg van húzva, 115 x 80 mm. A sorok száma leggyakrabban 24, de 19-27 között váltakozik. Írása végig egyenletes.

A szöveg első felében, a 281. lapig – mint az eredeti kódexből megállapíthattuk – egy késői kéz fekete tintával lapszéli latin jegyzeteket (bibliai helyek, NB, história stb.), szövegáláhúzásokat és javításokat írt, a z betű elé sokszor hosszú s-et húzott be, a kódexmásoló u betűit olykor c-re javította.

Helyesírása KNIEZSA szerint a mellékjeles helyesírás C típusába tartozik (i. m. 119). A maitól eltérő jelölései a következők: L, L̇y, c, é = c és cs | g, gh, gy, ġ = gy | i, y = i és j | c (különösen szó végén) = k, ck = k | l, ly, í = ly | n, ny, ni, ñ = ny | q = ö, ô | z, s, sc (a scent és resce szavakban) = sz | ty, í = ty | u, v = u, ú, v | u, ú, v, v̇ = ü, ű | s = zs. Henye h-t a gh, ritkán a th és ph esetében használ. A magánhangzók hosszúságát nem jelöli, a mássalhangzókét betűkettőzéssel írja.

Harmadik kéz (313–321. lap). Írása kurzív, az első két lapon igyekszik a könyvírást utánzó külön álló betűket írni, de a 314. lap aljától egyre lazább folyóírást használ, kivéve a kiemelt szavak, sorok nagyobb betűs félkurzív formáját. Fekete tintával ír, csak ritkán színezi pirossal a kezdőbetűket vagy például a k és b betű felső kacsaringóját. A 316. lapon a *doctor* szó elé és után piros pontot tesz, és a 318. lap margóján piros p betűvel jelzi, hogy példa következik. Csak az első lapon ír nagy K és két sornyi nagyságú színezett H betűt. Az írástükör nincs kijelölve, a 313. lap tetején a pótlás felső részét a kötéskor levágták. A sorok száma 20–25 között változik.

A kézírás utolsó levelén négy, körzővel átszúrt és bevéselt 9 mm átmérőjű kör látható. Üres verzőján, a 322. lapon pedig későbbi kéz tollpróbái vannak.

Helyesírása KNEZSA szerint a keverékhelyesírás B típusához tartozik (i. m. 130). A maitól eltérő jelölései a következők: cz = c | ch = cs | gh, ghy, gy = gy | y, I = i és j | q (kivételesen ew) = ö, ó | z = sz | w = u, ú, ü, ú, v. Henye h-t a th, gh esetében használ. A hosszú magánhangzót csak a *paal* (316) szóban jelöli, a mássalhangzók hosszúságát betűkettőzés jelzi.

Negyedik kéz (323–337. lap 5. soráig). Írása kurzív, az első lapon külön álló betűket ír, később egyre lazább folyóírással folytatja. Az írástükör tollal ki van jelölve, 124 x 90 mm, de a másoló az első sort mindig a kijelölés fölé, a sorkezdő betűket a kijelölésre, a sorvégeket pedig azon túl írja. A sorok száma 22–25 között változik. Fekete tintát használ, ritkán színezi pirossal a szókezdő betűket. A 331. lap 12. sorát nagyobb méretű kurzív betűkkel írja, itt szinte minden betűt színezt. Csak pirossal van az első, vagyis a 323. lap 1. sorában egy A, a 7. sorában az I és két szakaszt jelölő jel, ezenkívül a 328. lap tetejére írt *pelda* szó, de feltehető, hogy ezeket egy idegen kéz írta a szövegbe.

Helyesírása KNEZSA szerint a mellékjel nélküli helyesírás C típusába tartozik (i. m. 111). A maitól eltérő jelölései a következők: cy, cz = c és cs (ha i hang követi, akkor az y elmarad) | g, gh, gy = gy | y, i = i és j | c = k (csak olykor a *Micoron* szóban) | ew, ev = ö, ó (esetleg ü, ú is?) | z = sz | s = sz (ritkán) | u, v, w = u, ú, v. Henye h-t használ a th, gh (dh) kapcsolatban. A magánhangzók

hosszúságát betű ettőzés e ö eti: aa, ee, oo. A mássa angz hosszúságát is kettőzés jelzi.

Ö t ö d i k k é z (337. lap 5. sorától 356. lap). Mondat közepén folytatja az előző kéz másolását. Írása kurzív, hegyesebb, cifrább betűformákat használ, a lapok első sorában felhúzza a betűk szárát a papír széléig; a csonkán maradt szöveg végig szép külsejű írás. Az első, vagyis a 337. lap 15. soráig barnás, majd végig fekete tintával ír. A 345. lap végéig a kéziratban nincs piros, csak az új tartalmi egység kezdetével, a 346. laptól színezi írását. Itt az első két sort pirossal, konstruált kódexírással írja, még a betű magasságát szabályozó vonalakat is meghúzza. Ugyanezen a lapon két kiemelt szót nagyobb betűkkel, pirossal ír. Később is kiemel sorokat így, nagyobb méretű betűkkel (a 354., 355., lapon). Előfordul, hogy pirossal is végig átírja a fekete sorokat (a 350., 352., 353. lapon). Egy helyen, a 348. lap alján dlszebb, nagy pirossal színezett I betűt ír. Az írástükör négy sarka át van szúrva, néhol tintával is meghúzva, 122 x 86 mm. A sorok száma leggyakrabban 21, de 18–22 között változik. Az n és az u betűt nagyon hasonlóan írja, az i-t gyakran maga javítja ŷ-ra, az q alól olykor elhagyja a vonást.

Helyesírása KNEZSA szerint a keverékhelyesírás A típusába tartozik (i. m. 124). A maitól eltérő jelölései a következők: chy = c | cy, chy, chi, cyh, ch = cs | g, gh, ig, yg, gi, gih, gy = gy | y, i = i és j | l, il, ly = ly | ny, ni = ny | ɸ = ö, ó | z = sz és néha zs | s = sz (ritkán) | v, u, w = u, ú, v | w, u, ú = ü, ú | sz (ritka betű: z vagy sz hangértékű) | s = zs. Henye h a th, gh esetében van. A hosszúságot betűkettőzés jelzi, magánhangzóknál ritka (ee).

H a t o d i k k é z (357–376. lap). Az elején és végén csonka kézirat kurzív írású. Fekete tintával kezdődik, de már az első (357.) lap 16. sorától, az újabb evangéliumi szakasz elejétől barnás tintát használ az utolsó lapig. Színes tinta nincs a szövegben. Minden újabb evangéliumi hely elején két sornyi nagyságú kezdőbetűnek kihagyja a helyét, mely végül üresen maradt. Az írástükör ki van jelölve, 110 x 81 mm, a sorokat sűrűn, egyenetlenül, ólommal megvonalták, elején és végén tintapöttyel jelölték, kivéve az utolsó hét lapon. A sorok száma leggyakrabban 26, de 20–27 között változik. Nagyon sok hibával

másol, ha nem tud a kio vasni az előtte álló szöveget, kihagyja a szavak helyét (a 364., 368. lapon). Az a benyomásunk, hogy sokszor vagy a szöveget, vagy a számára esetleg szokatlan helyesírást nem értette. KATONA azt állapítja meg bevezetőjében (Nytár. XV: XVI.), hogy „nagyobb korbelt távolság választotta el őt az eredetitől”.

Helyesírása KNIEZSA szerint a mellékjel nélküli helyesírás C típusába tartozik (i. m. 110). A maitól eltérő jelölései a következők: **cz** = **c** | **cz**, **éz**, **ch** = **cs** | **i**, **y** = **i** és **j** | **ch** = **k** | **ew**, **ev** = **ö**, **ó** | **s**, **z** = **sz** | **u**, **v**, **w** = **u**, **ú**, **ü**, **ű**, **v** | **s** (**z**) = **zs**. Henye **h** betűt a **th**, **gh**, (**dh**) esetében használ. Az **é**-t ritkán kettőzéssel jelzi, (de az **ee** olykor rövid hang helyén is áll). A mássalhangzók hosszúságát betűkettőzés jelzi. A **3** és **•3•** jel az **és** rövidítése. (Megjegyzendő, hogy az írás **ev** és **w** betűit gyakran nehéz egymástól megkülönböztetni.)

* * *

A kódexet eredetileg az OSzK-ban lévő mikrofilm alapján másoltuk, de 1993 májusában módunkban volt a teljes átiratot egybevetni Székelyudvarhelyen az eredeti kódexszel. Így derült ki, hogy melyek a pirossal vagy lilával írt, illetve színezett betűk, szavak. A központosítást és a betűk mellékjeleit is az eredeti kódex szerint közöljük, akkor is, ha ezek (különösen a pirossal írt vesszők) a fényképen már nem látszanak. – Átírásunkban az **s** és **z** betűk különböző formáit egységesítettük, s ha nem volt egyértelmű egy-egy kéz írásában, hogy a tagoló-, illetve mellékjelek pontnak vagy vesszőnek értékelendők-e, általában úgy jártunk el, hogy a leggyakoribb változatot használtuk. Ezek vizsgálatakor tehát feltétlenül megnézendő a fényképmásolat is. (A helyesírási táblázatokban az **y** különböző mellékjeleit: **y**, **ý**, **ÿ**, **ŷ** nem vettük fel, de az átírás ezeket tükrözi.)

A magyar szöveg rövidítéseit nem oldottuk fel. A latin szöveg feloldására kurzív betűket használtunk. A színes tintával írt vagy színezett betűket félkövérrel szedettük.

Az átírásban a következő zárójeleket használtuk:

[...] = rongálódás miatt olvashatatlan betűk.

<ab> = a scriptor áthúzással jelölt törlései.

Irodalomjegyzék

- Kiadások:** Különnyomat a Nyelvemléktár XV. kötetéből: A Székelyudvarhelyi codex. Sajtó alá rendezte SZABÓ SAMU. Bevezetést írta SIMONYI ZSIGMOND és LUKINICH IMRE. Bp., 1907. XXIV. 108.
Nyelvemléktár XV.: Székelyudvarhelyi codex. SZABÓ SÁMUEL gondozásában. Közzéteszi KATONA LAJOS. Bp., 1908. I–XVII, 1–108.
- Mikrofilmen:** Országos Széchényi Könyvtár FM 1/1266.
Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára A 6834/II.

- BENKŐ LORÁND, Nyelvjárástörténeti megjegyzések. A Székelyudvarhelyi Kódex 2. kezének nyelvjárásáról: MNy. LIII (1957.), 280–3.
- FARKAS VILMOS, Helyesírásunk hangjelölés-rendszerének története. NytudÉrt. 74. sz. Bp., 1971.
- GREGUSS LIVIA, B., A Székelyudvarhelyi Kódex módféle határozói: MNy. LXXII (1976.), 456–68.
- HOLIK FLÓRIS, Adalékok codexeink forrásaihoz: ItK. XXXII (1922.), 121–30.
- HORVÁTH CYRILL, Codexirodalmunk példái s a Példák Könyve: Bajai Főgimn. Értesítő 1892.
- HORVÁTH CYRILL, Temesvári Pelbárt és beszédei. Bp., 1889.
- HORVÁTH JÁNOS, A magyar irodalmi műveltség kezdetei. 2. kiadás. Bp., 1944.
- KARÁCSONYI JÁNOS, Szent Ferenc rendjének története Magyarországon 1711-ig. I–II. köt. Bp., 1922, 1924.
- KATONA LAJOS, Előszó: Nyelvemléktár XV. Bp., 1908. I–XVII.
- KATONA LAJOS, A Nyelvemléktár befejezése: AkÉrtő. 1908. 5–12.
- KATONA LAJOS, Temesvári Pelbárt példái. Bp., 1902.
- KIRÁLY GYÖRGY, Világbíró Sándor mondája régi irodalmunkban: ItK. XXVIII (1918.), 129–42, 241–53.
- KNIEZSA ISTVÁN, Helyesírásunk története a könyvnyomtatás koráig. Bp., 1952.
- KOROMPAY KLÁRA: A Székelyudvarhelyi Kódex első két keze és a -vall/-vel rag: Benkő-Eml. Bp. 1981. 61–9.

- LUKINICH IMRE, Bevezetés: Nyelvelméltár XV. Különnyomat. Bp., 1907. XII-XXIV.
- PÁLFALVI ETELKA, A Székelyudvarhelyi Kódex fordítójának önálló megnyilatkozásai: ASzeg. 1967. 49-53.
- SCHRAUF KÁROLY, Regestrum bursae Hungarorum Cracoviensis. A krakói magyar tanulók-háza lakóinak jegyzéke 1493-1558. Bp., 1893.
- SIMONYI ZSIGMOND, Bevezetés: Nyelvelméltár XV. Különnyomat. Bp., 1907. III-XII.
- SIMONYI ZSIGMOND, A Székelyudvarhelyi-kódex: Nyr. XXXV (1906.), 1-11.
- SZABÓ DÉNES, A magyar nyelvelmékek. 2. kiadás. Bp., 1959.
- SZABÓ FLÓRIS, Források kódexeink halál-szövegeihez: ItK. LXVIII (1964.) 681-90.
- SZERECZ ALAJOS IMRE, Kódexeink párhuzamos szentírási töredékei. Bp., 1916.
- TIMÁR KÁLMÁN, Magyar kódex-családok: ItK. XXXVII (1927.), 60-7, 210-24.
- VARGHA DAMJÁN, A Székelyudvarhelyi kódex egyik forrása: MNy. XI (1915.) 415-6.
- VARGHA DAMJÁN, Szent Ferenc és fiai a magyar kódex irodalomban: Szent Ferenc nyomdokain. Szerk. Buttykay Antal. Bp., 1926.
- WALDAFEL JÓZSEF, A Székelyudvarhelyi kódex: ItK. L (1940.), 242-58, 356-67.
- ZÁDOR BÉLA, A Székelyudvarhelyi-kódex kiadásához: Nyr. XLII (1913.), 234-6.

Tisztelt Olvasó!

Mint azt a bevezetőben is jeleztük, a kódex eredetijét Romániában őrzik, így a hasonmás oldalakat csak egy több évvel ezelőtti, nem nyomdai célra készült filmnyagról tudtuk átvenni. Ezt a körülményt a képek minősége is tükrözi.

Az átirat helyességét és betűhűségét természetesen az eredeti kódex-szel történt összevetéssel ellenőriztük.

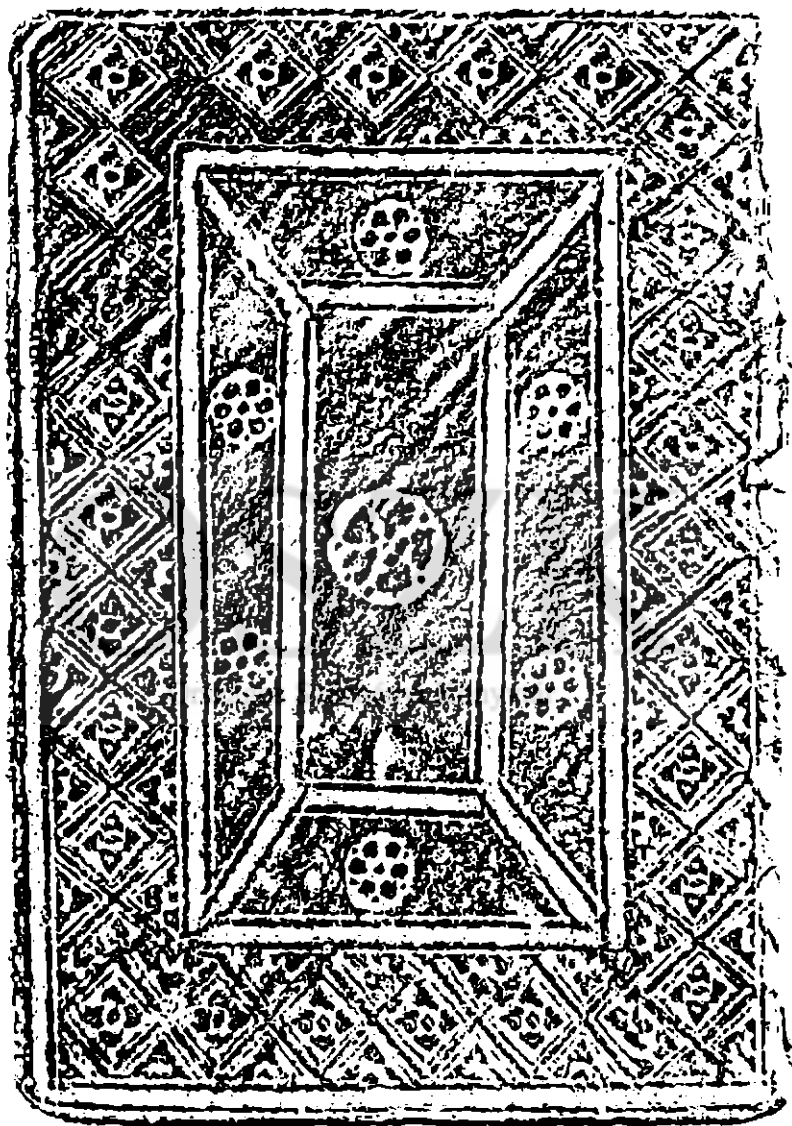
Budapest, 1993. november

a Kiadó

A KÓDEX HASONMÁSA ÉS BETŰHÚ ÁTIRATA

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

A kódex első kötéstáblája

13. Dejst
 14. Dejst
 15. Dejst
 16. Dejst
 17. Dejst
 18. Dejst
 19. Dejst
 20. Dejst
 21. Dejst
 22. Dejst
 23. Dejst
 24. Dejst
 25. Dejst
 26. Dejst
 27. Dejst
 28. Dejst
 29. Dejst
 30. Dejst
 31. Dejst
 32. Dejst
 33. Dejst
 34. Dejst
 35. Dejst
 36. Dejst
 37. Dejst
 38. Dejst
 39. Dejst
 40. Dejst
 41. Dejst
 42. Dejst
 43. Dejst
 44. Dejst
 45. Dejst
 46. Dejst
 47. Dejst
 48. Dejst
 49. Dejst
 50. Dejst
 51. Dejst
 52. Dejst
 53. Dejst
 54. Dejst
 55. Dejst
 56. Dejst
 57. Dejst
 58. Dejst
 59. Dejst
 60. Dejst
 61. Dejst
 62. Dejst
 63. Dejst
 64. Dejst
 65. Dejst
 66. Dejst
 67. Dejst
 68. Dejst
 69. Dejst
 70. Dejst
 71. Dejst
 72. Dejst
 73. Dejst
 74. Dejst
 75. Dejst
 76. Dejst
 77. Dejst
 78. Dejst
 79. Dejst
 80. Dejst
 81. Dejst
 82. Dejst
 83. Dejst
 84. Dejst
 85. Dejst
 86. Dejst
 87. Dejst
 88. Dejst
 89. Dejst
 90. Dejst
 91. Dejst
 92. Dejst
 93. Dejst
 94. Dejst
 95. Dejst
 96. Dejst
 97. Dejst
 98. Dejst
 99. Dejst
 100. Dejst

Kezdelýk Ittegen az

scent Ivdit Azzoný

Könyvenek első Reze, etc,

ARfaxat medosoknak ký-

- 5 -ralýa haýtott vala sok
nemzeteket az  býro-
-dalmanak alaýa, ees¹  éþý-
-te egy hatalmas varost, melyet
neveze Eghbatanisnak, Négze-
10 -gý faragot kvekbl zerzé az 
k falýt, Magossagýt hetven²
séénghnére, es zelessegýt, awagý
Temerdekseghit, harmýncz sé-
-nghnere, Toronit kédégh az
15 varosnak Rakata zaz sengné
magossaghra, Az Tornoknak
kedeegh, mýnd az nég zeghe
között valo kfalýt, h  z lab
nýomnéra zelesýteté es zerzeé

¹ A fényképen látható aláhúzások piros tintával magától a scriptortól, Nyújtódi Andrásról valók az 1–232. lapokon.

² A 11., 12., 15. és 16. sorban a kötetáblára írt jezsuita jelek tintája hagyott nyomot.

- az városnak kapvýt az Torök-
-nak magossagiban, es dý-
-Lekedik vala, mýnt hatalmas,
az ę sereghýnek hatalmaban,
5 es az ę zekerýnek dýŁşeghe-
-ben, Annakokaért az ę orza-
-glasanak, Týzenkettő ezten-
-deýcben, Nabvgodonozor,
Assýrosoknak kýralýa, ký
10 orzaghol vala az nag városban
Nýnýveben, megh výva az
Arfaxat kýralýnak ellenne,
es megh nýere őttet, az nag
mezőn, ký neveztetýk ragav-
15 -nak az evfraten es Týgrýn
es ýodason výzeý melleth,
Élikosoknak kýralýanak
mezeýén, Eriokban, Akkoron

az fivalt. | Es levezet
levegőfőket, füzöttet, füzöttet
es mind az q. előfűt. előt el
bolata, füzöttet, füzöttet
füzöttet, mind az füzöttet
mind az füzöttet előt levezet
az füzöttet. | Es füzöttet
füzöttet. | Es füzöttet
füzöttet, mind az füzöttet
füzöttet, füzöttet, es füzöttet
füzöttet, füzöttet, es q. mind
az füzöttet. | Es füzöttet
füzöttet, füzöttet, es füzöttet
füzöttet, füzöttet, es füzöttet
füzöttet, füzöttet, es füzöttet
füzöttet, füzöttet, es füzöttet

- az kýraľ, es ľovoldozq <..>¹
 lovagosokat, týzenket czert,
 es mýnd az q élésýt, elql el
 bolata, zamtalan sok terhelt
 5 tévékvel, mýnd azokval, az
 melýek bovseghel eleegh leñe
 az had népének, es qkrqknek
 lordaýt, es ýohoknak, soksa-
 gos Nýaýt, melýeknek nem
 10 vala zama, es bvzat mýnd
 eghéz sýria orzagbol, az q mé-
 -nq vtaban kézýttete, Aranýat
 kedegh, es ezvstot, az kýraľnak
 hazabol, Nagý sokat vñ, es
 15 el ýndola, q es mýnd²
 az q sok sereghe, az zekerekvel, es
 az lovagokval, es az ľovoldozqkel,

¹ Pirossal lefestett betűk.

² Az utolsó két szó között kikapart betű helye látszik.

[illegible]

- kýk el fedezék az földnek q
 zýnet, mýnt az saskak, es
 mýkor el kólte volna az
 Assýrosoknak hatarat, ývta
- 5 Angenek nag hegeýre, Cilici-
 -anak, balýa felöl melýek vadn-
 -ak, es fel méne mýnd az q
 kastelýra, es mégh vón mýnden
 erõsséghekét, el tóré kedegh az
- 10 nevezetes varost Melotýt, es
 el dvla mýnd az tharsisnak
 fýaýt, es az bõzõrmenýek-
 -nek fýaýt, kýk valanak az
 pvzta, ellenében, Céleon földén-
- 15 ek Délzele felöl, es altal kélé az
 eüfraten výzen, es méne me-
 sopotamýaba, es el tóré mýnden
 magos varosokat, melek ottoón
 valanak, az Mambre patakotól

ifogvan-mijglen yvnd
tengerigge 1 es el foglata az
gatarijt. Arinatolfogvan-mijnd
Yastnok gatarajog. molle
vadnak deljelre 1 el goza fog-
egy mijnd az madian fjajt.
es el dola mijnd q kuzdaszta-
gotot. mijnd az q ellenes allo-
bat megg fle' tornek tortaval.
(az az eljorl) es gatanak van-
na. le zalla Idamastokjnak
meggyre. az aratafnak napiban.
es meggy gyvonta mijnden
vete-menyeket. es mijnden
gémegle fat. es mijnden zelqr
kij vagdata. es esék az q fel-
elme mijnd az felben iabos-
zokra kquikozijt harmad Cap.

- fogvan, mýghlen ývtnanak az¹
 tenerýgh, es el foglala az Ƹ
 hatarýt, Ciliciatolfogvan, mýnd
 ýafetnek hataraýgh, mefek
 5 vadnak Délzelre, el hoza ked-
 -egh mýnd az madian fýaýt,
 es el dvla mýnd Ƹ kazdaghsa-
 -gokot, mýnd az Ƹ ellenne allo-
 -kat megh Ƹlé tƸrnek torkaval,
 10 ((az az, elývel)) es ezeknek vta-
 -na le zalla **damaskosnak**²
 mezƸýre, az aratásnak napiban,
 es megh gýwýtá mýnden
 vétémenýekét, es mýnden
 15 gýmƸlL fat, es mýnden zƸlƸt
 ký vaghata, es esek az Ƹ fél-
 elme mýnd az földƸn lako-
 zokra **Következýk harmad Capitulum**

¹ A jobb szélén a levél másik lapjának piros díszítése út át.

² Az o betű egy elpacázott betű fölé van írva, feketével. A k és o betűket pirossal is átirta.

Tafel der werke mynden
 tertenmanijopnat, es was of=
 enat fivaltij, 9 gvertebt, es
fivrianat fivdelmii, es mofe
potmanijanat fivdelmii, as of
fivrianat, es mofepotmanijanat
 es sobalnaf, es lybjanaf, es Cili
rianat, es el gvertebt, ygen
 olofer mofes, mondanat, 3 qu
 yot mofes al te jangod mof
 te manaf, mofes mof, gvertebt
 van folgalant mof mof
 vgebonder fivrianat, es mof
 mof te fivrianat, fivrianat
 mof mof mof mof, as mof
 fivrianat, mof folgalant
 mof mof fivrianat, es mof
 mof mof mof, es mof
 mof fivrianat, mof mof
 fivrianat, es fivrianat, es mof

- Tahat¹ kúldenek <q>² mýnden
tartomanýoknak, es varos-
-oknak kýraľý, q kqvetekeť, es
Sýrýanak feýedelmý, es meso-
5 potamýanak feýedelmý, azaz,
Sýrianak, es mesopotamianak,
es Sobalnak, es lýbýanak, es Cili-
-cianak, Meľ kqvéték, ýqvén
Oloferneshez, mondanak, zqn-
10 ýek megh az te haragod mý
hozýank, Mert ýob, hog élvén
zolgalyvnk mý, Nab-
vgodonozor kýraľnak, es legý-
-nk te býrtokod alatt, hognem,
15 mýnt megh halwan, az mý
halalvnkval, mý zolghalatv-
nknak karat valývk, Mý-
-nd mý varosonk, es mýnd
mý býrtokvnk mýnd mý
20 hegvnk, es halomýnk, es mý

¹ A piros T fölött kis fekete t is van.

² A betűt a scriptor igyekezett kivakarni.

mörjünk. és örvendünk.
 megaj. és jöszünknek borsaj,
 és miind feljünknek. és
 lovajunknak. és ösvenknek
 jöpassagij. és miind az mő
 mörjünk. és az mő kaladjunk.
 te elked vadnak. legemő
 miindnek te tervetmőnek
 alaka.) Mő fedeseg. és az mő
 jöajunk. te jölgőnek vadunk.
 jöj mő nekünk bőséges
 vör. és et az mő jölgőnek.
 vörnek. miindpen jölgőnek
 leggen te nek.) Tagar. w
 jalla az jöjünk. az jövgő.
 kunk. nag jölgőnek. és
 nag jövgő. és miindpen miind.
 nden vadnak. és miindpen

- mezőŋnk, es őrűnknek őr
Nŋaŋ, es ŋohŋnknek Lordaŋ,
es mŋnd kelkeŋnknek, es
lovaŋnknek, es thévènknek
5 sokassaghŋ, es mŋnd az mŋ
marhaŋnk, es az mŋ Laladŋnk
te elötted vadnak, leŋenek
mŋndenek te törvènyednek
alatta, Mŋ kedeegh, es az mŋ¹
10 fŋaŋnk, té zolgaŋd vaŋvnk,
ŋoŋ mŋ nekŋnk békeseghes
vrvl, es él az mŋ zolgalat-
vnkval, mŋkkeppen kellemetes
lezzen te néked, Tahat, lé
15 zalla az heŋekről, az lovagho-
kval, **naŋ hatalomval**, es
naŋ erővel, es mégh von mŋ-
nden varost, es mŋnden

¹ Az ő javított betű.

földön lakozó! Minnit var-
osabol fidesz. Van papi ma-
gbanak jegyzet-műve. 678
terjedő. és világhírnév. az
szabadosra! És annyi féltlen
zalla mind az tartomány
ra. hogy mindent jelszavak
szóban lakozó. féltelenül
szívesen jönnék! és minden-
re a elvétel mind az egy
népvel együtt. Végül. qst.
(Azaz be fogadva) Koronak
vateslampasokra. Calat. gyűjt
műve. Marvan Tanszokat.
Dob Zoban. és Tűz Zoban. az
mabagalanczok Olofernesz
elött. De mind egyet
nem zölődjöttek meg. a. g.

- földön lakozot, Mýndē var-
osokbol kedeegh, vōn ɔnɔnma-
ghanak seghedelmek, erɔs
férfýakot, es váláztottakot, az
- 5 hadakozasra, Es anný félélém
zalla, mýnd az tartomanýok-
-ra¹ hogý mýnden ýeles váro-
-sokban lakozok, feýedelmek, es
thýzteletes zemélék, ký menne-
- 10 -nek ɔ eleýbe, mýnd az kɔz
nepvel egembe, vévén, ɔtet,
((Azaz be foghadvan)) koronak-
val, es lampasokval (az az, zɔvet-
nekekvl,) ýarvan Tanczokat:
- 15 dob zoban, es sýp zoban: az
<Nabvgodonozor>² Olofernesnek
előtte, de mýnd ezekveles
nem zélédýhetek megh az, · ɔ ·

¹ A második o betű a sor fölött van beszúrva.

² A szó pirossal van áthúzva.

Jüvenek. Vad kimentegyet. Vi.
most az a varosokat mindig az
 cseréi és az a területet eldo-
 zatoknak jölene mindig az
 varosata. Minthogy porvontat
 vata a nemi. Nalagodonofor
 furat. Az az terület mindig
 az jölene, az területet az
 területet. Azaz, az az terület
 maga mondanak területet
 lenni: a. Nalagodonofor furat.
 az területet. Mit területet
 területet jölene. Mit
 területet terület. Minthogy
 területet az területet. Socialnak
furat jölene: az mindig területet. Azaz
mit területet mindig az területet

- zúvenek, vad kemenseghet,
 mert az **q** varosokat mýnd el
 töré, es az **q** fertelmes Aldo-
 zattoknak heféýt, mýnd ký
 5 vaghata, Mert poronLolth
 vala **q** neký Nabvghodonozor¹
 kýral, hog az földnek mýnd
 sok ýstenýt, el törneýe, es el
 vezteneýe, Azaz, hog Lak qnqn
 10 maga mondatneek ýstennek
 lenný: az Nabvgodonozor kýral,
 az nemzetektql, Meí nemzetek
 Olofernes hatalmaval megh
 góztetteñenek, Altal méné
 15 kedeegh az Olofernes sobalnak
 Sýriaýan: es mýnd eghez Appa-
 mýan: es mýnd az mesopotam-

¹ A z talán r betűből van javítva.

[illegible]

- mian, ýqve az ýdvmevsokhoz,
ghabaanak földébe: es mýnd
el veve azoknak varosýt, es
megh marada ottoón, harm-
5 -ýncz Napon, mef napoknak
alatta, poronLola, hog mýnd
az q býrodalma alatt valo
sok nepnek nag soksaga, egbe
gýlekeznék, Kqvetkezik ez
10 Kqnynek negedyk Réze,
Tahat megh hallák ezeket
izrahélnek fýaý: kýk lak-
oznak vala ývdanak földéb-
-en, es ýghen mégh félémének,
15 ((azaz, megh ýdenek)) az Olofe-
rnesnek zýnéto, es Réttégés,
es ýzhonýodas megh ýtee az
q crzekensegeket, azaz, hog

Égent ne nyolcszáz az olasz-
nos Jeruzsálemnek, és az ver-
istenek templomának, az
mely tervára mindig az egy-
városoknak, és templomoknak,
és a püspökök mindig egy-
|a maria országon mindig per-
mily, és mindig |keresztény, és
el foglaltak mindig az egy-
tett, és egy-
Építkeztek az a városokat,
és jövevények, és fűtő-
gabonát, az arabai és ke-
zélésen | és az | egy-
pap: így mindenestül
valának | és a lonnak elleni-
ben, mely város az nag,

- Ézent ne mývelné az Olofer-
 nes Iervsalemekees, es az vvr
 ýstennek templomanakes, az
 mýt tótt vala mýnd az égeb
 5 varosoknak, es templomokāk,
 es el kúldozenek mýnd eghez
 samaria orzagon, mýnd kőrn-
 nývl, es mýnd ýerikoýgh, es
 el foghlalak mýnd az hegeknek
 10 teteýt, es kőfalokwal, megh
 kőrnýekezeek az ő vczaýokat,
 es zerezenek, es góýtenek
 gabonakot, az výadalhoz ké-
 zólvéén, Es az Elýachým
 15 pap, ýra mýndeneknek, kýk
 valanak esdrelonnak elléné-
 -ben melý vagon az nağ

megértek elémbe! Sötétjén
nek kellett. É s így mind-
 enkorok. Éjénk árnyék az
 vörös menyő. avagy. jászai
 lehet vala. fog és foglalnak.
 és mégz allamjait mind
 az foglaltak időjait. Éjén
 vör. lehetne jászai. és
 ottogon foglaltak. jász. az
 foglaltak foglalt. Jász vör-
 lehetne! És azonkorok. és
 jászai. és jász. mind. és
 nekik mégz vala vala
 vörös papir. Éjénjén.
 És foglalt mind az nép. az
 vör. és jász. és jász. és
 jász. és mégz alazat az

- mezőnek Ellenebe, Dotaým-
 nak mellette, es ýra mýnd-
 -eneknek, kýknek Altallok az
 vtnak menetý, awag, ýarasa
 5 lehet vala, hog el foghlalnák,
 es mégh allanaýak mýnd
 az hegeknek hághásit, kýken
 wth lehetne ýervsalemre, es
 ottoón qroznenek, holott, az
 10 hegeknek közötte, Zoros wth
 lehetne, Es azonkeppen tőnek
 ýzrahelnek fýaý, mýnth · q ·
 nekýk megh hatta vala
 wrnak papýa Elýachým,
 15 Es kaýalta mýnd az néép, az
 wr ýstenhez, nag kőnyqor-
 gééssel, es megh alazak az q

leltet. bűntöket. és imad. ⁷⁸
szagborban énnek magokat. és
az a azforny népek és az
papok én magok. eltözteték
zser ingekben. és az Érdad
ariatlan apro germeket. le
hanjék. az Verjkennek temp-
lomanak. és altaranak elgros
és bee fedeztek afogat zser léle-
knail és Enjaltanak egénip
éppen. zbragolnak vraboz. és
zferiniboz. hog ne adatnanak
nijerisigül. az a apro germ-
kek és feleriget ozlasra. és
az a Varosok el pruzkalatra. és
az a zontzlegok ferkzontzlegve.
és ne donnienek galazatra. az

- lelkeket, boýtqkben, es ýmad-
saghokban, qnnqn maghok, es
az q azzonýnépekés, es az
papok, qn magok, qltqzenek
5 zqr ýngekben, es az kvsded
artatlan apro germekeket, lé
hanýák, az wrýstennek temp-
lomanak, es oltaranak elötte,
es bee fedezeek azokat zqr léplé-
10 -kwél, Es kaýaltanak égenlq
képpen, ýzrahelnek vrahöz, es
ýsténéhéz, hog ne adatnanak
nýérescégvél, az q apro germe-
-kek, es felesegek ozlasra, es
15 az q varosok el pvztvlasra, es
az q zenthsegck fertezetessegre,
es ne lennének galazatra, az

nonfate me ezzen. | bagat az
elijahijem. vernak mag papja.
mag berula mije az fra-
solnak mije. es zola mije
mondvan. | Troggato. mije
mag jalgatta vor ijten az ki
emjergesthet. ha mag ma-
radandotok az imad/ogban.
es az berjebben vor ijten ma
zime nek elget. | Emlekezzetek
mag mije szel. vernak zol-
gajarol. | Ki az amasket. az on
erjeben. es yata maban. es az q
napnek jeregiben. es az qn
pajjiban. es jeteriben. es lora-
giban bizakodot. Nem nyve-
vjan. es jenty emjergesthet

- nemzeteknek közötte, tehát az
Eljákhým, vrnak nag papya,
megh kerúlee mynd ýzra-
helnek népéth, es zola nékýk
5 mondwan Twggatok, mérth
megh halgattá wr ýsten az tú
konyorqeesteket, ha megh ma-
radandotok az ýmadsagban,
es az boýtokben, wr ýstennek
10 zýnenek elötte, Emlekezzetek
megh moýsesről, wrnak zol-
-gaýarol, ký az amaleket, az on
eröýeben, es hatalmaban, es az on
népének sereghýben, es az on
15 paýsýban, es zekerýben, es lowa-
-ghýban býzakodot, Nem törvel
vývan, de zenth konyorqeessel

ijmadozwan. mees gijte. X.
lasen toppen lezen. ijzmadme
mijnsten ellensgey. En mees
marabandotok ez dolagbar. az
melijet el bezdetetok. Azijn.
az Eljartijn papnat ijten
ijntet. es tamen ijara. Wenna
benijreogzwan marabnatula.
Wenna zijnt elot. Nog. hog.
mees azotok. az tijt aldoza-
tokat mutatnak vala az
wer ijstent. mees azotok
zer iijstet quetotek vala en
maggot. es teg aldozijatent
wer ijstent az aijantotok
es hamre vala az a fienten,
es mijntent. tel es zijtpe
ijmagget vala wer ijstent. Cap

- ýmadkozwan, megh gózee,
 azonkeppen leznek ýzrahelnek
 mýnden ellensegý, ha megh
 maradandotok ez dologban, az
 5 melýet el kezdettetek, Azéérth,
 az Elýachým papnak ýfen
 ýntesére, es tanalýara, wrnak
 kónýqorqhwén maradnak vala,
 wrnak zýne elqtt, wóg, hog,
 10 meegh azokees, az kýk aldoza-
 -tokat mwatnak vala az
 wr ýstennek, méégh azokés
 zqr ýngheket qwedeztek vala qn
 maghokra, es vg aldozýakvla
 15 wr ýstennek az aýandokokat < . > ,
 es hamw vala az q feýeken,
 es mýndenek, teles zýból
 ýmaggak vala wr ýstenth *Capitulum*

koningsrijck en konink
Oude konink van Oude Rijk.
teek en teek Olofernes.
al al viabelij vutjesnek
feijdelmink. hoe al vutjes
fianj zerevink en magpat
Olofernesnek ellens allam:
| Es gof mijnd al fegternek q
vraijt te fepjternek volma.
| Es al Olofernes naq fijkten
garagfvan fci gterijvel | Es q
gofja gijna mijnd | moabnak
feijdelmink | Es amonnak
ganagik. | Es monda neyke.
| Mongatuk meq en neyke. | fi
legen al ney. mel al gogepet
meq fallota. | arag meqet.
es mijnemick. | es menick
tegetnek al q varofp id mij

- Következék ez Könynek**
Megh monda-¹ qôd Reze,
 teék kedeeagh Olofernesnek,
 az assýriabelý výteteknek
- 5 feýedelmanek, hog az ýzrahel
 fýaý zereznéék qn magokat,
 Olofernesnek ellene allaný:
 es hog mýnd az hegeknek q
 vtaýt be Rekeztették volna,
- 10 es az Olofernes Nag hírtelen
 haraghwal fel gherýede, es q
 hozýa hýwa mýnd Moabnak
 feýedelmyt, es Amonnak
 hannagit, es monda nekýk,
- 15 Mongatok megh en nekem ký
 légen az nép, mel' az hegeket
 megh zallotta, awag mélyek,
 es mýnemvék, es menýéek
 légenek az q varosok, es mý

¹ E két szó helyére eredetileg *negedýk Reze* volt írva pirossal. Ezt próbálta kikaparni, s fölé írt feketével.

legen af 9 erpicht, anwaag. ²¹
legen af 9 sokastagge, anwaag.
bij legen af 9 viltz, feg. sekne
fijnratija, te mijerz feg. feg.
magg waltanate mientet.
mijnd afoknate telete, bij af
nap foloz folo' laboznate, te
nem telente nu elonkde.
bi iquien. hog te feg. feg. feg.
mientet te feg. feg. feg.) Tafat

afjia / afjia, amonnate mijnden
fijnratija gan nagga telete
monda, elofertefnate) ha te
moolteletatol magg hallanij.
veram, en iggetat mondok,
af te feg. feg. feg. feg. feg. feg.
foloz, met af feg. feg. feg. feg. feg.
te nem feg. feg. feg. feg. feg.

- leġen az q erq̃qk, awag, m̃y
 leġen az q sokassaghok, awag,
 k̃y leġen az q ṽytezsegheknek
 k̃yral̃ya, es m̃yert̃h hog̃, ezek
 5 meġh wtaltanak m̃ṽnkq̃t,
 m̃ỹnd azoknak felette, k̃yk az
 nap kelet̃h felé lakoznak, es
 nem kelének m̃ṽ elq̃nkbe:
 k̃y ŷq̃wén, hog̃ be foghadnanak
 10 m̃ṽnkq̃t bekeseeg̃hvel. Tahat
 Achior ¹ Amonnak m̃ỹnden
 f̃yãynak hannaġġa, felelwén
 monda, Olofernesnek, ha te
 meeltoltatol meġh hallañy,
 15 vram, en ŷghazat mondok,
 az te z̃ynednek elq̃tte, ez neep
 felql, mẽ az heġekben lakoz̃yk,
 es nem zarmaz̃yk ham̃ỹss

¹ A bal margón *Akhior* van írva, pirossal.

igaz az en zambol / Ez négy.
az földesornak nemzetség
vagon, ez elgöy metopota =
mijaban lakott. mert vol
trögjék égvörün az 9 ató-
knak ijtenij, fijk voltak
az földesornak földben.
Annak opacrt, ez ek. el gaj-
van. az 9 atóknak bele-
bedetjék, melyk váianak
az ijteneknek jofagaban.
Menny orfagának ez ijtenek
tízfeltek / Ez, poronolt a
népje, fog annan el Ez
ijtenek, is lakozanak
karvamban, / mijkor fadag
mijnd az földet el fidejje.

- ýge az en zambol, Ez néép,
 az kaldeosoknak nemzeteből
 vagon, ez elözör Mesopota-
 -mýaban lakotth, mert ýol
 5 twggák kowetný az q ańfo-
 knak ýstenýt, kýk voltak
 az kaldeosoknak földében,
 Annak okaert, ezek, el hag-
 van, az q ańoknak Lele-
 10 -kedetýket, melek valanak
 az ýsteneknek soksagaban,
 Mený orzaghnak eę ýstenet
 týztelteek, ký, poronLolt q
 nekýk, hog onnan el ký
 15 ýoýenek, es lakozzanak
 karramban, mýkor kedegh
 mýnd az földet el fédézté

Volma az es/eng, ij/venek xii
Egiptomba, es ottofon Majzas
Ezendejog amjara meg sok
afelának, jog az q sokassag
ok meg nem zamlatatjanak.
Mijor felog, ezet az fivelt
(az az egiptomnak fivak) az
q varosjnak katasaban, saar
mijomafal, es toglavetivel
mijomorgatinaja qter, fel
kajaitomak az q ijtenekeg.
es az q ijteneke, meg oforoz.
mijnd eg az egiptomnak
feldiet, Eilqumb Eilqumfala
Lapafokraul Es mijor qter
az egiptombelije, el vjtek

- volna az ehseegh, ýovenek
egýptomba, es ottoгон Neg zaz
eztendeýgh anýera megh sok-
asvlanak, hog az q sokassag-
5 -ok megh nem zamlaltathanék,
Mýkor kedegh, ezeket az kýral,
(az az egýptomnak kýrala)) az
q varosýnak Rakatasaban, saar
nýomasval, es tegla vetéssel
10 nýomorgatnaýa qket, fel
kaýaltanak az q ýstenekhez,
es az q ýstenek, megh ostorozá,
mýnd egez egýptomnak
földéét, kvlomb kvlombfele
15 Lapasokval, Es mýkor qket
az egýptombelýek, el ýzteek-

Volna q tollok. Es az Ladas q
völök el törközött volna. es
elmegő Völölan akarnaiak
ezek meg fog-nij. es az q
Zolgalakijokra hatva Völönij. es
ezek futnának q elöttek az
Majörzagnak völtne. az ten-
ger. eznek meg-nijta.

Vö. jog. az Völök. miind perit
folgi. miindpen az kőfai. meg
kemenjedének. Es ez az
tengernak fennkőrn. Zava
labval iavannal tal Arionak.

Mely helyen. (azajagian azon
tengeren.) miind ezektől
egyptombaiaknak. Zannalan
Isakffagos Istegij Völök. az

- volna ő tollók, es az Lapas ő
 rollok el térközötth volna, es
 esmeegh vőlan akarnaŷak
 ezeket megh fognŷ, es az ő
 5 zolgalattŷokra hatra vőnnŷ, es
 ezek fvtanak ő elöttök, az
 Menŷorzagnak ŷstene, az ten-
 gert, ezeknek megh nŷta,
 vŷ, hog, az vŷzek, mŷnd keeth-
 10 felöl, mŷkeppen az kőfal, megh
 kemenŷedének, es ezek az
 tengernek fenekeen, zaraz
 labval ŷarvan, által kelének,
 Melŷ heŷen, ((azaz, vgŷan azon
 15 tengeren,)) mŷkor ezeket, Az
 egŷptombalŷaknak, zamtalan
 sokassagos seregŷ vŷneek, az

101
Vijetnek mijata, amijera el de ^{xii}
berijatanak, hog' nem mara-
da lak egyes q'bennek, jog' di-
e; dolgot q' vtanok valotnak
megy' hijatog'atja 100 pi
mint 13 neve az veres ten-
ger bellet az hijany jog' nek
prvstajaba jutanak, melij
prvstakban, soja emle nem
lakgator, 85 embertnek fia
soja on nem ingegut 100
kalvay, az felvay szvi vizek
q' nedje megy' elvaylonek
hijalokra, 85 negyan szan-
okben, elikt nem orvay-
bol hijerine Waiagot de
mentenek egyk hijnek
85 Widna, Wid, 85 Tornelby.

- výzeknek mýatta, anýera el be
 bvrýtatanak, hog nem mara-
 da lak eg es q benne, hog ky
 ez dolgot q vtanok valoknak
 5 megh hírdethetneýe, es ky
 méne ez neep az veres Ten-
 gerbol, es¹ az sýnaý hegne
 pwztaýaba fwtnak, mely
 pwztakban, soha ember nem
 10 lakhatot, es embernek fya
 soha ott nem nyvgvtt, Otth
 kedeege, az keserv kwv výzek
 q nekýk megh edesvlenek,
 ýtalokra, es Négyen ezten-
 15 dokben, élést meny orzagh-
 bol Nýerének, Walahol be
 mentenek ezek Iýnelkyl,
 es Nýlnalkyl, es Tõrnelkyl,

¹ Az *es*-t pirossal szúrta be a scriptor utólag a két szó közé.

66 parimala, az q ijtima
 vijom q eittak, es mijndet
 5939 dolmet vq, 16 nem velt.
 Eij magf nijomogattetta volna
 es neper fannu lak, mijkor
 el hanozok az q vranak ijtene-
 nek t ijtizolifetq, Valahany
 pedegs, az q ijtenekek ellon-
 mast ijtizolinek, adtanak
 ponda, es nitefegre, es t-
 alaja, es galazara, Valahany
 pedegs es neper, az q ijtenekek
 valo el ijtizol, es az q ijtizoloneq
 valo el zakovalak, p-
 tartanak, ada q nebyk az q
 ijtenek menij eryt, nij ston
 eilensoginek ellon vilajra,
 sot mery, az Emmewi p-
 rist

- es paýsnalkví, az q ýstenek
 výtvt q érettek, es mýndévt
 gőzödelmet vőtt, es nem wolt,
 ký megh nýomorgathatta volna
 5 ez népet, hanem Lak, mýkor
 él thawozott az q vranak ýstené-
 nek thýztelésétől, valahanzer
 kedcégh, az q ýsteneknek ellencē,
 mást týztelésnek, Adatanak
 10 p̄daba, es nereségre, es tőrneke
 aláya, es galazatra, valahanzer
 kedeeg ez neep, az q ýstenektől
 valo el teresről, es az q týzteléséről,
 valo el zakadasról, penitenciat
 15 tartanak, ada q nekýk az q
 Istenek meréý erőte, mýnden
 ellensegýnek ellencē allasra,
 Sőt meeg, az kananevs kýralt,

és elcsúszott, és felforgott, és elszé-
lyt, és emelt, és demorvult;
és minő az elbánhatóság tal-
masokat, minő el gőzölög-
és q földgömb, és q városjait ezek
minő el bnyak, és minő ion
nem vitkez-nek az q isteneknek
ellenre, minőden yok valának
q viték. Mert az q ysterek qo-
lyly az gondjagot. Mert meg-
az elhódoknak eljeres, minőv
ei tavasztanak volna az vtrai
millet aótt vala q urak az q
istenek, fog rárának az on.
(és nem rárának is ei istenekre.)
Ei prögütatának viz.waloknál
Jobb nemzetteknek minőtt, és
Jobb q élyyűgk. fogvann, és

- es¹ Iebvseust, es férézeust, es ethe-
 -vst, es ewcüst, es Amorreust,
 es mýnd az esebonbalý hatal-
 masokat, mýnd el gózeek, es
 5 az ɸ földɸket, es ɸ varosýt czek
 mýnd el býrak, es mýglen
 nem vétkeznének az ɸ ýsteneknek
 ellenne, mýnden ýok valanak
 ɸ vélek, Mert az ɸ ýstenek gý-
 10 -lölý az gonozsagot, Mert meeg,
 az eztendɸknek elötteés, mýkor
 el tawoztanak volna az vtrol,
 melet adott vala ɸ nekik az ɸ
 ýstenek, hog ýarnanak azon,
 15 ((es nem ýaranak, de el tértekvala,))
 el pvztýtatanak výadalokval,
 sok nemzeteknek mýatta, es
 Sokak ɸ közöllɸk, fogwan el

¹ A szó az írástűkör elé van írva.

[illegible]

- viteténck, ýdegeń földre, ez
 tegetlen kedeeg, meg terenck,
 az Ƨ vrokhoz ýstenekhez, az el
 ozlasbol, mefel, el ozlattanak
 5 vala es¹, meg éggezenek, es ýg
 mentenek fel, mýnd ez hegekre,
 es esmeg býrýak ýervsalemet,
 holott tartatnak az zent zent-
 -segek, Annakokaert, vram,
 10 mostan meg tvdakozyal erről,
 te Ƨloferes, Nabvgodonoznak
 fƧ hannağa, ha ez neepnek
 vağon mostan valami býne,
 es véétetý, az Ƨ ýstenenek
 15 zýne elott, es vg meńvńk Ƨ
 Rýaýok, mert, adwan ağa, te
 kezedbe, az Ƨ ýstenek ezeket,
 ((ha býnben leendnek)), es az

¹ Az *es* betoldójellel jelölve a sor fölé van beszúrva, pirossal.

te. Szalmastárogóinak nyargasát
aivita, aivatainak, és foglaltat-
nak, Így kedves nem leved-
verni az nyunk az q ijtne
nek elke, nem albatank
ezeknek ellent, mert az q
ijtnak meg albatankja qst,
és lézunk más nyinden egyen-
leged feldeu, fogonszömbre, és
galasztunkra, és miykor
el vesztet volna zolast, és
ijeklen az elhíor, Megs
haragvunk miye az nag sok
yan nagok, piye volnak elo-
fermeset, és gondolat meg
qlmje az, Akgyor, mondhan
eg masnak, Valyon éirada
az, az piye ezt mongaszog az

- te hatalmassagodnak ýgaýanak
 alaýa adatnak, es foglaltat-
 nak, ha kedeeq nem leend,
 vetetý ez népnek, az q ýstene-
 5 nek elötte, nem alhatvnk
 ezeknek ellenek, mert, az q
 ýstenek meg oltalmazýa qket,
 es lézýnk mý mýnden közön-
 seges földön, zegensegýnkre, es
 10 galazatwnkra, Es mýkor
 el végezte volna zolasat, ez
 ýgekben, az Akhýor, Megh
 haragwnak mýnd az naq sok
 hannaqok, kýk valanak Olo-
 15 fernesvel, es gondolak meg
 qlnýe az Akhýort, mondvan
 égmasnak, valýon kýlvda
 ez, az ký ezt monga, hog, az

ijzraël fíjái' élloré a'lsótma-
nak Nabogodonozor fíjratnak
és az q nag' ádának, és ízl'
fogantatani és erőtlen. Emb-
erek és az Vádalban kóbat-
lanok. Levél okévt. fog
meg Vásvíjé Vásvíjé fog q
hát Látogat mánkpt. mán-
fuk fel az jégébre és mán-
míjnd fogvann leendőnek az
ijzraël fíjái'nak mánnd az q
látal mánfíj. hátat a'lsótma
egémbe qttés tprvél a'lsót
Vásvíjé fog megé vágja
míjnden mánfíj. mánfíj. hát
Nabogodonozor fíjrat mán-
den feldnek ístent és q na-

- ýzrahel fýaý ellene alhatna-
 nak Nabvgodonozor kýraínak,
 es az օ naǵ hadanak, ez ýí
 feǵvertelen < · >, es erǵtelen, emb-
 5 -erek, es az vǵadalban twdat-
 lanok, Annak okaert, hog
 meg ýsmerýe Akhýor hog, օ
 Լak Լalogat mýnkǵt, meń-
 ǵnk fel az heǵekre, es mýkor
 10 mýnd fogwan leendnek, az
 ýzrahel fýaýnak mýnd az օ
 hatalmasý, tahat azokval
 eǵembe ǵtetés tǵrvel altal
 verýýk, hog megh tvǵǵa
 15 mýnden nemzet, mert, Լak
 Nabvgodonozor kýraí mýn-
 den fǵldnek ýstene, es օ na-

2. Lendel egeš nymenheted. C. 1. vi.
En Endog dog mikor el
Vegestharna zalesekat az
Sa magok az dsiornak elennu
Meg haragvok igen. az olof-
ernek, te monda qes az ak-
siornak. Mijert dog te mi-
neknek igvencet mutatol.
dog az yzrafel nepe meg
stalmagstutnyik az q iske-
nek miatta. De dog en te
neked meg mutatam dog
nyimen egeš issten. hanem
lak Nabugodonozor tyral-
l. lyette. miyar meg verijok
qet, miert lak eg erubert.
tadat akkoron. te. dsiorn.
az dsiyrosoknak tanyok

lanal egeb nýnlen **Hatod** *Capitulum*

Lon kedeeg hog mikor el

vegeztékvolna zolasokat, az

hannaók, az **Akhiornak** ellenne-

5 **Meg** haragwek ýgen, az olof-

ernes, es monda qees az ak-

-hýornak, **Mýert** hog te mý-

nekýnk ýowendot mondal,

hog az ýzrahel neepe megh

10 otalmaztatneyék az o ýstenc-

nek mýatta, de hog én te-

neked meg mvtassam hog

nýnlen egeb ýsten, hanem

Lak Nabvgodonozor kýraí,

15 **Azeert**, mýkor meg verývk

oket, mýnt **Lak** eg embert,

tahat akkoron, tees, **Akhior**,

az **Assýrosoknak** torýnek¹

¹ Az s javított betű.

mirista mag ylettetel | Es az
izrael nép mind te velle
egyetembe vezsebelémvel vörz
Es akkor mag bizonyítod,
Sog Nabugodonozor légen
mind egyzseget felének
Vra | Es akkor on az en vörz
tegy tpepm, által magam az
te oldalsodon | Es által vörz
wem | te est az mag so
getet. izrael fiaim nek eg
zybe es telket nem vörz
epbly, miglen ki vörz
tekt azoknál. | Demaga,
S az te pftalasodot bi
zonymak alajtod, te
estek mag, az te gynté,
Es az Sír vadat, az met,

Peccatis clonino clizplicuipm co
Vrnis es aui ceric te takui uszajna,
an.

- mýatta meg iletetel, Es az
 ýzrahel népe mýnd te veled
 egetembe vezzelemvel vééz,
 es akkor meg býzonýtod,
 5 hog Nabvgodonozor léégen
 mýnd kőzonseges földnek
 vra, Es akkoron, az en wý-
 tezý tőrom, altal megen az
 te oldalýdon, es altal ýttet-
 10 wén, le ésél az meg seb-
 hetet, ýzrahel fýaýnak kő-
 zýbe, es lelket nem vééz
 tőbbég, mýglen ký wégez-
 tetel azokval, demaga,
 15 ha, az te pfetalasodot bý-
 zonýnak alaýtod, ne
 esséék meg, az te zýned,
 es az hýrvadas, Az mel,¹

¹ A lap alján későbbi kéztől származó két sornyi latin szöveg van.

az te urzadot mag foglaltam. ^{Xviii.}
caroznek el te tollad. ha ez
en bizodenyit huzatlank-
nak alarjod. de telesedny
fog baderg. mag esmerjed ezt.
mert nyind azokval egyetende
ezeket mag toll nekud ijesm-
erred. ijme ez oratoltogva.
azoknak neepij eszjide ligg
Tarsultadnaani fog nyjkoron
az en terqumnek melto pui-
jat veendik. Ties viler egyet.
az en Raggw alla somnak alotta
lennet. el vegg. Ialat az
olefenes poromola az q zol-
gajnak. fog mag fog nait
az azgjort. es el vijnnek-
qter bekuljabani. de adnajt.

Aug. 17. 1777

- az te orczadot meg foglalta,
tavozyék el te tölled, ha ez
én bezédemýt lehetetlenek-
nek alaýtod, be teésednýt,
5 hog kedeeg, meg ýsmerýed ezt,
mert mýnd a tokval égetembe
ezeket meg kell neked ývsm-
erned, ýme ez oratolfogva,
Azoknak néépýt kozýbe léézz
10 Tarsalkodwan, hog mýkron
az en toromnek méltó kéri-
ýat veééndik, Téés vélek egýt,
az en bwzzw allasomnak alatta,
léwén, el vezýý, Tahat az
15 olofernes poronLola az q zol-
gaýnak, hog meg fognaýak
az Akhýort, es el výnneek
qtet betwliaban, es adnaýak,¹

¹ A lap alján későbbi kéz tollpróbái vannak.

(azaz arrolnak) ott ijtából
fűszert szűrt. és meg fogak
ott (azaz a fűszert) az alofer-
us zolgai. és monomak q velle
az megzolgai. és miyteron
közölgöttek volna az fűszert
kij ijtóvont q ellennek sok
parvitasok. Ezer kétség (azaz
az aloferus zolgai) meg tőr-
einek. az fűszert oldaltok.
és meg kétség az a fűszert-
nek kétség. és labajti. és fűszert.
és ezen kétség ott gúfukul
meg kétségnek és fűszert ott
ott. és meg kétség az q
kétség. Jemaga ijtából
fűszert. és fűszert. és fűszert.

yqvenek az dskiorboz, kyt. el.
 fent vni, vnyviek krelaban,
 fo qter az neepnek szogte.
 alattann, mag tverezgite,
 mny dolog volna, fog qter az
 dskiorboz mny kstogte
 el gattak volna, az napot =
ban, valaknak otogon az fije
delmek, mnykanak fja ofjato
jymennak nemzotok, or az
kar mny, pii mondatik, gotbo
mjelnek, annak otaert, az
veineknek szogte, az mnyiben
eknek elpte, az dskior mag
monda mnyid azokat pikt,
olefennnek kerdofere mondott,
vala, fo mnykessere az olefer,
nes nepe atarta volna qter

- ýovenek az Akhiorhoz, kyt, el
 feýtvén, vývéék betvliaban,
 Es ötet az neepnek közötte,
 allatwan, meg keerdezéék,
 5 mý dolog volna, hog ötet az
 Assýrýabelýek meg kötözve
 el hattak volna, Az Napok-
 ban, valanak ottoón az feýe-
 delmek, Mýkanak fýa ozýas,
 10 Sýmeonnak nemzetéből, es az
 karmý, ký mondatik gotho-
 nýelnek, Annakokaert, az
 véneknek közötte, es mýnden-
 eknek elötte, ez Akhýor meg
 15 monda mýnd azokat, kýket,
 olofernenek keresere mondott-
 vala, Es mýkeppen az olofer-
 nes nepe akarta volna ötet

Éz újított (azaz az berábolott)
még elműi. Éz müköpon az
olefermis meg baragran.
poromolta vála qter Éz opter
az újrafel fíjainak alakitij.
fog müköpon. meg fíjpre.
az újrafel népét. Tadat akker.
qteris (azaz, Éz Átfíjort) Éz
lomb kálomb kénobval meg
qletrűp. Mijert azt man-
dotta vála, fog az mörörzag-
nak újpon az újrafel nép-
enk otalmazója. Mijör
kedeg. Éz Átfíjor qteris.
mijnd kálmb megval qletrűp
meg beállott volna. Mijnden
neep. arczal is eferk az fíj-
bre. Éz újmadak is újpon.

- ez ýgécért ((azaz ez bezédert))
 meg qlný, es mýkeppen az
 Olofernes meg haragwan,
 poronlolta vala ötet Ez okért
 5 az ýzrahel fýaýnak adatný,
 hog mýkoron, meg gózneee,
 az ýzrahel népét, Tahat akkor,
 ötet es ((azaz, ez Akhýort)) kú-
 lomb kúlomb kenokval meg
 10 oletneýe, Mýert azt mon-
 dotta vala, hog az Meńorzag-
 nak ýstene az ýzrahel nép-
 enek otalmazoýa, Mýkor
 kedeeg, ez Akhýor ezeketh
 15 mýnd kózonsegvel o elottok
 meg bezellettevolna, Mýnden
 neep, arcza le eseek az föl-
 dre, es ýmadak vr ýstent,

Es byzantogor syraukofafad.
es byratval, as q agombroale
kumjerguisekt. Vunak elakt
by qutet, mondean Morint.
es felut vra ystent. Tokom
mag afotnat q krovell/ogekt.
Es nitey as me alafatofage-
nkra, es as te zentjdnak q
qrozajotkra vgeteffjel. Qas
Abrahymnak, isaknak, es Jak
obnak, as te givao folgaidnak,
as me atayitnak. q folg-
atofakra tokom. Es meo
tastad mag, fog norn jagad
el, as te benned byzokat, es as
qruq magoklan byzokat, es
as qn evreiktben dyktedekt
mag alafot. Mag vigejvon
povrig as syrast, es mynd as

- Es közönseges sýrankozasval,
 es Sýrasval, az ɸ egembevalo
 közýorgééseket, vrnak elötte
 ký öttéék, mondvan, Meínek,
 5 es fölnek vra ýstene, TekéenL
 meg azoknak ɸ kewélsegeket,
 es néézz¹ az mý alazatosságv-
 nkra, es az Te zentýdnek ɸ
 orczaýokra végekezzýel, ((azaz
 10 Abrahamnak, ýsaknak, es Iak-
 obnak, Az te hýw zolgaýdnak,
 az mý Afáyknak, ɸ zolg-
 alaíokra tekenL,)) es Mv-
 -tassad meg, hog nem haгод
 15 el, az te benned býzokat, es az
 ɸnɸn magokban býzokat, es
 az ɸn ereýekben dýLekedɸket
 meg alazod, Meg végezven
 kedéég az sýrast, es mýnd az

¹ A második z betű j-ből van javítva.

lögur nafn af nöfnok. Imal-
saga he. sallysýttum. Meg
veigafjalak af afþiort. mon-
dram. Af mæ atáyrkna-
rífene. þýnuk. te satalmát
fýrðetted. Eft agga q renitru
eðkirt. fog rionkab te lassab
meg. az q vefitelmtó galabrar.
Mýtor þedng. af mæ vronk
rífene. meg abanga ef
gabed sagot. af q folgairnak.
lügen te velledet rífen mæ
þeggrónk. fog imint rípad
kellennetó lügen. afon þreppu
af tírýðrat. mündennetvæl
mínnelónk. eð 100 nafast-
oggal. Tabat af vegráven
af tanarot. Oðgat be vágur
az afþiort. az q gababanc

egez napon az néépnek, Imad-
saga be Tellýesýtven, Meg
wýgaztalak az Akhiort, mon-
dvan, Az mý Aťaýnknak

- 5 ýstene, kýnek, te hatalmát
hýrdetted, ezt ágga ɸ tenéked
ezekért, hog ýonkab te lassad
meg, az ɸ vezedelmes halalokat,
Mýkor kedeeg, Az mý vrvnk,¹
- 10 ýstenýnk, meg adangá ez
zabadsagot, az ɸ zolgaýnak,
légen Te veledes ýsten mý
közöttýnk, hog mýnt neked
kellemetes lézen, Azon kééppen
- 15 az týeýdvel, mýndenekvel
mývelýnk, éél, es Naýask-
oggal, Tahat el vegezven
ez tanaLot, Ozýas be výve
az Akhýort, az ɸ hazaban, es

¹ A második v javított betű.

Jerze mag vorovat. Casas mag
vondogsiget) es es szivan
mynd as vinctet, estembe
el vögözt as sziptet, es mag
eligitet akjort, es ququ-
magokat; Ennek vanna es
deeg, est szivattatvan mij-
nden nörp, Casas mynd as
pozsonka) Mynd egre as
szil as eg-sabon Casas as
szynagugaban, amag as szil
przetben szimadokanok, sziv-
veen segedelmek szivadelmek
szilantol szivettözt getet Cap.
loferint bedeg, vastos nap-
on, poronola as q sziv-
onok, szil fel szivne nek as
szivlanok ellenne, szivlanok
szil as szivakoz szillogok, szil

- zerze nađ vaLorat, ((azaz, Nađ
vendégséget)) es bé hýwan
mýnd az véneket, egetembe
el vegezék az boýtót, es meg
5 elegýteek Akhiort, es qnqn-
magokat, Ennek vtanna ke-
deeg, egbe hývattatwan mý-
-nden néép, ((azaz mýnd az
közönseeg)) Mýnd egeez az
10 eýel, az eghazban ((azaz, az
sýnagogaban, awađ, az gýle-
kezetben) ýmadkozanak, kéér-
veen segedelmet ýzrahelnek
ýstenetől *Következik heted Capitulum*
15 Olofernes kedeeđ, masod nap-
on, poronLola az q sereg-
-ýnek, hođ fel mennenek az
betvlianak ellenne, valanak
kedéég az hadakozo galogok, zaz

guz ejien. le lungek. guzon-
pe dzege, mung az fofjick-
mek. ~~le~~ letikmek. bijen
az foflate wala az foflang; or
fozattamkewala. az tartomari-
okbeli or wadokbeli. yfjefog-
mak egzefog. Myind
zozzefek on magoket az wj-
adalfoz. yzrafel fijaynak
ellenmek. le el ygwemek az
gogmek zakadafin. myind
az letpüg. bij nütz dotay-
nwa. az heltpi met mon-
detük belmanak. myind
az elhelmonüg. bij wagon az
elhelmonak elenob. az yze-
azel fijay tüküg. gog latak az
9 tokaffafoket. le berijlate
q-nen magoket az foflere.

- hwz ezeren, Es lovagok, hvzon-
ket ezeren, Meeg az ferfýak-
nak, kézvéletéknélkül, kýket
el foglalt vala az fogsaaq, es
5 hozattanak vala, az tartomaí-
okból, es varosokból, ýfývsag-
nak közönseegý, Mýnd
zerezeek on magokat az vý-
adalhoz, ýzrahel fýaýnak
10 ellenek, es el ýowenek az
hegnek zakadasýn, mýnd
az tetőýg, ký nééz dotaý-
mra, az heítöl, mel' mon-
datýk belmanak, Mýnd
15 az Chelmonýg, ký vágon az
Esdrelonnak elenébe, Az ýzr-
ahel fýaý kedeeg, hog' latak az
q sokassagokat¹, le bvrýtak
onon magokat az földre,

¹ A g k-ból javított betű.

vetvæn þaromatias quip
feyðre: eym þoppin iym
abropan: þog iþræðmæð q
ijðene metatna mig af q
iþgelmaffagat af q neþen
þo þo vermark af q þadi þog
vermark þo vlenk af þelþen
metok þorok vlenk q vermark
ijðengitþik af þogþen þog
qH: þo vlenk þogþen
afoket miþnd eijðe miþnd
napval: þemaga: miþer
oloferms. þo þorok vlenk
miþnd þerimel. Taðar vð
liðe: þog af þutþe melðyl
foðvala veynta foðarna q
neþik: ðið þelfel: af var:
olon þuval ijðagjta: þo af
q veynta þu metit (af af
foðafar) þo veynta: af þut:

- vetvéén hamat az onon
 feýekre, egeñlõ keppen ým-
 adkozvan, hog ýzrahelnek · q ·
 ýstene mvtatna meg az · q ·
- 5 ýrgalmassagat az q népén,
 Es fel weweek az q hadý feg-
 vereket, le úlenek az hefeken,
 Melek zoros vtnak qswenýt,
 ýgengenýték az hegeknek kqz-
- 10 -otte, es valanak qrqzwén
 azokat mýnd éýel, mýnd
 napval, Demaga, mýkor
 olofernes, el kerúlt volna,
 mýnd kqrúvl. Tahat vg
- 15 lééle, hog az kwtfq, melbql
 fol vala význek folama q
 nekýk, déél zel felql, az var-
 oson kúwvl ýgazýta, es az
 q výzéknek menetýt (az az
- 20 folásat) el vagata, Az kwf-

fények boldogság, nem meggyes vala-
inak az jószágok karigétféle.
Melyekbe láthatnak vala. Jó és vőzet
veregnek merigtonitnak, ijontab
fűzök magoknak meg bűvöl-
tőfőkre, és nem miit let
ijalokra. 1. De Amonnak, és
Meabnak fűz, monentek az
olefentfűz, monentek 2. is
vabul fűz, nem lantaban, fűz
milyen bűz, és az fűz
altalmaggyak azokat, és az
erős megostagorivalo jalmok
erősítik őket, és pörök, őket
vőkzomokból, és vialatnak
meg gőzfűz, vő az fűz-
tőz pöröknek pörök, és

- feýek kedéég, nem mezze vala-
 nak az varosnak kerýtésitől,
 meflekbo láttatnak vala, hog výtzet
 wrozwa merýttenéének, ýonkab
 5 qnqn magoknak meg híves-
 ýtésekre, hognem mýnt Lak
 ýtalokra, Deh Amonnak, es
 Moabnak fýaý, menenek az
 Oloferneshez, mondwan, Az ýz-
 10 rahel Fýaý, nem lanlaban, sem
 nýlban býznak, deh az hegek
 oltalmazýak azokat, Es az
 erqs magossagokon valo halmok
 erqsýtýk qket, hog kedéég, qket
 15 ýtkqzetnéélkví, es viadalnakví
 megh gqzhessed, Wess az kýfo-
 lýo kwtaKnak qrozqket, hog

ne méréseket, afokból, és így,
 termelést mint qld qld qld,
 Anag bizony meg farsadnan.
 meg agfak az q vassokat, az
 metet alantnak, jog az fogaton
 betfoghatvén meg nem vé-
 gert megjék } és kellenetiek
 lant az igyek, olofennnek
 ellette, és az q zolgai elte, és
 Jorge Jozas fannagokat. mind
 kermjél mindem furtfere.
Mijkor kedőg, és qvezet. Gvoz
 napokon és tqlt volna, és
 fogatkozának az hatormatvölök,
 és az meg gőykyte viffok,
 mind az betreljaban lakotnak.
 Vag amjira, jog nem vola, az

- ne merýlenek azokbol, es ýg,
 tǫrnelkǫl megh ǫlǫd ǫkǫt,
 Awaǵ býzoń meg faradwan,
 megh aǵǵak az ǫ warosokat, az
 5 melet alaýtnak, hoǵ az heǵeken
 helheztetwéén megh nem vé-
 heetneýek, Es kellemeteseke
 lǫnek ez ýgeek, Olofernesnek
 elǫtte, es az ǫ zolgaý elǫtt, es
 10 zerze zazas hannaǵokat, mýnd
 kǫrnývl mýnden kwtfǫre,
 Mýkor kedéég, ez ǫrǫzet, hwz
 napokon ký tǫlth volna, El
 Fogatkozanak az Latornakwtak,
 15 es az megh ǵúýtǫtth výzek,
 mýnd az betwlýaban lakoknak,
 Wǵ anýera, hoǵ nem vala, az

Barofban, mijkl magg elög-
adnénk, ~~but~~ eg napommal,
most ~~adnénk~~ adnénk
az vajjal, az nópunk minden
napon. | Takar, az öfjafko,
gálunk mindenek, felfjate,
es aggonjallatok, ifjate, es
fófidek, mijkl egombes, es zonal
mondanak. | ifjatek az
ifjatek, az felfjatek, es te felfjate,
most gonozt tege mijkl,
nem akar van zonal békéfigyel,
az affjafkoval, es affjafko
az ifjatek adnénk mijkl az
felfjatek. | es affjatek mijkl
magg felfjatek mijkl, mijkl
mijkl le felfjatek 9

- Warosban, mýbol megh eléég-
ednéének, Lak eg naponnes,
mert méértékvel adatýkvala
az wýz, az néépnek mýnden
5 napon, Tahat, az Ozýashoz
gýlenek mýndenek, Ferfýak,
es Azzonýallatok, ýfýak, es
kýsdedek, mýnd egembe, eg zoval
mondanak, ýtéélíléén az
10 ýsten mý kóztótnk, es te kózted,
mert gonozt tóol mý nekýnk,
nem Akarwan zolnod béékeségvel,
Az Assýrosokwal, es azéérth, az
vr ýsten adott mýnkót az o
15 kezekbe, es azéért nýnlen, ký
megh segélen mvnkót, mýkor
mý mýnd le hwllwnk o

Zemlitsko. Oltar az zemljitsko
naka mijata. Tamoje vragolje:
mladi, to mupan. Tamoje
qjvor mjudenost, kija az vragolje
vadnat, fog. Istaravun. Tamoje
mug aqjvot mjuden magron:
tat, az oltarnos mjudenost. Iqj
More. Iqj fog az fogaban litan
alqvot vragolje. Tamoje
mjuden mug. Tamoje, az litan
galazat mjuden litan. Tamoje
mjuden litan. Tamoje az mjuden
gionkija, az az mjuden apro
gionkija. Tamoje mug. Tamoje
zemljitsko oltar. Tamoje
litan. Tamoje mjudenost az mjudenost.
mjuden az mjudenost. Tamoje az fogolje.
to az mjudenost. Tamoje, kija,

- zeméknek elötte az zomýwsag-
nak mýatta, es nağ vezedele-
mben, es mostan gýýleték
ozwe mýndeneket, kýk ez warosban¹
5 vadnak, hog, akaratwnkzérénth
meg agğwk mýnqn magwn-
kat, az olofernes néépenek: → : →
Mert, ýobb hog az fogsaban lééven
Algwk vrat, éélwéen, hoğnem,
10 mýnth megh halwnk, es léégýnk
galazat mýnden embernek elötte,
Mýkoron latfwk az mý felese-
gýnketh, es az mý artatlan apro
germekýnket megh halný, az mý
15 zemeyńknek² elötte, Tanobýzoń-
sagwl leğenek mýnekýnk ez³ napon,
Mýnd az Menýorzagh, mýnd az föld,
es az Mý atýanknak ýstene, ký,

¹ Az o a sor fölé van beszúrva, piros pontokkal van jelölve a betoldás.

² A két vessző nyilvánvalóan az y helyett került az n fölé.

³ A z talán s-ból van javítva.

hugzwyl all mîr raihtuont, aß
aß mîr künntet zerönnig, fog-
diggelstetung ijar aß warolt,
aß elsternstet wîrtzj bîzjst,
fog, lügen aß mîr wêlgezethent
Bquid aß tîntet zaijaban, fog
mîl. (aß aß aß mîr wêlgezethent))
fogjast lügen aß zomîr wîrtzjst
diggelstetung. | Es mîrtet elst
mîrtet mîndottet wîrtzjst, lügen
nag sijras, es ordîrtet, aß bîj-
wîrtzjst gîltetstetjst mîrtzjst
dîrtet, es jot wîrtzjst, fog
zomîl zaijaban aß wîrtzjst-
fog mînduont. Wîrtzjst, mîrtzjst
aß mîr dîrtzjst wîrtzjst
fogjast, farnîttan wîrtzjst.

- bwzzwth all m'v ra'f'w'nk, az
 az m'v b'ne'f'nk zer'é'enth, hog',
 Aggátok megh ýmar ez warost,
 Az Olofernesnek wýtezý kézeýbe,
 5 hog' lee'gen az m'v wé'égezet'f'nk
 R'owýd¹ az T'ornek² za'f'aban, hog'
 me'f', (azaz, az m'v vé'ezet'f'nk))
 hozýabb lé'é'zen az zomýwsagnak
 Azzwsagaban, Es Mýkor ezt
 10 megh mondottak wolna, l'on
 Na'g sýras, es ordýtas, az hý-
 weknek g'v'lekezetýben mýn-
 denekt'ol, Es sok orákýglan, Eg'g
 zowal ka'f'altanak az vr ýsten-
 15 hez mondwan, Wé'étkezt'f'nk,
 mýnd az m'v Af'af'nkwal
 egetembe, hamýssan Leleked-

¹ Az R javított betű.

² Az p és az r talán javított betű.

think - as forgotten figures to think -

[illegible][illegible]

-túnk, es kegetlensegeth¹ tottúnk,
 Te azeerth vr ýsten, ký, keges
 wag, kqñqrví, mý raýtwnk,
 es az te ostorodwal aí bwzzwth¹

- 5 az mý kegetlenségúnkról, Es ne
 akarýad adnod az téged wallokat,
 az néépnek, ký nem twd téégedet,
 hog ne mongák Nemzeteknek
 kqzotte, hol wagon az q ýstenék,
 10 Es mýkor megh faradtak volna
 ez kaýaltasokba, es sýrasokba
 el epedwén, meg zontek volna,
 Fel kelc Ozýas, meg ottetwéen
 kqñhwlatasokwal, monda nekýk,
 15 ýgaz léélekwel legetek Attám-
 fýaý, es ez qt napokon el var-
 ýwk vrýstentől az ýrgalmass-
 -agoth, Nétalam, Az q haragýat

¹ A h-t utólag írta a scriptor pirossal.

el zakazja (uzar el lagja. os
ei murela). os deszistart ad
az q. nantink. ha kidinggiz.
ot napok el murelman. nam
ijgurend fegedelm. Tadatz.
vag tegre az dolgot. melok
jelatok Nijol ad Capitulum.

 G. az dolg megg len. jog
mijtoron meg lallotta

volna az ijgurend (az q. nantink)
ijgurend. Merav ijgurend lenia

fia. wala (jo. d. x. nak fia. mel
wala) (o. f. nak fia. (o. f. nak fia.)

(o. f. nak fia. (o. f. nak fia.) (o. f. nak fia.)
(o. f. nak fia. (o. f. nak fia.) (o. f. nak fia.)

(o. f. nak fia. (o. f. nak fia.) (o. f. nak fia.)
(o. f. nak fia. (o. f. nak fia.) (o. f. nak fia.)

- el zakazfa, ((az az el haágá, es
 el mwla)) es dólósééget ad
 az o Newéének, ha kedééggh, ez
 oŧ Napok el mwlwan, nem
- 5 ýoweend segedelem, Tahath,
 wág tegýk, ez dolgokat, meícket
 zolatok, **Nýolcad Capitulum,**
Es ez dolog megh lön, hog
 mýkora meg hallotta
- 10 wolna ez ýgééketh, az oŧweg
 ýwdith, Merarýmnek leaía,
 ký wala ýodoxnak fýa, meí
 wala Iosefnek fýa, Iosef kedééggh,
 Ozýasnak fýa, Ozýas kedééggh Elaý
- 15 fýa, Elaý kedééggh Iamnornak,
 gedcon fýanak, fýa vala meí gedcon
 wala Rafoýmna fýa, ez kedeeggh,

Abijitobnak fja wala | fj wala | tan
fjanak | Moltogafnak fja | q
balog | Julatogobnak | Matbania
fjanak fja | fj wala | Arben fja
nak | Jimmonnak fja | q
qzwog | Tredyt nak | elob wa wala
(az az ferre) | Manastes | fj mogg
goolg wala | az | Arpa aratitnak
Napjban | Mont | all wala | q
Eptogobnik | az | mogob | er | nwa
gawog | az | q ferre | er | mogg
jwa | az | q wawogoban | bet woliaban
er | el | tentobnak | otogon | az | q
attan | nak | qz jibe | Wala | podog
az | q | telle | maradot | Tredyt | qz
nmar | garom | qz | tendykban | er | gog

- Akhýtobnak fýa wala, ký vala, Éénan
 fýanak Melkhýasnak fýa, ez
 kedéégħ Salathýelnek Nathanýa
 fýanak fýa, ký vala Ewben fýa-
 5 nak Sýmconnak fýa, Es,¹ ez,
 qzweg Iwdýttrak, elq̄b vra wala
 ((az az feerýe)) Manasses, ký megh
 hoolth vala, az Arpa aratásnak
 Napýban, Merth all wala az kééwe²
 10 k̄q̄t̄q̄z̄q̄knéél az mezq̄ben, ecs ýwta,
 hewseeğħ az q̄ feýere, es megh
 hala, az q̄ warosaban betwliaban,
 es el temetteteek ottoğon, az q̄
 Atfáýnak k̄q̄z̄ýbe, Wala kedegħ
 15 az q̄ t̄lle maradott Iwdýt, qzweg,
 ýmar harom eztendq̄kben, es hath

¹ Itt kivakart betűk nyoma látszik.

² A két szó fölé a szemközti lap piros színezése átnyomódott.

Solmapoktan Es q Widif
as q Saganat folq Köijten qun
maganat Joriz es tjot hag
leket Malden as q Utanna vato
spanjtnal dei ketjpedwren
latjtnala Es as q agjctan
Wijfel vola Jor ijngot or
hijtel vola Jenwdrren as q
eloténat mijnden napiban Es
as Jornbattoktel Es as Wij godnat
ij mijpitol Es as ij gradel Saganat
ij mijpitol mijg vola vani Es
Es Widitf Widitf vola ijot
Es ijgen elot Tokunntelre Pijnt
Es q van Sagot vola lok pagdag
Sagotari Es Sotuffagot saladotf
Es bijndalinnakoto qk vijnt Wij

- holnapokban, Es ez Iwdith,
 Az ɔ hazanak felső Réézýben, ɔnɔn
 maganak zereze ég týtok haý-
 -lokoť, Melben, az ɔ vtanna valo
- 5 leanýkwál béé Rekezkedween
 lakýk wala, Es Az ɔ Ágeekan
 wýsel wala zɔr ýngeth, es
 bɔýtɔl wala, zenwedween, Az ɔ
 Ééletének mýnden napiban,
- 10 Az zombattoktoť, es Az wý hodnak,
 ýnnepýtɔl, es Az ýzrahel hazanak
 ýnnepýtɔl megh walwan: ↪
 Ez Iwdith kedegh wala ýeles,
 es ýgen eekes Tekééntetre, kýnek
- 15 Az ɔ vra hağott wala sok kazdag-
 sagokat, es sokassagos Laladoth,
 es býrodalmakoť, ɔkrɔknek Ný-

aijnad, es ijedokmak bondajrad
 telejekotij, es ez vada mijade
 nekien ijo gijre, merkf. vade
(azaf ijant) fely vada gijrom,
 es nem vada, kij zolna q felolle
 gonoz ijett. | Ez Twedit edeg
mijkoron megz gollotta vada,
hog az ofias megz ijertef
vada, hog et napot el-muol
vann, idokmak megz adnaja
az vavrost. | Folye. | az kibri
papoz es az karmij papoz,
es q hozja iqveenk, | es ez
Twedit mond q mlyk: ia
 Mi legon az adogz i-melroz
 vija engobitij ijozias, hog megz
 adnaja ez vavrost az asijroloknak,
 sa et napotnak alatta nem

- aýwal, es ýohoknak¹ Lordaýval
 Telésekeþ, Es ez wala mýnde-
 nekbem ýo hýrý, merth, vrath
 (azaz² ýstent) feelý vala hýwen,
 5 Es nem wala, ký zolna ɸ felɸlle
 gonoz ýgéét, Ez lwdit kedégh
 mýkoron megh hallotta wolna,
 hoğ Az ozias megh ýgeerteh
 wolna, hoğ ɸt napok el mwl-
 10 wan, Azoknak megh adnaýa
 az warost, kýlde, az kabri
 paphoz, es az karmý paphoz,
 es ɸ hozýa ýowenek, es ez
 Iwdith monda ɸ nekýk, : ➔
 15 Mý leğen az dologh, melreh
 rýa engedetth ýozýas, hoğ megh
 adnaýa ez warost az Assýrosoknak,
 ha ɸt napoknak alatta nem

¹ Az első o fölött tintafolt van.

² Itt tévedésből bezárta a zárójelet és kikaparta.

igruand künnetek fagdelomise
te fize vakkok te, fize af vryfent
af fterftek, Nam af befab ez,
fog met yrgalmastagot fion,
det ionkab id fog metigama-
got, te fiontelontedist gvaiften.
Mort te vdet vettetek vinnak
fionvrelottigontek id af te
alaf taftek zervent, Napot gatta-
tek o netij (afaf vryfentek)
De mientz og bitteteg af vry
ijften, Ez dologentz pemyfentat
farenont, te boranatot. Eginé
fuallatnean pteerionk, Mortz,
af ijften nam fentget vgan mije
emder, fion pteitig faragoffagva
nam gferied, mijkopen emb-
ernek o fize te afentz mo

- ŷowend Tvénektek segedelem: →
 Es kŷk wattok tŷ, kŷk az vrŷtent
 késértŷtek, Nem az bezed ez,
 hog meŷ ŷrgalmassagot hŷon,
 5 Deh ŷonkab, Az hog meŷ, hara-
 got, es hŷrtelenkedéest ġwŷston,
 Merth tŷ ŷdŷt vettetek vrnak
 kŷnŷŷrŷletessegenek, es az tŷ
 alaŷtastok zeréent, Napot hatta-
 10 tok ŷ nekŷ ((azaz vr ŷstennek))
 De mŷerth hog béékeseges az vr
 ŷsten, ez dologeerth penŷtenciath
 Tarwnk, es bolanatot, kŷŷŷ
 hwllatwan kéérŷŷnk, Merth,
 15 Az ŷsten nem feŷneget vġan mŷt
 ember, sem kedéég haragossagra
 nem gherŷed, mŷkepen emb-
 ernek ŷ fŷa, Es azeerth mŷ

Alapjaink meg q nekij az mi
 laktunk. E meg alajt lakt-
 sen laktunk. Jövevények q nekij,
 Monogret simaan vultak. Fog
 az q akaratát jövevény meg lakt
 mi vultak az q jövevények
 jamarlagat. Fog mi lakt,
 meg jövevények az mi jöve-
 venty. Alapjaink jövevény
 jövevény. Jövevények jövevény.
 az mi alapjaink jövevény. Jöve-
 venty. Monogret jövevények,
 az mi alapjaink jövevény.
 Jövevények jövevény az q jövevény.
 E jövevények jövevény jövevény-
 ket. Mit jövevények alapjaink
 jövevények alajt, E alapjaink,
 E jövevények, az q jövevények.

- Alazzýwk megh ɔ neký az mý
 lelknket, **Es** megh alazott léélek-
 ben lewécén, zolgalýwnk ɔ neký,
Mongwk sýrwan vrnak, hog
 5 Az ɔ akarafa zereenth, wg téégc
 mý welnk az ɔ ýrgalmassagath,
 hamarsagwal, **hog** mýkeppen,
 megh zomorodotth az mý zýw-
 vnk Az Assýrosoknak kewelsége
 10 mýatth, Azonkeppen esmééggh,
 az mý alazatossagwnkrol dýle-
 kedyvnk, Mert nē ýndwltwnk,
 az mý Afaýnknak bñeý vtan,
 kýk el hattak wala az ɔ ýstenceth,
 15 es ýmadtak vala ýdegen ýstene-
 -ket, **Meí** bñnéérth adattanakwolt
 tɔrnek alaya, **es** el Ragadozasra,
 es zegenséégre, az ɔ ellensééGINEK,

az q Edis teremteijével - és ekepen tenem/mi-
= noentkoron algalatos ligen az meg maradafra
az bent zertetnek q szaban mert az meg
maradafnak utama vegtyuk az nemmi

tyigefignek q. noz bodosagaty amen
maoak yozag Ky mek lartya

az zertet embert az zertetnek q szaba-
= ban. Mondatik az vegydelmunk q fikt.
me: mert ez vilag kyvi az viszba
fordulat zertet embert ygerkezik: me
gerjyftet az pokolnak q tgyznel et jyo-
= utlen egy tudmamint faragossagnak et
saborussagnak et telgettelenszignak et fertet.
messzignak q tgyznel: amakokaart qdognak
az vilagrarabak kysertetik ygen et krt mi-
neknek tanasatnauk az nobi vegydelmunk
= mik okaart: met am az zentbennek do-
ktor mongya egy kpmeten: bogi mikoron
embert kysertetik az zertetnek et szaga-
= janal tabat ymez krt pnyky mondani

- az ȝ Edes teremteȝeuel es eckeppen teuen / mi-
-ndenkoron alhataŧos lezen az meg maradasra
az zent zerzetnek ȝ hazaban mert az meg
maradasnak vtanna vehetȝuk az mennei
5 dȝchosegnek ȝ nog bodogsagath amen
Masodik ȝozag Kȝ meg tartȝa
az zerzetes embert az zerzetnek ȝ haza-
-ban : Mondatik az vezedelemnek ȝ felel-
-me : mert ez wilag kȝre az vizzha
10 fordwlt¹ zerzetes ember ȝgekezȝk : meg
gerȝestetȝt az pokolnak ȝ thwzeuel es zw-
-netlen eegh tudniamint haragossagnak es
haborusagnak es telhetetlensegnek es fertel-
-messegnek ȝ tȝzeuel : annakokaert ȝrdognck
15 ez wilagra valo kȝsertetit ȝgen el kel mi-
nekȝnk tauastatnonk az nogi² vezedelmek-
-nek okaert : met am az zentbernal dȝ-
-ktor mongȝa eȝȝ kȝnueben : hogȝ mikoron
ember kȝsertetik az zerzetnek el hagȝa-
20 -saul tahat ȝmezt keel ȝnekȝ mondani

¹ A d után először talán o betűt akart írni a másoló.

² Úgy látszik, mintha az o és g közé felül még egy o volna (talán betoldójellel jelölve) beszűrve.

me dānink, Soz mees byp-
nietetnanak, ga byzonival byte-
lonek as q warok: ijsmink
Megses towalla morda jnadye
vegan ezen kots panna Megs
bell emlekmiek, mipeppon as
me atink abraham mees kief-
rihtiek, es jok sabrowsagoknal
mees byzonitatiek, es ijsmink
zwick barata loun Egentrippen
ijfaak, Egentrippen Jakob, ijs
edicoos Muises, es minkentek as
byk sellamie/ek voltak as ver
ijsmink, jok sabrowsagoknal
mink tannak el as jnork :-
A jok zwaag, byk as bysenteleptie
nen toogamak vrnak feeltink
wel, es as q biikertelnsagokte
es as q pana jol koba/okna jw-
godafijt rewrak vrnak ellone,

- mú Afaǵnk, hog megh býzo-
 ríŷtatnanak, ha býzoǵival týzte-
 lnéék az ǵ wrokot ŷsteneketh,
Meghes towabba monda Iwdýth
 5 **vǵan ezen keeth papnak Mégh**
 kell emlekeznýek, Mýkeppen az
 mú aǵánk Abraham megh kéése-
 rtetéék, Es sok haborsagokval
 megh býzoǵíŷtateek, Es ŷstennék
 10 zeretǵ barafá lon, Ezenkééppen
 ŷsaak, ezenkééppen Iakob, ŷg
 kedéégħ Moýses, es mýndenek az
 kýk kellemetesek voltak az vr
 ŷstennék, Sok haborosaghwal
 15 mwltanak el az hýwek, :→
 Azok kedéégħ, kýk az kééséérteteketh
 nem fogattak wrnak féélelme-
 -wel, es az ǵ bééketelenséégħeketh,
 es az ǵ panazolkodasoknak zw-
 20 godasýt tééwéék wrnak ellene,

[illegible]

- Ký pwztytatanak, az pwztýtonak
mýatta, Es az kéégoonak mýa-
tta el wezéének, Mýes Azeerth,
megh ne ałwk az mý bwzzw-
5 nkat ezekről, mefeket zenwedonk
deh, de, Twlaýdonýlwan az mý
býneýnkéérth, ez ýl kéénokath
keweseknek, es kýlýndedeknek
lennýek, Az vrnak ostorýth,
10 mýkééppen az zolgak, kýk
megh veretnek, az on megh
ýobbwlasokerth, es nem¹ az
mý wezedelmýnkéérth, <ezt>²
hýggýk törtééntnek lennýe
15 ezeket mý raýtvnk, Es mon-
danak, ez Iwdithnak, Ozýas,
es ez keeth papok, Mýndenek,
mefeket zolal, býzońok, es
nýnlen az te bezedýdben vala-
20 mý megh ýgééztelendq, Azéérth,

¹ A szó előtt egy betű ki van kaparva.

² A szó ki van húzva, és fölé még sorkitöltő díszítő vonalat is rajzolt pirossal.

moſan ſinner vinneg mit eend-
 nige jontt vjoedde weg is
 te iſten ſel. Es munda. 9
mitte Dredt. Mitte bog, as
 mette ſolſatet, iſtenne-
 vsmoret. Zonkopen, as mitte
 Tinnem gontoltan, eijonijetok
 mette ſa iſtentel wagon, te
 vinnedijetok. Soj mette eijne
 vor iſten as en Tanatomate is
 delatok as papen te, eijne te
 en te mitte as en ſolgate
 leaniomval abranad, te vinn-
 deogijetok, Soj as mitte
 mondatok, eij qit nioptan
 te vinn, mette vor iſten as 9.
 neopere vjoedel fijante, vinn
 akaren pedeg, Soj te as en

- Mostan ýmar ýmag mý éértǵk,
 merth zenth Azzońallat wag, : ➔
 Es ýsten félo, Es monda, q
 nekýk Iwdith, Mýnth, hog, az
 5 meľeth zolhatéék, ýstenéének
 ýsmeritek, Azonkeppen, az mýth
 Ténném gondoltam, býzońýlatok
 megh, ha ýstentol wagon, es
 ýmadýatok, hog megh erqsyľe
 10 vr ýsten az en Tanaľomath, : ➔
 Aľatok az kapwn tú, ez eýel, es
 en ký mecégék az en zolgalo
 leańomwal Abrawal, Es ýma-
 dkozzýatok, hog az mýnth
 15 mondátok, ez qth napokban
 tekéénle megh vr ýsten az q
 Neepeeth ýzrahel fýaýth, Nem
 akarom kedeegh, hog tú az en

Lelekeleymen kudekoyetok-
mijlen mees ijzaren te
nietek, Jemij ne leegen
egete, Jannen Lale jmadfag
en tretem, az nu vrenke.
ijstentz te mende Wedittent

10 Jnas, jwadanak fredeleu.

Men beeksegeffen, te vrel-
gen te wald, az me
ellenfegvinkon vale brijw
allafra, te mees trivoren

el meentek (az az Wedittent)

beuotkezijt Pylant Capit.

Kijt mijkoren el meentek
walm, Weditt de mimes

az q jmadkoto Jafaba, te on
maghat ploghte Jor jngghe.

- Lelekedetŷmen twdakozzatok, Es
 mŷglen megh ŷzenem tŷ
 néktek, Semŷ¹ ne léégen
 Egééb, hanem Lak ŷmadsagh
 5 en erettem, az mŷ vrvnkh
 ŷstenhez, Es monda Iwdithnak
 Ozŷas, ŷwdanak feŷedelme,
 Men béékeséégghben, es vr le-
 gen te weled, az mŷ
 10 Ellenseegŷnkŷn valo bwzzw
 allasra, es megh térween
 el meenenek ((az az Iwdithtol))
 Kŷwelkezyŷk kŷlenced *Capitulum*
 Kŷk mŷkoron el mentek
 15 wolna, Iwdith bee mééneh
 az ŷ ŷmadkozy hazaba, es ŷn
 maghat ŷltŷztete zŷr ŷnghbe,

¹ A szó végéről *th* betűk vannak kikaparva.

- es hammat veteh az ɔ feýere, es
 le bwrwlwan vrnak elõtteh, fel
 kaýaltwala vr ystenhez, mond-
 wan, Wram, Één Attámnak
- 5 sýmeonnak ýsteneh, ký adaad
 az torth ɔneký, Az ýdeghen
 Nemzeteknek megh lakoltata-
 sara, Mel Nemzeték, az ɔnɔn
 fertezetességhek zereenth, lotték wala
- 10 týztasagnak megh zepłsýtoý,
 es kýk az zýznek ɔ týtok
 taghat megh mezýtelenýtettek
 wala, galazatosaghwal, Es té
 vr ýsten adád azoknak azzorí-
- 15 néépeketh predaba, es az ɔ lea-
 riokot foghsagra, es mýnd
 azoknak íereeseegheketh adad
 az teh zolgaýdnak, kýk zeretéék
 az teh zeretetedeth, Azeerth, vram,

En ~~de~~ ~~aan~~ aan aan aan
ezweg. Zolgarde laaiadnak te
lääg segedelmon. | Mart van
te zagred az elabbj Zolgarde,
te ezet azoknak utanna te
Gondolat, te miind magylen
az miind te abatal. | Mart van
miind az te utand, magy vad,
nak zerevatin, te az te itis
lotidog, nak az kinnen te
koda Zolgarde. | Te van
magy mostan az ^{te} te te
mynd, akor az egyptomte
-lioknak Haborokat magy
magy latnod inualtata!
Mikor az teg Zolgarid utan
fel fogvorpodvan frotsnak

- en édes ýstenem, Énnekemés
 qzweg zolgalo learíodnak, te
 léég segedelmem, Merth vram
 te zerzééd az előbbý dolgokath,
 5 es ezeket azoknak vtanna te
 ghondoltad, es mýnd megh lqon
 az mýth te akartal, Merth <lqon>
 mýnd az te wtaýd, megh wad-
 nak zerezwéen, Es az te ýtéé-
 10 letýdeth, Lak az téénnen tw-
 ttodra helhezted, TekéenL
 megh mostan az Assýrosoknak taboráth¹
 Mýnth, Akkor az egyptombe-
 lýeknek thaborokat <megh>²
 15 megh latnod meeltoltatal,
 Mýkor az teh zolgaýd vtan
 fél fegwerkedwén fwthnak

¹ A szó, betoldójellel jelölve, a sor fölé van írva.

² A szó pirossal van kihúзва.

- vala, býzwan az ɔ zekerekben,
es az ɔn lowaglasokban, Es
ɔn hadakozo néépeknek
sokassagaban, de te vr ýsten
5 tekéenteel az ɔ thaborokra, es
el farasztak azokat, az sɔtééth-
seeghek, Megh Tarta az ɔ
labokat az mééliséégh ((az az,
Az weress Tengher)) es az wý-
10 zek el bwrýtak azokath
Ezenkééppen léégenek ezekécs
en éédes vram ýstenem, Az kýk
býznak az ɔnɔn sokassagok-
ban, Es az ɔ zekerekben, es az ɔ
15 kééthwééghérɔl hegezeth, sýtɔtth
elɔ fa kéépekben, Awág karoýo-
kban Merth¹ Az údɔben égféle

¹ Innen lila úntával következnek a sorok.

fegweret nlijen Vala al q Wy.
 Oalekban ~~het~~ mynt az doctore
 opriat. Karotz gezegeft-wala
 mege mynd az pelt. Vroes
 folci wagn mege oloftwien
 to mege f'ulijf Vala al gezegeft
 frost waleweentz. Eftel. jek
 Vala al oloftwien. gadaban
 fytben bijnat wala al affi. wof
 de bevettozije mege al jras.
 to f'ijp bijnat az qn. Nijloktan
 to al q lam. aijokban. Dijnatbednek.
to nem ftuagat. hog tenmege
 vout. Lat az me vrent. ijtens
 vout. f'ij mege vout az gad-
 okat. mynd oloftwien.
 to ver tonted. Nieuw. Nijwijn
 mege. Vout az q f'ij.

- fégwerek ýlŷen vala az ȝ wŷ-
dalokban, hog mŷnt az doctorok
ŷrŷak, karoŷ hegeznek wala
megh mŷnd az keŷh végheh
5 felŷl ŷgen megh élesŷtweén
es megh sŷtŷk vala az hegeŷh,
erosb woltaerŷh. Ezfele, sok
vala az olofernes hadaban,
kŷkben býznak vala az assŷŷrosok,
10 De kȝvetkozŷk meges az ŷras: ¹
es kŷk býznak az ȝ Nŷlokban,
es Az ȝ lanlaŷokban dŷlekednek,
Es nem thwggak, hog téénmagad
waŷlak az mŷvrvnk ŷsten-
15 ŷnk, kŷ megh rontod az had-
okat, mŷnd eleŷtȝlfogwan,
es wr teneked Newed, Nŷwŷta²
meeges Ivdŷth az ȝ kȝnŷrgée-

¹ Itt fejeződik be a lila tintával írt sorok.

² Innen ismét lila tintával írt szöveg kezdődik.

120 W. 1200000 1200000
 Enkelde sel ve ijsen af te karodot.
 mykissen elvighfagbrann, 68
 Vessel-les af 9 erijqet af tes
 Jatalmadal. Etiek-les af 9
 erijqet af tes Jaragodnate miatta.
 fik ijfijte en magot mege
 Jophsijtemiek af tes Jontfijgides
 68 mege fterget me af tes Jont
 nouednek Jajleikat, 6 atariak
 te vermyet af 9 terget me miatta.
 af tes Jont qllarodnate Jarvadit.
2 Jont. Jafes af te ijsen, 68
 af qnen kralijdon terget me
 miatta, 68 vagassiek af 9
 karodot/ijger, Jogattassiek mege
 af qnen Jontmyet karodijaden.

- sééth wr ýstenhez mondwan,¹
Emced fel vr ýsten az te karodot,
mýkééppen eleýtolfoghwan, es
vessed leh az ɔ erɔýɔkɔt az teh
5 hatalmadval, Esséék leh az ɔ
Erɔýɔk az teh haragodnak mýatta,
kýk ýgérýk ɔn magokat megh
zeplɔsýtenýek az teh zenthseghideth,
Es megh ferteztetnýe az teh zent
10 newednek haýléékat, es akarýak
le² vetnýek az ɔ tɔrɔknek mýatta,
az teh zent ɔltarodnak zarwát,
Azcerth, Teged azt vr ýsten, hoġ
az ɔnɔn twlaýdon Tɔrɔknek
15 mýatta, el vagasséék az ɔ
kewéélséégek, Fogattasséék megh
az ɔnɔn zemeýnek vrokýaban,

¹ Itt fejeződik be a lila tintás írás.

² A szó a sor elé, a margóra van írva.

þan þarþan (af af enginn
lutan af Olofsmi) (þó voru
þar 23 ein dýkjinnar ferðir
þó 1 dýg ennetur af þu laka-
þenden dýktaðast, þó.
voralðam megi þó. (þó ag-
þrú, þó el forðist þam þó.
Mott eðen emle þó þu laka-
af te nótunni. Mjökun
dýgjallat þó þó þó þó
megi þó. (af af Olofsmi)
Mott þam, Mott af þó þó þó
þam þó þó af te þó þó þó
þam af þó þó þó þó þó
te þó þó, þam þó þó af
þó þó þó þó þó þó.
þó þó þó þó þó af þó þó.

- Een Raýtam, ((az az, engemeth
latwan, az Olofernes)) Es werýed
ötet Az één Aýakýmna zeretéésé-
-ból, Ágg ennekem az één lelk-
5 kemben Alhatatossagoth, hog,
Wtalhassam megh ötet, Es ágg
Erööt, hog el fordýthassam öteth,
Mert ebben emlékezetý léézen
az te newednek, Mýkoron
10 Azzonýallat keze gözendý
megh ötöt, ((azaz, Olofernest))
Merth, vram, Nem az sokassagh-
ban vágon az te hatalmad,
sem az lowaknak erőýben, az
15 te Akaratod, Sem kedégh az
kewéélek kellettnek te neked,
Eleýtöl fogwan, de az Alazatos-

XXXIII
v opmaat, so zalste eene kring-
vrijse voolt mijndenken
kallendste kende 2 jacht.

Meineken ijstent, 18 Wijzeken

Tremtje 18 mynd eijzen

en Tremtje allatokene van

1 halgast mees engemet. Jacht

perijgje, zalste kende, 1

en af te mees ijzert, mees

vol bijgekote, 1 kende

mees van af te kende

en afte kende af en kende, en af

Tamantje en kende mees

erfje, kende af te kende mees

maragje kende kende, en

Mijnden kende mees

- oknak, Es zeléédeknek kőñq-
rgéése wolt mýndenkoron
kellemetes teneked, Azeerth,
Meńeknek ýstene, Es Wýzeknek
- 5 Teremtoýe, Es mýnd kőzonseg-
-es Teremtet'h allatoknak vra,
halgass megh engemet zegeń
kőñqrgo, zolgalo leañodoth,
Es az te nađ ýrgalmassagod-
- 10 rol býzakodot, Emlekezzel
megh vram Az te tőrwéńedrol,
Es agđ bezeédet az en zāba, es az
TanaLoth, az en zýwemben megh
ErőssýL, hođ az te hazad megh
- 15 marađđon zenteltetésben, es
Mýnden Nemzetek megh

Voorzitter, Mevrouw van
Nijlen, de mijnen, graven
feletoes, maar tijdschijn capin

On pediment of mykon
moss front walling

[illegible]

- vsmeryéék, Merth te vag az
 ýsten, Es nýnLen Egééb, te
 Félétted, **Imar týzedýk Capitulum**
 Løn kedéégh hog mýkor
 5 megh zõnt wolna az
 Iwdith vrhoz kaýaltanýa, fel
 kele **Az** helbøl, melben, leh
 bwrwlwan fekzýkwala vrnak
 elõtte, Es elewe hýwa az
 10 **Q** zolgalo leanýat Abráth, es
 le zalwan az q hazaba, es
 le vétée qn magarol az zqqr
 ýngeth, Es le vetkezéék az
 qzwegséégnek õltõzetýból, Es
 15 megh mosa az q testeeth ((azaz
 megh feredeh)) **Es** megh kenée
 qnqn magat ýeles draga kenet-

veel. Is ja yllakruale Molete
 Myndenkrualen. Is o
 magt vadelogata al o fariate
 feitein. Is magt jersse eibetse.
 Is fönager togn al o feitebe.
 Is fel qlystie on magt al
 vaden pvaendetostuegnak jers
 avasibade vagn magt eibetse
 fäwot al o labariba. Is fel
 vane al o yojianak qlystie.
 Is liliomnye fälojbevale eibet
 larelystie. Is gervyfte. Is
 Myndenkrualen magt eibetse
 qnqn magt. al o eibetsejval.
Ejnek badejse. Is ylsen. Ejnek
 feleni ada o vjaria jers. Is eibet
 feitejgerse. Men mind ejqn
 maganak ylsen eibetsejval

- vel, Es ýo ýllatwal, Mel'eth
Mýrrabol zereztenek wala, Es q
megh walogatá az q haýath q
feýéén, es megh zerzée Éékésen,
5 Es Sýweget tqon az q feýeebe,
Es fel qtoztetée qn magat az
Iwdit qrwendetesséégnek zéeq
Rvhaýba, es won megh Éékesýtet
Sarwkot az q labaýba, Es fel
10 wéwe az q ýogýanak qtozetýth,
Es lilimýt, fýleýbe valo éékes
Lerleýth, Es gýrqýth, Es
Mýndenckwel megh Éékesýté
qnqn magat, az q Éékessegývel,
15 kýnek kedéeqgh, vr ýsten, ezeknek
felette Ada q rýaýa zép, es éékes
fénessegeth, Mert mýnd ez, qn
maganak ýlen Éékességwel

Vato roosge fongisse. Men vato
 al ploggethor vato g'pripvoteg-
 tuck gervjedetsteggeble laren.
 visten zovint vatanak, loltij vo
 jagssol fuvvorn 16 a) vijntien
 q vaita ez ijt zoepigge moer
 gregbije. Soq sozia lasen lardien
 p'bestegvort yelou neijek mijalen.
 ekne zomeijnek elte. 16
ez Tweding fol vaka a) 2ba =
nak. a) q zolgale lannanek
 Soq veket el vijntie b) Tomle
 bort, te alajt ez alvinden, te
 p'p'per. te pariet, teij fover. te
 pijneroker, te sijtore 16 el
meene. te mijter ijvotelt vato
 a) varof-nak papvayna. Ottojen

- valo megh zerzéése, Nem vala¹
 az oltozethez valo görörőség-
 nek gerýedetességből, hanem,
 ýsten zerént valanak, lelky ýo-
 5 zaghibol fvgwén, Es az vrýsten
 o raýta ez ýl zéépseget megh
 oregbýtée, hog hozýa hasonlhatlan
 Éékessegwel ýclenneýek mýnden-
 eknek zemeýnek elötte, Es
 10 Ez Iwdith fel raka az Abra-
 nak, az o zolgalo leañának
 hog velek el výnne Eg Tömlö
 bort, es olaýt eg edécénben, es
 péépet, es paréét, kééz fowe, es
 15 kýñereket, es saýtoth, Es el
 meenc, es mýkor ýwtott vala
 az varosnak kapwýra, Ottoón

¹ A lap tetején későbbi kéztől származó tollpróbák látszanak.

leetok 23 ~~Op~~ . es as vordend
 wettijts . vanden traditio .
 tijt . mijtenen luttel volne ginge .
 el almeelpechen . brodatatkeala .
 ijgen nagon . es traditio q
 eekrijger | Demme jennij nem
 kideren q tolle . bij geytke
 oter . Mondren . 23 Mo attein =
 knak ijten aggon tonted-
 malagtor . es as te zijvordne
 mijnden tanarjat as q ey-
 ijtaal mees geytijt | es as
 ijerofalem dijkebedijet te rollas .
 te legen as te Norrd . as jent =
 etnek . es ijgafeknek zonnij
 eytijt . es Mondanek mijnd
 afok . bijk oter valanek . ey
 jorad . Mondren . vof legen . vof

- léélek, Az Ozýast, es az varosnak
wéénýth, warwan Iwditoth,
kýk, mýkoron lattak volna ɔteth,
El alméélkodvan, Łwdaľakvala,
5 ýgen nágon, az Iwditnak ɔ
éékésséget, Demaga semýt nem
kérdvéén ɔ tɔlle, ký erezteék
ɔtet, Mondvan, Az Mv aľaýn-
knak¹ ýstene ággon teneked,
10 malasztot, Es az te zývednek
mýnden tanaľýat az ɔ erɔ-
ýével megh erɔssýle, Es az
ýervsaleem dýlekedýeek te rollad,
Es legen az te Newed, az zent-
15 -eknek, es ýgazaknak zamý
közɔtth, Es Mondanak mýnd
azok, kýk otth valanak, ég
zoval, mondwan, vg leegen, vg

¹ A második *a* egy kikapart betű helyére van írva.

lügen ~~Trudits~~ ~~Trudits~~ ijmad
van vret, pū mīnē aš kapro-
kon, on mēga, tē aš q a brāja.
lāpn pabits šog mītor aš šog-
vot lo jallana, aš Napnāik Tam-
mādašdabllēijē frētēnē Trudis-
nāik, aš aš pūsošēnēk pīnīj
tē mēg tātēk qter mōnd-
van, šonnat ijēz. ašvāg šon
mēg. | Trudits šēlē, on aš
šij dētnāik lēnā vāgōk, tē
on annak okāirē frētēk el
aš q zīnēnēk elēlō mōrē
mōg šmīrēn aš ijēvōndp
dēlēt, šog adāt mīōk pēllētē.
tē nēktēk nīvstēgve, annak
okāirē, šog, mēg vāhān

- légen Iwdith kedéégħ ȳmad-
wan vrat, kȳ mééne az kapv-
kon, ȳn maga, es az ȳ Abraȳa,
lȳon kedéégħ hoğ mȳkor az heğ-
5 rȳl le zallana, az Napnak Tam-
madasakor, Eleȳbe fwtanak Iwdit-
nak, Az Assȳrosoknak kéinȳ,
es meg tartak ȳtet mond-
van, honnat ȳȳz, Awag hova
10 meeg, Iwdith felele, en az
Sȳdoknak leaȳa vağok, es
een annak okaéérth fwtéék el
az ȳ zȳneknek elȳlle, merth
megħ ȳsmeréém az ȳȳvendo
15 dolgot, hoğ adatnȳok kellettik,
tȳ nektek ȳereséégre, Annak
okaéérth, hoğ, meg vtalvan

tölöket: Nem akartak még abn
 on magokat: fog irgalmasa:
 got nemkedvára az ki jynst:
 akartak flott ez opacert, en
 magamban gondolam... mond-
 van, fl magok az olofernek
 jannaknak elvise, fog mag-
 szeltemen q nekij, azoknak
 (az az az ipvabel nippent)
 lytökiet, es magy mottassam
 oloferneknek, mel be münf-
 vel magy nörjeste azokats,
 veg fog, lak es jales, fl ne
 ernek az oloferneknek nepe
 kphal, es mijkon jallottak
 volna ezek, (az az, es asnyvofok)

- týtöket, Nem akarok megh adný
 on magokat, hog ýrgalmassa-
 got íernekwala az tú zýnet-
 <-> eknek elötte, Ez okaeert, en
- 5 magamban gondolam, mond-
 van, El megek az olofernes
 hannágnak eleýbe, hog megh
 ýelenLem ö neký, azoknak,
 ((azaz az ýzrahel néépenek))
- 10 týtökýat, es megh mvtassam
 olofernesnek, mel' be méénes-
 vel megh íerhesse azokath,
 vg hog, Lak eg hõses, el ne
 esséék az olofernesnek nepe
- 15 közvl, Es Mýkor hallottak-
 volna ezek, (azaz, ez assýrosok))

23 Iudithaak bezedit. Nijze van
as q orefaist, as almeelkoden
vula asoknaak Ienokkoden, nien
as q Ieepfengest nien meelak
vula | As Iiondananak bezedit nien

Mig geyfted as te Ielbedets
(as as Ielbedets) Mient Talalini
nien Tanarot, loq nienet as nien
vroukto). | Ienunaga 1934 nien
Trogfad, Mient nienpor allapod
as q Ijnennek elqte, nien terpen
te veld, as bedruetsteiges loqte
q Ijnennek. | As si vinnennek gien
as olofernt Iatonafo, is de nien
dakt as Iaditot. | Iilipor bedruet
de nien volun. Iadits as olofernt
niennek elqte, loqtehan nien

- Az Ivditnak bezedít, Nézýk vala
 az q orczaýat, es alméélkudas
 vala azoknak zemekben, merth
 az q zéépséégéét ýgen Lvdalak-
 5 vala Es Mondanak Ivditnak
 Meg qrozted az Te lelkedeth,
 ((azaz Ééletedet)) Mýert Talaltal
 ýlen TanaLot, hog ýonel az mv
 vrvnkhoz, demaga, ezt megh
 10 Twggad, Mert mýkor allapol
 az q zýneenek elötte, ýol téézen
 te veled, Es kedwessééges léézz az
 q zýveben, Es el výweek ötet,
 az olofernes Satorahoz, es be mon-
 15 dak¹ az Ivditoth, Mýkor kedégh
 be ment volna, Ivdith az olofer-
 nesnek eleýbe, leghottan megh

¹ A betűk körül piros tintapöttyök vannak.

Sod nient was bezjant. 1. En
menda netij Vetter. Nogis elc.
a3 te folgalo laamjodnuk bezjante
Montjepprestandes a3 te folgalo
laamjodnuk ijgrijt! oprellotes
Dalgot teffen ve te veldy Mont.
pil. Nabagodonozor. a3 folenuk
kyrula 15 pil a3 9 Galtma.
bij vagon te bennek. mijnden
teerelge laltkenek moeg
gqtristire. Montje nom lalt
ambere folgalnuk quetij. te
mijattad. de fjeet moeg. a3
moegkenek 9 vadij te engalnek
9 netij. Mont. fjeidstetijk mij-
nden orjaglan. te mijnden
moegkenek bezotte. a3 te blomid.

- hóg ýqnel mý hozýank, Es
 monda neký Ivdith, veqed elo
 az te zolgalo leanýodnak bezedith,
 Merth, ha,¹ kowetended az te zolgalo
 5 leanýodnak ýgeýt, tqkéélletes
 dolgot téézen vr te veled, Mert,
 Éél, Nabvgodonozor, ez földnek
 kýrafa, Es Éél az q hatalma,
 ký vagon te benned, mýnden
 10 tééveíqo lelkeknek megh
 gqtrééséére, Merth nem lak
 Emberek zolgálnak qneký, Te
 mýattad, de Sqqt meegh, az
 mezqknek q vadý es engednek
 15 q neký, Mert, hírdettetyk mý-
 nden orzagban, es mýnden
 néépeknek kqzotte, az te Elinéd-

¹ A *ha* két piros pettyel jelölve, utólag van (feketével) beszúrva.

nek mag elostaga 6 meg van
fon yelenesven nyud 13
nyilag nek. fog lak ten magu
vag as Nag ijo. 6 fatalmas.
Nabugodonozornak nyindon
orjagaban. 6 as to fogolmas.
nyindon Tartomaniyoknak
gyindonstyk Nem titok esz.
as nyit soltal as 2 phorvut.
ashtu kugyok nyindonstyk per
amoltal q rya ygnij. Mart
lygon dologt as, fog meg van
Santatvan as me ystevit.
as bonyok nek nyitta. 6 va
poronok as nyitnak. as q
profetali nak alatta. fog as
bonyokert. 6 agja qst. 6

- nek nađ okossaga, Es megh va-
gon ŷelenthwéén mýnd ez
výlagnak, hođ Lak ten magad
vađ Az Nađ ŷo, Es hatalmas,
5 Nabvgodonozornak mýnden
orzagaban, Es az te fegelman,
mýnden Tartomanŷoknak
hýrdettetyk, Nem týtok ezes,
az mýt zoltal az Akhŷornak,
10 aztees twggak mýt¹, megh por-
onLoltal ɸ rýa ŷonŷe, Merth
býzon dologh ez, hođ megh vađon
bantatwan az mý ŷstenýnk,
az býnoknek mýatta, Es vg
15 poronLolt az neepnek, az ɸ
profetaŷnak altalla, hođ az
býnokkeert, el agđa ɸket, es

¹ A / betűt talán utólag szúrta be a scriptor.

Mijer bog. iſol kuggat eſt. af
 iſtrabel friiſ. bog mægt dæmmed
 af q iſtræktet. aſer kærteſt væg.
 af te fædelmed. | Erneſt feluſt.
 mægt af eſſerget. igen et
 gøtke qkæ. te af vægnet. |
 vælo aſſerget. mægt. iſmar læk
 af gøtke eſſerget. jændelænde.
 | Det ſet mægt eſt jærte mægt.
 bog. mægt gøtke af q kærteſt.
 te aſerget af q vægnet. mægt
 iſgæ. | te af q vægnet jændelænde
Mægt jændelænde af iſtræktet.
 mægt iſſerget. | af vægnet. te
læk. te af olægt. (mægt af
 iſtræktet aſerget. vægt aſer.
 vægt). aſer gøtke bog. mægt
 mægt jændelænde (aſer). mægt mægt.

- Mýert hog, ýol twggak ezt, az
 ýzrahel fýaý, hog megh bantottak
 az ɔ ýsteneketh, azert Raýtok vag-
 az te féélelmed, Ennek feletteh,
 5 méégh az ehséégh éés, ýgen el
 gɔtrɔtte ɔketh, Es az výtzelkvl
 valo azzwsag mýatt, ýmar Lak
 az holtak kɔzýbe zamlalandok,
 deh sɔth méégh ezt zerzýk mostan,
 10 hog, megh ɔlýéék az ɔ barmokot,
 es azoknak az ɔ wééréketh megh
 ýgak, Es az ɔ vroknak zenthsegýth
 Melcket poronLolt az ýsten, hog
 neh ýlleséék, Az bwzakat, es
 15 borokat, es az olaýt ((melýek az
 ýstený aldozatra valanak adat-
 van)), azt gondoltak hog megh
 emééztenéék ((azaz, megh ennék

Es megt ynnick) ...leert dat
fegevolle van sabad van de
ifflonijde. **D**enig. **V**rijheit dat
eft teftijk. **B**ijson dat verpacten
adat snak. **M**et dat dat. **E**n
folgale leand. **m**egt piffoen.
El twerck afpofte. **E**n dat dat
van engemot. **g**og piffoen. **m**egt
fijderom tenet. **M**et **E**n
te folgale leand. **E**n iften
fijderom. **m**egt iften **E**n
malade. **m**egt iften **E**n
fijderom **E**n te folgale leand. **E**n
te ynnick **E**n iften
te megt mofte **E**n iften
mijter fijderom megt afpofte
afte bampet **E**n megt

- Es megh ýnnak)) méléket Lak
kezekwelés nem zabad wolna
ýlletnýek Azeerth, Mýerth hog
ezt téézýk, býzoñ hog vezedelemre
5 adathnak, Meí dolgot, één, te
zolgalo leañod, megh erthwéen,
el fwteek azoktol, Es bolatotth
vr engemeth, hog ezeket megh
hýrdetnem teneked, Merth en
10 te zolgalo leañod, az ýstenth
lýztelem, méégh ýttegéen te
naladéés, méégh mostanéés, Es
ký méégen az te zolgalo leañod,
Es ýmadom az en ýstenemeth,
15 Es megh monga en nekem, hog
mýkor fýzetý megh azoknak
az o býnøkot, Es en megh

nevezetjék mindig kézenfogva
 folson. Tizenhétedik Capitulum

Ez az egyetik az az hadda
 nek. poronola olcsora
 nek. be menye. ad. az hol

valanak az hivón az q hiv

lay es poronola egyetik olcs

lapnya es poronola. es meg

zavaz az his. hog mi adat

nevezetjék hadda az q

klakodalmabol (az egyetik olcs.)

Ez az egyetik hadda es moda

Mostan en nen egyetik az olcs

meket ennek poronola

adatny. hog ne egyetik en viam

bantas egyetik olcs.

neveztetýk mýnd kőzonseeges
főldőn, Týzenkettődýk Capitulum
Tahat ę neký, azaz Iwdith-
nak, poronŁola Olofer-

5 nes, bee mennýe, oda, az hol
valanak leh téwéeń az ę kén-
leý, ees poronŁola ęneký otth
laknýa, Es poronŁola, es megh
Zerezée aztés, hog mý adat-

10 nééýéék Iwdithnak az ę
lakodalmabol ((Azaz étkeýből,))
Kýnek felele Iwdith, Es mōda,
Mostan en nem Ehétem azokból,
meleket ennekem poronŁolz
15 adatný, hog ne ýőýőn en rýam
bantas, Demaga ezekből, az,

muljet velam jagam, kőzom,
primet alofornas mionda, ha el
fog atkőznak nek, muljetek fog
voled gottal, mije tegyunk
teneked. Is mionda vaditani
alofornat, fu vinnu lő a, fog
lakkad, mert nem kell miond
el, egerre as te fogale ismiod,
mijalen mije fogy as v isle
as an fogmial, muljetek an miont
gondolam. Is bei vinnu as
alofornas fogale, vaditort as
fatarba, melle porantolta vala
as alofornas, Is miond
mionn vadit, eger pör as alo-
fornestol, fog a mije, fisei,
borsosiga zabadsag, fog a
mestert as imadlagra, as
vinnu kőzom, mije

- meleket velem hoztam, Éézem,
kýnek olofernes monda, ha el
fogatkoznak ezek, melekeh teh
weled hoztal, Mýt téézvñk
- 5 teneked, Es Monda Ivdith, az
olofernesnek, En vram, Éél az teh
lelked, mert nem kóltý mýnd
el, ezeket az te zolgalo leañod,
Mýglen megh zerezy az vr ýsten
- 10 az en kezemvel melekek en megh
gondoltam, Éés béé výtéék az
olofernes zolgaý, Ivdithoth az
Satorba, meibe poronolta vala
az <N> Olofernes, Es mýkoron be
- 15 menne Ivdith, ezt kéré az olo-
fernestól, hog q neký Eýel,¹
bqwsééges zabadsagh lenne², hog ký
meheetne az ýmadsagra, es
vrnak kqñqrgéésre, Méégh

¹ A szó előtt kikapart betűk nyoma látszik.

² A szó, betoldójellel jelölve, a sor fölé van beszúrva.

Vajirattasat elqtes | Es a
 Aloferne peronzola a q kinnor
 miipinak, jog, miipinon a
 Jeditrak pellenieto kinnor, q
 kii mabellen, es be iijellen a q
 iijellenin rinasafara, karom
 napon. | Es kii megenvala a
 kiiij vabellen, behalyanak vaq.
 gabe, es mege molla vala qu
 magar a q zut fent vabellen.
 Es jog fel megen vala, iimagga
 vala iijvabellen vut iijtenieto
 jog iijtenieto a q ~~va~~ vut
 a q miipinak megevala
 afara. | Es be megevala kiiij
 megevala a satorlan, miij
 adniet oth iijvabellen, miij
 elhac iijvabellen, qu magar

- wýrrattanak elötte es, Éés az
 Olofernes poronlola az q komor-
 nýkýnak, hog mýkééppen az
 Ivdithnak kellemetes lenne, q
 5 ký mehessen, es be ýohessen az q
 ýstenének ýmadasara, három
 napon, Es ký megenvala az
 eýý údokben, betvlyának wql-
 géébe, es megh mossa vala qn
 10 magat az kwt fonek výzeben,
 Éés hog fel megen vala, ýmagga
 vala ýzrahelnek vrat ýstenééth,
 hog ýgengetnéýe az q <vt..> vtath
 az q néépéének megzabadýt-
 15 -asara, Es be menwéén týztan
 marad vala az satorban, mýnd
 addéégh otth lééveen, mýghlen
 estwe Éételt venne, qn maganak,

for þu' þagur þagur þagur a?
ölofrenn þerri þagur a?
þolguinnu, þu munu a?
öf mestrerinnu þiglaant þu
to vaggurinnu. Men el af þigla
þyggurinnu þu munu þu
af þu athera þu munu þu
þu munu þu munu þu munu

Men af þyggurinnu þu munu
þu munu þu munu þu munu
af þyggurinnu þu munu
þu munu þu munu þu munu
el munu þu munu

þu af vaggurinnu þu munu
þu af vaggurinnu þu munu
þu af vaggurinnu þu munu
þu af vaggurinnu þu munu

- Ees lön Neğed Napon hog az
 Olofernes zereze vaLorat az q
 zolgaŋnak, Ees monda az q
 Off mesterenek, Az tŷztasagh tar-
 5 to Wagaonak, Meri el az Sŷdo
 Azzoŋhoz, es TanaLozad qŷeth, hog
 az qn akarata zeréent léégen kell-
 emetes qnekŷ lakoznŷ en velem,
 Merth az Assŷyrosoknak koŷotte,
 10 ŷgen vŷalatos dolog, mŷkor az
 az azzoŋŷallat meg Lwfoŷa az
 Ferfŷat, hog Lak ŷsmeretlen
 el menne q tölle, Tahat be me-
 ne az wagao Iwdithoz, Es mo-
 15 da q nekŷ, Ne féélŷen ez ŷo
 Azzoŋ be mennŷ az en vramhoz
 hog tŷzteltesséék az q zemée-

lenek elene. Es fēte o vater
 to iigek boris. qruvndetessei.
 gwerit **E** i. n. k. v. i. d. i. t. s. e. l. e. n. e.
 Es vaget pūchog ellomū nion
 gake af en vramusk **M**ijnsulente.
 af mij ijo lezen. af o Jemvint
 elene. es kellenet. af te lezen.
 Valamij kēdigg qruv lēno kēle
 enet. af en neten. mijnd ijo
 ijo lezen. mijnd en pēlten.
 net napiban **E** s. f. e. l. e. n. e.
 v. d. i. t. s. e. l. e. n. e. es mek eēteite en
 magat af o o. l. e. n. e. v. d. i. t. s. e. l. e. n. e.
 Es menveen. mek alle af
 olofernet. net elene **A** s. o. l. e. f. e. r. n. e. t.
 net. o J. v. e. s. p. e. t. e. n. e. m. e. k.
 foglar tatēte. m. e. k. s. e. r. e. t. e. n. e.
 v. a. l. a. q. r. u. v. d. i. t. s. e. l. e. n. e.

- lenek elötte, Es égék q wele,
 es ýgeek borth, qrwendetessée-
 gwel, Kýnek Iwdith felele
 Ký vagók een, hoó ellenne mon-
 5 gák az en vramnak, Mýndenth,
 az mý ýo lezen, az q zemeýnek
 elötte, es kellemetes, azt téézem,
 Walamý kedéeóh qneký léénd kell-
 emetes, az en nekem mýnd ýgen
 10 ýo lezen, mýnd En Ééletem-
 nek napýban, Es Fel keleh
 Ivdith, es megh Éékésýte qn
 magát az q qltözetývel, es
 be menvéén, megh alla az
 15 Olofernesnek elötte, Az olofer-
 nesnek q zúwe kedéeóh megh
 Foglaltatéeék, merth zeretety
 vala q neký az Ivdithoz, az

q zovinnu kaze zovinnu | ko
monda neki alofiroto davaru
ytalos. to vat las qrvondetostog
ved. mott. pifolmet ialtel en
elotem. | ko monda nedik
qrvonst yzom vram. mott. jre
magostatorf az ko. laltom az
naron. mynd en piltetmusk
narynakt foltet. | ko et kade.
to eviet. to yviek o elotet.
azokbel. mellekt verzenguna
az q zolgalo tania q neki. | ko
myg vajgnala az alofiroto.
az nedikt folt. | ko ygen sot
botf yviek. mott. sofa nem
yvont valla az q elotmep nas
pibtan. Tuzonharina. Capitulu

- ɸ zvwéének tíze zerénth, Es
 monda neký Olofernes, Akarýh
 ýtalth, es ví leh ɸrwendetesseg-
 -wel, mert kýgelmet léltel en
 5 elöttem, Es monda Ivdith,
 ɸrɸmɸst ýzom vram, merth fel
 magoztatoth az en lelkem ez
 napon, mýnd en Ééletemnek
 napýnak feletteh, Ees el kezde,
 10 es ewéék, es ýwéék ɸ elötteh,
 azokbol, meíeket zerzetthwala
 az ɸ zolgalo leaña ɸ neký, Es
 megh wýgwla az Olofernes,
 Az Iwdýth felöl, Es ýgen sok
 15 borth ýwéék, meíéét soha nem
 ývtth¹ vala az ɸ ééletemnek Na-
 pýban, **Týzenharmad Capitulum**

¹ A v javított betű.

vergeestelike wadma | Florida hooft.

Dijetrijetok af me vrentet-

ijtenvenkelt, bij el een yada

af q bonne bijzetat, fo en velen

be telefiet af q yrgalmassagat.

melen megg yggert vata ygrafol

saganak, fo el eijel megg qie.

ez en begrijmet, af q nippenak

ellenfegert, fo bij waerwin af

garkobol af Olofermet freijet

megg mvetata q nikkik mandaan

ijme af affirvatabelij vyteyke

Savinagjanak, Olofermetnek freijet.

- fo ijme af q gwaoglatom, bijben

freijet vata, af q piffegfegibemegdot

affonijallatnak bijrij mijet vortie

qiet af me vrentet ijtenvenk-

- vezteghlettekwolna Monda Iwdith,
 dýléérýetek az mý vrvnkath
 ýstenýnkqth, Ký el nem hağa
 az q benne býzokat, Es én velem
 5 be telesýtéé az q ýrgalmassagat,
 mefet megh ýgéérth vala ýzrahel
 hazanak, Es Ez eýel, megh qle,
 ez en kezeýmvel, az q népének
 ellenségééth, Es Ký wééwén az
 10 Saakobol az Olofernes feýééth
 Megh mwtata qnékýk, mondvan
 Ýme az Assýrýabelý výtetek
 hannaágának, Olofernesnek feýe,
 Es, ýme az q zwníogsatora, kýben
 15 fekzýk vala, az q Rézeghségében, holot
 Azzoíýallatnak Kezeý mýat verée
 qtet az mý vrvnk ýstenýnk,

2) 9 Angala engentz, zinnertz,
Pij muerntem, 8 ottoogen vadio
litternben, 8 onnan yde vyjsa
magg tinctem 8 onnan sagontz
engentz vr. 9 zolraio karantz,
magg zeplofölnuqni, de conjanden
bannet zeplofölnuqni magg qvqz=
wien, magg zoja engentz tū
meket, qválnuqni al ystani,
gqzadolanben, 8 al en magg
zabadelolanben, 8 al tū sagontz=
föggzeten, 2 nnek opant, yman
Wallast Taget, (al al gqzeten)
qvnti münd nian. Mott yō
al vr ysten, Mott qvqzeten vagon

- Demaga, Éél az mŷ vrvnk
 ŷstenŷnk, Merth megh ōrōzōtth
 Az ō Angala engemeth, ŷnnééth,
 Kŷ meenettem, Es ottoģon valo
 5 léétemben, Es onnan ŷde vŷzha
 megh téréttem, Es nem haģotth
 engemet vr, ō zolgalo leańath,
 megh zeplōsŷlnōm, de mŷnden
 bŷnnek zeplōŷetōl megh ōrōz-
 10 wéén, megh hoza engemeth tú
 nektek, ōrŷlwéén az ŷstenŷ
 ģōzedelemben, Es az en megh
 zabadvlasomban, Es az tú Segééd-
 séęhtekben, Annak okaerth, ŷmar
 15 wallast Teęetek ((azaz dŷlééretéth))
 ōnekŷ mŷnd náńan, Merth ŷo
 az vr ŷsten, Merth ōrōkkeee vaģon

az ȝ ȝrgalmassaga, Mýndenek
kedéégħ ȝmadak vrath, es mon-
danak Iwdithnak, Megħ aldotth
téégedet vr, az ȝ hatalmaval,

- 5 merth te mýattad semȝe tewe,
az mý ellensegýnketh: ·

Demaga, ȝzrahel neepenek feýe-
delme, Ozȝas, monda Ivdithnak,
Aldotth Leañȝ magzat vağ teh, az

- 10 felseges ȝstentȝl, ez földȝn mýndē
Azzoñȝallatoknak felétte, Aldotth
az vr ȝsten, kȝ teremtéé Merieth
es földet, Kȝ teged kȝlde, az mý
ellensegýnknek¹ feýedelméének,

- 15 feyéének Sebeȝre, Merth, ez napon
az te nevedet añera fel magoztattá,
hog, El ne tawozȝék az te dȝl-

¹ Az ȝ v betűből van javítva.

örvös embernek ~~hagaboli~~ szik.
Vannak hátalmarok nagy zúzó
Pörszörnek mindig gúgúgú. Egynek
nagy zabadrulaförög, nem pörször
Zúzó az az lötörnek az az. az
te nemzetiségének Hamorufamori
te gaborufagat. az pörször
löt az az romlafamori. az
mó ifjúságának elött. te
Monda mindig, nagy. lötön
lötön. Demeg, azion, nyvan
oda igye, te monda neki
Vadig, az ifjúságának ifjúság.
Pörször te az ifjúságát lötön.
nagy bűzűs all az az ellenséges.
nagy magu. az pörször. az en pörször.

- ééreted Embereknek Zařabol, křk,
 vrnak hatalmarol megh emle-
 kezééndnek mřnd ęřkkée, křknek
 megh zabadwlasaээрth, nem kedve-
 5 zээр az teh lelkednek, azaz, az
 te nemzetsээрgednek Nómorosagaээрth,
 es haborvsagaээрth, Deh kęřęrv-
 léél az mř Romlasvnrkon, az
 mř řstenřnknek elętte, Es
 10 Monda mřnden neęp, léégen,
 léégen, Demaga, Akhior hřwan
 oda řęve, Es monda nekř
 Ivdith, Az řzrahelnek řstene,
 křnek te ę býzořsagat tętted,
 15 hoę bwzzvth all az ę ellenseęřn,
 ęnęn maga, ez eřel, az en kezem-

[illegible]

- Zallanatok, Hanem Oí mýnth
 ha ɔ Rýaýok hírtelenkednetek,
 Es Azonval zývkséégh lezen az
 Kéémeknek az ɔ feyedelmekhez,
 5 ɔtet az vyadalhoz fel sérkentený,
 Mýkor Kedéégh az ɔ hannağý,
 fwtandnak az Olofe'nes satorahoz,
 Es leleendýk ɔtet ýgen megh ta-
 golwan, Feýenelkól heveredvén,
 10 es fertezwéén az ɔnɔn wééréébeh,
 Nağ Réttetenetesséégh esýk ɔ Rýok,
 Mýkor Kedéégh meg vsmeritek
 Azokot fwto felben lennýek,
 meńńetek batorsagval ɔ vtan-
 15 nok, Merth vr ýsten le tɔrý
 azokot, az tv labaýtoknak
 alaýa, Tahat Az Akhýor, lata
 Ez nağ hatalmassagot, mefeth

ten ver riken ijsvafel niptend. os
el Sagman af yoganij te welfghe.
ijfentien by en, te Perniel mikel.
bediit. te af ijsvafel niptend
krijbe felfghefotit. te nijn
af q meq mawaderbij os nijn.
et fegge. nijn. of nijn nijn.
Hog othan bediit. geg fel mawad
af nap. By fegge fteek af By
falen af olofent fegge. ife
nijn. fegge fel wot af
q fegget. te By mawad
nijn. nijn fegget. te nijn
fegget. nijn. nijn nijn
Van. af qqr allek fel fegget
af olofent fegget. fegget.

- tõn vr ýsten ýzrahel népewel, es
el haǵwan az poganý tééwelǵést,
ýstenben hún, Es kornívl metel-
kedéék, Es az ýzrahel neépének
5 kozýbe hélhezdetéék, Es mýnd
az q meg maradééký, es nemz-
etseegý, mýnd, ez maý napýgh,
leg ottan Kedéégh, hoǵ fel tamada
az nap, ký fýggezteek az Kq
10 falon az Olofe'nes feyééth, Es
mýnden ferfýv fel veve¹ az
q fegweret, Es Ký ménének
ýgen naǵ zergeesswel, Es naǵ
Kýaltassval, Melet megh lat-
15 van, az qqr allok el fwtnak
az olofe'nes satorahoz, demaga,

¹ A második v javított betű.

[illegible]

- azok, kȳk az satorhoz ȳqottek vala,
 az q be meeneseknek elqtte, az sa-
 tor aȳtoȳa elqtt zergqdéést Téez-
 nekvala, az fel serkenteesnek
 5 okaerth, hog az řivghatatlansagot,
 mesteseegwel orwosolnak megh,
 vȳ hog, neh az serkegetqktol,
 de az zengéés mȳatt serkeñe fel
 az olofe'nes, Merth, senkȳ nem
 10 merȳ vala az Assȳrȳa erqs, es
 hatalmas hannaȳȳanak az q
 řivgolmanak satorat Lérgetcés-
 vel, awaȳ be menesvel, megh
 řȳtnȳa, De mȳkor, el ȳottek
 15 volna az q hannaȳȳ, Es feyedel-
 mȳ, Es mȳnd az q hadanak,

Wondgeest of Boncomrijckmak.
 minckel b. is sordmakel fel
 plet, ^{is more} in bij ijdel of egerk.
 of q lyktel. is inu minckel
 vijadwa ringenel. Tafel of
vango. is min of gijlel. is
 mugg alla of karpjmak eler.
 is Tafelst ten of q kerpjvel.
 mitalaija vala. soj gij-
 alannep. of yvelstmal. De
mijker. sennij ijel of alnens
 felst fclainel sailabael nenn
 erijst. kerpel ianvala of
 karpjdel. is fel ierlyke of is.
is mugg latvan of. ofelst

- feyedelmý, Es Assýrýanak ɔregbý,
 Mondanak az Komornýkoknak,
 meńetek be, es serkenletek fel
 ɔtet mert¹ ým ký ýottek az egerek,
 5 az ɔ lýkokbol, es ýme mýnkɔt
 výadalra ýngernek, Tahat az
 wagao, be mene az haýleekba, es
 megh alla az Karpýtnak elɔtte,
 Es Tapsolast tɔn az ɔ Kezeývel,
 10 mert alayýfa vala, hoę egúth
 alonnéék, az ývdithwal, de,
 mýkor, semý ýelt az alwas
 felɔl fýleýnek hallasaval nem
 erezhetne, kɔzelb ýarvla az
 15 karpýthoz, Es fel emelýte azth,
 Es meg latwan az Olofe'nes²

¹ A *mert* betoldójellel jelölve, a sor fölé van írva.

² A szó előtt kikapart betű nyoma látszik.

tehtet. ~~früh~~ ~~schon~~ ~~als~~ ~~9~~ ~~Wende~~ 14.
Prunderen in, ~~als~~ ~~folgen~~ ~~fehmig~~.
Nach Jorval fel pyäthä jynnan
Es muge jaggeta als 9 vafajet.

Es de munt als Nadittuak jater
abatt. Es nun lele qtt otogon.

Es pyfura als nupf. Es maä
ijunt. Es jüdo affonijallat

Nach galafato jagene teit.

Nabugodonofor fajanak. muge.
Dus olefunt febjt als folgen.
Es als 9 fije nijnzen 9 vafat.

Molon nijkor muge gallottak

Volna. migned affyria. prajmuk

Jannagj. Es frjchelmij. migned

muge jukaffak als 9 vafajet.

Es el vjfelgerelen fololun. Es

- testect, feýeenekví az Ƹ veerebe
 keweredwéén, az fõldõn fekenný,
 Nag zowal fel kýalta sýrwan,
 es megh zagkata az Ƹ rvhaýat,
- 5 Es be mene az Ivdithnak sator-
 abaes, es nem lele Ƹtet ottoõgon,
 Es ký fwta az nééphez, Es mōda
 ýme, Eg Sýdo azzonýallath,
 Nag galazatos zegent tõtt, az
- 10 Nabwgodonozor hazanak, merth,
 Ime Olofernes fekzýk az fõldõn,
 es az Ƹ feýe nýnlen Ƹ raýta,
 Melet mýkor megh hallottak
 volna, mýnd assyria, ereýenek
- 15 hannagý, Es feýedelmý, mýnd
 megh zakaztak az Ƹ rwhaýokat,
 Es el výselhetetlen felelem, es

Kontent bliek q mingeke to mugg
Jernaridank a; q lelpeke nigen
nagon, to lompelike nag Baylhar
as q Taborsnak Byge mige m
Ejzich, Izjengge Capitulon
to myter mige m seugt.

Emugg Gallen vagnagge
alofermetnek nater el vagtak
el tanozike as 133 to as tana
q tolpe, to lak as kontent. to
feliten mijat inglabomantak
as frolofnek altalnat valagat
on mugeknak. to sog. frotte
nen zalna as q frotte frotte
atamant, to frotte li frotte m
to mige mmet el frotte m, to
frotte frotte frotte frotte m.

Rettenes Eseek ɔ r̥yāʃok, Es megh
zomorodanak az ɔ lelkek ʃgen
nagon, Es loʃon felette naǵ kaʃaltas
az ɔ Taboroknak koʒotte m̃yden̄vt,

5 **Kezlet̃yk Tyzenoʒtoʒ Capitulum**

Es m̃ykor m̃ynden seregh,
megh hallotta volna, hoǵ
Olofernesnek nákat el vagtak,
el tawozéék az ezz, Es az tanaL

10 ɔ toʒloʒ, Es L̄ak az Rettenéés, Es
félelem m̃yat haʃladozwan, L̄ak
az fw̄tasnak oʒtalmat valasztak
on magoknak, vǵ hoǵ, senk̃y
nem zolna az ɔ <felebab> felebar-

15 aʒawal, de feʃék le haʃtwan,
es m̃yndeneket el haǵwan, Az
s̃ydok eloʒt fw̄tn̄y s̃yetnek vala,

64.
piket. fel fogampróven. q pyok.
igonyok halnak vala. fótvan
az megokunk utann. is az Salom;
otnak q/vonij. | Latman pedig
ijzrafel fjan ezet. fog fótmanak.
Vízny egdek qet. de de Jaitanok
fótman. is Vnqitván. q/van-
nok | Mijort pedig. fog az affyros
lok nem meg eőg fótan. de
el vőtkozman főtvet fótmanak.
vala. | Az ijzrafel fjan pedig.
eggy főtve főtkegman. főtve
vala azokar. is fjt fog főtve
vala mijnd meg főtve
vala | fo az ogyas. főtve főtve.
főtve mijnden varofota. is az

- kýket, fel feğverkedwen, ɔ Rýok,
 ýonýek halnak vala, fvtvan
 az mezɔknek vtaýn, es halom-
 oknak ɔswenýn, Latwan kedegh
 5 ýzrahel fýaý ezeket, hog fvtнанak,
 vúný kezdéék ɔket, es le zallanak
 kúrtɔlwén, Es vúvltvén, ɔ vtan-
 nok Mýert kedégh, hog az assýro-
 sok nem megh egégezweén, de
 10 el téékozwan sýetwe fwtnak-
 vala, Az ýzrahel fýaý kedéégh,
 Egé seregbe gúlekezveen, vúnýk
 vala azokat, es kýt hog éérnek
 vala mýnd megh koorýtak
 15 vala, Es az ozýas, kúldé kɔve-
 teket mýnden varosokra, es az

~~Þessi~~ fellduð mynduð þar,
tomanýra. Annar þar er mynduð
mynduð þar mynduð þar mynduð
varð, valgatott þar mynduð
þar mynduð. þar mynduð þar mynduð
af þar, þar mynduð mynduð
mynduð af þar mynduð mynduð
þar. Þessi mynduð þar mynduð
mynduð þar mynduð af þar
mynduð mynduð þar mynduð
mynduð af mynduð mynduð
þar af þar mynduð mynduð
þar af mynduð mynduð mynduð
þar af mynduð mynduð mynduð
af mynduð mynduð mynduð
mynduð mynduð mynduð

- ýzrahel földenek mýnden tar-
tomanýra, Annakokaerth, mý-
nden tartomaný, Es mýnden
varos, valogatott fégveres ýfýakot
5 kúldének, ɸ vtannok, Es ýzéék
azokat, tɔrnek élyvel, mýghlen
ývtnanak az ɸ hataroknak véég-
ére, Azok kedeeɸ, kýk megh
marattak vala Ivdittal az bet-
10 vlýanak varosaban, El meene-
nek az assýrosoknak taboraba,
Es az ɸ sok marhaýokot, meí-
eket ott hattak vala, mýnd
El dvlak,¹ Es ýgen meg Rakoda-
15 nak, Azok kedéégh, az kýk
az ellenseg megh ɸozween terenek
betvliaba, mýndeneketh, meíek

¹ A két szó kikapart betűkre van írva.

1. Inj.
Demaga pēdā gē. Njindēnē aš
mēlēk ašofēnēlē valēnēk. aš
pjēvālē pēpēn. qvēmē mēnē
tēnēvālē. ašpēt mēnē ašē
lvēlēnēk. aš aš dēvānē. gēzēlē.
ē pēvānē. ē dēvā pēvāpēlē.
ē pēzēnēgēl. mēnēnē gēzēl.
aš mēnē mēnē. ē
pēpēl. mēnē. lvēlēnēk
aš mēnē mēnēnēlē. ē
mēnē mēnē qvēlēk vānē
aš ašpēnē ašlēk vālē. ē mēnē
pēpēlē. ē mēnē pēpēlē.
vēgēdēnē. gēzēnēk vālē. ē
gēzēpēlē. vōlōlō Capitulūm
ašat Nōbīlē gēzēnē
mēnē vānē gēnē

- demaga kedééggh, Mýndenek az
melek olofernese valanak, azaz,
kývalt keeppen, qvenek monda-
tnak vala, Azokot mýnd adák
- 5 Ivdithnak, azaz Arańýat, Ezvzstqt,
Es Rvhakat, Es draga koweketh,
Es kqzqnséeggel, mýnden Ezkqzt¹,
azaz, mýndē marhat, Es az
Nééptql, mýnd, Ivdithnak
- 10 adatanak mýndenestql, Es az
néépek mýnd qrvlnekvala,
az Azzońýallatokval, Es mýnd
Zýzekvel, Es mýnd ýfýakval,
výgadvan, orgonakval, Es
- 15 hegedvkvel, Vtosso Capitulum
Tahat Ivdith dýlééretet
monda vrnak, ezen

¹ A k betű elpacázódott, ezért a scriptor piros betoldójellel jelölve, fölé újra leírt egy piros k betűt.

[illegible]

- zowal mondván ŷndŷlatok vr-
nak dob zokot, Ééneklŷetek
vrnak Czŷmbalomokban, es
Zéngedezzetek Őnekŷ wŷ¹ dŷleereteth
- 5 Őrwendezŷetek, Es hŷatok az ŧ
newééth, Wr hadaknak megh
tŧrŧŷe, Vr newe ŧnékŷ, Kŷ,
helheztetéé Az ŧ Taborŷth, az
ŧ néépéének Kŧzŧtte, hog megh
- 10 zabadŷtana mŷnkŧt mŷnden
mŷ Ellenseegŷnknek kezeŷbŧl,
El ŷvta az Assvr az hegekŧl, az
eezŷek felŧl, Az ŧ ereŷenek
sokassagaval, Kŷnek, ŧ sokassa-
- 15 ga, az Sebess foŧo vŷzeketh
megh ŷwa, Es az ŧ lovaŷ
befedezéék az vŧlgeket, Vg es

¹ A szó betoldójellel jelölve, a sor fölé van írva.

. 16.

munda. fog meg gnyjma
 az en baltarymot. fo az en
 nyfayymot meg plucit pred-
 fo az en aviatlanymot adruja
 nyresitge. | fo a jyzvett adia
fog sagra. | Jannaga az nyjndu-
hato vor. meg banta qterz. fo
adua qterz affonnyallainak pte.
 nybe. | fo meg jalaza qter-
 | Mura nem vordor nyhni az
q baltarymot ytyv baltarym
nydia. | Jann pteitg Eytannak
 pteit fjar. nem vordor qterz. az en
 Jann pteitg az Nygus nag. nem
 oryosok nem bannadanak. lot. pte.
 q nja. azas Olofnyvte. nem
 Deaz Mivany Laina | viciitg pte.
 nyat

- monda, hog meg gwytana
 az en hatarymot, Es az en
 yfyaymot megh olnée torvel-
 Es az en Artatlanymot adnaŷa
 5 íereséégre, Es A zvéket adna
 fogsagra, demaga az mýnden-
 hato vr, meg banta oteth, Es
 adaa ottet azzoŷállatnak Keze-
 -ýbe, Es meg galaza otet,
 10 Merth nem vereé¹ vr ýsten, az
 o hatalmasýt ýfýv hoseknek
 mýatta, Sem Kedéég Týtannak
 eros fyaŷ, nem vereek oteth²
 Sem kedeeŷ az Magos Nag
 15 orŷasok nem tamadanak
 o rŷa, Azaz Olofernesre
 De az Mérary leaŷa Ivdíth

¹ Az utolsó betű utólagos betoldás, pirossal.

² A 13. sor végén betoldójellel van jelölve a lap szélére pirossal írt magyarázat: **azaz nem orŷasok, kyk mondanak tilan fŷayak**

- Az q orcaſának kéépécével
meg feýtéé, Azaz meg gózáé
ötet, Azaz Olofernest, Merth
leh vetkezéék az q qzvegy
5 oltqzetýból, Es fel oltqzéék
qrvendetesséégnek Rvhaýba, az
ýzrahel fýaýnak meg wýgazta-
lasara, Es Éékesýte az qn orchaýat
draga kenetvel, es béé fonaa az q
10 haýat, Sýwegnek alaýa, az öteth
megh íeréésre, Az q Czýpelýseý
megh ragadak az q zemeýt, Es
q zeepsége fogsagba eýtee annak
lelkeeth Es el vaga tqrwel az
15 q nákat, Megh Rettenéének, az
pesák, azaz, assýrosok az q alhatatos-
sagatol, Es az Medosok, az q batorsa-
gatol, Akkor Ordýtanak, az Assý-

kőzösségünk előtt, hűt monda-
 at nek ijvafel fiajnak, és az
 igazságosságunk előtt az igaz
 adalma, Mellet Tarróznak Vala
 Vn ismerek ijken Nagj is kőtté-
 eris De Nincs forasla monda
 van az en ~~ismerek~~ tanado
 neppnek. Mert az mindenható
Ver. és szűz all q kőtté, és az
igazságunk Nappani megf. lőgata
afokat. Mert is az Vn ijten, az
q kőttére kőtté és kőtté,
hőg és gőnek, és per mődyanak
minds qőtté. So Vn kőtté az
Vtan, hőg minden Nappal q
zodolomnak Vtan. Mert
ijerő f. a. m. b. ij. m. a. b. ij. b. a. b. ij.

- közönsége nek Előtte, kék mond-
atnak ýzrahel fyaýnak, es ez
ýgéékbe, ýntée azokat az hala
adasra, Melel Tartoznak vala
5 vr ýstlennek ýlen Nag ýo léété-
erth, De Méges tovaba monda
yaý az én [...]etemre¹ tamado
néépnek, Merth az mýndenhato
vr, bwzzwth all q Raýtok, es az
10 ýtééletnek Napýan, megh latogató
azokat, Merth ád az vr ýsten, az
q Testekre² tázet, ees féérgeketh,
hog éégýenek, Es kéénzodýanak
mýnd orokkéé, Es vg lqon ez
15 vtan, hog mýnden Néép, az gó-
zdelemnek vtanna, Mééneh
ýervsalembé, ýmadný vrath,

¹ Ez a szó beragasztott papírcsúkra van írva. Az eleje lyukas.

² A szó előtt kikapart betű nyoma.

Az legelőtlen és még tizze-
 lanak (azaz még mosodának
 az a igorvénk jerevny) miatt
 az sídóknak Törvénnyel az
 faktuval való mosodas miatt az
 nagy napreggse. Jelenben az újított
 előzetesek idején, így az újított
 az jerevny újat legelőtlen az új
 újítottak előzetes az újított-
 ottal még legelőtlen előzetes.
 Az az a fogadókat, és az a új-
 ítottak, újítottak, Jerevny.
 Jerevny az előzetesek újított
 Jerevny Jerevny, újított
 Jerevny Jerevny, újított
 Jerevny Jerevny, újított
 Jerevny Jerevny, újított

- Éés leghottan hog' megh Týztv-
lanak (azaz megh mosodanak,
az ɔ torwéének zereenth) **merth**
az sýdoknak Tɔrwéének, az
5 **gakorta valo mosodas, meegh ez**
maý napeeghes, ýelesen az ýstený
aldozatnak ýdeyen¹, kýrɔl zol ýth
az zenth ýras leghottan az wr
ýstennek Aldozak az mýnden-
10 estɔl megh Ééghetééndɔ Aldozatoth,
Es az ɔ fogadasokat, Es az ɔ ýgée-
reteketh, Mýndenek, Demaga,
Iwdith, az Olofernének mýndē
hadakozo zersamath, mýnd
15 Kɔzonseegwel, meleketh adothh
vala ɔ neký az néép, Es az

¹ Az utolsó betűk fölött lyukas a papír.

Zvinnogs satongas malar o el.
 Gogons valla az olofoms foyvett
 blada az templantha. qrupas
 valla emk bogobbre. Gog saba el
 ne falyotomnyek. El ylon
 mag ystony. fagerbsegg. malar
 ton. | Trebithnate foyvett van az
 yfagst foyvett. | Valla badingg
 az napp q vandenogvaten az fon-
 teknek o paldanok foyvettg az.
 ystony dyvandenok. az falyotomte
 fo. Egerz foyvett falyotomte. az
 gogvettomte. qrupas Trebithnate
 foyvett falyotomte. | fo az napp
 nate vanna. | Egerz napp az

- Zwíogh satorthes melet q el,
 hozotth vala az Olofe'nes feýevel,
 béada az templomba, qorokééh
 valo emlekezethre, hoó soha el
 5 ne feleýtetneeýek, El ýlen
 naó ýstený segéédséégh, melet
 tön Ivdithnak kezevel vr, az
 ýzrahel fýaýval, Vala kedéégh
 az Néép qrvendezweén, Az zen-
 10 teknek q peeldaýok zereenth, azaz,
 ýstený dýleeretben, es féélelembē
 Es Egééz három holnapokon, ez¹
 qozedelemnek qrome Ivditval
 egvtth zolgaltatéék, Es ez napok-
 15 nak vtanna, kýký mýnd az

¹ A z betű s-ből van javítva.

9 Szarjaba rére. És hídre.
Igen Nag' legy. az az Nag' hídre.
egre magostatuk az 9 varofaban
betrulyaban. És yalost. vaia.
az az. hídreletet. mindeket
azzenjallatuknak felott. minde
yzebelnek kézenfizes felott.
Vale hídre az 9 jent. jentek
yozagados. az 9 jent. hídre
egyen hídre. hídre. hídre. hídre
hídre. nem v. hídre. hídre
minde az 9 hídre. hídre.
Minde v. hídre. hídre. hídre
az 9 hídre. hídre. hídre. hídre
hídre. hídre. hídre. hídre.
hídre. hídre. hídre. hídre.

- q hazaýaba téére, Es Ivdith,
Igen Nag loon, azaz Nag týztess-
egre magoztateek az q varosaban
betvlýaban, Es ýelesb, vala,
5 azaz, týzteletesb, mýnden
Azzoníýallatoknak felette, mýnd
ýzrahelnek kőzõnséges fõléén,
Vala kedcéégh az q zentsegenek
ýozagahoz, az qvegý týztasaagh
10 erõssen hozýa eggesýlween, wé
hog, nem ýsmere ferýfýath,
mýnd az q Ééleteene Napýban,
Mýnek vtana megh holt vala
az q ferfýa, Manasses, Ez Ivdith
15 kedeegh Innep napokon, Vala
maganak nag dvlõsééghvel

[illegible]

- výselőye, ((Azaz týzeletesséégel jár
vala ýoknak Tarsasagaban, es
alkolmas őltozetekben mýnd
az ę nepevel)) Megh marada
5 kedcegh Ez Ivdith az ę vranak
Manassesnek hazaban, Zaz, es ęth
Eztendeýgh, Es az Abrat, az ę
Zolgalo leanat, zabadon hága,
((Azaz megh nemesýte)) Ecs ez
10 Ivdith bodogwl ký mvléék ez
výlagbol, Es temetteteek, az ę
vraval égýwe, betvlýaban,
Es Sýrata ętet mýnden néép
heeth Napokon, Merth mýnd
15 az ę Ééletének napýban nem
vala, ký megh haborgatnaýa

9

22 1/2

10

214

16

200

अथ

www.rjh.com

8 2 7 2

24

1000

in 1912

224

حاضر

62

5 6 7

ýzrahelnek fýaýt, sýt meegh, az
 ọ holta vtan Sok eztendọkýghes
 Ez ọzedelemnek kedeegh ọ
 Innepe napýa, Az zenth

- 5 Napoknak kọzýbe zamlaltatik¹
 az Sýdoknak kọzotte mýnd
 ez maý napýges, Es týzteltetýk
 az ýdọtọl fogwan mýnd ez
 ýelen valo Napýgh, Amen

- 10 Ezen zerenť vegeztetýk az
 zent Iwdýth Azzońnak ọ
 Kọńve az dereek zent ýrasnak
 bọtýve zerenťh Az Mý bodog
 zent Ańanknak padvaý

- 15 zent Antálnak estýn, vrvnk
 Crýstvs² Iesvsnak³, az zýz
 marýa mehetọl zýletesenek

¹ A második / javított betű.

² A v javított betűnek látszik.

³ A v javított betű.

Utanna. Ezer et zar buzon
Satos eynedoben. Demaga
mykroppen et keise folgl zont
yeromymos yrvale az kott
zont apardjanak. Az az qzueg
pandlanak et az zuz kystoffy
vunak mynt elgl et keise
elgl et poyttrick vata veyttrick
Mortif vey yva q netye. yone
mogy yvram et pinner. mogy
Byozetterwein az ke gozyator
vale tygta zontttrick mynta.
nem lak az ygeter ygetere
magvayem. et az tirtelmet az
ygy pntelme gozrami az tal.
Seos richnorgl dyaty richnorgl
vayttrick az ynt. et pante et
kystoffy. et qzueg veyttrick
tygtafag nate fent peltayent

- vlanna, Ezer q̄t zaz hvzon
 hatod eztendqben, Demaga,
 mýkeppen ez kq̄n̄v felq̄l, zenth
 ýeronýmvs ýrvala az keeth
 5 zent apaczýanak, Azaz, az q̄zveg
 pavlanak, es az z̄vz Evstokhý-
 vmnak mýnth̄ elq̄l ez kq̄n̄v
 elq̄th̄ el kezdettýk vala vegezzýk el,
 Merth, vg ýra q̄ nekýk, ýne
 10 megh ýrtam ez kq̄n̄vct, megh
 Gýozettetwén az tú hozyatok
 valo týzta zeretetnek mýatta,
 nem cak az ýgeket ýgéékre¹
 magrazvan, de az éértelmet az
 15 ýgaz ertelemre hozvan, Az kal-
 deos íelwrql dýaký íelwre,
 Végétek azérth, Oh pawla es
 Ewstokhýom, Ez q̄zveg Ivditoth,
 týztasagnak feíes peldaýath

¹ A k javított betű.

[illegible]

- Es gőzedelem véételnek, qꝛqkkée
 valo dýleretével qꝛtet hýrdessétek,
 Merth az vr ýsten ez Ivditot, nem
 Lak azzonýallatoknak, deh Sqꝛth
- 5 méégh ferfýaknakés tanosagwl
 adá, Meí vr ýsten, az q nemes
 týztasaganak lon meg Aýandok-
 ozoýa, ký qneký hatalmat ada,
 vg ańera hog az Olofernest,
- 10 Mýnden emberektől megh gőz-
 hetetlent megh gőzneýe es az
 hatalmast megh íomorýta, Amen
 Imé azerth en zereťo hvgom
 Nývýthodý Ivdith, az te neveden
- 15 valo zenth Azzonnak kqńve,
 meíet en az te zegení baíad,
 Nývýthodý fraí Andras, megh
 ýrtam az dýaký bqtvrql, ez
 maíar íelwre, az te hozzad
- 20 valo atýafývsagos zereťetnek¹

¹ A lap alján fejjel lefele írt latin szavak találhatók, a szövegben pedig a következő lapról a későbbi betűs úntanyomai átütődtek.

nyitva meg fogadjuk, és
fog ne lenni. az a csillagban
az a jenninek kíváncsi-
de vallandó és az a lelkesnek
nyagyalapra. No négyed pedig
jeregy fogom az igaznak az a
paraszt volt. Szem az a
jégy kelmék kijött könnyek
nem lelkes.

széles és
széles és
széles és

széles és
széles és

- mýatta megh gozettelvéén, es
hog ne lennél, az te Celladban
Az te zentednek kőnévelkől,
de vallanád ezt, az te lelkednek
5 vȳgazt alasara, Ne nézed kedég
zeretȳ hvgom ez ýrasnak az ȳ
parazt voltat, hanem az ȳ
ýgaz értelmét Kȳben hamýssat
nem lelhecz,¹

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

¹ A lap alsó felét fejjel lefelé írt későbbi kézírású latin szavak töltik ki.

kegyelmező Isten példáján
példáján szívalatos írások
az evangéliummal megegyező
nagy bölcsességük fennmaradás
támaszát meg kívánják
adni, hanem tudományosan
papa József, Melán az új
kegyelmi jogszabályok, más
szabályozások iránti kíváncsiság
és mindezt először az új
tízszázad agaztatja. Az új
új példák szívesen az
elsőként írtak mellett, az új
kegyelmi jogszabályok
alatt. Az új nagy kegyelmi
nap szentírásának első
kegyelmi alatt. Az új
kegyelmi jogszabály új kegyelmi

- Kezdetnek Itlégen Kvlomb
kvlomb haznalatos ýrasok,
Az kónból mel' neveztetýk
qrqk bodogságak fondamen-
5 tomanak, mel' kónvet, az
zent, harmad Innocencivs
papa zerze, Melben, az ýo
Kereztený zerzetességnek, nag'
haznalatosságok ýratattanak,
10 Es mennél előzqr az hvtnek
Týzenkét agazatýrol, Es hog'
mýt Kellen hýnnvnk, az
Kerezten hvt mellée, az mv'
vdqssegvknnek kotelessége
15 alatt, Es az qrqk Karhozat-
nak sentenciaýanak erqs
kotelessége alatt, Es ezek
Kérdes Keppen ýgen Kezdetnek

Rendin. az fido, kidoj az
pogant. ~~kingdon~~ vage rei.
En kidojz folek q'ndij. kidojz
vagoz | q' kidoj. Mijerit vagoz fe-
vezton | folek. Nert megz kidoj
eztelkidoj | to az kidojz dga
zatijz kidojz kidojz. to kidojz
vallon. | Tovallu kidojz | to az
kidojz kidojz. to az kidojz kidojz. az
vdragfegre kidojz kidojz kidojz
folek. soz vagoz. | kidojz q'
| Mijerit kidojz kidojz. folek
kidojz | vervuk morda az kidojz
geliomban. valakij nom kidojz
to megz nom kidojz kidojz. nom
vdragfegre. | to ellen q' az
manga | Nam sok martijok. to
kidojz sok kidojz vdragfegre kidojz
megz nom kidojz kidojz.

- Kérdý Az Sýdo, Kérdý az**
 poganes, kérezťén vagé te;¹
En Kedceegh felelek q neký, Kerezťen
 vaágok, q Kérdý, Mýcerth vagé te Ke-
 5 rezťen,² **Felelek, Mert megh Ker-**
 éztélkédtttem, **Es az hýtnek Aga-**
 zatýth lelkemben hýzem, **Es zamval**
 vallom, **Tovabba Kérdý, ha az**
 kerezťseegh, es az kerezťén hýth, **Az**
 10 **údvösségre zýksegesek légenek é;**¹
Felelek, hogé vgé vaágon, Kerdý · q ·
Mýkeppen býzońoýtatýk, Felelek
 neký, **Vrvnk mondá az Evan-**
 gelyomban, **valaký nem hýend,**
 15 **Es megh nem kerezťelkedýk, nem**
 údqzýlheth, **Ez ellen q Azth**
 monga, **Nam sok martýrok, es**
 egeeb sok zentek údqzýltek kýk
 megh nem Kerezťelkedtttenek,

¹ A ; jel kérdőjel funkciójú.

² A szó végén kikapart betű nyoma van.

En dje foleken ewel. Soe altou
as alen manneke. mynne dree:
falekennekele vierenneke ferefftege:
iden. Johanneke ferefftege egeleke manneke
mak. as, jontse lelekenneke, fereffte:
fereffteiden. Nie ferefftege, ferefftegeleke
viken. falammak. as, as vierenneke. fereffte:
ferefftegeiden. ferefftege ferefftegeiden. as, as

Han agazate vakenneke as fereffte:
fereffte ferefftege. ferefftege en e
vierenneke, soe ferefftege, mynne
soe as ferefftege ferefftege ferefftege
ferefftege vakenneke. ferefftege ferefftege
ferefftege as ege agazate as ferefftege
ferefftege ferefftege ferefftege ferefftege
ferefftege vierenneke. ferefftege as ferefftege
ferefftege ege agazate ferefftege as
ferefftege ferefftege ferefftege ferefftege

- En Azt felelem erről, hog akkor
 az oľan Martýrok<es> megh Kerez-
 telkednek vala véérnek kerezsééghe-
 ben, Sokak kedégh egebek laangh-
 5 nak, azaz, zenth leleknek, Kerez-
 seghében, Mú kedegh, Kereztelked-
 vnk, foľamnak, azaz vyznek, ker-
 eztsegheben, **Keerdý Tovabba, azthes,**
Hań agazatý vadnak az Kerez-
 10 **tén hvtnek, Felelek en q**
neký, hog týzenketq, mýkeppen
hog az scent Apastalok týzen-
ketten vadnak, Kérdý thovabbá
Melýk az első agazaťa az hvtnek,
 15 **es melýk Apastal zerzette azth,**
Felelek erre, hog az kerezten
hvtnek első Agaztat zerzéé Az
Bodogh zenth peter Apastal, kývel

In ajende vallam.] Gijzet ijsen-
ben. Minutendato 2 taban. min-
nek te foldunk teremtijeben.
De hiesij a] sydo. arang a] pogam.
Mijoppen egijsij a] bo-og-wal
a] oo Tervén.] In falalek fog-
im ija. mint Mogyis profeta
irija, else pürvink else Rosten
mondan.] pozdrben teremté
ijten mintis te foldis. (5 a]
vetan aia zens egijs, a] pogam-
obnak ellenre. (egget)] ten egijs,
azaz, a] pogamobnak tevelgesele-
nek ellenre, fog mint. pogamok
foa ijseneket ijsadnakvania,
mintis alajt-nakvania lenniij
teb ijseneket.) Azaz mondaijk

- En Egembe vallom, Hýzek ýsten-
ben, Mýndenhato Ańaban, meri-
nek es földnek teremtoýében,
De kerdý az Sýdo, awag az pogan,
5 Mýkeppen eggezýk ez dologwal
az Oo Tqrvén, En felelek, hog
ým ýg, mýnt Moýses profeta
ýrýa, Elsq kqńvének elsq Rezében
mondvan, Kezdetben teremtéé
10 ýsten meríeth es földet, Es ez
vtan ańa zenth eghaz, az pogan-
oknak ellenne ((egget)) tqon ehez,
azaz, Az poghanoknak tévelghecsek-
nek ellenne, hog meí, poganok
15 Sok ýsteneket ýmadnakvala,
merth alaytnakvala lenný
tqb ýsteneket, Azerth mondatýk

az mīstrij ģēdabam: gījst az
īstienā: (pār mēlāji zol
az Oo. fēvīnā: | Mēlāji vā
monda vā īstā: | Galgastā
mēlāji īstā: mēlāji az tē
vad īstā: eīd pē mē
vallā: eīd īdā: īstā
pēn pēlām: | De tē ellā
vēlā: eīd mondām: | Blam
az mēlāji pēlā: az dēlā:
oknā: mondām: | De īstā
vallā: pēlā: tē īstā
vēlā: | De tē ellā: eīd
mondām: | mēlāji fēvīnā
zēlā: | De allā: zēlā:
pēlā: eīd az īstā: | De mēlā:
pēlā: pēlā: mēlā:

- az mýseý Credoban, hýzek eg
 ýstenben, Enēk melleýc zol
 az Oo tǫrvéñes, Merth vg
 monda vr ýsten, halgassad
 5 megh ýzrahel, merth az teh
 vrad ýstened egg, Es nem
 vallazz egéb ýdegen ýsteneket
 Één clǫttem, de cz ellen
 vetncýe ezt mondvan, Nam
 10 azt mondá Krýstos az Apastal-
 oknak, mondvan, tv ýstenek
 vattok, azcert tǫb ýstenekes
 vadnak, Deh ez ellen, ezt¹
 mondom, mert Terimézelh
 15 zerenth, Es allatía zerenth,
 Lak eg az ýsten, de maga,
 Réézesvléés képpen, nem tylía

¹ A 13. sor bal margóján indul egy saját kézírású, pirossal írt megjegyzés, mely tart a lap utolsó sorának margójáig, sőt folytatódik a következő lapon is: *ýlt fol meglí lásd mýnl kélen erlened merth fol* ♦

ſtem eijſ ymſte, ſog ydſteis + mſte
 embere kyſte beſſenſte, az az
 yſten embere, Morſ az
 malazſte, | Es zereſtenſte alla-
 ſatſan vato embereſten az
 yſten lakozſte malazſtenſte
 miſſaſte, | Es ſozſia loſſeſte
 az zereſtenſte yofagavei, Es
 iſg az byſten vagon az yſte
 zereſte, yſtenſte lakozſte, Es
 az ſideſte v yſten, azon emb-
 ereſte, | Az yſte byſteſſen, az
 yſten ſte, ymar ſteſſen, yoi,
 Es yſteſſen mondatſte lony.
 yſtenſte, | Az yſte byſte zereſte
 yſtenſte, | Myſte az byſte
 vato, mondatſte lony byſte,

- Sem égg ýrásés, hog tőbekéés¹
 emberek közőth lehessenek, az az,
 ýstenes emberek, Merth az
 malasztos, Es zeretnek alla-
 5 paľaban valo Emberekben az
 ýsten lakozýk, malasztanak
 mýatta, es hozýa éggesýlth
 az zeretnek ýozagaval, es
 ýg az kýben vágon az ýgaz
 10 zereteth, ýstenben lakozýk, es
 az Éédes vr ýsten, azon emb-
 erben, Azéért Ezenképpen, az
 ýlen eber, ýmar eneben, ýol,
 Es ýgazan mondatýk lenný,
 15 ýstenesnek, Awág Rééz zerét
 ýstennek, Mýnt az túzes
 vas, mondatýk lenný tvznek,

¹Az első sor jobb margóján folytatódik az előző lap pirossal írt marginális jegyzete: ♦
 meg h kel ezi certen[·] és me[·] kel tanolný, hog n[·] en ed v ýzh[·]

niert soe af rozeel magh
sevel. Ez dedighe lijen az zere-
niet mietke jereint

Ensodijk agafat'a az ghetek
kerdetye, mages, my legon
az ghetek miefod agafat'a.

Es ey jereite as. | Mondom.

Jen. mietke jereit a dorijaf apostel:
jereit. Bijvel en eijende loka-
vel gijzen. Es jarmal vallom.
| Soe en gijzen nietse bruytstien

9 fijaban. mi eijetken eij
kernteken. | De Sa pieder

az sijde. magh az jogan soe
metye gijte volna ijgou
az jereit a dorijaf apostel
Ez dologban. | En selet soe az

mýert hog az tívzel megh
hevél, ez kedégh lézen az zere-
tetnek merteke zerénth

Masodýk Agazaía az hvtnek

- 5 Keerdetýk, meges, mý leén
az hvtnek masod agazaía,
Es ký zerezte azt, Mondom,
En, merth zent Adorýas apastal,
zerzéé, kývel en egembe lelkem-
10 vel hýzem, es zamval vallom,
hog en hýzek, ýesvs Krýstosban
Q fýaban, mý Eggetlen égég
vrvnkban, de ha kéérdý
az sýdo, awag az pogan, hog
15 melyk pfeta volna ýgenló
az zent Andorýas Apastalval
Ez dologban, En felek hog az

Jant darajis Ajrai, pi vo gra.
mondvan. / Alonda va en nistam.

En fjarn vagn te. En af mægen
frælsleik tilgæðst.) Get munt
monda áskafk gefa þu mægi.
munt eft monda / En þér
verðan græfka, þó græfka
þu þu, af þu tilföllum

Gar madija dargatini gutnuk
 ij louton az ro gutnuk
 Gar madija dargatini 65 pi

გარდა ამისა დავაჩვენებთ, რომ
გარდა ამისა, გარდა ამისა

1) folokhaiin, ngz mondom, gag
yang lanos brwanthitad puw
gumbe ngz mondom, gag in

System der Natur des Menschen

767 Morrisville Perry 23

- zent davýd kýral, ký vg ýra,
mondvan, Monda vr en nekem,
En fýam vag te, En ez napon
zóltelek tégedeth, Deh mýth
- 5 monda Abakvk pfeta ezenról,
mert ezt monda, En kedéégh
vrban orólók, Es orvendek
ýstenben, az en Iesvsomnak
harmadýk Agazafaez hvtnek
- 10 Mý leén az te hvtotnek
harmadýk Agazafa, Es ký
zerezte azt, Ez keerdéésre en
felelvéén, ezt mondom, hog
zenth Ianos Ewangélýsta, Kývel
- 15 Egembe enes mondom, hog én
hýzem hog Iesvs kristos fogan-
éék zenth Lélektól, zvleték
zúz Marýatol, **Kéérdý az**

fyba avaras az pogan / mentem
Jol az dologso? Elmas pfeta
Mondam soz ig Jo ymet
az zonsz fogad az zool pat
et szivattarja az y zowp vato
mkawlo ijtemme / De mynt
pfetalarain az Antton szibilla et
Antton szarvadja az az az az
maris az pfeta pfetala vato
Mondam / az Uto Uto Uto
szellettik az szido zozt nyv
az Uda szellettik oale
szido / Uto szellettik szido
szellettik szibilla szido szido
szellettik pfeta szellettik szido
szellettik szido szido szido
szellettik szido szido szido

- Sýda¹ Awag az pogán, Mýkeppen
 zol ez dologhoz Esaýas pfeta,
 Mondom hog ýg zol, ýméé
 Az zúvz fogad, es zúvl fýat,
 5 es hýwattatýk az q Newe, velv-
 nkvalo ýstennek, deh mýnth
 pfetaltvala az Éřýktrea Sýbilla, ez
 hvtnek harmadýk Agazaťarol,
 Merth azt <pfetala>² pfétalta vala,
 10 Mondvan Az vtosso Napokban,
 zvlettetýk az Sýdo zúztól, Fýv,
 Az Ivda, < - >³ földenek bolLq-
 ýbe, Mýth zool kedeeagh az
 delfýka sýbýlla, Ezt Mondaa,
 15 Zvletýk pfeta, ferfývnak vsme-
 retéénélkv, Az Marýa newó
 Azzorýallattol, Sýdoknak nemzetébql,

¹ Az a betű o-ból van pirossal javítva.

² A szó pirossal van kihúzva.

³ Kikapart betű nyoma.

161.
Nagod agazaka az futuok

O i legem az futuok nagy
agazata. Is eji zoreke alt.
Igen en nagy mondom. meret.

23 fustall zene talat, zezze. Ezel
egyenek en szizom. Sog. az Nkos
prizstos. pruzstosok pruzstosok

pruzstosok aintz. I. Nkos fuzintok
nagy salakos el kennek

pruzstosok mellek. Vg. Zol. Japaryat

pruzstosok altala. 23. iszennok fia

mondom. Nkosok pruzstosok

pruzstosok pruzstosok nagy pruzstosok

is iszennok pruzstosok. pruzstosok

pruzstosok. I. Nkosok. I. Nkosok

pruzstosok. pruzstosok. pruzstosok

pruzstosok pruzstosok. I. Nkosok

23. pruzstos az nagy pruzstosok

Néged Agazala az Hvtnek

Mý légen az hvtnek neged

agazala, Es ký zerezte azt,

ym en megh mondom, merth

- 5 **Az** kvssebb zent Iakab, zerzee, kývel

egembe Én hýzem, hog, az Iesvs

krýstvs, kéénzatéék ponczývs

pýlatos alath, Megh fezýteték,

megh hala, es el temettetéek

- 10 kýnek melleýe vg zol zakharýas

zaýanak altala Az ýstennek fýa,

mondvan, Nééznek Engemeth

mýndenek kýth megh zegeztek,

es Sýratfak qteth, kýt megh

- 15 Sebhettek, Towabbá, Isaýas

vg mond, ezen dolog mellée

vrvnknak halalarol, Mýkeppen

Az ýwh az megh qléezsre

Veritatem. byzon az me kor.
[agranbet q vifalei] Tovabbá
az janté pfitá. darabá fíjvá. vo
ára az Krisztának érepeben
[solvaan.] Megé zegerjék az m
[pogánok] . és éen labay. mottó.
megé zambála k mívnd az m
[Tótuménok] } Tovabbá az

dellespontyba fíjlylla. vö pfi
tala az [krystos] galatároi. mu
nivan. Sodogé az [jyten] pfi

föggé az magot janté. qd qd
[agazata] kóvát közyk az fíjlynek

N a pörty. mívreda az to
[göig] nek qd qd agazati.
[és] pfi annak [zegerjék] Monkón
[fogé] janté Tamat apfá. pfi.

- wýteteek, býzoń az mý koor-
 sagwnkot ɔ výselé, Towabbá
 az zenth pféta, davýd kýraľ, vg
 ýra az Kríosztosnak kéépeben
 5 zolwan, Megh zegezéék az en
 kezeýmet, es één labaýmoth, es
 megh zamlalák mýnd az en
 Tetemeýmeth, Tovabbá, az
 dellespontýka sýbýlla, vg pféé-
 10 tala az krystvs halalarol, mo-
 ndvan bodogh az ýsten, ký
 Fvggh az magoss farol, ȮtȮd
 Agazafá kȮvetkezyk az hýtnek
 HA kéérdý, mýlvda az te
 15 hýtȮdnek ȮtȮd agazattá,
 es ký annak zerzȮýe, Mondom,
 hog, zenth Tamas Apastal, kývel

en tegenske sijzen. Soe priester
zalla popelen, zammal napon
salatijbol fel tamada, | de ja
perdi, matijk pfta tezen erpe
az zent tamal melle bijzen lagot

| Wondem en. sog | O se pfta, bi
vef ija priester popelen mure
vani | O5 salal, te zalasid ija.
| O5 te popel, te komlasol lojek.
te kombaa ve munda. az en fel
Tamadasomnak napyan. eblef
grijte minuten nanzetebot

63 | Tavabba az frigia sijbilla ve
munda. | vrelotijk az priester
fel feggetijk oter, is mure
glijk. es mure. semijte non.
zagmimak mure. garomas

- En Égembe hýzem, hog krýstos
zalla poklokra, harmad napon
halataýbol fel tamada, de ha
kerdý, melýk pfeta tezen erról
5 az zent Tamas melle býzońsagoth,
Mondom en, hog Osee pfeta, ký
vg ýra, krýstos kepeben mond-
van, Oh halal, te halalod léézek,
oh te pokol, te Romlasod leezek,
10 Es továbbá vg monda, Az en fel
Tamadasomnak Napýan, égbeh
gvytók mýnden Nemzeteket,
Tovabba Az Frýgia Sýbilla vg
monda, Zvletýk az krýstos,
15 Fel fvggheztýk qtet, es megh
olýk es awal semýth nem
haznalnak merth harmad

- Napon fel tamad **Hatod Agaza'a**
Me'lyk az hatod agaza'a az
 hótnek, es ký zerzette azth,
 mondom, **Kýsseb** zenth Iakab
 5 zerzéé, **Kývel** enes hýzem, hog
 krýstos fel meéne menekbe, es
 víl **Mýndenhato** Afa ýstennek
 ýoghýan, **Ký** zol q mellé az
 pfétak közvl, **Mondom** en hog
 10 **Amos** zol mondvan, Az ký, az
 q fel méénetýt zerzý meńbel,
 wr qneký neve, **Tovabá**
 zenth **david** kýraí, ký vg zol,
 ýrvan az Soltarban, az krýst-
 15 osrol, **Fel** méne az **Magossagra**,
Foghvan el výtéé az fogsagoth
heted keddeegh Agaza'a következők

- Dch, mý leğen az hetedýk aga,
 ký kedegh annak zerzöýe,
 Mondom hog, zent Fýlop apa-
 stal, es en vele egembe hýzem,
 5 hog krýstos onnan megh ýovendö,
 ýtélný élöket es holtakot, de
 ha kérdý, melfýk pfeta all ö
 mellé ez dologban, Mondom,
 hog, Malakhýas, pfeta, Ký vgý
 10 ýra, fel megek tv hozýatok
 ýtéletben, es léézek Seréń
 Tano, Tovabba az kýrafý zent
 pfeta, david vg ýr az soltarba,
 Megh ýtéélý Földeknek kerek-
 15 ségheeth, es az Néépeketh az ö
 ýghazsaghaban **Nolczad agazaía**
 Mý vala az Nolczad agazaía,
 es ký annak zerzöýe, En

fuldeke, zeg jant Birtalen apaske.
Eijnde eijende, en gijet jant
liefdeken. Mot dolot bij jant
vofel janta mondvan der yfen
fijpelen. Bij gijet en al en
liefdeken mijnden eijende, al
mijnden eijende. Tovende al
eijde jantmon van mond. Derde
leke be fetsijde fetsijde
fetsijde fetsijde fetsijde al
overden fetsijde, mij veld al
fetsijde fetsijde al
fetsijde, al mijde apaske
jantke jantke. Mot mond
legden. zeg jant mijnde, en
fijnde eijende. Mot gijet al
fetsijde al jantke fetsijde
al. fetsijde en al jantke
fetsijde fetsijde fetsijde

- Felelek, hog zent Býrtalan Apastal,
 kývel egembe, en hýzek zenth
 lélekben, Mel dolgot býzonýt
 ýohel pfeta mondwan, vr ýsten
- 5 képében, Ký ottok én az En
 lelkeből mýnden testre, Azaz,
 mýnden emberre, Towaba, az
 böl Salamon vg mond, Vrnak
 lelke be teljesítée Földnek o
- 10 kerekcségeth Kylenced Agazata
 Towabba Kerdý, mý vala az
 Kýlenczedýk agazata az te
 híttodnek, es melyk Apastal
 annak zerzöye, Megh mondom
- 15 leghottan, hog zenth mathee, hog
 kývel egembe, enées hýzek az
 Kereztén Aña zentheghazban,
 azaz, hýzek en az zenth lélekben,
 közönseeges eghaznak megh zent-

LXXIII

To Ijdel. God mijsstgeet mijs
vallen in adujsa. fletel over
al your Innocent's papa. God
me al your Aenigstlyonne
fetteren ransjagert. Sol quere
maga tenijst mientst vrent
Jesús in adujsment monden
me atank by Vag. Mientben
| De mijsproppen oytatijst mags
al Meantank nre in adujsag
| fletel over al your papa. God. al
your in adujsag. oytatijst farom
Pijre. al. | In d'itken | te
| kringgeestent Jorantafalen | es al
| te viregeseden. In d'itken
| My ligen al In d'itken | fletel

- Te tölled, hog mýnth, es mýt¹
 kell'en Imadn'ya, Felel erre,
 az zent Innocencivs papa, hog
 m'v az zent Ewangel'jomra
 5 fvssv'nk tanosagherth, hol onon
 maga tan'yth m'vnk'ot vrv'nk
 Iesvs Imadkoz'v'nk mondvan
 M'v A'f'ank K'ý va'g Me'nekben etc²
 De m'ýkeebben oztat'ýk megh
 10 az M'v'at'ank nev'v' ýmadsagh,
 Felel erre az zenth papa, hog, ez
 zent ýmadsagh, oztat'ýk három
 Réézre, Azaz, Kezdetéében, es az
 k'or'or'g'éésnek zertartasaban, es az
 15 be véégczeseben, Keerdet'ýk ýmar,
 M'ý lézen az Kezdet'ýben, Felel

¹ A lap jobb szélén későbbi (nem a kódexhez tartozó lapról való) írás lenyomata látszik.

² A rövidítést négy piros pont jelzi.

23. Innominatig papa. fog. az. pater
nostrum, az q. bejelenes, illu
az v. ijtenelek. fogjank valo jo
aparattak. ijtenelek / de. nem fog
fog az v. ijtenelek. nem meg
szajtanok. fog allapato. ma
ra. azaz, fog az. me fogjank
valo jo aparattak elgi vonnqq.
banom. fog. me bennunk. az
q. jo aparattak. bizon. v. q.
Tamastfalkunk. fog. az. me. me.
gva az v. ijtenelek. az. az. az.
me. q. fjan. vagunk. / fog. q. q.
me. me. me. me. me. me.
me. me. me. me. me. me.

- Az Innocencig, papa, hog, az, pater
 nosternek, az ɸ kezdetýben, Mú
 az vr ýstennek hozýank valo ýo
 Akaratat íerývk, de nem vg,
 5 hog az vr ýstenth mý megh
 haýtanok, Egg allapatrol mas-
 ra, Awaág, hog az mý hozýank
 valo ýo Akaratak elol vennɸok,
 hanem, hog, mý bennýnk, az
 10 ɸ ýo Akarattárol, býzoní hýtɸth
 Tamazthassvnk, Es azéérth mon-
 gvk az vr ýstent Átáknak,
 mert ɸ fýaý vagvnk, Es ɸteth
 mýenknek mongvk, merth
 15 nekýnk adatotth, Mongvk

evabla, egen ijdorden | En var
 mincklen, azaz, az zent anber-
 ekben | Monigra aseris | Atank
 kiben sigrank | Monienk, gar
 kiste zerkank | En var min-
 ekben | kiben Remienfagrank
 vagon | Azir. Mu vank, En
 var grok/igrank tute, qren-
 dettefegrank koronaja, et az
 grok bodoslagrank zent.

az miniatankben hete kerek
 vadnak. kipevel korigrafank
 et detike ymar | gar za-
 muzak azok, mellest mi-
 kervank az vraipodo zent
 ymadlagblant | felu az zent

- továbbba, ezen kezdetben, **Ký** vág
 meńekben, **Azaz**, az zent ember-
 ekben **Mongvk azeerth Aťank**,
Kýben hýzvnk, **Múýénk**, hog
 5 **kýth** zeretvnk, **Ký** vág meń-
 ekben, **kýben** Reméénsegvnk
 vágon, **Azéérth**, **Mú** Aťank, **Ký**
 vág őrökségnek tőköre, őrven-
 detessééghek koronaýa, es az
 10 őrök bodogsagnak kéénleli
Az mú Aťankban **Héth Kérések**
vadnak, **kýkvel** kőńőřghvnk,
Keerdetýk ýmar, hań za-
 mvýak, azok, meńeket mú
 15 kérvnk az vralkodo zenth
 ýmadsagħban, **Felel** az zenth

[illegible]

- Innocenciô papa, hog' heteth kee-
 rvnk Ez ŷmad-sagban, Elôzôr,
 Ezth kerŷv'k az vr ŷstentol, hog'
 zenteltesseek te Neved, hog', az
 5 m'v zankban, leŷen Léépes
 mééz, z'w'v'nkben, Edes orven-
 detesséég'h, F'vleŷ'nkben, Édes, es
 zengô heged'v, de m'ŷlvda
 Kôvetkezŷk ŷmar az Kezdetnek
 10 vtanna, ez nemes zent ŷmad-
 sagban, Lassv'k megh, mert, az
 Kôŷŷorghéésben valo zertartas, hog'
 me'ŷben, zertartas zeréénth, m'v,
 ôd dolghot Kéér'v'nk, És Elôzzôr,
 15 ezt, azaz, zenteltesseek te newed,
 de ŷtth ez arant, nem Vg kerŷv'k,

[illegible]

- hog az vr ýstennek q Neve, zenth
nem volna mýndenkoron,
mert, qorokké zent volt, es,
mostanés zent, es mýnd qoroké
5 zentvíl megh marad, Deh
ez aranth, Ezt Kérývk, hog, az
vr ýstennek q zent neve, Mý-
nden emberektől, vallasséék,
Kafaltasseek, es hírdettesséék,
10 zentnek, hog mel kééres,
mýndenestől El agazwan, Lak
az vr ýstennek dýlőségéét ýlle-
tý, Azérth vr ýsten, zenteltessék
te neved, Azaz, az mý Éértel-
15 mvnkben, az býzon ísmeretnek
mýatta, Kewansagvknban,
az býzon zeretetnek mýattah,

Emlekezetünkben, az erőss, es
 tötélletes Eggesüleesnek mýatta,

Masodýk Kéérés,

Meí az masod kéres, Ez

- 5 zent ýmadsagban, Azaz,
 Ez Mý aťankban, Az zenth
 ýras zerent éérthetýk hog az
 masod kééres ez, hol ezt kerývk
 mondvan, ýqýqon te orzagod,
 10 Azaz, orvendetessééghvel mýnden
 zomorvsagnalkýl, Nýgolom-
 val, mýnden bantasnalkýl, es
 batorsagoson, El veztésnek Feelel-
 ménelkýl, demaga ezt, nē
 15 vg kérévk, hog ha mýnt az
 vr ýsten mostan nem orzagol-

na. mert. qvate orzaglott. as
 orzagol. / Mert eg mond az
isten pfem, zent devid ty
rat. / Minden felbunt bin
la az is isten, ide keri
me est azest. pinint jet
agast iamit, gog nekint
ingon, azaz, el ezelgetten az
is istennek zent orzagog
q enne orzagol gastent, es
gog az me pozantag entor
es agontatostag entor, ez inlen
zent orzagmak, ment ieret
senek delgoina stoketstotok
pozet pozint zarmadint keret

- na, mert, q̄r̄q̄ke orzaglotth, es
 orzagol, Merth v̄g mond az
 ŷstenes pfeta, zent david k̄ŷ-
 raľ, M̄ynden földnek K̄ŷra-
 5 ľa az vr ŷsten, de k̄ēr̄ŷŷk
 m̄v Ezt azerth, m̄ŷnth z̄et
 Agaston tanŷt, hoġ nek̄vnk
 ŷŷŷon, azaz, El k̄ozelgessen az
 vr ŷstennek zent orzaga, hoġ
 10 q̄ benne orzagolhassvnk, es,
 hoġ az m̄v k̄evansagvnkot,
 es Aŷoŷtatossagvnkot, Ez ŷľen
 zent orzagnak, megh ŷer̄e-
 senek dolgaŷra Serkethess̄vk,
 15 **K̄ōvetkeŷŷk harmadŷk k̄er̄es**

Dijt kerkent gannadot a
me atank nore zont
inmactaglan | teltank a zont
ijvat zont. Soe zont kerkent
azur ijsont. monnean | Lezen
Te akaratod: mijsont monnean.
Soe teltank: | Soe a molipent.
Soe ijsont grolq, mijsont grolq.
molipent kerkent zont, mijsont
zont. | Soe molipent. Soe.
ijvat nerkent zont, mijsont
akaratod te teltank. | Soe
Soe ijsont Lezen a Soe akaratod
a me kerkent. Soe kerkent
Soe, a penitentiaria zont
Soe, a me kerkent

- Mýt Kérvnk harmadot az
 mű aťank nevű zenth
 ýmadsagban, Felelűnk az zēt
 ýras zerénth, hoĝ ezt kerýűk,
 5 Az vr ýstentűl, mondvan, Légen¹
 Te Akaratod, mýkeppen meńben,
 Es földűn, hoĝ az meľeket, teh
 vr ýsten ĝűlűlű, műes ĝűlűlűűk,
 Meľeket kedéĝh zerecz, műes
 10 zeressűk, Es Meľeket, teh, vr
 ýsten nekűnk poronlűlű, mű
 azokat be telľesűlűk, Azéérth
 wr ýsten Légen az teh akaratod,
 az mű bűnűnkbl kű térés-
 15 űnkben, az penitentianak zent
 dolgaýban, es megh térwéén

¹ Az eĝész sor kikapart sor helyére van írva.

mienpōt magh jouteltesēden.
 al malaghtuak ariandotana
 mijatta. Es al ijo jagod del-
 gokban vōgghē magh mara-
 dean. Es magh joutaltesēden.
 mienpōt al te magh yrgalmy.
 jagod jartim. Pōgghē jagod vōd-
 vōgghē, tallē jagod al te
 jont ataratō mō bonmōt. Oj
 pōdēstēgē. Pōgghē. aldot. atā vō
 ijsen. Nēgēd pōdēd pōdēd ijsen

Qelik al nēgēd pōdēd ijsen.
 Es vō aldot ijsen. jagod
 tallē jagod magh. mōt ijsen.
 aldot. Mō mōndēn nāpē pōdēd.
 vōpōt aggad mōndēn Es nāpē
 aggad. vō ijsen al dēlēt jartim

- mýnköt megh zenteltésedben,
 az malaztnak Aýandokanak
 mýatta, Es az ýozagos dol-
 gokban véghýgh megh mara-
 5 dvan, es megh zenteltetvéén,
 mýnköt Az te nağ ýrgalmas-
 sagod zeréént, Keğessegwel úd-
 vözýtvéén, telñeseggéék az te
 zent akaratom mý bennýnk, oh
 10 Éédességes, Keğes, aldot, afa vr
 ýsten Neğed Keeres Kovelkezyk
 Melyk az Neğed Kercs ez zent-
 es vralkodo ýmadsagban,
 hallýad megh, merth ýmez,
 15 Azaz, Mý mýnden napý Kýñer-
 ýnköt agğad nekvnk Ez napon,
 Agğad, vr ýsten az Állat zerent

Valo pinyinat, es tanosagnak
pinyinat, es az zent/egbnek p
pinyinat) férdetije ijmar, gan
pinyinat valo pinyinat toll az
pinyinat pinyinat/falot az
ijvat mondann, gog | Sarom feler
| Elget az toty, es allatzenetkalo
pinyinat | fo azon etek az mi
allatzenetkalo, anag formetkalo
vontok táplálékára, miydenkiben
valo meg elegyest, miydel az
etelben, es ijvalban, es miydel
Rogozatban | Masodzer etek az
Tanosagnak pinyinat) gog az
egbziy fenyedelmek, es doktorok,
anag pinyinat - az te bizoni =

- valo kýneret, es tanosagnak
 kýneréét, Es az zentségnek o
 kýnerééth Kééretýk ýmar, hañ
 kééppen valo kýneret kell az
 5 kýnéren Éérténvñk, felel az
 ýras mondvan, hog három félét
 Elsot, az testý, es Allatzeréntvalo
 kýneret, Es azon <é>értvk¹ az mv
 Allapatvñknak, awag terméézet-
 10 vñknek táplálására, mýndenképen
 valo megh elegýteest, mýnd az
 Éételben, es ýtalban,² Es mýnd
 Rvhazatban, Masodzer Értvk, az
 Tanosagnak kýnerééth, hog az
 15 eghazý feýedelmek, es doktorok,
 awag pdikatorok, Az te býzoñ-

¹ Az első é ki van kaparva.

² A / kikapart betű fölé van írva.

- sagodot, vr ýsten, mýnekýnk,
 bõllen, es haznalatossagwal,
 oztogassák, Es hog ha õok Ezt
 el tválnaýak, awag el had-
 5 naýak, Tahat, Ez nemes drag-
 alatos kýíeret, azaz, ez tanosag-
 nak õ kýíeréét, téénnenma-
 gad aggád megh mýnekýnk
 vr ýsten, es ééltes mýnkõt
 10 ewel, Az zenth lééleknek, týtkon
 valo ýhléese mýatth, Towabbá
 harmadzer éértýk ez kýíeeren,
 az zentsééggh zeréént valo kýíeret,
 Az zeretetnek, mý bennýnk,
 15 megh hýzlasára, azaz megh
 õregbýtééséére, Mel' zentséég-

nek q mynden napj talato az
q hozza valo lalkij yozhogbrak
egyetembe. igen nagyon fogjai
emberek vdrasfeggete qtd.

Keredetijek Torvalda. fog
mij az qtd kirtis. az
zentseges ijmal(sagban) fures
fokabak. mert az. az qtd pirtis.
Is boassad magy mianeknek ¶
mijkippen mianek boabak nek
bunk vittertiknek. az az boass
ad magy v ijsten mianeknek v.
az mne vittertiknek. mialokor
tqtknek te ellenned. Is mne
fokababaknak ellenned. Is
mianek magy aneknek ellenned.

¶ mne vittertiknek

nek q mýndennapý Éélete, az
 q hozýa valo lelký ýozágokval,
 egetembe, ýgen naón haznál
 embernek údvösséégéére, Qıtd,

- 5 Keerdetýk Towabbá, hog
 mý az qıtd kéérés, ez
 zentsééges ýmadsagban, Erre es
 felelvnk, mert ez, az qıtd kéres,
 Es bolassad megh mýnekvnk ıı mý vétetýnket¹
- 10 mýképpen mýés bolatvnk né-
 kvnk véétetteknek, Azaz bolass-
 ad meg vr ýsten mýnekvnk
 az mý veetkeýnket, meéket
 toıtvnk, te ellened, Es mý
- 15 felebaratvknknak ellenne, es
 Mýnqn magvknknak ellen-

¹ A díszes, piros betoldójellel jelölt két szó a lap aljára van írva.

= nemk | Mart vg möda vrunk

prjtos az evangelyomban | sa
meg szatanyatok embereinek
az q bünyök | Káinktok meg

szatna az hó minty átok az
hó bünyök. | Demaga, sa hó
egyeknek meg nem szatand

otok. Tadit, az hó minty át =
tok nem szatna meg hó =
nyök, az hó bünyök.

| Q igafagat bjro, aldet igofis.
Malt iggen postent stentenyat
monbat az igekben, minty az
allatra, hjk nem akarnak az
q felebaratoknak meg szatny,
de minty modon kievénnyek

- nánk, Merth vég módá, Vrvnk
 krýstos az Ewangelýomban, ha
 meg bolatangátok embereknek
 az o bñnøkõt, Tñnektekes megh
 5 bolatffa az tv meñey Áfatok az
 tv bñneýteket, Demaga, ha tv
 egebeknek meg nem bolátánd-
 -otok, Tahát, az tv meñeý Áfa-
 tokés nem bolatfa megh tv-
 10 nektek, az tv bñneýteketh,
 Oh ýgzsagos býro, Aldott ýcsvs,
 Mell ýgen Rettenetes Sentencýat
 mondal ez ýgekben, mýnd az
 oľlakra, kýk nem akarnak az
 15 o felebaratfoknak meg bolatný,
 de mýnden modon kéévaínnak

afokot meg bantamj. es meg
93 galaguj, | annak okarig. az
vaz istennel Saragjat lattatnak
ez kienéssel az q fejekre pörn-
jek. es gyujok, fye bant-
okre Saragot tartanak, es az
vaz istennel ingalmallagot kien-
nek. ez az katoz kienéssel

Az katoz pörn megmaga v,
ny madsagban, feloltozok
Sog (71) fye me vgy mienke-
kienéssel. azaz mo kiené-
nek, es az katoz kienéssel
es az katoz kienéssel kienéssel,
kienéssel kienéssel kienéssel. kienéssel
az kienéssel kienéssel kienéssel

azokat meg bantaný, es megh
 galázný, Annak okaérth, az
 vr ýstennek haragýát lattatnak
 ez kéérééssel az o feýekre kéérn-

- 5 ýek, es hýnýok, Kýk Ember-
 ekre haragot tartnak, Es az
 vr ýstentől ýrgalmassagot kéé-
 nek, **Ez az hatod Keerdees**

Az hatod kééres mýlvda az

- 10 ýmadságban¹, felettetýk
 hog Ez, Éés ne výt mýnkot
 kéésértetben, Azaz Mý testýnk-
 nek, es ez Laldar výtágnak,
 es az Ragadozo ordogoknek,
 15 kéésértetýben, Kéretetýk, haífele
 az késérteth, Felettetýk, hog keet-²

¹ A g talán javított betű.

² A lap üresen maradt alsó részén későbbi kéz tollpróbái találhatók.

: lxxx:

frætt. Ágaf, iðo, og gæð) Ág. iðo
 þessir. og. malval þessir og ver
 iðten mænþt) Mætt og monð
 og iðas) þessir. og. mætt þessir
 Ág. ver iðten. Sog þy iðalmon. Sog
 þessir. og. qtt. Mætt Nam og
 monð og iðten. Sog þessir. og. Sog
 þessir. og. Sog. mætt. og. Sog
 iðten og þessir. og. monð. og.
 þy þessir. og. Sog. og. Sog.
 iðten. og. þessir. og. Sog.
) De mætt. Ág. gæð) þessir. og.
 þessir. og. mænþt. Sog. Sog.
 Ág. og. Sog. og. Sog. og.
 og. Sog. og. og. ver iðten. og. Sog.
 gæð) þessir. og. Sog. mænþt.

- fééle, Azaz, ýo, es gonoz Az ýo
 késértet, az, mel'vel késért az vr
 ýsten m'v'nk'ot, Mert v'g mond
 az ýras, kéésér'len meg t'v'v'ok'ot
 5 Az vr ýsten, hog k'ý ýelen'le, ha
 z'eret'ýtek 'otet, Mert Nam v'g
 mond az ýstenes p'feta az zent
 davýd k'ýra', m'ýnt meg és
 ýrta az d'ý'le'rete'kben, mondván
 10 b'ýzo'í'ý' meg engemet vr
 ýsten, Es kéésér' meg engemet
 Demaga Az gonoz késértetvel,
 kéésértnek m'v'nk'ot harinak,
 Azaz, ez v'ýlág, es test'v'nk, es
 15 az 'ordog, es az vr ýsten ez ý'
 gonoz kéésértetvel ha'g m'v'nk'ot¹

¹ A lap üresen maradt alsó részén egy díszes nagy A betű s két más díszítő jel, tollpróba található. Ugyanez a kéz a 4., 6. és 8. sor végére jeleket tett.

példáértünk. de maga az mi
jontunk / Nem is mond az
zent újat. bódog ember is
el veszeli az 'életről. mert
nyilván megfigyelte.
Végre az életünk korunkat.
korunk. azon zent újat is
mond. Gyorsan az is ismét.
Én nem látok többet példát
az előtt. az mi az el veszeli
is / az is meg az zent újat
korunk. Valamikor először is
az. az példát. mi az
először korunkat. az is
mit éredek az is az is
ismét az is az is

- késértetnénk, demaga, az mű
 ŷonkra Mert vg mond az
 zent ŷakab, bodog ember kŷ
 el vŷelŷ az késértetet, merth
 5 mŷkoron megh bŷzoŷtatŷk,
 vŷŷŷ az ŒŒletnek koronaŷat,
 Towabbá, Azon zent ŷakab vg
 mond, hŷwsŷŷges az vr ŷsten,
 kŷ nem hág tŷtŷkŷt késértetnŷ
 10 az felett, az mŷnt el vŷselhetŷ-
 tek Azŷŷ't monga zent gergel
 doctor, Valahaŷzer ellenne all-
 azz, Az késértetnek, mŷndh
 aŷŷzer koronaztatol, Azaz koro-
 15 nát Œŷrdemlez es ŷŷrz az vr
 ŷstentŷl **Heted es vŷosso Keeres,**

111
 et az szerdijé kévess ymar
 ez zent ymablagnak föld-
 helye, fogj el / Dez zabalye
 meztet, gonostol, / Azas, vram
 yfkenem zabalye, megz meztet.
 / Ez yelen vale gonostol / Es az
el meztet gonostol / Es az yfken-
ede gonostol, / Es kerek-
 zik ez zent ymablagnak az
 harmadik rize / Wolben-
 az kerekfűre, es az kertartas-
 snak vanna, kerekfűre az
 bűt vöröszes / Es az felül meg
méndelt kerekfűre ymar
megz evésfűre, Myporon
mondatik / Amen, / Es az yfken-
azas / Amen, amen magar.

- Mel' az hetedýk keérés ýmár
 ez zent ýmadsagban, Felel-
 tetýk, hog' ez, Deh zabadýL,
 mvnkqt, gonoztol, Azaz, vram
 5 ýstenem, zabadýL, megh m̄vkqt,
 ez ýelen valo gonoztol, es az
 el mwlt gonztol, es az ýowe-
 ndq gonoztol, Ees kqvetke-
 zýk ez zent ýmadsagnak, az
 10 harmadýk Rézze, Mel'ben,
 az kezdésnek, Es az zertartá-
 -snak vtanna, kqvetkezýk az
 bée véégezés, Es az fel'vl meg
 mondott¹ kééréseknek, ýmár
 15 megh erqsýtéese, Mýkoron
 mondatýk, Amen, Es ez ýgeh-
 azaz, ez Amen, nem² ma'gar

¹ A szó fölött három paca látszik.

² A szó előtt kikapart betű nyoma látszik.

20. Hem bedroeg dyak 20, hem
 geyeg 20, hemmen Nunnst rjft
 fide yget liden rielwem yf
 maderan | Met yget, dyak, et
 amen. Ezen pappen magarastalyk
 za mondanady byzonval, dyak
 | Geyen, | dyak, yf loefen, et
 ezen pappen, Mykoren meng-
 vk, 20f amen, Eft perrink
 20f byzonval, magdegenep
 mynd aep, metekit ezen
 falket kerkank, et Nunnst, et
 zent/ent vralbide ymadlag
 dan 20f falkes dyak rjftentel
 kerkank, 20f dyak, et
 dyak 20f my ofokbol et v.

zo, Sem kedeegh dýak zo, Sem¹
 gorog zo, hanem, Nemes týzta
 Sýdo ýgeh, Ééber Nelwen ýg
 mōdvan, Mel ýgeh, Azaz, ez

- 5 Amen, Ezen képpen mağaraztatýk
 ha mondanad, býzońival, Avağ
 hýven, Avağ, vg leeğen, Es
 Ezenkééppen, Mýkora mong-
 vk, hoğ Amen, Ezt kevańvk,
 10 hoğ býzońival megh leğenek
 mýnd azok, meleket ezen
 Felvl keertvńk, ez Nemes, es
 zentseges vralkodo ýmadsag-
 ban, Az Felséges Afa vr ýstentol:↪
 15 Kovelkezyk Imar az ýras
 Arrol hoğ mý okokbol az vr

¹ A sor végén nagy piros pacafolt van.

XXXII.
Nyfton Neda emberkeisek imad-
sagot meg nem halgattak.

De maga kintitit imaar az
fog|sari oltart vagon, fog
meg nem halgattatik az mi
imadsagvont | felet az igras
az doktoroknak viigzelek zert fog

Tijz okkoi loren az to elq
oka kunk vagon az imadkozo
embernek bennunk edelur
zerent. Bykzi vq munda v
nyfton az yfaias yftanata q
zaija altal. Minnt azon yfaias
magg ijrta kintunk elq
kezben. Mondvan | Mijperon
magg sokajtangatok az to
imadsagtokot, magg nem
halgarom. kunk edelur opat

- ýsten, Neha embereknek ýmad-¹
 sagat meg nem halgaííla,
 Demaga, Kérdetýk ýmaar ez,
 hog hań okéért vágon, hog
 5 meg nem halgattatýk az mv
 ýmadsagwnk, Felel az ýras
 az doktoroknak véégezések zerēt, hog.
 Týz okokbol léézen ez, Es elso
 oka ennek vágon az ýmadkozo
 10 embernek bvneýnek érdeme
 zerénth, kýkrql vg monda vr
 ýsten az ýsaýas pfetanak q
 zaýa altal, Mýnt azon ýsaýas
 megh ýrta kqńvenek elso
 15 Rézében, Mondvan, Mýkoron
 megh Sokasýtangatok, az tv
 ýmadsagtokot, megh nem
 halgatom, Ennek kedceg okát

¹ A sor elején nagy piros pacafolt van.

- vetŷ mondwan, Merth Az tŷ
 kezeŷtek telŷesek véérrel, Azaz,
 bŷnŷkwel, Mert Amé, vg ŷr
 zent Ianos, Twŷŷgwkw azt, hog
 5 Az bŷnŷsqkŷt Az vr ŷsten megh
 nem halgaŷta, Mert vg mo-
 nda Az vr ŷsten, mŷnt ŷrŷa
 Isaŷas profeta, kŷnŷvének ŷtven
 kŷlenczed, rézezeben, Az tŷ¹
 10 bŷneŷtek, el Reŷtezteteeek
 az en orczamot, hog megh
 ne halgatnálak tŷtŷkŷth,
 Masodŷk oka, Az² ŷmadsagban
 valo twŷŷasagért, Awaŷ, lank-
 15 attsagerth, Mŷért hog nem
 bvzgosagval, es nem aŷŷŷtato-
 ssagval ŷmatkozvnk³, Merth

¹ A szó elŷtt kikapart betŷ nyoma lŷtszik.

² A szó elŷtt kikapart ŷ nyoma lŷtszik.

³ A v betŷ o-bŷl van javŷtva.

dag manna var yfiri. Ymættastu
 er mig galgatala tíföldu. mi-
 þesson þessu þessu. mi-
 að hú þessu þessu. Þessu þessu
 þessu mig mig galgatala. að hú
 ymættastu þessu, þessu þessu. þessu
 þessu þessu. að yfiri þessu þessu y-
 mættastu. Þessu þessu yfiri
 að þessu yfiri þessu þessu.
 Þessu þessu, þessu mig mig
 galgatala. að ymættastu. þessu
 þessu þessu þessu. að yfiri
 þessu. Þessu, mi-
 þessu þessu þessu. að yfiri
 Þessu þessu þessu þessu.
 þessu mig yfiri þessu þessu
 þessu þessu. Þessu þessu
 þessu, mi-
 þessu þessu þessu.

- vég monda vr ýsten, Ýmatkoztok,
 es meg halgatlak týtokot, mý-
 koron kerestek engemet, mýnd
 Az tv zövetokból, Azaz, kvlqm-
 5 ben meg nem halgatlak, az tv
 ýmadsagtokban, hanemha, bvz-
 gosagval, Es aýýtatoságval ý-
 matkoztok, Ezeket ýrýa
 Az zent Ýérémýas pfeta¹
- 10 Harmad oka, kýert meg nem
 halgattatýk az ýmadkozo, Mert,
 nem marad végýg az ýmad-
 sagban, Azaz, mýnd addééglan,
 mýg meg íerýe, az o, kérését,
- 15 Mert vég monda vrvnk krýstvs,
 mýnt meg ýrta zent lvkal
 Ewangelýsta, ha meg marad-
 and, mýnd el végre az Lérge-

¹ A szó után sorkitöltő vonal van.

erben, radar az q yambotakan
siga atq. fol atq. k mag agga
q netij) Mart. Gof q byron
legen, ame af zenn mas gog
mond, az oo koratibenit
Jenn yvidyts kpinvira Nitit
Rezenen) Mykopen mona
vula az yvidyts, af sekalyai
fydo vorknap, mondvau.
) Traggatop, Gof mag salaita.
az ver ijsen, az k ymadat
tokot) Ga vitygq mar mar,
atok, az kpinvira) Nitit
oka vagon, az mag salaita
mak, Gof klonfagebel, dvang,
komentelenfagebel, dvang.

- tésben, tahat az ɔ ʃambo'talan-
 ságáerth, fel keel, es meg agga
 ɔ nekʃ, Mert, hog ez býzoí
 legen, ame az zent ʃras hog
 5 mond, az oo tɔrveníbenes,
 zent ʃvdʃth kɔívének neged
 Rézeben, Mýképpen monga
 vala Az ʃvdʃth, az betvlʃaʃ
 Sýdo vraknak, mondwan,
 10 Twggatok, hog meg halgaíʃta,
 Az vr ʃsten, az tv ʃmadsag-
 tokot, ha végʃgh meg mar-
 adtok, az kɔíɔrgésben, Neged
 oka vagon, az megh halgatas-
 15 nak, hvtɔtlenségebɔl, Awağ,
 Reméntelenségebɔl, Awağ,

Eft siget veltabot. Mor. Va
 yr Jant. Tapab. Elg. rogeten
 az q. lovelenke. mondrean.
 Laz bij pötkelbedik. ut alayia
 zog valamijtg. Neriya. avag
 visten. az q. ymadfagadan.
 Mäis lam. og yr az. bgt
 of. Eruvönok. tyzen. mofgabik
 rre. vöten. mondrean. az ymad-
 ja. a. nak. Elg. fjam. mög
 Rgg. q. zyg. ed. az. te. lelpadik.
 azaz. elmpedok. f. ut. abarig
 alatan. lönnd. mög. az
 lönnd. az. zyg. ysten. bedik.
 zog. fa. az. ysten. mög. jalgattik.
 avag. mm. Q. Q. dyk. o. ka.
 met. mög. avthand. az. az.
 mög. pörvönk. avag. bedik.

- Kéétséges voltabol, Mert, vğ
ýr zenth Iakab, Elsq rezeben
Az q levelének, mondwan,
Az Ký kéételkedýk, ne alaýŁa,
5 hog walamýth íerýen, Awağ
végen, az q ýmadsagaban,
Merth lam, vğ ýr az bql,
Eğ Kofwének týzen íolczadýk
réézében, mondwan, Az ymad-
10 saagnak elötte fýam, megh
Rogqzzýed az te lelkedeth,
Azaz Elméédet, Es ne akarý
olatan lenned, mýnth Az
Ember, az ký ýstent kéésertý,
15 hog ha az ýsten megh halgatfaé,
Awağ nem, Otqđýk oka,
mert, nééha¹ Aartando, Az, az,
mýt kérrýnk, Awağ kedéggh,

¹ A szó előtt kikapart betű nyoma látszik.

terhelmeft eig miltkeft vato fç
Pierneft d mÿnt. az Jabodenes
fçay. Jakob. es Janos. az o xioke
nak altalla. mÿt Pierneft
vato verneft Jofefel. Pÿpneft
vatoft. ppen verneft Jofefeno.
ndraan. Mem beggatoft mÿt
Pÿrÿfte. Mÿnt meft jrtat
zent vatoft Pÿrÿfte.
Pÿrÿfte fçadÿft vÿrÿfte.
Mand. Vç jrt zent Jakob. az
o lavelenÿft nagedÿft Pÿrÿfte.
Pÿrÿfte es mem vÿrÿfte
mÿnt fçay o nagedÿft Pÿrÿfte.
Pÿrÿfte Vç jrt Mÿnt profita.
az Pÿrÿfte elç vÿrÿfte.
Mandraan Mÿnt on Pÿrÿfte.

- Éértelmesséég nélkvál valóth
 kérvnk, mýnt, az Zebedews
 Fýaý, Iakab, es Ianos, az q Ańók-
 nak Altalla, mýt kéérnek-
 5 vala vrvnk Iesvstol, kýknek
 walazt tpon vrvnk Iesus mo-
 ndwan, Nem tvggatok mýt
 kérýetek, Mýnt megh ýrtah
 zent matée Ewangélýsta,
 10 kqńvenek hwzadýk réézeében,
 Merth, vg ýr zent Iakab, az
 q lewelenek negedýk Rézéében,
 kéérýtek, es nem véézýtek
 mýérth hog gonozwl kéérýtek
 15 Errql wg ýr Moýses proféta,
 eg kqńvének elsq réézében,
 Mondwan, Mýkoron kqńvez-

metet vrnak elate, nem galg-
ata megc vteket, sem pedeg
akara engednije aszozotokat,

⑨ Szodijé oka. miert samar az
ymadragot. Vv ijten meg nem
galgatta, fog az ymadrago
nag vban ferkentessiek az
galaditknak alatta az anij-
iatossag na. Most fog az vj
legen, bijzoinytatijé zent Ber-
gat doktornak mondafaval.
Bij vj ijv errel. mondram.
Az zent Beranlagos. az
galaditknak mija kta. nev-
ekednek. ⑩ Szodijé oka.
fog minivel Nagyadon, az
mú Beranlagvontot. es az

- nétek vrnak elölte, nem halg-
ata megh tótóköt, Sem kedéég
akara engednŕe aztv, zotokrah,
Hatodŕk oka, mŕért hamar az
5 ŕmadsagot, vr ŕsten meg nem
halgattá, hog az ŕmadkoso,
nagyban Serkentesséék az
haladééknak alatta, az aŕeŕ-
tatossagra, Mert hog ez vg
10 legen, býzonŕtatŕk zent Ger-
gel doktornak mondasaval,
Kŕ vg ŕr erröl, mondvan,
Az zent Kewansagok, az
haladééknak mŕatta, nev-
15 ekednek, Hetedŕk Oka,
hog meŕével Nehezebben, az
mŕ kewansagwnkot, es az

me bewijzen dat hier getrou-
wen en nagelooft zoudet we-
zen. Het is een vrees dat
niet zal worden. Waar
vrij is er een dat aan de
zout van de mond van, dat
verrijken dat op de hand van
de saligheids, dat de vrees
niet zal worden, dat niet dat.

© Noelzadijk ok, dat op de
alzo, dat de vrees, dat
zoude, dat niet dat de vrees
saligheids, dat op de vrees
niet, dat de vrees, dat
kopen van de vrees, dat
alzo, dat niet dat de vrees

- mű kéérésűnköt Nérlhetők,
anneval Nagwb zeretivel
orqzzývk, es tarlvk¹ hová
nehezebben nértők, Merth
- 5 vg ýr erről Az Arañ zaýv
zent Ianos mondwan, Az
vr ýsten, Az q Aýandokath
Azért halogafá, hog ne láttá-
sséék olLonak, az mýt Aad,
- 10 Noolczadýk oka, hog az ým-
atkozo, meg Alasztasséék, on
zówében, mýért hog késén
halgattatýk meg az vr ýste-
ntől, Es Ezenkeppen, kéét-
- 15 kééppen valo ýozagok ýonek
Ebből, Azaz, mert az Fel fw-

¹ A szó után tintafolt van.

1774vi.

alkodásra való jogalmatosság,
meg nemorítatják, és pedig,
az kifizetnek, meg nem fizet
a jó birtokos. Értelem
oka, hogy az meg halgatás, el
halgatón, alkalmatosság, és
az kifizetnek halgatatosra.
Ezen képpen, az Mészárosok.
az kifizetnek birtokosát, kifizet
vala, quon magának meg
munkáltatni, és mellette
akkor, de annak után
fidele meg latni. Értelem
oka miért az kifizetnek, az
a kifizetében meg nem
halgatatják, ezért és, és

- alkodásra valo zorgalmatosság,
 meg nomorýtatýk, Es kedég,
 az kérésnekes¹, meg nem zqnýk
 q ýo kewansaga, Kýlenced
- 5 oka, hog az meg halgatas, el
 halagon, Alkolmasb údore, es
 az kééronek haznalatosbra,
 Ezenkééppen, Az Moýses pfeta,
 az ýstennek dólqségét, kerý
- 10 vala, qnqn maganak megh
 mwtattatný, hog melet, nē
 Akkoron, de Annak vtāna
 Éédemle megh latnýa, Týzed
 oka mýert Az ýmadkozo, az
- 15 q kqíqrgésében meg nem
 halgattatýk, Azért hog, Egéb

¹ Az r betű s-ből van javítva.

ambrochus iymadlagaralok
kerollen on imaganak seged:
seger, Mart Neetalam, qter,
az nag keiret, es az magas
ban bigatobalnak neiregked-
ese, meg karosytanaja, Salas
egobeknek iymadlagat nem
keimeje } Mjtkipen Egetasias
keirat keide, az Eajag pterag
Jog iymadna q keiret, es
az q neiret } Es mjtkipen
az iofijas keide, az profetas
razzoimjallatgoz, baidkigoz,
keiret az q iymadlagat
Amo keiret, az Jont pal

- embereknek ŷmádságávalés,
keressen qn maganak Segééd-
sééget, Mert Néétalám, qtet,
az naǵ kééréés, es az maga-
5 ban býzakodasnak meréézked-
éése, meg karosýtanaŷa, ha, az
egebeknek ŷmadsagat nem
kéérneŷe, Mŷképpen Ezekhŷas
kŷraľ kŷlde, az Esaŷas pfetahoz,
10 hog ŷmadna q Ééretteh, es
Az q néépéért, Es mŷképpen,
Az ŷosŷas kŷlde, az profétah
Azzoŷŷallathoz, bááldához,
kéérwéen az q ŷmadsagath,
15 Amé kedégh, Az zent páál

128
 dyastalis mijnt yrvala, as
 Romay vj bereftentent, as
 on loweleben, mondraan, as
 pörwein ofet ymablagra, on
 magatig: Gzenpöpen, Nam-
 fjan, körlek, sog ögöörlek
 engemet as tö ymadlag yrok-
 val, sog zabadytattam megg
 as Götölenektel. Kijk vadnat
 Kij do sag ban, Merz Amö, Vg
 inonda vödragzjörntel Jöfö.
 mijnt megg yrta Jent Mater
 frangölijsa, förmeentel tyzen-
 noltzad vörzaben, Sa Vg-mö.
 dragg bak zettg, megg ög-
 of völemdnek tö köjälökta.

- Apastalés mýnt ýrvala, az
 Romaý vȳ kerezťeneknek, az
 ȳn leweleben, mondwan, es
 kéérwéén ȳket ýmadsagra, ȳn
 5 magaérth, Ezenképpen, Aťam-
 fȳaȳ, kérlek, hog SegééLetek
 engemet az tú ýmadsagȳtok-
 val, hog zabadȳtassam megh
 az hȳtȳtlenektȳl, kȳk vadnak
 10 Sȳdoságban, Mert Amé, vg
 monda ȳdwȳzȳteenk Icsvs,
 mȳnt megh ýrta zent Matée
 Ewangélȳsta, kȳrȳwének tȳzen-
 nolczad réézeben, ha vg mȳd,
 15 Awaȳ Lak kettȳ, megh egg-
 esȳléndnek tú kȳzȳletek,

23-as, és-masodik ymadvan, és
9 kőzetűk vagók. 23-as qor
mögé salgatvan, Yullosz
kedlőg fog, néha nem adatyja
v), az mellőz köréne, mert
nőtalann, nem volna nekije
alpolmas, de adatyja nekije
egész, jobb, és szajmalatofe,
Ymijkoppen az zom palnak,
kijvöl el nem vőttelők, az
9 testének fröldelefa, fog, a
dolatj nőjart, az ergetenstobin-
arong, az pröstruturk naren,
lányaban, ij-mab, és nag'vaban
mögé rőpöletotatja Mert,
és ij-lanfete narenlában, ga-

- Azaz, egmasert ýmadwan, Én
q kòzòttòk vágok, Azaz qket
megh halgatwan, Ýollehét
kedégh hog, Néha nem adatýk
5 az, az meřlet kérénk, merth
nétalam, nem volna nekýe
alkolmas, de adatýk nekýe
egééb, ýobb, es haznalatosb,
mýkeppen az zent palnak,
10 kýrql el nem véétetéék, az
q testéének Fwldalasa, hog, az
lelký ýozagh, az erçtelenségben,
awağ, az kéésertetnek náva-
láýaban, ýnkab, es nağwban
15 megh tqkélettetnék, Merth,
ez ýlenfele náwalaban, ga-

.LXXXVIII.

Porta Sagraiatoll, az embernek
9 Saborvesagaban bekelegi
ismornofaga, fogynem, valla-
mij fevvezzerem. valo. jo
zerem-eyeden valo, az egyzerem
valo, ivogaloma, jollaforg,
fog ygnogt yontab kovaria-
ma. De ymar mnynd
ezeknek ellenni vgyan egyk-
bol. Gyantbe vafetuk, fog
melok legenek Sagraiatofok,
az ymadfag nak megf Saly-
atafara. Mert ym egyk, azaz
benyknok el taroztatasa,
hvozzofaag, az zorgalmatofagf-
az Sviben vaic byzodalmatfagf.

- kortá haznalatosb, az embernek
q haborwsagaban, bekeseges
íomorwsága, hognem, wala-
mý kedwezerént valo, ýo
5 zerenLeýeben valo, vdozerént
valo, íwgołma, Ýollehéth,
hog ýmezt ýonkáb kéwáá-
ná, De ýmar mýnd
Ezeknek Ellennc, vgan ezek-
10 bql, Ezýnkbe vehetýk, hog
melek legenek haznalatosok,
az ýmadsagnak megh halg-
atasára, Mert ým ezek, Azaz,
býnqknek El tawoztatasa,
15 bwzgosaaq, es zorgalmatosságh,
Az hýtben valo býzodalmasságh,

Ja a lájatoság. | Es egyebetnek
ijmadság a. | Es az meg nem
avag. Es vgtg malaszt.
naq zoroetthet is fia atollag.
val való meg qvqzest. Es
meg tartata. | Es pedig
szó lak. azok kéreseknek
az ijmadságban. Ver istenre
meléket. q zent felsége írt.
Es ked. szó mőnőpőnk. 402
Es ijllendgk. Es szjmalatosa
2 jőrtiaq mel' ijmadság. Ezen
képpen lezen. meg salasztatg
az pőjtő st'a ver istennek q
zent felőjben. az mő ijó
szjmalatoságunkban. Amor

- Éés Alázátosság, es egebeknek
 ýmadsága, Es az megh íert,
 Awág, el vqth malaznak,
 nağ zeretettel, es halalatossagh-
 5 wal valo megh qorzeese, es
 megh tartasa, Es kedéég
 hog Lak, azok kééressenek,
 az ýmadsaghban, wr ýstentol,
 meíeket, q zent Felsege láth,
 10 Es twd, hog mýnekýnk, ýok
 Es ýllendok, es haznalatosok,
 Azéért, az meí ýmadsag, Ezen
 képpen lezen, megh halgattatýk
 Az keges Afá wr ýstennek q
 15 zent Fvleýben, az mv ýo
 haznalatossagwnkra, Amen →

lxxxix
Ezért írja az úr az imad-
ságnak meg szívalatoságával
Az imadság az igaz
éjvont azaz éjvontnak
Szavagiat meg engedelj.
mijnt errel meg vagon yva.
Moyses mofé kénvontak szam-
y mizetted fészben, sőt az
Moyses profeta imadása vront.
és meg engedeljett az ur
jelen, Torvalla. az ymadat.
az éjvontak szamátat is-
vylt ezt pedig bizonyítja
vrontak is az polda bejében.
mijnt meg yva zent
Maks Avangelijta, kénvontak
Tyzen islozadyk fészben
mijntlen adostagodat meg

- Következők Az írás, Az ímad-**
sagnak nag haznaltossagarol,
Az ímadsagh, Az ígaz
bíronak, Azaz Krýstosnak
- 5 **haragýat meg engeztelý,**
mýnt erról meg wágon í'wa,
Moýses masod kónwének harm-
ýnczkettód Rézében, hog, az
Moýses proféta ímadáá wrath,
- 10 **es meg engezteltetéék az wr**
ýsten, Towabbá, Az ímádság,
Az bñnknek bolanátat ne-
rý, Ezt kedég býzoñýtá
wrvnk Iesvs pelda bezédében,
- 15 **mýnt meg írta zenth**
Matée Ewangelýsta, Kónwének
Týzen nólczadýk Rézeben,
mýnden Adosságodat megh

Engediém en tennetvénem
epünygöl ennetem) Torvalla,
pölsög, amé, verunk fog ta-
nyta münket, az Múfank
nere ymadfaglan, fog aft
mondjrok az var ystennek.
Josassad meg münketnek
az mő vőttynket) Torvalla
az ymadfag, az pölér vőttyn-
nekfőgőg gyrtelenfőgő meg
laffjka,) emek bizonfagva.
meg vagen ynen Mönfő
pfotanak Mőgd kővővőnek
Tijzenygedyk Rővőben, fog, az
Mojjős ymadfagok, az az
Tővő el kővővő, bön pőpen.
az pölérnek kővő el kővő

- engedéém én teneked, merth
 kőrgéél ennékem, Towabba,
 kedéégh, Amé, vrvnk hog ta-
 nýta mýnkot, Az Mý Atank
 5 nevý ýmadsagban, hog azt
 mondýwk az wr ýstennek,
 bolassad megh mýnekýnk
 az mý wétetýnket, Továbbá
 Az ymadsagh, az késérteteknek
 10 nehezséges hýrtelenségét meg
 lassýta, ennek býzońsagara,
 megh vaгон ýrván Moýses
 pfetanak Néged kőrwének
 Týzeneggedýk Réézében, hog, az
 15 Moýses ýmadkozeek, es az
 Tvýz el Enéézéék, Ezenképpen,
 Az késértetnek týze, el enéé-

[illegible]

- zýk, Az Áýýtatos ýmadsagnak
 ereýenek mýatta, Towabba,
 Az ýmadsagh, az zúnek q
 bvényt, ký vzy, Azért ýmad-
 5 kozýkvala, az zent dawýd pro
 feta, mýnt meg ýrta, az
 Soltaarban, mondwan, Oh
 Wr ýsten, téékozlád el, mýnd
 azokat, Az te hatalmassagod-
 10 wal, Es Törýed meg mýnd
 azokat, Azaz, Az mú zúwv-
 nkbely bñnqkqt, Towabbá, az
 ýmadsag, wezedelmektol meg
 zabadýth, es meg otalmaz,
 15 merth vg monda vr ýsten,
 mýnt megh ýrta zenth
 profeta, dawýd kýral, az

Siltarban. Gij roij Engemst
az te Namnufagedonak Nap-
ijan / Torabba vronk Jelas.
Vg monda. munt mst
vrtta Jent mat. Gvagon
Pettppd Ewangelijomaban
mondvan. Ymadpozjatok.
Soj ne pvtēinēp az te
Kvtaftok. az me effetok
Vagabolennek Kvta matāon.
az bōnnok mijaſta / Torabba
az ymadſag. Embornok Ellen
Jagyn bvgvot alla Munt
yvvan valo byzonſag Vagon
Kvrt. az oo Kvrtvōn. az
Gydoſag Kvrtlymak Napoknat
ygeevrt valo Kvrtōn. is az

- Soltarban, h̄wŷ engemeth
 az te N̄omorwsagodnak Nap-
 ŷan, Towabba vrvnk Iesus,
 vg monda, m̄ynt megh
- 5 ŷrta zenth maté, hwzon-
 kett̄od Ewangélŷomaban,
 mondwan, ŷmadkozŷatok,
 hog ne t̄orténíék az t̄v
 Fwtastok, Azaz, ne essetek
- 10 wezedelemnek Fwtamasába,
 az b̄vnnek m̄ŷatta, Towaba
 Az ŷmadsag, embernek Ellen-
 séégŷn bwzwt All, M̄ynth
 ŷrwan valo b̄ŷzońsag vaĝon
- 15 err̄l, az oo T̄orwenben, Az
 S̄ŷdosag k̄ŷraŷŷnak, Napoknak
 ŷgéeŷr̄l valo k̄r̄iben, es az

Kinnik Masipjanak, Saravijr
 kottob Ryzben / Soq az Gekhyas
 pyrat, ar az elajas yfta ymas
 Oap vr yftent, az glennakge
 ryp pyratnak ellene, ar az
 vr yftent, megg wert az ohtat
 Towabba az ymadfag, Ne fag
 ar mag dalgo, ot, megg koryht,
 mynt, dene, megg terzyp
 az oo terwinben, Joswe kinnik
 nak Satodiyk Ryzben, Myhor
 az nrip kajaltana ymadpoz
 van az verijtenge, dene,
 az yenyto Varofanak q. Rq-
 faly mynd les omlanak
 az ymadfagnak ellenas,
 Towabba az ymadfag, az

- köninek Masýkýanak, harmýcz
 kettöd Rézeben, hog Az Ezekhýas
 kyraí, es Az Esaýas pfeta, ýma-
 dák vr ýstent, Az Sennakhe-
 5 rýb kýraínak ellene, es az
 Wr ýsten, megh weré Azokath
 Towabba Az ýmadsag, Nehééz-
 es naág dolgokot, megh könýth,
 mýnt, Amé, megh teczýk
 10 az oo Törwéniben, Ioswe könivé-
 nek hatodýk Rezeben, Mýkor
 Az Néép kaýaltana ýmadkoz-
 wan az wrýstenhez, Améé,
 Az ýerýko varosanak o kő-
 15 falý mýnd leh omlanak
 az ýmadsagnak elleneh,
 Towabba, Az ýmadsagh, Az

Ver yfennet Naya Sagat nung.
 Mart. Vag yu a zent danna
 yfeta, a3 f'oltarban. P'ozel
 Vagyon a3 v' yfeta nungden.
 P'atnek p'et f'ynaknak. a3
 a3 ymadfagban. Mart Vag
 mond a3 v' yfeta, nungden
 yfeta Naya Sagat p'ozel
 p'et nungden p'ozel. Sa
 fu f'ozam p'ozel. a3
 ymadfagban, yfeta Vagyon
 p'et f'ozel. | Tova b'la
 ymadfag. a3 zent f'ozel
 a3 p'ozel nungden nungden
 a3 p'ozel nungden yfeta
 p'ozel, a3 mas f'ozel

- Wr ýstennenk Naýassagat íerý,
 Mert, wé ýr az zent dawýd
 pfeta, Az Soltarban, kózéél
 wágon az vr ýsten mýnden-
 5 eknek, otet hýwoknak, azaz,
 az ýmadsagban, Mert wé
 mond az vr ýsten, mýnth
 ýrýa Esaýas pfeta kónvének
 otwen nólczad Réézeeben, ha
 10 en hozýam kaýaltnak, azaz
 ýmadkozwan, ýelen wágon,
 oket segéétwén, Towabba, az
 ýmadsag, Az zent léleknek
 Aýandokýt megh íerý, mýí
 15 az Apastaloknak ýarasarol ýrt
 kóniben, azaz masod Rezeben

mees Vagon ymme, sog
 be telefebeentek mýnd agok
 zent lelekræel, mark, ym-
 atkoymen þeyk valla, sog
 mees adetmýðek q nekryk,
þeyk þeyk þeyk monda qnqn
 maga az qvok þeyk þeyk
 vevvok þeyk þeyk þeyk, mýnd
 mees ymme zent þeyk
 þeyk þeyk þeyk þeyk
 þeyk þeyk þeyk þeyk
 monda az en zent þeyk
 ad ym lelekræel, az zent
 lelekræel mýnd þeyk, az qvok
 þeyk þeyk / þeyk þeyk az ym
ad þeyk, mýnd þeyk þeyk

- megh vaġon ȳrwa, hoġ,
 be teġsedéének mȳnd azok,
 zent lélekweġ, mert, ȳm-
 Atkozwan kéréȳkwala, hoġ
 5 meg adatneȳéék ȳ nekȳk,
 Errȳl kedéġh, vġ monda ȳnȳn
 maga, Az ȳrȳk bȳzońsááġh,
 wrwnk krȳstvs Iesvs, mȳġh
 megh ȳrta zenth lwkaġ,
 10 Ewangelȳomȳ końwének
 tȳzen egġedȳk Rezeben, mo-
 ndwan, Az en zent Aġam
 Áád ȳo lelket, Azaz, zenth
 léleknek malazfát, Az ȳtet
 15 kéérȳknek, Towabba, Az ȳm-
 adsááġh, níéér boġleséégnek

Malazgāt | Mort vā jīr erigē
Zent Jātib. Luvclontē Elg
Pezabon. Sa valabij, kē pēgri:
lēta žūt (egē) bēle sfegre, tagat
ijmadkōgijē, kē mēg nērij, ašt,
až vā ištēntē.) Tovaula. aš
ijmadkōg. Zent jīvafopnate jō
ērtclontē nērij, Tanjtasabāg.
arvāg pēdikallafat | Mort, amē,
vā jīrvaula Zent jāt apastal.
aš pēfomabijaknate jīrēg
Luvclontē Satad Rēzabon.
ijmagjator en pērtom. Soč
adastēk en nekorn pēdikalla-
sra vala malazg. aš en Zant,
nate mēg nērij tasaban | Toaba.
aš ijmadkōgē islēij ijtēkōnēp

- Malaztat, Mert vg yr erről
zent Iakab, lewelenek első
Rézében, ha valaký tú közv-
letek zókseges böllesegre, tehát,
5 ýmadkozýék, es meg nyerý, azt,
Az vr ýstentől, Towaba, Az
ýmadsag, zent ýrasoknak ýo
értelmét nyerý, Tanýtasáth,
Awag pdikallasat, Mert, amé,
10 vg ýrwala zent pál Apastal,
Az Efesombalýaknak ýrth
lewelenek hatod Rézében,
Ýmaggatok en értem, hog
Adasséék en nekem pdikalla-
15 sra valo malazt, Az en zam-
nak megh nýtasaban, Toabá,
Az ýmadsagh lelký týtkoknak

XCVII.
maga helyénfelelőti nemi ~~ment~~
vagy monda vör ijtlen. ~~míg~~
maga írta zent yémnyas
pfota pörvönke Sarmnyar
Sarmad kőzetben, Mandrean.
Kajata en Sarmnyar. Azal. az
ymadlagban. Es en. Tancsok ~~zr~~
grungkot. Es eroffnyat ~~er~~
Lorandba. az ymadlag. Lada-
tetelekenke malagzat nemi.
Es kőzetes mag terzít az
zent yllés pfotalan. Soz. Es
ymadkozók. Es nem este. Esté
az félére. Saram Eytendégs.
Es hat Solmnyar. Vagan
ezen yllés pfota. az qzvíg
azjorinak. Fjät ymadlagan.

- megh ýelénéséét ríerý, mert
 4 wé monda Wí ýsten, mýnth
 megh ýrta zent ýérémýas
 pféta kónwének harmýncz
 5 harmad Rezeben, Mondwan,
 kaýal en hozýam, Azaz, az
 ýmadsagban, Es en, Tenéked hírdetek¹
 oromokot, es erösségeketh²,
 Towabba, Az ýmadsagh, Lwda-
 10 tételeknek malaztat nerý,
 Ez kedééggh meg teczýk az
 zent ýlles pfetaban, hog ký
 ýmadkozéék, Es nem esse, esso
 az Földre, harom Eztendeýgh,
 15 Es hat holnapýgh, Wgan
 ezen ýlleeés pfeta, az qzwég
 azzonnak, Fýat ýmadsaga-

¹ A szó a sor végén utólagos betoldás.

² A k javított betű.

Val galattaijbol fel tannast.
| Torwatta az iimadlagg, iier
gegedelmeit. to miindenfelet
iamorwagbol walo segedse
gett. mert amei. az ieraz
istans zent psten. darrad. az
galattan. mondram. Oly. az
isten. miindenknek zent
te bennet biznak. to te az
paladelt azoknak. Alkolmar
6 doston. Erregeledet wagen
biznoslagg. Garwaldit piratit
konnek iolozadit ptegeten.
mondram. Ga. Ely. tann
adidant. A waz. degt. galat.
| A waz. meg degt. eeg.
| A waz. fogad. A waz. jallan.

- val halattaýbol fel tamaztá,
 Towabba, Az ýmadsagh, níéér
 Segedelmeth, Es mýndenfééleh
 nómorwsagbol valo segéédsé-
- 5 geth, mert Améé, vg ýr, az
 ýstenes zent pfeta: dawýd, az
 Soltarban, mondwan, Oh, vr
 ýsten, mýndeneknek zemeý
 te benned býznak, es te acz
- 10 ééledelt azoknak Alkolmas
 údqben, Errqql kedeegh vágon
 býzońsagh, harmadýk kýralý
 kqńnek nqlczadýk Réézeben,
 mondwaán ha, Ehséég tám-
- 15 adáánd, Awag, dqgh halál,
 Awag, meg dqgletett éégh,
 Awag Roqa, Awag Sááska,

X CIII
A nagy egyszéle ismero-

ság. Meliket ottgon elés
mire az zenté írás, sőt
főz közfelfogad tartófog-
nak embevednek fájának
ellennek.) Es ha ez meg
Vismerevő, az on ziveneke
főbb, es őz terjedő, az
9 kezűt, az te szadban, te
elődve v. isten. Te. V. isten.
meg salgatód, az men orzag-
ban, az te lakosokodban, es
tez mindennek vel. az onon
votok zenté, az te nag, es
brevitatis yngalmassagoból:
az 9 ymadagokat. kezűt
vel meg salgutvain, amoy

- Awág égeebféle nómorv-
 ság, Meleket ottoگون, elés
 newez az zenth ýras, hog
 kýk közönségwel történhet-
 5 nek embereknek fýaýnak
 ellennek, Es ha ký megh
 ýsmerendý, az ڤن zóvének
 Sebééth, Es ký terýeztý az
 ڤ kezeýt, Az te hazadban, te
 10 elottted vr ýsten, Te, wr ýsten,
 meg halgatod, Az meí orzag-
 ban, Az te lakohéledben, Es
 téz mýndenekwel, az, ڤڤڤ
 wtok zerént, Az te nag, es
 15 bõwséeges ýrgalmassagodból,
 Az ڤ ýmadsagokat, keğesség-
 vel megh halgatwán, Amen

az mo atanklan berijet
zent lelek nek yett anan.
Dokijt. az yett galalos. bi
nok nek ellene. az zentek.

risten nek
zeretokij.
Kwag. elin.
calpado. az
zanzero.
calong. kij.
az az elij.
garombang.
berink.

1. b. eliesegs. mo at-
ank. az wag me-
nikben. zentelross.
az te nered az or
keret. segs. ellen
bertelom. y q q n te
az jagod. az fofan.
segnok ellennek
anaar. legen fog
akaratos. mipt
menben. folden.
az yrege. ellen.

4. c. v. segs. mo bijn.
erentok. miynden.
napijut aggad mi-
bont. ma az tori
koffag nak ellennek.
v. doman. az boc.

az mag v. stoffo
bercesten.
mulloknek.

~ ~ ~ ~ ~

Az Mv Atankban kerývk
zent léleknek heet aýan-
dokýt, az héet halalos bv-
noknek ellene, Ez zerénth

- 5 ýstennek
zeretety
Awag, elm-
eelkedq, es
10 zerzetes
eeleth, kýk-
et ez elqssq
haromban
keervnk
15

20 ez neeg vtosso
keereesben
melleket¹

- 1 bollesééggh, Mv at-
ank, ky wag me-
niekben, zenteltess-
ek te newed Ez az
kewelsééggh ellen,
2 Éértelem, Ýqýqon te
orzagod, Az fqsven-
segnek ellenneh
3 Tanaal, leqen teh
Akaratod, myket
menben es² földqn,
az ýreeéseg ellen,
4 Erqsséég, Mv kýr-
ervnrqt mynden
napýat agqad ne-
kýnk ma Az tor-
kossagnak ellenne,
5 Tvdomarí, Es bol-

¹ A sorok alatt piros színű díszes sorminta jelzi, hogy a szöveg a következő lapon folytatódik. Ugyanez a minta megismétlődik a következő lap tetején.

² A szón a következő lapon levő későbbi kéz díszes nagybetűjének lenyomata látszik.

Perwank milt affad mynne
 minne ma nebrink mive
 quenbot es tetjinket mypi
 folebaratinket wten mites son
 emel neg an wten mites son
 andopok ijsietje atwank nebrink
 as muntkiss wtenhebrink d3
 eleret. es. as faragostagnak
 mive folebar Ellenne
 atwank goz es ijsietje. es neg
 wale zent. wije minkebot es
 tenneke wja. ijsietje. d3 Rest
 gos bolant. ijsietje ne Ellenne
 salalom. es. za
 badje minkebot
 gonwytol d3 far
 telmestereonek
 bronnen Ellenne

Mar kwet prijke as yras. as
 salalos brongkrol. es as bron
 ne mij woltaral

e. ket d3ijke. Mij allat legen
 as bron. es perdesse folel as
 d3wlefiges zent agaston doptori.

kérvnk, ýllet
 m'vnnq ma
 gwnko!, es
 Felebaratýnko!
 5 mel' neg' aý-
 andokok, ýlletýk
 az mwnkás
 élelet, es, az
 m'v felebar-
 10 atwnkhoz
 walo zere-
 tetnek ýoza-
 gos dolgaýt,¹

15

Ýmar Kowtkezyk az yras, az
 halalos b'vnykról, es az b'v-
 20 nek m'vwoltarol
 De, Kéérdetýk, Mý allat legén
 az b'v'n, Ez kerdésre felel az
 dúlqseges zent Agaston doktor,

assad meg m'v²
 nekýnk m'v vé-
 tetýnket, mýké-
 ppen m'ves bol-
 atwnk nekýnk
 vetetteknek, Az
 haragossagnak
 ellenne

6 Kegésség, Es neh
 wýg m'wnkót ké-
 séértetbe, Az Rest
 séégnek ellenne,
 7 Fcelelem, de, za-
 badýl m'wnkóth
 gonoztol Az fer-
 telmesseegnek
 b'vnenek ellenē

¹ A bal oldali hasáb kicsit sűrűbben van írva, mint a jobb oldali, ezért a sorszáмок nem vonatkoznak mind a kettőre.

² A lap tetején az előző lap alján lévő, folytatást jelző piros sorminta található.

mondraan dat bin nem eijde.
Janen, Monday, aueag tette-
men, aueag penneus, dat v.
ijstennet tervetienet ellenne.
Agart, Sarom moden leijen
as bin, Agas, Johaan, tervetienet
to tervetienet valemijt, as
v. ijstennet tervetienet ellenne.
Annak okeirt, dat tervetienet
v. tervetienet, tervetienet, tervetienet,
Saragottagrot, to mijnd as
eijde biamtrot, Sarom mo-
den tervetienet tervetienet tervetienet,
Agas, mijtppen tervetienet,
tervetienet tervetienet, mijtppen
tervetienet, to mijtppen mi-
v. tervetienet, to tervetienet.
ij. Mij leijen as ijstennet tervetienet
v. to as ijstennet tervetienet

- mondwán, Az bñn nem égéb,
 hanem, Mondas, Awag tééte-
 meñ, Awag kewanas, Az vr
 ýstennek törwéñenek ellenne,
 5 Azerth, három modon léézen
 az bñn, Azaz, zolwan, téwén,
 es kéwanwán valamýt, az
 vr ýstennek Törvéñenek ellenē,
 Annak okaérth, Az kewélség-
 10 ról, fõswenségról, bwýaságról,
 haragosságról, Es mýnd az
 égééb bñnokról, három mo-
 don tartozwnk gonast teñv-
 nk, Azaz, mýkeppen kewél-
 15 kedtwnk zankwal, mýkeppen,
 elméénkben, es mýkeppen mv-
 welkedetwnkben, de kerdet-
 ýk, Mý leğen az ýstený tör-
 wéñ, Es az ýstennek zerzéseh,

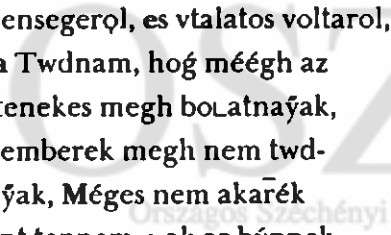
melkne bytolog af vryen
mynden embeker, binnest
periniane alatta flet af
yrat, mynd af doktoropne
vegefelte fereute mondwan.

Soj 1312 Soj. af veltogfate:
laie yo. felijel veltogfate af el
veltogfate ijanat 1 Soj. af
tyfennet aparata. myndekoren
felijel veltogfate, af veltog-
don aparata af Soj. af ygar
opoffagmak yfelte, felijel legem:
af embeky fytogfate af Soj
Soj af tyfelnestigmet tofaga.
felijel veltogfate, af fagualat-
offagmak ijanat 1 Soj. af
myndekoren veltogfate, fytogfate
fytogfate fytogfate, fytogfate

- melekre kötelez az vr ýsten,
 mýnden embereket, býnnek
 keeníának alatta, Felel az
 ýras, Mýnd az doktoroknak
 5 végézések zerenth mondwan,
 hog ez, Azaz, hog, az változhatat-
 lan ýo, felývl vettesseek, Az el
 változtatando¹ ýonak, hog, az
 ýstennek Akaraťa, mýndenkoron
 10 Felývl výseltessek, az twlaý-
 don akaratnal, es hog az ýgaz
 okossagnak ýtéletý, Felývl légen,
 az emberý érzékenségnel, Es
 hog az Týztelétességnek Iozága,
 15 Felývl wettesséék, az haználát-
 ossagnak ýawan, Azeerth,
 Mýkoron Walaký, téézen, ez
 zerzeseknek Ellenne, hat, az

¹ A szó kikapart betűkre van írva. A második o-nál lyukas a papír.

ember võtke, et et nime-
sõge, et teepõõs talu, et
ijstunne ette tõendat dila-
tat, teegi eestlõusigete et
galatostagossa, Soj meel, Nag-
vel piar, miniatu kaarotnak
põzht: Met salogrol, et yr
et glenka nime pogan-
mõnduani, et bõnnak q et-
talonijegrol, et vatalat voltaroi.
Ka Tõednam, soj meel et
ijstunne meel solatunat,
et emberet meel nime kadi-
nijak, Mõõs nime atarek
bõnt tennem, Lat et bõnnak
õunne eestlõusigete, et vata-
latostagosses, Mij- zoi põõs
et tõellig Marky, Gen Salog-

- ember vétkezýk, Es Az nemes-
 sseges, es zéépseges lelket, Az
 ýstennek éékes teremtet Alla-
 tat, Teezý ééktelenségessée, es
 5 galazatoságossá, hog meí, Nag-
 wb káár, mýnden kaaroknak
 közötte, Meí dologrol, vg ýr
 Az Seneka newó pogan¹ böl,
 mondwan, Az býnnek q Ék-
 10 telensegeröl, es vlatatos voltarol,
 Ha Twdnam, hog méégh az
 ýstenekes megh bolatnaýak,
 es emberek megh nem twd-
 naýak, Méges nem akarék
 15 býnt tennem, Lak az býnnek
 qnqn Ééktelenségeert, es wta-
 latossagaéértés, Mýt zol kedégh
 Az Twllíg Markq, Ezen dologh

¹ Az o alatt lyukas a papír.

melli. Vg mond, Sa miynd
 23 iſterwttel, & miynd ember-
 ettel el tyttelſat. nootet.
Meeris ſemitt niyntel mē
netenik tēwēnēſigwede &
ſammiſſagwede ſemitt niyntel
gonōz pēwēnēſagwede ſem
itē miyntel mē netenik
Tijttelſagwede ellenne, wela-
miſſenon teſepēnēnē & ſem
ſemitt niyntel gonōz ſagwede
& gonōz ſagwede, & wēnēſagwede
emwēnēſagwede & ſagwede, wē-
ſagwede, wēnēſagwede, & gonōz
ſagwede wēnēſagwede, wēnēſagwede,
 wak a3 ſagwede gonōz ſagwede
 wēnēſagwede, & wēnēſagwede

- mellé, vğ mond, ha mýnd
Az ýstenektol, es mýnd ember-
ektol el týtkolhatnookces,
Meegés Semmýt nýnkel mý
5 nekýnk Fqsweríség hwel, es
hamýssagwal, Semýt nýnkel
gonoz kééwansagwal, es Sem-
ýth nýnkel mý nekýnk
Týztasagnak ellenne, vala-
10 mýkoron Lelekednýnk, es
Semýt nýnkel gonozsaagbol,
es gonoz Akaratbol, Awağ kedégh
kewel-segbol, es haragbool, ýr-
ég-segbol, Awağ, egééb gonoz
15 býnqknek neméébol tennvnk,
Lak az býnnek qnqn hýt-
vansaganak, es wtalatossaga-

nak, és ékezetlenfennnek ok
értés, 9 jme ártit, draga
-latos famfjai, és Navarlas
pomnoknak q zentseges mion.
asok / Ártit, Sa, és pogan
bluck, az bent emre vát
táák, ei el taroztatár, és
az brennek q yjborofagati
piro el taroztatár [Tadar,
Mw, firogtunk, yol rja
gondalyunk, mint mi
tarozunk az brennek ei
taroztasara. Pqvart pzijz
az ivar az hirtomérizer.
ent varlo brennek meg
ozlafarov. awag varogatasi
vol

- nak, es ééktelensegenek oka-
 értes, Ýme Azéért, draga-
 latos Atámfyaş, Ez Náwałas
 poganoknak ȝ zentseeges mon-
 5 dasok, Azeerth, ha, ez pogan
 bȝlek, az býnt enéere vtal-
 táák, es el tawoztatták, es
 az býnnnek ȝ ýzhońosagath
 enéere el tawoztatták, Tahat,
 10 Mú, kérezfenek, ýol rýa
 gondolýwnk, mýnt mú
 tartozwnk az býnȝknek el
 tawoztasara, Kȝwetkezyk
 Az ýras Az tééteméén zer-
 15 ent walo býnnnek meg
 ozlasarol, awağ valogatasa-
 -rol

xcviii.

25
 y beppen oštatyf mynny
 kētemmizent walo bēne
 et kētemmizent kēl sog, oštā-
 fyt boranando bēne, es sa-
 lator bēne. De mynada
 es boranando bēne, kēl kēl
 doktorok sog es. 23. 24. 25. 26.
 mynny tētemmizent allat =
 ban walo boranando, 27. 28. 29.
 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37.
 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45.
 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53.
 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61.
 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69.
 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77.
 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85.
 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93.
 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101.
 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109.
 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117.
 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125.
 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133.
 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141.
 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149.
 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157.
 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165.
 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173.
 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181.
 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189.
 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197.
 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205.
 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213.
 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221.
 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229.
 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237.
 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245.
 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253.
 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261.
 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269.
 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277.
 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285.
 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293.
 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301.
 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309.
 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317.
 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325.
 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333.
 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341.
 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349.
 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357.
 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365.
 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373.
 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381.
 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389.
 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397.
 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405.
 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413.
 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421.
 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429.
 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437.
 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445.
 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453.
 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461.
 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469.
 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477.
 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485.
 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493.
 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501.
 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509.
 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517.
 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525.
 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533.
 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541.
 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549.
 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557.
 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565.
 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573.
 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581.
 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589.
 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597.
 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605.
 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613.
 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621.
 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629.
 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637.
 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645.
 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653.
 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661.
 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669.
 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677.
 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685.
 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693.
 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701.
 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709.
 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717.
 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725.
 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733.
 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741.
 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749.
 750. 751. 752. 753. 754.

- Mýkeppen oztatýk meg, az
 téteméní zerent walo b́n,
 ezt twdn̄wk kel hog, oztatýk
 bolanando b́nre, es ha-
- 5 lalos b́nre, De mýlwda
 az bolanando b́n, Felelnek
 doktorok hog ez, Azaz, vala-
 mýnémv teremtet Allat-
 ban valo keewansag, Awag
- 10 góřqřkqđés, meřekben, az
 ember góřqřkqđýk, kewes-
 bet, Awag alááb, hognem
 az vr řstenben, Mýképpen,
 vadnak gonoz gondolatok,
- 15 az neký engedésnelkvl, ezen
 képpen, kvsded hýwolkodo
 bezedek, es heřaba walo apro
 hazwgsagok, kýkwel, Senký

[illegible]

- megh nem bantatýk, Sem ke-
 -degh megh nem botrankozýk,
 es nem gonoz zokasbol, hanem
 Lak eg történt, emberý garlo-
 5 sagbol, esýk, **Awa**g valamý
 ýo wéghre, **De**, ýmar kée-
 detýk hog mý légen az hala-
 los bñn, **Felel Az zent ýras**,
 hog az halalos bñn, **Az ol kėw-**
 10 **ansaagh**, **Awa**g gőñqőrség, hog
 mel, lezen valamý teremtet
 Allathoz, **Az ýstennek felette**,
Awag, ýstenwel egenlő keppen,
Awag, **Mýkeppen zent Ambrws**
 15 **wegezý**, **Az halalos bñn**, **az ýstený**
tőrwénnek megh tőrése, **Es az**
meñeý poronlolatoknak, **es**

ranofoget-nak ellens vado engt:
 eelkenfeg. | De pordetijk ijmav.
 27. 50g. miken all. 2 was mikt pordet.
 tein af iſtenij forveinnek migt.
felal 2 gant 7 unocunij papa. 50g.
abban. lezon af iſtenij forveinnek
migt. pordet. mikt af 20 lajdon
akavat. felal vordetijk af iſtenij
akavat. 16 mikt af erzetun-
feg. vradetijk af ygaſ okollagan.
16 mikt af 20 gonnak iaman
felal vordetijk af 7 iſtalotokog-
nek iaman. 16 mikt. p. af
iſtennek poronolafinak ellens
ve- 20g. 1 miken por 20 20g
bin. 9. De pordetijk. mikt
mordetijk af bin 20 amuntanij.

- tanosagoknak ellene walo engh-
 edetlenség, de kecderetýk ýmar,
 Az, hog, mýben all, Awaġ mýbē
 lezen, az ýstený tɔrwéínek meghtɔrése,¹
- 5 Felel A zent Innocenciġ papa, hog,
 abban lezen az ýstený tɔrwēnek
 megh tɔrése, mýkor Az tvlaýdon²
 akarát, Felvíl vettetýk Az ýstený
 Akaraton, Es mýkor az érzenen-
- 10 ségh, vralkodýk az ýgaz okossagon,
 es mýkor Az hazzonnak ýawa
 Felvíl vettetýk az Týzteletesség-³
 nek ýawan, Es mýkor, ký az
 ýstennek poronlolatýnak ellēne
- 15 vétkezýk, Mýnden kor halalos
 bvn, De kéérdenéd, mýre
 mondatýk az bvn bolanandonak,

¹ A *tɔrése* piros betoldójellel jelölt, sor fölötti betoldás.

² Az *v* javított betű.

³ A második *s* javított betű.

Es van éppen mofatárk el,
Es miféppen van az társak
megf. gonafnála! fel
 az pont íráf zrent, zrent
 Innocentius papa az zentire
 mondvan, az elpre est
 mondom, hog mondatyk
 boranandak, mit zent
 van érdemly az boranand,
 es nem kételez az qraf ént
 ra az mofatárk est mondom,
 hog az boranand bñ, el
 mofatárk, es el vettük, es
 megf. vevőitárk fñ zrent.

1. fel az fog gonafnála
2. miatta Mofatárk az mit
3. vettük miatta boranand

- es hań keppen mosattatýk el,
 es mýkeppen wýgazztatýk
 megh, gónasnalkýl, Felel
 az zent ýras zerent, zenth
 5 Innocencig papa ez kerdesre
 mondwan, Az elsőre ezt
 mondom, hog mondatýk
 bolanandonak, mert kón-
 ven érdemlý az bolanatot,
 10 es nem kótelez az qorok kén-
 -ra, Az másýkra azt módódom,
 hog az bolanando bvn, el
 mosatýk, es el vetetýk, es
 megh vrvsoltatýk týz képpen,
 15 •1• Elqozor az kqz gónasnak
 •2• mýatta, Masodzer, az mel
 •3• weresnek mýatta, Harmad-

- zer az zentelt význe^k mýatta,
- 4 . Neğedzer az zúnek toredel-
- 5 . messegenek¹ mýatta, Qtodzer,
- az vralkodo ýmadsagnak
- 5 -6 . mýatta, Hatodzer, az púspoký
- 7 . aldasnak mýatta, Hetedzer,
- az oltarý zentseegnek wé-
- 8 . telenek mýatta, Nólczad-
- zer, bwzwsagnak megh
- 10 -9 . bolasanak mýatta, Kýlencz-
- edzer, az vtosso keneteésnek
- x . mýatta, Týzedzer, az Afa-
- fýwsagos kqíqírvéletessegnek
- mýatta, Az az mýko', ký az
- 15 masnak valamý bantasan
- kqíqírvé, Afaířvý zeretbql, Amen

¹ A / javított betű.

Erveret kizit az yras az mag
Parokral metek yqurk Lakar
Erderet itt galas bündgi
Ymar. gag. gairer met y gonor
Eten nu beneruit. es met y pait
az galas bünd. felol az angal
dyzo zep zent bonaventura doctor
stant hog az galas bünd. y lön
vegedelmus parokot. es gonozoit
cezen embert. hog. el vegit az
felwesse cenz malactot. met met
mit. met. nam vegit. felol. b. met
qin az elbi. erdmet. b. f. met
teji. az vronk. letus. f. met. vron
met. es v. met. met. met. met.
es ent embert. v. met. met. met.
ag yaba. es ellen. met. met. met.
Mag. b. met. met. az. met. met. met.

Kövelkezýk Az ýras, Az nag
 Karokrol melek ýonek Lak eg
 Kerdetýk ýtt halalos bñnbol

ýmar, hog, hañ, es meñý gonozt

- 5 Tezen mý bennýnk, es meñý kaart,
 az halalos bñn, Felel Az Angal
 dýzý zép zent bonaventura doctor
 Añank, hog az¹ halalos bñn ýlen
 vezedelmes karokot, es gonozokot
- 10 tezen embernek, hog, el vezty az
 kedwesse tewq malasztot, meñnél-
 kíl senký nem ýdözölhet. Es megh
 qlý az elöbý érdemet, Es semýe
 tezy az vrvnk Iesvs Krýstvs ver-
- 15 enek, es valtsaganak erdeméth,
 Es eýt² embert, Wr Istennek har-
 agýaba, es ellenségebe, Es tezen
 Nag bvzzwsagot, Az orqozó zent

¹ Az előző két szó között piros maszat van.

² A szó előtt egy kikapart betű nyoma van.

C1
Angainak, | És meg' kutyát
és érelességgé tegy, emberben,
az istennék a fegyér, az nemess-
eges, és zordas leltet | És az
ordogot tétet Tizzeleget | És
azt tizzelegy emberrel | És mel-
toya tizen ember, az Satalos
bien, az eret pokolnak penare,
És meg ereteleni, az szabad
aktaratos emberben, | És el taros-
ztat embert istennék zizandot-
itot, | És ingert miynelon
teremtett allatokat, az q terem-
tegetnek ellenfeeren, bogyat
allamjok, | Ezket monga zent
Gonnauentura viant, | De egid

- Angálnak, Es meg Rwtýfa,
 es éktelenségesse tezý, emberben
 az ýstennek o képét, Az nemess-
 eges, es zepseges lelket, Es az
 5 ordognet tétet Týztesseget, es
 azt týzteltetý embervel, Es mél-
 -tofa tezen embert, az halalos
 bvn, az orok pokolnak kénára,
 Es meg erotelenýtý, az zabad
 10 akaratot emberben, Es el tavo-
 ztat embert ýstennek Aýandok-
 ýtol, Es ýngerl mýnden
 teremtetett allatokat, az o terem-
 toýoknek ellensegen, bwzzwt
 15 allanýok, Ezeket monga zent
 bonauentura Atánk, De Egéeb¹

¹ A lap alján késői kéztől származó tollpróba.

63
Dortorok és Zolnak Szófia és egy
mangák, és az általános bűn.
megs írték a gyermeknek törté-
met, az bizonyosnak meg
vértetétől. Tovább, meg
adott a gyermeknek dolgot, az
írtak munkájában. és meg
zöldesít az - laltól. és az egy
kérdés történet, az Zoltán meg
kérdés, és egy bűnös törté-
tet. És az történet meg
tört az általános bűn törté-
netéről. Maga bizonyosnak írt
kérdés, az bűnös történet
kérdés, és írt, mert, bizonyos
kérdés, az történet, mely törté-
net történetünk. Meg és

- doctorokes zolnak hozŷa, es ezt
 mongak, hog az halalos bŷn,
 megh Sotétŷtŷ embernek éértel-
 mét, Az bŷzonsagnak megh
 5 ŷsmeretétŷl, Towabba, megh
 Restŷti embernek dolgat, az
 ŷoknak mwnkaŷaban, Es megh
 zeploŷŷti az lelket, es az ŷrŷk
 kéénra kŷtelezŷ, Az zŷwet megh
 10 kemenŷti, Es tŷŷb bŷnŷkre weze-
 tŷ, ŷme Azéért, menŷ gonozt
 tézen az halalos bŷn zeretŷ At-
 amfŷaŷ, Maga bŷzonŷ Lak ŷgen
 kewes, az bŷnbenwalo ŷŷŷŷŷ-
 15 kŷdés, de, ŷaŷ, mert, bŷzonŷ ŷrŷ-
 ké valo, az ŷŷtrelem, melet kell,
 azert zenvednŷnk, Myŷt¹ Az

¹ A két vesszŷŷ nyilván vŷletlenŷl kerŷlt az y helyett az n betŷre.

Maerle fides zane, Anstator
 zont bernald doctor monga
 409.2 at eg zom pulianus
 vilo. az mi goringkrodt
 de byzon grotter walo, az
 mi apert. az perndan gote
 p'wettkroze imar az yras
 az berr galalos bingp'el. es
 algeze az bewel'sig'el:

Ko edeje, han zannet
 az galalos bingp'el
perdisre, feldvank, merts az
galalos bingp'el, to p'ppen zri
zannet / else fedet azok
ezzo.4. az bewel'sig'el wog
monk az yras / az wa ijtannet
 bewel'sig'el, ellenet all. az
 d'aratosofnak bewel'sig'el az

- Méézlq Édes zaw, Aŷeýtatos
 zent bernald doctor monga,
 hog, Lak eg zem pýllantasýg
 valo, az mý gónqrkqdtet,
 5 de býzoñ qrqkkée walo, Az
 mý azért, az keenban gqtor
Kqwetkezýk ýmar Az ýras
Az heet halalos bñnqrql, es
elqzqr az kewélségrql: · ↗
- 10 Kerdetýk, hañ zamvak
 az halalos bñnqr, Ez
 kerdésre felelýnk, merth az
 halalos bñnqr, Fq keppen hét
 zamvak, Elsq kedég Azok
 15 kqzqtt, az kewélség, kýrql wé
 mond az ýras, Az wr ýsten, az
 keweíleknek, ellenek all, Az
 Alazatosoknak kedégh ágga az

9. malasztat. 1. De Minerva az
kereszt/egf. felet az yras. 309 az
fralaidon. qupu magának fel
magoztatásának keretese. es fe-
vansaga. keretese. Majnt való
kapcsolata az kereszt/eg. az yras
dönqstegnek. felelünk az yras
kerent. Sog vgan egy fele bönök
háigat pappan. De maga. ziere
elgugynak. Mert az kereszt
ember. lettatyt. arvad terzjt
felet qupu magában. Nagrak
es yonak. De az yras dörq-
segg kérvan kérvél yalontt.
nje. egyelknek zairban. az
az bezedikben. emberének

- .q. malasztat, De Mýl-wda az
 kewélség, Felel az ýras, hog az
 twlaýdon, ɸnɸn maganak Fel
 magoztatásanak zeretése, es ké-
- 5 wansaga, kerdetýk, Mýnt valo
 Rakonsága az kewélség, az hýw
 dúlɸsegnek, Felelünk az ýras
 zerént, hog vgan ég féle búnɸk,
 Faýzat keppen, de maga, enere
- 10 kvlɸnɸznek, Mert az kewél
 ember, lattatýk, awag teczýk
 belɸl ɸnɸn magaban, Naónak
 es ýonak, De az hýw dúlɸ-
 seg, kééwan kúwíl ýelentet-
- 15 nýe, egebeknek zaýaban, Az
 az bezedékben, embereknek

CIII

elgus dīrēterme, zūvārl
vālo dīrēterme, } De ijmē
zop pādē, } soj zai mōzaij
vādnak aš pēvēcēgnek, } lēre
keiēl aš iivas, zent 'gorgel'
mōndasazerent, } soj aš pēv-
ēlēgnek, } lēst-līaraij vādnak,
aš pādē pādē, } eš pēvēcēgnek.

De engedertensig, } eš pādē, }
aš aš pādē, } aš mōt. nēm atar
engedni, } aš pādē pādē pādē.
aš pādē, } mōlēk pādē pādē pādē.
engedni, } eš pādē pādē pādē.
pādē pādē, } pādē pādē, } eš mōndē
pādē pādē, } mōndē pādē, } eš
pādē pādē, } eš pādē pādē, } eš

Előtte dýlértetnŷe, kóvwíl
 valo dýléretwel, De ýmé
 Zép kérdés, hog hań mgzatŷ
 vadnak az kewélségnek, Erre

- 5 Felel az ýras, zent gergel
 mondasa zerent, hog, az kew-
 elsegnek, heet lýańŷ vadnak,
 azoknak kedeg, elso nenńiek,
 Az engedetlenség, Es kedeg, ez

- 1 -

- 10 az akarat, az mel, nem akar
 engednŷ az q Feýedelmanek,
 Azokban, melekben tartozŷk,
 engednŷe, Es ez ýleknek, q
 ýmadsagok, boýtok, es mýndē[̄]
 15 penitencŷaŷ mvnkaŷok, nē[̄]
 kellemetes, de vtalatos, az vr

2. ijstomke elste | Masjke liana
 as kersel/segnet, as kersel/segnet.
 as as. as. olakmaal kersel/segnet.
 as mi q benne, as mi q nala
 vagon, sog lat dijter/segnet.
 as was, gongban, sog as as. ol-
 akmaal liana maget, as vo
 minnen q benne, de sammissan
 quon maget dijter/segnet mi/lat.
 3. liana | Sammissan liana as kersel/segnet, as kersel/segnet.
 as kersel/segnet, as as. mi/ter as rono?
 eler rono? sammissan mi/ter/segnet.
 as as. sog qter embrek, rono?
 as as. zentrek alayrak, mi/ter
 belol nom ro, es nom as. as.

- 2 - ýstennek elötte, Masýk lýańa
 Az kevelségnek, az kéérkedség,
 Az az, ký olakwal kerkedýk,
 Az mý q benne, awag, q nala
 5 vagon, hog Lak dýLértessék,
 Awag, gonozban,¹ hog ký az ol-
 akwal hańa magat, ký vg
 nýnLen q benne, de hamýssan
 onon magat dýLerý, es méltat-
 10 -3 - lan, Harmadýk lýańa az ke-
 wélsegnek, az kéépmvtalas,
 Es kedéég, ez, az, mýkor az gonoz
 élet ýonak hamýssan mvtattatýk,
 Az az, hog ötet emberek, ýonak
 15 awag zentnek alafLak, mýkor
 belol nem ýo, es nem az, ký-

¹ Az oz betűket egy kikapart betű helyére írta.

• C m j •

met Animal and alytami.

Notulja liana od poveljstva... 4.

az az redaktorok: inkább az ké-
vel ember nag' zörgalmatos
környezetben élni. és redakto-

Zast, quinquagena folio, 809
mij-nam bijre. nro. 1000
p. 1000, 1000, 1000, 1000, 1000

nijt zolmak bezelovik q fol-
alle,) qtdijk drania af konst. 5.

figyelt, az meg kommunikáció
munka valójában, az éppen azért,
amely mondatot, a meg do'gat.

mag zij wel kan kippen en vossijti
zog me luttastiek q. teivest=

genije, az q tette dolghan, ad

-nek kȳwł Akar alaȳtatnȳ,
 Neġedȳk lȳańa az kewel'segnek, •4 •
 az ol' tvdakozas, mȳkor az ke-
 vel' ember naġ zorgalmatos

5 k  erdezked  st t  zen, es tvdako-
 zast,   n  nmaga fel  l, hog  
 m  nem   h  re, neve, va  on
    nek  , e  ebeknek k  z  tte, es
 m  t zolnak bezelenek    fel-

10   lle,   t  d  k leańa az kewel'- •5 •
 s  gnek, az meg kem  n  ked  s,
 m  kor valak  , az   n  n zawat,
 awa   mondasat, Awa   dolgat,
 meg h  vatlan k  ppen er  ss  t  ,
 15 hog   ne lattass  k   , t   wel-
 gen  c, az    t  lte dologban, es

6. Tawaban | Kata-dyik liana ar
sewel-seg-nak, ar waga wana.
Mijtor, bij nam alar egebe-nak
niga monda-yinak yetet adni,
Soj ar q bel-seg-nak eusse-
sege ne-lattastik, egebe-nak
eje mija, ietet-mije. Katad-
-ijana, es ar igbbi-nak qllar,
wisa-got-nak dater-saga, Soj, bij
qun magan-nak, anan bel-se-
-seg-nak muto-gataert, wisa-got-nak
erqodyk zorigi, es azoklari
kawan iedof-nak es bel-nak
-naweg-temije, djeir q ar dko:
Zok es qrdoggi bin ar pwe-lisig
q waga-delnar magzatijwa! egebe-nak

- 6- zawaban, Hatodýk lýańa az
 keweřsegnek, az wýza vonas,
 Mýkor, ký nem akar¹ eģebeknek
 ýgaz mondasýnak heřet adný,
 5 hog az Ƹ bõlesegenek kwsseb-
 sééghe ne lattassék, eģebeknek
 ezze mýatth, téétetnýe, Heted
 lýańa, es az tõbbýnek Ƹlle, az
 vysagoknak batorsaga, hog, ký
 10 Ƹnõn maganak, awag bõle-
 segenek mvtogataert, výsagokat
 erõkodýk zerezný, es azokban
 kewan tvdosnak es bõlnek
 newezetnýe, Azért ez az Atko-
 15 zott es Ƹrdogý bñn, az kevelséghe
 Ƹ² vezedelmes magzatýwal egembe: ➔

¹ A szó fölött és a lap alján nagy tintapaca van.

² Az Ƹ a sor elé van írva.

Erveret tegeyk az maledyk
 bariados brempe imar az iras

Dasoldyk zalatof ben. az tefw
 enisees. De mureada az fof

verisees. Vg mond zent agaston
 doktor. hog az tefwerisees. Awag

Telgetetlensees. az zertelenvala

te wansag. nem lak az pöringez

es egyet kőzdaglagos. De l'opt migt

az byrodalomnak. es tizreffege nek.

veraltodafnak. Tizrope nek. kőman

lagabanc. megg lezon) De migt

mond zent paal apostal az

tefweriseesgepl. Vg mond hog. az

tefwerisees. balwanopnak

zolgaialla.) De migt munga

Köwelkezyk Az Masodýk

halalos bvrql ýmar az ýras

Masadyk¹ halalos bñn, Az Fqsw-

eñseegh, De mýlvda az fqs-

5 weñsééggh, vg mond zent Agaston

doktor, hog az Fqswenñsegh, Awağ

Telhetetlensééggh, Az zertelen valo

kéwansagh, nem Lak az péénzhez,

es egeb kazdagsaghoz, de Sqot mégh

10 az býrodalomnak, es Týztességnek,

vralkodasnak, Týzteknnek, kewan-

sagabanes, megh lézen, de mýt

mond zent paal Apastal az

Fqswenñsegrql, Vg mond hog, az

15 Fqswenñségh, balwañoknak

zolgalatfa, de mýert monga

¹ A szó fölött és a lap alján átütött az előző lapról a tintapaca.

agt. Azert. Merit mijsken. hog
of no niga3 gijne bereyden vertij
miinden q Remisegēt. es zere
terijt as ve ijsenden. no es niga3
topellets gietwaels. Azontuppen
al fofweri onder vertij as q Rem
ensegēt. hōtēt. es zerekerēt. as
q pēnzōben. es kagdagfagabane
malēket ve3 tūzfel. es zere
mijnt ijsenēt. es pēnēt opērt
q balraan ijsenēt. as q kagdagfag
es pēnzōy. I me mijs mond
as bēpke gēlannen es do'ogfoz.
Remij mijsken gonozab. es kag.
etlensigēfē bēn mijnt zere:

- azt, Azért, Mert mýkeppen, hog
 az ýo ýgaz hýw kerezten, wetý
 mýnden o Remeńsegét, es zere-
 tetýt, az vr ýstenben, ýo es ýgaz
 5 tókellertes hýtweł, Azonképpen
 az fõsweń ember vetý az o Rem-
 enseget, hýtét, es zeretétét, az
 o pénzében, es kazdagsagaban,
 mefeket vğ Týztel, es zeretý
 10 mýnt ýstenét, es ennek okaért
 o balwan ýstený, az o kazdagsagý,
 es péénzeý, Ýme mýt mond
 az bõql Salamon ez dologhoz, '
 Semý nýnlen gonozab, es keg-
 15 etlenségesb bñn mýnt zeret-

mije az penzt. Es az kasszagla-
 gotat (azaz Bonograt,) de fog
 mond Tomabla,) az egyen mond,
 ki aijti az gabonat, meg az toz =
 latik az meg pelyhes / a domas
 vagon feligs, az egy adotnak.
 feneben / Bent darab pinalas
 egy mond az toltaban, job az
 zene, az ygaznak, az bungs-
 qunk sok kasszagatnak / az
 pogan boplas egy mond, az fe-
 fvenstetel az kasszagotnak. q
 emansaga, vegeretlen neme-
 dik / az yvansis mesteres egy
 mond, fog vala mester az peng

- nýe az penzt, Es az kazdagsa-
 gokat, (Azaz Gonozwl,) de hog
 mond Towabba, Az ký, vg mond,
 El Reýtý az gabonat, megh Atkoz-
 5 tatýk Az néép kőzötth, Aldomas
 vágon kedégh, az ký adoknak
 Feýeken, Zent davýd kýrales
 vg mond az soltarban, Ýob az
 kewes, az ýgaznak, Az¹ bñqs-
 10 oknek sok kazdagsaganal, Az
 pogan bōqlles vg mond, az fō-
 sweńségrōl, Az kazdagsagoknak .ō.
 kewansaga, wéghetetlen neweke-
 dýk, Az Ývvenalís mesteres vg
 15 mond, hog, valameńere az pénz

¹ A z-t utólag írta be pirossal a scriptor.

ember nel nevestkőp. 23
pangutk zertétes aiera neveste-
kőp | Tonabba 27 faaro mofar
vaj mo d. Valtas mofar 23.
faabag/agokot. za atavz leltedem
bodoz lenned. | de zertétes
immar, 204 az ffweristeg. mofar
Tralai; donfagij vadnak. | fclol
zent bonaventura doktor. 209
et irelandonfagij vadnak. 214
alamismanak et jagadafa. 214
mofar. artafaj mofar. 214
| Sar mad. Ragabozas. | Niged. 214
1948 zertétes arvalobi fwrq. 214
mond az Cincero nevest mofar.

- Embernel newekedýk, <de>¹ Az
 penznek zertéses ańera neweke-
 dýk,² Towabba Az kaato mester
 vg mond, Vtańad megh Az
 5 kazdagsagokat, ha akarz lelkedben
 bodog lenned, de keerdetýk
 ýmar, hog az Fõsweńsegnek, hań
 Tvlaýdonsagý vadnak, Felel
 Zent bonaventvra doktor, hog
 10 Qt tvlaýdonsagý vadnak, Elso
 Alamýsnanak el tagadasa, Azaz
 megh tartasa, masod, vrzas,
 harmad Ragadozas, Neged, vsora
 otod zentségh arvas, Errõl vg
 15 mond az Cýcero nevý mester

¹ A szó pirossal van kihúzza.

² A d javított betű.

17
Hennu minnen endur upplæðu
olan iavalas, og sýtrunafagor
áprofað, myndir áttuðir af þessum
dagfagotum. Mart og myndir þess
íronninnar, og af þessum, tak
af þess fulltrúa þessir minn
ga. **De** þessum vadrak af
þessuminn og af þessum. Vor
myndir þessum og og og og og og
þessum vadrak, Malak og og
þessuminn, og og áttuðir áttuðir
og. þessuminn þessuminn þessuminn
þessuminn þessuminn þessuminn
þessuminn þessuminn þessuminn
þessuminn þessuminn þessuminn
af þessuminn og og og og og og
myndir þessuminn og og og og og og

- Semŷ nŷnlen embernek lelkeben
 olan íavałas, es hŷtwansagos
 Aproság, mŷnt zeretnŷe az kaz-
 dagsagokat, Mert vŷg mond zent
 5 ŷeronŷmvs, hog az fŷsveń, Lak
 az kŷs fŷllérreés zŷkségét mon-
 ga, De hańan vadnak az
 Fŷsveńségnek az q lŷanŷ, vŷg
 mond zent gergeġ doctor, hog
 10 heten vadnak, Meġek ŷġen
 Newŷek, Azaz, Arvlas, Laldard-
 sag, hazvgsag, hamŷsan eskés,
 Elméének ívghatatlansaga,
 Erŷ, es meg keménġkedes, Ezek
 15 az fŷsveńségnek lŷanŷ, Elŷssŷ,
 mŷnt meg mondatéék, az

Arvalas, mijkor, fuzetseert, anwa
leget ge-wo-vegre, put zeemleken
el arvel, anwa, zammistan meq
Raamal-magria.) Mafijk, af Lda-
rdsaq, heq pitelebaratet meq
Lalka gog dwaq, valanij no
dogat, anwa, zagnat meq banta.
Karmadijk, 23 rapogsaq, meq
lezen zaban, 26 bipebber, mijkor
qunq, miosseert folebaratet meq
Lalka.) Negedijk zammis espe:
meq lezen dwo ban, dha, rda/ban
28 vete/ben.) Qipdijk elmeurk
irogdatatlanfaga. Mijkor pija,
zafdaasagk nakt, qolytefseert, meq

- Arvlas, mýkor, fýzetésért, awág
 Egéb¹ gonozvégre, kýt zemélében
 El arvl, Awág, hamýssan meg
 Ragalmazýa, Masýk, az Lala-
 5 rdsag, hog ký Felebaraťat megh
 Laľa, <hog>² Awág, valamý ýo
 dolgat, Awág haznát meg banťa,
 Harmadýk, Az hazvgság, meľ
 lézen zobán, es bezedben, mýkor
 10 onon íereségeert felebaraťat meg
 Laľa, Neğedýk hamýs eskés,
 meľ lezen Arvban, azaz, adasban,
 es vételben, Qıdýk elmének
 rıvghatatlansaga, Mýkor ký, az
 15 kazdagsagoknak, Tıbýteseert, nem

¹ A b-t a scriptor pirossal javította /-ből.

² A szó pirossal van kihúzza.

Зрнук мнѣ азъ поворѣхъ твоихъ
 годъ вѣнчѣхъ.) Сатолѣхъ

мнѣ, азъ азъ азъ азъ азъ азъ
 возахъ азъ азъ азъ азъ азъ азъ

Зрнукъ азъ азъ азъ азъ азъ азъ

азъ азъ азъ азъ азъ азъ азъ азъ
 азъ азъ азъ азъ азъ азъ азъ азъ

азъ азъ азъ азъ азъ азъ азъ азъ
 азъ азъ азъ азъ азъ азъ азъ азъ

азъ азъ азъ азъ азъ азъ азъ азъ
 азъ азъ азъ азъ азъ азъ азъ азъ

азъ азъ азъ азъ азъ азъ азъ азъ

Зрнукъ азъ азъ азъ азъ азъ азъ

азъ азъ азъ азъ азъ азъ азъ азъ

азъ азъ азъ азъ азъ азъ азъ азъ
азъ азъ азъ азъ азъ азъ азъ азъ

- zõnÿk meg az koronkétwalo sok
gond wÿseléstõl, **Hatodÿknak**
newe, **Erõ, Azaz, kÿ** Egebeknek
ÿozagat erõwel el Ragadozÿa,
5 **Hetedÿk, Az** meg keménikedés, hog
kÿ az Ƹ marhaÿanak meg tar-
tasaban ańera meg keménívt,
hog **Sem** eg kérõnek, **Sem** vala-
mél návalgonak, nem akar
10 azokban adnÿa, kÿkwel .Ƹ. bƸ-
wolkodÿk de kerdetÿk megés,
hog, ezeknelkvl, hań lÿańÿ
zÿletének az Ƹrdõgtõl, **Ez** gonoz
Ańanak Ez Fõsweńsegnek,
15 **vğ** végezÿ az ŷras, hog ezekes
Heten vadnak, **Meleket,** az Ƹ

Arak as qrdag mind eynepit
Pazdagon al Sazafita, Ez Virlag-
va, Pablonub Pablonub Pablonub
emberetnek, } Elq Liraria as qrdag-
nek, as gany anatali as fefnari-
segtel, az zordog vialabemlit
Sazafita as fufedelmunka
} Masik, as Pazdagon, Ezt Pablon
Sazafita az fufedelmunka, as
Grabantoknak, } Sarmadik, as
Vloras, Ezt Pablon Sazafita as Vloras
emberetnek, as Pablon
emberetnek, } Nagydik, as Zalantag,
Ezt ada as fufedelmunka, as
maroknak, } Qtdik, as Pablon
Ezt ada Pablon Agorinjallitoknak

- Atok az őrđog mýnd eęenkét
 kazdagon el hazasýta, ez výlag-
 ra, kvlomb kvlomb Rendbelý
 embereknek, Első lýańa az őrđog-
 5 nek, az gonoz ańatol, az fşsweri-
 segtől, Az zentség Arvlas, melet
 hazasýta az Feşedelmeknek
 Masýk, az Ragadozas, Ezt kedeg
 hazasýta Az týzt tartoknak, es
 10 drabantoknak, Harmadýk, az
 vsora, Ezt kedeg hazasýta az wa-
 rosý embereknek, es kereskedő
 népeknek, Neęedýk az Lalardság,
 Ezt ada az Arosnepnek, es kal-
 15 maroknak, Otđodýk az kewelşeg
 Ezt ada kedeg Azzońýallatoknak

- Hatodýk, az Keepmvthalas, ezt¹ az
 zerzetes embereknck, Hetedýk az
 gonoz kewansag, týztasag ellen,
 ezt kedeg adá, cz vylagon, ol
- 5 mýnt kozonsegwel mýnde-
 neknek Kpwetkezýk az har-
 madýkrol, mel az bvýasag,
 De mý légen az bvýasagh, vg
 mond az ýras, hog nem
- 10 egeb, hanem az Fertelmes gonoz
 gónorkodésnek gerýedetes kéwan-
 saga, de ezt vg éérled, hog mý-
 kor lenne az okossagnak Rýa En-
 gedetývel, de han az o kéésér-
- 15 tetý, Felel az ýras, hog otféle
 az o késértetý, Azaz, latas, es
 zobezed, ýlletés, qlelés, es

¹ A z és a l pirossal javított betűk; eredetileg es-t írt a scriptor.

ar gonos/agmak mpa topelefe-

✠ Arer monda vuna Erifre,
sa Negendro, ar agtonia aior

mpa seevnastre qier: nmar

mpa ferteget q mialta ar re

fonvobonq Arer pppen ar ar

Arer mialta makt. Ar ferteget

extenit daz: got sa Negendro ar ferteget

(vuna Erifre monda ferteget

ar:) gonos vuna: ferteget: nmar

mpa ferteget q ferteget: ar q

fonvobon, Arer: Arer: Arer: Arer:

Ar Erifre ferteget apavd mpa

ferteget: ar nmar: vuna:

Arer: Arer: Arer: Arer: Arer:

- az gonozsagnak meg tőkellese,
 Azért monda vrvnk krýstvs,
 ha Nézended az azzonýallatot,
 meg kéévanasra ötet, ýmar
 5 meg Ferteztel o mýatta az te
 zúwedben, Azonképpen kel az
 Azonýallatnakés, Az Ferfývrol,
 értený¹, Azaz, hog ha Nezendý az Ferfýat,
 (vrvnk krýstvs mondasazer-
 10 ent,) gonoz végre, Tahat ýmar
 meg Fertezet o Felölle, az o
 zúweben, Azért, Atamfýa, ký
 Az krýstvsnak² akarod meg
 Tartanod, az nekýe ýgéért
 15 dragalatos kéénlet, Azaz, Az

¹ A szó a bal margóra van írva.

² A k javított betű.

Zephajelen barabaly, Zep Zenit
 tiztasagot, Viroz, is orozko-
 agot, Zep mixelen el is
 az zsefrit, legottan el vesse
 a tullos, Zep az varzdelmes
 eeszedelmenek mintha, Diepi
 enardis ne isvinnik, Az is
 zivardben, Zallost Zep az
 tyzfasag ellen valo gonoz
 binnqi, Tqo yras volna, Zep
 az a vialatos gonoz artando
 volna Nijlvadban meg ar-
 tshennik, De meg nem
 yron, az is Zemelteknek
 tyzfasagos tyzkelessegiertis.

- zeplötelen, vŕraglŕ, zép zenth
 týztasagot, Wŕgáz, es őrözko-
 ggél, hog mŕheŕen el ŕő
 Az késértet, legottan el wessed
 5 te tŕlled, hog az vezedelmes
 kéésedelemnek mŕatta, Nekŕ
 engedéés ne tŕteŕnŕek, Az te
 zŕwedben, ŕollehet hog ez
 Týztasag ellen valo gonoz
 10 bŕnrŕl, Tŕb ŕras volna, hog
 az ŕ vtalatos gonoz artando
 voltat Nŕlwabban meg ŕr-
 thetnŕk, de megh nem
 ŕrom az tŕ zemeŕteknek
 15 týztasagos Týzteletességéérth,¹

¹ A második e betűt pirossal javította a scriptor.

Mit eigenem Teller belknet
als erde von iherusalem, her
geordnet. Verordnet, so
ist nicht gut. Ist das nicht
eigenen mit geordnet. Ist
er ist nicht alles, er
Nicht was man in einem ist, ist,
Negativ, Galat 2. 11.

Als das was man in einem ist, ist,
er ist nicht alles, er
ist nicht was man in einem ist, ist,
er ist nicht alles, er
ist nicht was man in einem ist, ist,
er ist nicht alles, er

Kaban Hani mit Galat
er ist nicht alles, er
ist nicht was man in einem ist, ist,
er ist nicht alles, er

Mert býzom, Tell'es lelkelmel
 Az édes wr ýstenben, hog'
 zorgalmatos výgazastok legén
 Ez nemes zent týztasagnak

- 5 egézlen meg q̄r̄zesere, azért
 én ýth meg allok, err̄ql

Nýlwabban ýrnom, **Ez Az**

Neğedýk halalos b̄vn: ↘

Az harag mý dolog legén,

- 10 err̄ql vg' zol kassiodorvs,
 hog' az haragh, az léleknek, eg'
 megh haborýtott ýndvlasa,
 az q̄tet megh haborýtonak
 Nómorvságh tételre Sýetwén,

- 15 **Raban Newó mester kedéég,**
 vg' mond, hog' mýnden gonoz,
 ýndvlat haragh, az mel'

artamj kinn. / De az fűtő
Mezőt ismét mint fűtő
saragnak ellenne / Az vité-
kedést, üdvözlendő, el tar-
oztassad. Mezőnek el taroz-
katasárai ma iszt bizon-
te fogynak ekei-ivén / Mert
az saraggy fűtőfűtő nem
let az egyenlőség. Mezőnek az
zereket, és kaplalatia fűtő-
zme kinn, fűtő mond
van ezen bűtő fűtő, vas
ezred / Meg saraggyan
ne a fűtő, bizonlatan fűtő-
val vitékednek / Mert meg
bantá az saraggy, emelked

- artany kéwan, de az kááto
Mester ýmé mýt zol az
haragnak ellenne, Az vete-
kedést, ýndoýtanod, el Tav-
5 oztassad, Melnek el távoz-
tatasaval, malazt lézen
te hozýad egésílvén, Merth
az haragh gýlqseget nemz,
es az egéslqség, Nevelý az
10 zeretetet, es taplalýa qteth
Ýmé Aíamfýa, hog mond
vgan ezen böl kaato, ved
ezedbe, Meg haragodwan, te-
ne akarý býzoítalan dolog-
15 rol vetekedned, Mert megh
bantá az haragh, embernek

felte, fog az négyes az
örzön saloon. **De** San fite
az gorg. Va jellel Zent In-
nocentius papa, fog pettele
az sarrak. Lajk az zereidpi
Vale vivao. Muzik, évnöy.
Vale yavag. Za évnöy, fog az
zereidpi Vao yavag, az ai
mal, akonja az q jellea-
fat, vivao Vale, mal, zent
meg jellea, vivao meg
jellea, azit fog az q övne
el tprenter. Es quip ma-
ga meg, obvel yon, Es is
obvassok vivao Crizot
fog gaborca meg yavag.

- lelket, hog ne nézhesse az
 býzoñ dolgot, De hañ féle
 az harg, vg felel zent In-
 nocencijs papa, hog kétféle
 5 az haragh, Egýk Az zeretetbol
 valo harag, Masýk, bñnbol
 valo harag, Ýg érled, hog az
 zeretetbol valo harag, Az, Az
 meí, akarýa az q felebara-
 10 íat, awág valaméí zemélt,
 meg Feddenýe, Awág meg
 gótrenýe, azért hog az q býne
 el tórettessék, es onon ma-
 ga meg ýobvlýon, Es ýg
 15 olvassvk vrvnk Crýstost,
 hog áakorta meg haragvt

az hidopra / ^{csú.} / inlen faragva
partoznak az földetnek az
q alattok vao vetkezettek:
63. nem bñ, mert az
vr ijten, 63 az zertet, ennek
indolata, ezért erdemet
De a bñ zert vao farag
az az met, az atarvájat
az zert, ezért qdrettek
zoz bñz v allattak, 63
az inlen farag, ijten
vezedelm, De vñ mond
zent a erd doktor, zoz az
tapozot faragnak qd lein
Vadnak / Elly az faragva

- az Sýdokra, Ez ýlen haragval
 tartoznak, az Feýedelmek az
 q alattok valo vétkezettekre,
 es ez, nem bñn, mert az
- 5 vr ýsten, es az zeretet, ennek
 ýndvlafa, Azért érdemes,
 De az bñn zerént valo harag,
 az, Az meí, azt¹ akarýa, hog
 az zemeí, azért gõtressék,
- 10 hog bvzzv Allattassék, es
 <e.>² ez ýlen harag, ýgen
 vezedelmes, De vg mond
 zent gergeí doktor, hog ez
 Atkozot haragnak Qt leañý
- 15 vadnak, Elqssq az haborgas

¹ A t-t pirossal írta be utólag a scriptor.

² A szó pirossal van kihúzza.

Kolozs emberek között meg-
vanik Masfók lakója,
először banya, melynek
ember gomból és zúvából
össze állanak először
először vágják. Garnas
lyana, az garnasnak, az ő
buzo bogyó, melynek ember,
bogyóval nem sokat tud
először. Masfók fogatja, az, és
gala, farkas és tölgyes
jégére. Masfók lakója,
az garnasnak melynek ember,
meg zaborodot zaborodot
gomból és zúvából

1. Masfók

- holot, emberek egmast megh
verýk, Masodýk lýańa, az
elmének dagańa, mýkoron,
ember gondol q zóvében
5 bvzzv allasnak kvlomb
kvlomb vtaýt, Harmadýk
lýańa, az haragnak, Az ol'
bvzv bezed, Mýkor ember, q
bezédével mond sokaknak
10 elótte, Mashoz fogatkozast, q
galazafara, es týzteleetlen-
ségére, Neqedýk lýańa, az
ol' haragodas, mýkor ember,
meg haborodot zomorvsa-
15 gnak, ýege mvtatásával¹

¹ A lap alján kései kéztől származó sor látszik.

2 par valapin ovfzvf allam.

Qtd. a) Earnings. A3. a3.
mikor valaki fel látta

A3 w 71 km 42, 2 w 42, 2, 9

Yeniyeşen Allenin valesi Dr.

3. *Phragmites latogaster*, Valentin

የሰዎች ሕይወት ለማስጠበቅ

ejkfelbe, auaa egea auaa: 2

3 gtdyk halatsovan. Zveggss

izreda az izredégt

Q. I feel that you are doing

tor, jeg af vrede, færdig

при нападѣ въ лѣтѣ,

1) Danafezes helyén azt mon-

Ja, sog az yreaflys, llybwrdd

- Akar valakȳn bvzzvt allanȳ,
 Qtȳdȳk, az karomlas, Az, az,
 mȳkor valakȳ fel Lattan
 Az vr Istennek, Awaġ, az q
 5 zentȳnek ellenne valo bv-
 zzvsagos LaLogasra, valamȳ
 képpen, Awaġ atokba vaġ
 eskésbe, Awaġ eġeb keppen : ↗
 Az qtȳdȳk halalos bȳn ȳrėġseg,
 10 MȳLvda az ȳrėġsėġh,
 Felel zent Agaston dok-
 tor, hoġ az ȳrėġseg, Eġebek-
 nek ȳawanak ġvȳlsėġe,
 Damaszenvs Mester azt mon-
 15 ġa, hoġ az ȳrėġsėġh, Eġebeknek¹

¹ A lap alján tt az előző lap kései kézírásának nyoma.

Yararo. való Zomorvafogó,
Azt minden megfog, ququ
magabait kérezték az gr.
Léte, és az Zomorvafogó, és
Azt az megfog, az leletek
igen mélyen tétele, és a
Jalancs sote,) De Mij mond
bőle Jalamon, az megfogó
Zomorv volt,) Azt az
megfog,) Megfog az mol
Azt az megfog, és az Zomorv
fogó, az megfog, és megfog
Azt az Zomorv fogó, az Zomorv
fogó, az megfog, az mol meg
Azt az megfog, és megfog, az
megfog, az megfog, az megfog,
Azt az megfog, az megfog,

- Yavarol valo zomorvsagh,
 Azért mýnden ýregsegh, onon
 magaba, bé Rekeztette az gý-
 lqseget, es az zomorvsagot, Es
 5 Azéért, Az Yregség, az léleknek
 ýgen mérges Fekéle, es nehéz
 halalos sebe, de Mýt mond
 bql Salamon, Az ýrégségnek
 zomorv voltarol, Mert ezt
 10 monga, Mýkeppen az moí
 Árt az Rvhanak, Es az zŵ
 féreg, az Fának, Azonkeppen
 árt az zomorvsages,¹ az zúnek,
 Azaz, mýkeppen az moí meg
 15 Ragýa, es meg eméztý az
 Rvhat, Azonkeppen az ýregség,

¹ Az egész szó kikapart betűkre van írva.

és az zomorvág meg emez =
 az embernek a tetemének
 és a testén. **E**z pedig
 újmaru zán gonosz tizen
 az újreges. 1) félé az újreges
 qftele gonosz tizen az újreges
2) félé ezt, tizen mert az
 test meg azzaia 3) Masodot
 mert az véré meg emez
4) Harmadot, mert embernek

országát meg újreges
5) Negydet, mert, Naó zomoro-
 jász, és neqqóssal való
 fasz, rosasapot tézand 6) Ötöd
 mert, az zómer mindenkor

- Es az zomorvsag meg eméz-
-tý embernek q Tetemeýt,
es q testét, De kerdetýk,
ýmar, hań gonozt tézen
5 az ýregseg, Felel az ýras, hog,
qífele gonozt tezen az ýreg-
seg, Elqssq, ezt, tezý, mert az
testet meg azzala, Masodoth,
mert az vért, meg eméztý,
10 Harmadot, mert¹ embernek
orczaýat meg hýrwaztýa,
Neqedet, mert, Nağ zomoro-
sagos, es neqodéssel valo
Faházkodasokot tézen, Qtod,
15 mert, az zúwet mýndenkör

az leír. virdampjagból el
zakatta, és zomorkodtatva,
Vgy mond, erről az bőlz páro,

az viregyet vigen mag zom-
galmatorjagból el ravidtat-
nod vgetteget, fog meli m
vga3 mer nem bantatats.
demaga, gke kordozni vigen
mag zomorkag, firdetie
conallu, fog zomork ag-
bette lelethetip a viregyet.

Vgy felc erre a restéles mmo
pogan bőlz, fog a viregy
lelethetip és vga3 zomorkag.
az egm ipmre zomorkag.

- Az lelkȳ wȳdamsagtól el
zakaztá, es zomorkodtatá,
Vg mond erről az bölc kátó,
Az ȳreğséget ȳgen nag zor-
5 galmatossagval el tavoztat-
nod végekezzél, hog mel, ha
ȳgaz meg nem bantanaés,
demaga, ȳtet hordoznȳ ȳgen
nag zomorvsag,¹ kȳrdetȳk
10 towabba, hog kȳknek kȳ-
zȳtte létettetȳk az ȳreğség,
vg felel erre Arestotéles név
pogan bölc, hog az ȳreğség,
létettȳk,² es esȳk kȳzȳnségesben,
15 Az eęenlȳknek kȳzȳtte, Mȳképpen

¹ Az első o fölött piros paca van.

² A k pirossal van beírva.

[illegible]

- Az fazék garto gúvólý az mas
fazakast, es nem az qtvst, es
az zabo, az masýk zabot, es az
korlomaros, az másýkot,
5 es ezen képpen, kýk egféle
kereseten élnek, zoktak qn
kqztqk ýregkedný, Azért,
kýký mýnd¹ zývében² meg
qrqzýe qnqn magat, mert
10 netalamtan az zerzeteseknek
kápayokotés, által kezdý foíný
ez gonoz³ býnnek mérges
hegessége, mýd⁴, zýwonkýgés,
ha az zét zeretetben, eg mashoz

¹ A szó fölött piros pacafolt van.

² A harmadik és negyedik betű erősen pacás.

³ A g javított betű.

⁴ A szó után kikapart betűk nyoma látszik.

8. Kétszáz, és tíz évvel ezelőtt:
Ez a nagy világban valóban az az
elsőként, a legelső nagy
gerget doktor / Égő az égő
mikor éppen az a félé ba-
rattanak gonosz, és nem
akar nekik jóot / Majd az
főnök fogas, és főnököt
mikoron valóban, főnököt
nak magukat főnök az
afrikának, és főnök
nak főnök, főnök
az afrikának, és főnök
főnök és főnök
főnök, főnök főnök

Restek, es tvriak leéndvnk: - ➔

De, hań lyańý vadnak az ýr-
egségnek, Qtoť nevez zenth
gergel doctor, Egýk az gvlóság,

5 mýkor kewan az q fele ba-
ratťanak gonozť, es nem
akar nekýe ýoot, Masýk, az
Swgas hogas, es Svvdorlás,
mýkoron valaký, haborvsag-

10 nak magwat hýntý az
Aťafýaknak, Awağ hwgok-
nak kqzotte, kýnek mýatta,
Az Aťafývsagos, es baratsagos
zeretet el pvztvl, azoknak

15 kqzvlle, kýk kqzot az zent

cxvi.
Zerett Vjragzjával, zof.
met doloz, igen neheztes
bünj Azért monja az bql
Jalamon, Ne neveztesd
Jeskovlonak, és az pör nel-
ve, meg atkoztatott. Mert
Jök békével valókat meg
Jabovítottanak, Jarmadys-
lyain az hírességek, az ka-
galmasos, és pörig, az egyelőre
jó Jjrenok, Jjtkonvaló, és
Jatamagi való bejedvel, meg
Jjbalmasa, és Jalamon, de
Vjgezzel qremest el caroz-
tatnod az kagalmastágnak

- zeretet vŕragzŕkvolt, hog,
meŕ dolog, Ŧgen nehezsŕges
bŕn, Azŕrt monga az bŕl
Salamon, Ne neveztessŕl
5 Svsdorlonak, es az kŕt ŕel-
vŕ, meg atkoztatott, Mert
Sok bŕkŕwel valokot meg
haborŕtottanak, Harmadŕk
lŕaŕa az ŕrŕgsegek, Az Ra-
10 galmazas, ez kedŕg, az egebeknek
ŕo hŕrenek, tŕtkon valo, es
hatamegŕ valo bezedvel, meg
zŕdalmazasa, es galasasa, de
ŕgekezzŕl ŕromost el tawoz-
15 tatnod az Ragalmazsŕgnak

Salgatorja. Mer az pagnimajor
es az q Salgatorja, egen. q pen-
val gervetnek. Vg mond az
Antalos zent bernaid doctor.
errql, fogi, pagnimajor, pagnimajor
az pagnimajor salgatorja, etc.
Erzot melik leon salgatorja,
nem equivon mondjaron en
ast nra, mert egenvonaz en-
tem. Nevelis linaia, az
egobeknek nomorvagan valo
prvato. Stojja, csebeanez
yanam valo lantobas, es
Jomorvobas, az en, etc. etc.
ellenre valo no vrvstaz az
zent zervetnek nra, o pagnimajor.

- halgatasát, Mer az Ragalmazo,
 es az ɸ halgatoŷa, eġenlɔ ken-
 val ġɔtretnek, Vġ mond az
 Aŷtatos zent bernald doctor,
 5 errɔl, hoġ, Ragalmaznŷ, awaġ
 az Ragalmazot halgatnŷ, ezek
 koŷot melŷk leġen karhozatosb,
 nem koŷiven mondhatom en
 azt meg, mert eġenlɔnek ġr-
 10 tem, Negedŷk lŷaŷa, Az
 eġebeknek ŷomorvsagan valo
 ɔrvles, ɔtoġdŷk, eġebeknek
 ŷawan valo bankodas, es
 zomorkodas, Azért, ezeknek
 15 ellenne valo ŷo vrvssag, Az
 zent zerettnek ŷozaga, amē:↵

Ez az hatodik salatos bűn.
Meg azaz. az torbosság
 mi legyen az torbosság. Ez bűn
 de fő felelőseink az zene-
 agaton doctornak mondása
 zene. fog az torbosság. az
 felelős mértékelen való és
 zertelen való és utaság a mag
 mögága. De miit mond
az doctornak zert pal agaton
az torbosság. fog mond. fog
 igben halnak meg az torbosság
 agnak miatta. fog nem miit
 torossak miatta. De miit
mondan erve az fogat bizon-
sag. vront leius erit. fog

Ez Az hatodýk halalos bñn,
Dch, Azaz, Az torkossáagh
mý légen az torkossag, Ez kéér-
désre Felelhetvñk Az zenth

- 5 Agaston doctornak mondasa
zerént, hog az torkosság, az
éteknek mértéktelen valo, es
zertelen valo gñwsaga, Awaág
mohsága, de mýt mond
- 10 Az bodogsagos zent pál Apastal
Az torkossagról, wég mond, hog
többen hálnak meg az torkoss-
ágnak mýatta, hoónem mýt
törnek mýatta, de mýt
- 15 monda erről Az orok býzoñ-
sag, vrvnk Iesus Crýstvs, vg

monda: ő jom fellege) Wala
ty tuzdag, ty pölygykrania
bársonba, és gyiprkölykria
naponkés nag fénstégvel, ty.
meg salvan, temetetik orok
jokolva) fog mond Salamon.
|He akarj meg lenni az gy-
nyrkodásban, mert az fok
étkében légen az törőg.
|Továbbá vő moni, az tork-
osságnak miyatta, fokak meg
sóltak, az ty edőg zomvot-
tes, meg hozzaletka q életit.
|Az torkosságnan pedig pöröppen
lehet az vétek,) Előggor fog
miykor ty, az meg jertett.

- monda, ɔ zent felsége, Wala
 eǵ kazdag, kŷ ɔltɔzŷkvala
 bársońba, es ǵońɔrkodŷkvala
 naponkéd naǵ feńességvel, kŷ,
 5 meg halwan, temetteték ɔrɔk
 pokolra, hoǵ mond Salamon,
 Ne Akarŷ moh lenned az ǵo-
 ńɔrkodésben, mert az Sok
 étkekben lézen az kórság,
 10 Towabbá vǵ mond, Az tork-
 osságnak mŷatta, Sokak meg
 hóltak, Az kŷ kedég zenwede-
 tes, meg hozzabŷta ɔ életét:→
 Az torkosságban kedég ɔtképpen
 15 lehet az vétek, Elózzɔr, hoǵ,
 mŷkor, kŷ, az meg zerzett

Cxviii.
Védnek békét egyike Masfyt,
mikor igen nagy gőgös-
ségben egyike, Farmafiya,
mikor, igen gyorsan vége-
re magához érte, anélkül, hogy
Majfiya, mikor igen nagyon
egyike egyike, Qetfiya, mikor
az a két, erőtlen, és yn-
Lekfiya, igen gőgös-
esen zavarja, Qetfiya,
jénár, San egyike vadnak az
erőtlen, fiyal zent ger-
get doktor mandrén, Sog
et egyike vadnak, Qetfiya
az éktelen vígasság, Sog két
mikor két-két jatikotnak, és

- údonék előtté ézýk, Masýk,
mýkor ýgen nağ ġonqır-
ségwel ezýk, Harmadýk,
mýkor, ýgen bōwen¹ vézen
5 on magahoz ételt, awağ italt,
Negedýk, mýkor ýgen mohon
ezýk ýzýk, Qıdýk, mýkor
az o étkét, erokdýk, es ýn-
Lelkedýk, ýgen ġonqırség-
10 esen zerezný, De kerdetýk,
ýmár, hań lyańý vадnak az
torkosságnak, Felel zent ger-
gef doctor mondwan, hoğ
ot lyańý vадnak, Egğyk
15 az éktelen vígaság, hoğ ký
mýkor kılso ýatékoknak, es

¹ Az első két betű alatt piros tintanyom van.

- fesletségeknek mýatta az  n
 torkanak kewansagot tamazt,
 Masýk lýańa, az ýgreczséégħ,
 melek fertelmes kéwánsagok-
 5 nak bezédýwel, az   torkat
 zabálódásra ýndýlák, Harmad,
 lýańa az torkossagnak, Az fer-
 telmesség, Azaz okádás, es doh-
 os kér d sek, es bwýalkodas,
 10 Negedýk lýańa, Az Sok zo, es
  alogás, z ks gnelk l, es haz-
 natatossagnalk l valo bez d,
  t dýk lýańa, az torkoss gnak
 az elm nek meg k bvlasa,
 15 mýkor, az   hasanak felette
 valo meg t lt s nek mýatta

okossága el fordul, ejsze
 néha, még beszélget máj,
 miéppé emberből lett barto.
 De mi legyen az emlekedés.
 Igen zörög az éjszaka, fel
 jön a nagy pogan bely.
 mondvan, az éjszaka, az
 arat zörög való balgatag.
 mol, miúdon bint fel
 gnyit, és éj jeltok, és
 miúdon jó zománosságer.
 mol az gonozoknak ellenre
 állva, az miúdon el tá.
 vadok, és orozatában
 tézen emlek, és fertelmossé.
 De halnak meg az zom pát
 mondhat, éj vj mond.

- okossága el fordwl, kȳbȳl
néha, nég kézlabés máz,
mȳkeppē emberbȳl lȳtt barȳ,
De mȳ legēn ȳn twlaȳdon-
5 saga zerēnt az Rézegség¹, Felel
Seneka newȳ pogan bȳl,
mondwan, Az Rézegség, Ak-
aratzerēnt valo balgatagság,
meȳ, mȳnden bȳnt fel
10 ġwȳt, es kȳ ųelent, es
mȳnden ųȳ zemērmessēget,
meȳ az gonozoknak ellenne
állana, azt mȳnd el tá-
woztaȳ, es orczatalanná
15 tézen embert, es Fertelmessē: . →
de haȳwk meg az zent pȳl
mondasat, kȳ vȳ mond,

¹ A z javított betű.

Ne akarjátok meg zavaros-
lani borral, mel'ben vágon
buzgóság / Zent Teronijus
pedig vő mond, semm' alan
nyen meg nem kanta az
ehető, miut az gáspárossal
étel itat, és az pézsgis / De
János miut mond Zent Agoston
bodor, az pézsgis, szőlőből
própp, fűtő mirtis, pedrei-
ben, Mel', jünel leind, az
pupa maga miut e magannal.
forralli, magos vő mond. Zon
Zent Agoston, az pézsgis / El
vőzj embertől, az emi'etektet,
kerjé'et, a' c'epő'la' j'az' i'o.

- Ne Akarjátok meg zařosw-
 Iný borwal, meľben vařon
 bwřaság, Zent Ieronýmvs
 kedég vř mond, Semý oľan
- 5 ýgen meg nem Ronta az
 elmét, mýnt az řako'tawalo
 étel ýtal, es az Rézegség, deh
 haľad mýt mond zent Agastō
 doctor, Az Rézegség, hýzelkedō
- 10 řrdōg, Edes méreg, kedves
 býn, Meľ, kýnel leénd, az
 řnřn maga nýnlē maganal,
 towabbá, meges vř mond, Azon
 Zent Agaston, Az Rézegségh, el
- 15 vezty embertōl, az emlekezetet,
 erzékenségit¹ el tékozľa, az řo

¹ A szóban több betű javítva van (a z és a g) a ke piros pacás. A szó után kikapart betű nyoma látszik.

értelmű mag elégijj gonz-
 val) brájafágot gonjott, fel
 földjén az ismét, mag be-
 gletj embernek vörít, és
 mindem tagait mag kőijta,
) mag kőijdjij ellet, és
 mindem egyjéget, és zúgat
 emberből, és zúgat munga és
 jólos pogan ből, és tőren-
 rjás, és az értelm, és az
 értelmű, igen fájja az
 brájafagunak érdege, és
 ymar kőijtyk, és az éjgy-
 lóg, mindemkoron galaló
 bém légné, arang nem, és vő
 Vőgyvőn doctovk, és folelnk --

- ertelm<en>et¹ meg elégýtý gonoz-
 wal, bwýaságot gerýezt, el
 Fordýtá az íelvet, meg dõ-
 gletý embernek wérét, es
 5 mýnden tagaýt meg kórýtá,
 meg Rõwýdýtý életét, es
 mýnden egézséget² ký zagat
 emberbõl, Azért monga eg
 ýeles pogan bõl, Az téren-
 10 cývs, hog az ételnel, es az
 ýtálnalkýl, ýgen fazýk az
 bwýasagnak órdõge, De
 ýmar kerdetýk, ha Az Rézeg-
 ség mýndenkoron halalos
 15 býn légené, Awág nem, errõl
 végezwn doctorok, vg felelnék

¹ Az *et* betoldójellel jelölve került egy kiégetett lyuk fölé.

² A *t* előtti *e* betűn is vessző volt eredetileg, de ezt utóbb a scriptor lehúzta.

187
Jeg az újandó ~~csináltam~~ ^{farom}
modon tartgata engem magát
az Venerékhez. Azaz. az újat.
Sőt eg képen. mielőtt nem
tárgy az Venerékkel lenniye engem.
és kézzel engem. Akkor
Sz. ténny meg Zsigmond.
tárgy meg leges bennél.
kül. mert (adatlasagból. és
apokaliptikál történet) What
képen. mielőtt tárgya baktéri
az Venerékkel lenniye engem.
és nem alajta. Sőt élt
meg kézzel engem. és élt
modon Sz. ténny meg

- hog az ýando ember¹, Harom
modon tarthaťa onon magát
az venerékhez, Azaz, az ýtal-
hoz, Eg képpen, mýkor nem
5 tvğa² az veneréket lennýe erşnek,
es Rézegýthetşnek, Akkor
ha történ meg zařoswlńý,
tahat meg lehet bűnnél-
kűl, mert tvdatlasagbol, es
10 akatánalkűl történt, Mas
képpen, mýkor tvğa bator,
az veneréket lennýe erşnek,
de nem alaýťa, hog őtet
meg Rézegýthetné, es ezen
15 modon ha történýk meg

¹ A ber szótag kiégett lyuk fölé van írva, piros betoldójellel jelölve.

² A szó valószínűleg kimaradt, s a lap szélén (de éppen a megfelelő helyen) pótolta a scriptor.

Jajjohaluj, borarando bün-
 nek legyen. Jarmad képpen,
 mikor kaga az újalt lenni
 erefnek, és meg kégyűtget-
 quik, és jontak a k etnye
 az kégyűtget. Sogmen az a
 újaltot meg kértkeznie,
 és ezen képpen meg kégyűtget
 mindekoron jaltos bün
 kégyűtget az kégyűtget
 az az kégyűtget bünörel
 De mi legyen az kégyűtget,
 jaltot az újalt, és az kégyűtget
 és az kégyűtget kégyűtget.
 kégyűtget, kégyűtget, és kégyűtget!

- zařosvlnř, bolanando bñn-
 vel lezen, harıad k ppen,
 mřkor twga az řtalt lennř
 erqsnek, es meg R zegřthet-
 5  nek, es řonkab ak esnře
 az R zegr gbe, h gnem az ol
 řtaltol meg t rk znře,
 es ezenkeppen meg R zegvlnř
 mřndenkoron halalos bñn
 10 K wetkezřk az hetedřkr l
 Azaz az Rests gnek bñn r l
 De mř legyen az Rests gh,
 Felel az řras, h g az Rest-
 s g, az l leknek twřasaga,
 15 Awa , lwřsas ga, h g křb l

Babai, valamű jót el kíván
fogadni, és az el fogadott
köteli meg költönni, és az
újkennek üggyi. Köteli hát-
gatnya / Mit job az bék
Salamon az költönni elismer.
Vé mond / Menet az te azt
ember, az gangaförte nő, az
meg az q várt, és tanc, q
tyle béklet, most meg
fözi meg várt, az q el-
és meg q várt, az avataltan
az q el- / Tonella Vé mót.
Azon bék, az azt ember, az
nyder töl feltöb. nem akara

- ember, valamý fót el tvnál
 kezdený, es az el kezdettet
 Restellý meg tókéllený, es az
 ýstennek ýgéýt, Restellý hal-
 5 gatnýa, Mýt zol Az böl
 Salamon az Resteknek ellennek,
 vg mond, Meñel oh te Rest
 ember, Az hangához, es nézzed
 meg az q wtaýt, es tanol q
 10 tolle böléséget, mert meg
 zerzý méég Náriba, az q élését,
 es meg góýtý az aratasban
 az q étélét, Towabbá vg mōd,
 Azon böl, Az Rest ember, az
 15 hýdegtól: Féltébe, nem akara

Zantania, Annakokért, hogy
 Erővelni kezdte, és tölde,
 és nem adnak q nekij, mert
 nem jantott qzzel, azért
 mostan vagunk, az Zantának
 azaz, az penitencianak ydójá-
 ban, és ne kettőlyek qtt, de
 fgyessünk q vele, hogy az mieny
 dologsgunk maraban, azaz, nagy
 qremében, takarassanak az qrok
 elstnek Frömpelt, De, ytt
 kordstyk, Jan lianij vadnak
 az Atstegnek / stetel zent gar-
get duktor, hogy az Atstegnek
has lianij vadnak, azaz egye

- zantanŷa, Annakokaert, kezd
 kwldwlnŷ nŷarba, es tŷelbe,
 es nem adnak q nekŷ, mert
 nem zantott ŷzzel, Azŷérth,
 5 mostan vaŷvŷnk, az zantasnak
 Azaz, az penitencianak ŷdeŷe-
 ben, es ne Restelŷvŷk qtet, de
 Sŷŷessvŷnk q vele, hog az meŷŷŷ
 dŷlŷsegnek nŷaraban, Azaz, naŷ
 10 qromŷben, takarhassvŷk az qrok
 ŷletnek ŷvmŷllŷt, De, ŷtt
 kerdetŷk, haŷ nŷanŷ vadnak
 az Restsegnek, Felel zent ger-
 geŷ doctor, hog az Restsegnek
 15 hat nŷanŷ vadnak, Azaz, Egŷk

Az gonoszjaga-melbeli ember az,
lelki jogát váltja.) Malajkias
Dagát, és pedig, az zúrok, női
kezesége. Mel' vagon az kőzet-
nek zúrokban kőzetkezői.
Sarmadik isania, az földköz-
melbeli, az kőz ember. Zúrok-
vált földköz- társ, az quon
belajdon kezességrel, és nem
akar azokra vétekeznie, az mi-
valának az a kezesség-kezői, és
a kőzetkezői.) Malajkias isania,
az kőzetköz- és pedig, női
kezesség, az quon magadai
kezrel, és az isteni kezességrel.

- Az gonozság, meľból ember az
 lelky ȳokat vtállá, Masȳk, az
 dagál, ez kedég, az zȳnek, némv
 keservsége, Meľ vaȳon az Restek-
 5 nek zȳvȳkben Rekeztetvén,
 Harmadȳk leańa, az félékénség,
 meľból, az Rest ember, zértelen
 valo félelmet¹ tart, az ȳnȳn
 tvlaȳdon tehetségeȳol,² es nem
 10 akar³ azokra ȳgekeznȳe, az meľek
 volnanak az ȳ tehetségehez valók,
 es alkolmasok, Neȳedȳk lȳańa,
 az Reméntelenség, ez kedég, némv
 kételkedés, az ȳnȳnmagabalȳ
 15 erȳȳol, es az ȳstenȳ Segédseȳȳol,

¹ A szó egy kikapart szó helyére van írva.

² Az első í javított betű.

³ A szó után kikapart betűk nyoma látszik.

211et. meg segit embert, meg
igen meg dolgoznak bti tel-
esítésre / Qtdijik lyana, az
tvinafig, ez pedig nem
meg győgyeit nehezíti, és
az pezdet nyosz, meg egy-
előre való keltig / Satodijik
lyana, az eiminek testora
való badofása, ez pedig, az
mikor az ember, az belső és
létőj quindertorrigit, meg
proztatran, és el sagattat-
van, és meg fogtatran, Nijn-
len minden, létben egy-
előre, és annak ointit, az
lét badofija az belső, és az

- Mel, meg segét embert, Még
 ýgen nağ dolgoknak bée tel-
 esýtéséreés, Otodýk lýana, az
 Tvńaság, ez kedég nemv
 5 meg hýdegvlt nehézedés, es
 az kezdett ýokhoz, meg tóké-
 llésére valo Restség, Hatodýk
 lýańa, Az elmének téstova
 valo bvdosása, Ez kedég, az
 10 mýkor az ember, Az belsø, es
 lelký orwendetességtől, megh
 pwztlván, es el hagattat-
 van, es meg foztatvan, Nýn-
 len mýben, lelkében gónor-
 15 kōdnýe, Es Annak okaért, az ø
 lelke bvdosýk Az kvlso, es az

alkalmatlan dolgozóra, azok-
ban csak a végzettséget és
képesítést, és vezetelmét,
mert nem bizonyítható,
és nem képezhető ingadozó
az olyan, hanem az lehet jó-
mórv, és az elme irány-
zatlan, és vezetékes.
Ezen képpen vizsgálják az egyes
jelölés bíráskodók köréből és
szignifikáns magyarázatok
mar képzésük az új
az egyéni zentifikáció.

Az egyéni zentifikáció
vadász zentifikáció,
fellet az új magyarázat.
Jelen vannak.) Először a kereset.

- Alkalmatlan dolgokra, azok-
 ban keresvén vȳgasztalast, es
 Nȳwginat, de vezedelmes,
 mert nem býzoń vȳgasag,
 5 es nem tȳkélletes řwgom
 Az ońan, holott az lélek zo-
 morv, es az elmé řwg-
 hatatlan, es vezedelmes :::->
 Ezen képpen végeztetȳk az héét
 10 halálos bȳnȳknek Rȳvȳd, es
 haznalatos maġarazatȳa +->
 Ýmar Kȳwetkezȳk az ýras
 Az éġhazȳ zentségekrȳl .:->
 Az éġhazȳ zentségek hańan
 15 wadnak zámzerénth,
 Felel az ýras mondwan, hog,
 heten vadnak, Elȳsq az kerezt-

- Cxxiii.

seer | Maeyk 2, da. m. a. 1.
 | Garmadik az pap. 1.
 | Negedik az oltarij zentreg.
 | Stodnik az jassaaq | Satodik
 az penitencia | Satodik az vto.
 Ho penitens ~~da~~ erder wagon az
 zentsege felst. azaz. Mi oltari
 dta vrent Cristus lesny. az
 vet zentseget az zentreg.
 mak | felst. doctarik. fog
 dta vrent Cristus Iesus. dta
 zentseget az vet zentse-
 get. az vet telst. voorsagomak
 ellomus. molen vadnak mo
 bonment. Most eestse voors-
 sagot vadnak im berekben. vgi.

- séég, Masýk az bérmalas . :↵
 Harmadýk az papý zerzeth
 Negedýk az oltarý zentséég
 Qtodýk az hasassaag, Hatodik
 5 az penitencia, Hetedik Az vto-
 sso kenetéés Kérdes vágon ez
 zentsegek felöl, Azaz, Mý okaért
 Atta vrvnk Cristus Iesus, ez
 hét Scentségeket Aíá zentéghaz-
 10 nak, Felelnek doctorok, hog
 Atta vrvnk Cristus Iesus, Aíá
 zentéghaznak, ez hét zentsége-
 kek, Az hét lelký koorságoknak
 ellenne, meék vadnak mú
 15 bennýnk, Mert, kéétféle koor-
 sagok vadnak, emberekben, vág-¹

miſt Égigilegraal, azaz bán-
niſt örſaga, és fénnaſt ör-
saga az bánniſt örſaga garo-
mfale, Égig az eredet zerent
valo és bán, és ennek q
ellenne wagon az perget perget;
Maſiſt az tétemén zerent wa-
galalof-bán, és ennek ellenne
wagon az peritencia garad éj
az tétemén zerent valo bol-
anando bán, és ennek elle-
nné wagon, az karstis, de
az fénnaſt örſaga Nigſale
Égig az tradition éj, ennek
pedig ellenne adwan wagon
az papi zent zerent amir

- mýt közönségwel, Azaz bñn-
nek kórsaga, Es kénnek kór-
saga, Az bñnnek kórsága haro-
mféle, Egýk az eredet zerént
5 valo <...>¹ bñn, Es ennek q
ellenne vágon az keresztiségh,
Masýk az tetemén zérént valo
halalos bñn, Es ennek ellenne
vágon Az penitencia, Harādýk
10 Az tetemén zerént valo bol-
anando bñn, es ennek elle-
nne vágon, az kenetés, de
Az kénnek kórsaga Négfele, <...>
Egýk az twdatlanság, ennek
15 kedég ellenne Adwan vágon
Az papý zent zerzet, tanýtasra,

¹ Feketével és pirossal áthúzott olvashatatlan betűk.

Mafodijk, az ergetelensin, és így
 ellenne adatott, az bennmár
 mel' magaraztatijk' erqijit
 fűnk.) Szarmadijk kőrsága
 az zennak, az gonoszság, és
 ennek ellené vagyon az ol-
 tavi zentség.) Megedijk, az
 gonosz zenségság, Mletnek a
 ellené, vagyon az zent szaf-
 agnak zozzerének zentsége.
 Azért, az ilyen két kőrságok-
 nak ellené ada, verek, xpg
 igaz, aia zentegbafak, és két
 nembe zentségeket, aminek
 kőrsötterijk' ymar az újab
 zent lelkeknek két adópnyol

- Masodýk, Az erõtelenseg, ennek
ellenne adatott, az bérmalás,
mél, maáraztatýk erösýté-
snek, Harmadýk kórsága
- 5 az kénnak, Az gonozság, es
ennek ellenne vágon Az ol-
tarý zentség, Negedýk, az
gonoz kewanság, Melneck o
ellenne, vágon az zent hasass-
- 10 agnak zerzetének Zentsége,
Azért, cz ýlen hét kórságvnk-
nak ellenne ada, vrvnk, xp̄g,
ih̄us, Aña zenteghazák, ez hét
nemes zentségeket, Ainen . :↵
- 15 K̄owetkezýk ýmar az ýras
zent leleknek het Aýadokyrol

Han dyandopu wadnak.
 Laz zont lileknok / Turon
 vnk kel. sog zont zannu,
kle bleser. / Mafod evelom.
hermad. tana. / legod. e qiter.
qter. traboman. / gated. e qer
leg. / gated. evelom / a. e qer.
 mel mandatyja bleser. e
 dall. wraç tartatyja daban.
 sog ky. az nunt nuntet
 zerk. e q kolla d. ntopda
 elmelkedijja / az mafyja. dge.
 az evelom. kyad az nnt
 vtopo daiganyket. dvan. v
 geynket. nnt evelom. dvan.
 az gaidit. az evelom. az evelom.

- Hań Aýandoký wadnak
 az zent léleknek, Twdn-
 vnk kel, hog héét zamv,
 Elq bölLeség, Masod értelem,
 5 Harmad, Tanal, Néged, erősség,
 Qtd twdomań, Hatod, keges-
 ség, Heted Félelem, Az első,
 mel mondatýk bölLeségnek,
 Aall, Avağ tartatýk, Abban,
 10 hog ký, Az ýstent hýwebben
 zeretý, es q Rolla Aýtatosban
 elmélkedýk, Az Masýk, Azaz,
 Az értelem, kývel az nég
 vtosso dolgaýnkoť, Avağ, we-
 15 geýnket, meg erLúk, Azaz,
 Az halált, Az ýtéletet, Az kéénth,

- es Az dólqseget, Harmadýk,¹ az
 tanáL, Tvdatlanokot taný-
 tanýa, es Iobvlast maganak
 walaztanýa, es gonozt el
 5 tawoztatnýa, Negedýk¹ az
 erősség, Az késérteteknek el
 vñselesere, es ellenne All-
 asra, Qtqdýk,² twdomañ,
 embernek ýol Élný, es qnqn
 10 magát meg ýsmerwén, ýóra
 térný, Hatodýk keğessééggh,
 Felebaratwnkon kqnqrólný,
 Hetedýk félelem, Az vr ístét,
 týztelwén felný, es gonoz-
 15 oknak el tawoztatatasara, es

¹ A szó eleje kikapart betűk helyére van írva.

² A szó előtt kikapart betű nyoma látszik.

Értekezések sorozata. De
mért mondhatnák zen-
lelek aijandékának? Élel a
írás! Mert, qm azokat mi
nekünk zent lelek, az pö-
vörte könyv ma is tal ére.

És azért, az pö vagon, gá-
alor bennelköl, q ma is vö-
az zent lelek ma is tal ére.
É aijandékának. Ére, q
É a vöznöan az ma is tal ére.
Zalalor bennelköl, É
Ére, q aijandékának.
De miért működnek é
aijandék mi bennelköl.

- úwosségnek keresésére, De
 mýért mondatnak zent
 lelek Aýandokýnak, Felel az
 ýras, Mert, ɸttý azokat mý
 5 nekýnk zent lelek, az ked-
 wessé téwɸ malaztal égýtt,
 Es Azert, Az ký vagon, hal-
 alos býnnelkýl, ɸ nala vágõ
 Az zent lélek malaztá, mýd
 10 ez Aýandékokwal égembe, <es>¹
 el² tawozwan az malazt, az
 halalos býnnek mýatta, el
 tawoznak ez aýandékokés,
 De mýt mýelkednek ez
 15 Aýandékok mýbennýnk,

¹ A szó pirossal van áthúzva.

² A / betű s-ből van javítva.

felolvas az úraszerződésről.
 Elvisejt és eltanosításra
 meztelenség az betakar-
 los bányász. Mert az felol-
 es vész az peneszség, az ia-
 nar. el vész az felvességet.
 az peneszség, el vész az trag-
 séget, az élelem az torokka-
 got. az Türelmet az gara-
 got, az békesség, az bányász-
 az épít, az peneszség, mel-
 lette fog. az embert bányász-
 munkákon foglalkoztat. és az
 munka foglalkoztat. azért
 fog elvisejt az zent felol-
 asyandóságot és fog peneszség.

- Felelünk Az ȳras zerént, mert,
El ȳzȳk es el tawoztaták
mú tȳllünk az hét hala-
los bȳnȳkȳt, Mert az félelȳ,
5 kȳ ȳzȳ az kewel̄séget, Az ta-
nal, el ȳzȳ az fȳswēn̄séget,
Az kegessȳg, el ȳzȳ az ȳrȳg-
séget, Az értelem, az torkossa-
got, Az Twdomān az hara-
10 got, Az bȳl̄esȳg, az bw̄ȳsȳgot
Az erȳssȳg, az Restsȳget, mel̄
Restseg, <az>¹ embert tézen ne-
mȳkȳppen erȳtelennȳ, es az
ȳokra tehetetlenȳ, Azert
15 ȳȳ er̄.ȳk az zent lélek
Aȳandokȳt es ȳȳ keressȳk .:.

¹ A szó pirossal van kihúzva.

Építetk eznek az testj őr-
g. **H**át testj őrge: almaszagok
masszagok vadnak) Élő
foroknak latogatása) Matod.
Eszeknek emye adas) Garm.
adys, Zomjogozoknak itatr
adys) Nyos, foglóknek Valt-
asa.) Qtyd Refatlanokat Rv.
Saznja) Satod, Vaton varokt
be fogadnja.) Sered Sziattakar
temetnje.) É Ézok, az V. it-
emek igen Bollamitisek) Ar
myt mond Vunk Aritus ai
ewangeljumban ezekrei. Ét
mongja Sog, az Vrosto iteleken.
ezekvel itely mag ez V. iagor,

- Következnek az testý ýrg-**
Héét testý ýrgal- -almassagok
massagok vadnak, Elő,
kóroknak latogatasá, Másod,
5 **Ehezoknek ennýe adás, Harm-**
adýk, zomýohozoknak ýtalt
Adas, Néged, Foglokna walt-
asa, Otod Rvhatlanokot Rv-
haznýa, **Hatod, wton ýarokot**
10 **be fogadnýa, Heted halattakot**
temetnýe, **Es ezek, az vr ýst-**
ennek ýgen kellemetese, **de,**
mýt mond vrvnk **Crístus az**
ewangélývmban ezekról, **ezt**
15 **monga hog, az vtósso ýtéleten,**
ezekvel ýtelý meg ez výlagot,

6. Ezkevel aab jentunyat ar
kaav goztakra monduan} En
efozim, es nem adatok ennem.

7. Jonnyofozam. es nem adatok
nekem ijalt. } Eoov betegis
valok, es nem latatok en
gozzam } Eoovan valok. es nem
valtatok bij engemet } Kvesat-
lan valok, es megijeten, es ne
kvesazatok. into engemet } Vton
iyaro valok, es nem adatok
zailast en nekem } Salatta-
ijnuban valok, es nem te-
mestetek engemet } Tanagla-
tuk el ajert en teltom az
qvok pennak tozere, mel

- es ezekvel Aad sentencyat az
 kaarhoztakra mondwan, En
 Ehezem, es nem adatok ennem,
 zomolyozam, es nem adatok
 5 nekem ytalt, koor betegség
 valék, es nem latatok en
 hozzam, Fogwa valék, es nem
 waltatok ky engemet, Rwhat-
 lan valék, es mezytelen, es ne
 10 Rwhazatok meg engemet, vton
 yaro valék, es nem adatok
 zallast en nekem, Halatta-
 ymban valék, es nem te-
 metetek engemet, Tawozza-
 15 tok el azéért en tollem az
 orok kénnak tüzére, mel

meg vagyon jövegnak ordegnek.
Es az q dorgalyinak. Oly mel
kettőre lejen. Az kőzetien-
eknek. Es jenteniak gailamior
kink ez jör iurgalmataonalai
ellenek vult ez vilagon. mör.
Az qvák pör lejen az q kőzet.
Az lelpi iurgalmassagokrol
Uadnak lelpi jör iurgal-
massagok es.) Elq. meg fig
ol megjny az vet kőzetet.) Más
tanarot adny az pēt, jentinek.
formab. tanitania. az truel
atlanokot.) Nejēd megv doret
nja. az ellenpēd vertnek.
19pēd vajga?talny, romorokot

- meg vágon zerezwe qrdognek,
 es az q Angálýnak, Oh mel'
 Rettenetes lézen, Az kegetlen-
 eknek, Ez Sentenciát hallanýok
- 5 kýk ez hét ýrgalmasságnalkví
 Éltenek wolt ez výlagon, mert
 Az qrdok kéén lézen az q Rézzek :.·~
Az lelký ýrgalmassagokrol,
Vadnak lelký het ýrgal-
- 10 massagokes, Elq, meg Fég-
 elmezný az vétkezettet, Más
 Tanálot adný az kéétségesnek,
 Harmad, tanýtanýa, az twd-
 atlanokot, Neqed, megh bolat-
- 15 nýa, az ellenned vetetnek,
 Qtd wýgaztálný, zomorvokot,

Katod el törnte. az kájjad.

Lept borsoságot } Katod. im.

adni mindeneknek borsoságot: f.

Bijak borsosagok vadnak.
mások mondatnak kájjak:

Et mi monda az nek
mi verek Krisztos ez isle?

borsosag felől az evangeli-
umban. borsosítvan. és bors-
erwen ezeket mondvan: f.

borsosok az lelai jogtók. mert
qvák menteknek orzaga. borsos-
ok az kéjések mer őt borsjak
az földet. borsosok. az kék sý-
rnat most. mert őt megf-
vagyaltatnak borsosok. az
kék egek. és zomjodójak

Hatod el túrnýe, Az Raýtað
lött bwzwságot, Heted, ým-
adný mýndeneknek údosségeért:→

Nýolcz bodogsagok vadnak,

5 melek mondatnak lelkýek-

De mýt monda Az nek
mú vrvnk Crýstvs ez íolcz
bodogsag felöl az ewangel-
ývmban, bodogýtwan, es dýl-

10 erwen ezeket, mondwan:→

bodogok Az lelký zegeńek, mert
qwék meńeknek orzaga, **bodo-**
gok Az kegesek mer ők býrýak
az földet, **bodogok**, az kýk sý-

15 rnak most, mert ők megh
výgasztaltatnak, **bodogok**, az
kýk ehezýk, es zomýohozýak¹

¹ A két utolsó sor végén piros pacafolt van.

[illegible]

- Azaz, kewaríák, az ýgazságot, mert
 ők meg elegýtetnek, **bodogok**,
 Az ýrgalmasok, mert ők ýrg-
 almassagot íernek, **bodogok**
- 5 Az týzta zúwýék, mert ők az
 ýstent meg íaták, **bodogok**, az
 békesegesek, mert ők, ýstennek
 Fýaýnak hýwattatnak **bodogok**,
 kýk haborwsagot zemmednek
- 10 Az ýgassagért, mert ɸwéék
 meńeknek orzaga:→ Ezek ný-
 n~~en~~enek heaba, mert, ýgénkét
 wrwnk Crýstvs mondasý, Amē:→
 Kɸwetkezýk Ýmar Az ýras
- 15 Az kýlenc Ýdeen bñnɸkrɸl
 Egýk ýdegen bñn, mondatýk
 poronlólásnak, mýkor égébnék¹

¹ A lap alján fejjel lefelé késői kéz tollpróbái vannak. Ezen kívül a következő lap tollpróbái is átütődtek.

ijme og haldit ho, i vala f. p. a.
nac eggellen og fia es igufi
ista fent tular eva nac herbur i
ben emelle og mond fent agoston do
dor atpruen fpmide veitar monda
fat harom jeto ogem ahalal efo te
fi es efope mero feta maenar agite
lette: mitepen damet profeta monga
fpmuener tigonfettodis veltede fir at
ejmas ogem ag folbner pviata felfe
rkerneer nemetter a g pofit elatie ne
meller jeda lomfagra hog menden to
ron agt laffer masodis a lelfi hafal
miforon a leler meg hat a hafalos
Bivinner myatta melner myatta elu
alaztatit iftentil mel aleleknec ele
te de ehalalbor igyn fofan tamad
nac fel tuna mynt a Bizon penitencia

1499 anbon

- Kouetközik a scent iras a halalrol
 ýme eg halot hozatic vala: ki q anna-
 nac eggetlen eg fia: ez igeket megh
 irta scent luac: eva.nac¹ hetedic resce
 5 ben: emelle vg mond scent agoston do-
 ctor: atqruen kónúbe Beirtac monda-
 sat: három zerú egem ahalal: első te-²
 sti: es ebből mend feltamadnac: az ite-
 letre: mikepen daniel profeta monga:
 10 kónuenec tizónkettődíc rescebe: kic al-
 oznac egem: az földnec poraba: felse-
 rkenne: nemellec az örök eletre ne-
 mellec zidalomsagra: hog mendenko-
 ron azt lassac: Masodic a lelki halal:
 15 mikoron a lelec meg hal a halalos
 Bývnec myatta: melnec myatta elu-
 alaztatic istentől: mel a leleknek ele-
 te: de e halalbol igon sokan tamad-
 nac fel: turia mynt a Bizon penitencia³

¹ A *nac* a rövidítést jelző pont fölé van írva.

² Az aláhúzások és a lapszéli ígehelyek, NB és egyéb bejegyzések egy sokkal későbbi kéztől származnak.

³ A lap alján későbbi kézírással fejjel lefelé a *Quaque morbi* szavak láthatók.

[illegible]

- tartoc: es igon soka nem: mikepen
a Bývnbe meg kemenýltec: harma-
dic: a pokol kennianac halala: holot
ahalal soha meg nem hal: es annak-
5 okaert qbelqle senki felnem tamad: a-
rra monga iob patriarcha: pokolba
sēminemý valag nýnēen: o añakok-
aert amý aldot ýduqzittenc hog m-
eg abrazaia: es meg mutatnaia az
10 feltamadast lehetsegosnec leni: ez ýfý-
at: a testi es lelki halalbol feltama-
zta: es meg ada az q annýanac: mikep-
en meg ielqntetic a scent evangeliomba:
mel melle harom lelki tanusagot ve-
15 hetqnk ezqncbe: elqzer emeg holtnac
ielqnteset: tudnonckel hog e meg ho-
lt scent agoston doctornac mondasaz-
erent: peldazza a Bývnqos embert: es ie-
lqsbēn harom okaert: mellec qrola
20 a scent evangeliomba mondatnac:
elqzer Bizonaba emeg holt monda-
tic halotnac: ennec ielqntesere: hogh

- qbe^{ne} a termetzerent valo köz élet:
es melegseg meg alut vala: annak
okaert akatholikon vg mond: ahal-
ot mondatic olýmýnt az elestól: es az
5 elettól alol lēnye: vgan ezonkepen
a Bývnos ember mondatic halotnac:
mert az elettól ala esýc: mert mend-
en ember minecelotte vetközot: vala:
es mondatic vala okos teremtet alla-
10 tnac: ýmar a Bývnnec mýatta nemike-
pen octalan allatta lezón: Masodzer
emeg holt kiuitetic vala a varasb-
ol: annac peldazattara: hog e vilag-
nac varasabol: azaz: kereztýen anýa
15 scent eghaznac eggessegeból: kiuitetn-
ec a Bývnos emberec: a halalnac
mýatta pokolnac koporsoiaba: han-
emha minec elotte meg halnac: olým-
ýnt a Bývnocbe eltemettettec: cristusnac
20 mýatta feltamaztassanac: arra mō-
da vduozittenc: scent lueac irýa mō-

18. Contineat ora aia: a bar goz atnat: a mag
az vbuossegnat: et uogozot sentenciat
vezze: az merbenner hata lanat na
piat: uetat e fduic: ha xmadzot e batot
ie lptatit ne fegnet: ad iutnat tem: eot
hog ielptatit iotactul tametm puiet
ni: ugan e zontepen a vyvngs ember: az
hata los vyvnet: oly igit si: oly igit
ne fegz hog itetel napian: az puiot sen
tencianat viana: meg a fote fenitaty
attya meg otet hog eg igit tegeri: uet
 19. monitatie moyses egie konpluebe: iulia
nat egem a vyvngot potoenas metsepe
re: mitepen a f: iot meg a menor jag
ad meg nem taktata fucipet a hve
next demaga mellet meg ha menat
on heger: ad ko heger ptea astener to
ena: mennot jagdol ala nem vdy: ittu

- dasat evan.ac¹ tizõnhatodic resceben: meg
hala a kasdagh: es pokolba temettetec:
touaba scent Ieronim doctor: lohel pr-
ofeta kõnquen tõt magarazattýaba: vg
5 mond: hog az iquendõ napon: azaz: hala-
lonknac oraian: a karhozatnac: auag
az úduõsseg nec: eluegezõt sentenciaiat
vezzvc: ez menden nec halalanac na-
pian betellesõdic: harmadzor e halot
10 ielõntetic nehez nec: es sulnac leni: ebbe
hog ielõntetic sokactul temetni kiuitet-
ni: vgan ezõnkepen a Bývnõs ember: az
halalos Bývnert: olý igõn sul: olý igõn:
nehez: hog itelet napian: az kiadot sen-
15 tencianac vtāna: meg afõld sem tarth-
attýa meg õtet: hog ez igaz legen: vgh
mondatic moýses eggic kõnquebe: lezalla-
nac egem a Bývnõsõc pokolnac melsege-
re: mikepen a kõ: sõt meg a mēniorzag-
20 es meg nem tarthata lucipert a Býv-
nert: demaga mellet meg ha mend az
on hegec: es kõ hegec õrea estenec vo-
lna: menniorzagbol ala nem vohattac

¹ Az *ac* a rövidítést jelző pont fölé van írva.

vofina: de kaga a kete...
 er myatta aha gu...
 a mo nemes vobozittene...
 stent lucat iya mondasat evan...
 ic restabe: laton vafa egem: a fatan pr
 thopt mennor zagbol eesm mtepen ag
 viflamyme mtepen ielontet mef ag
 dyvner fustaga: ed nagfsege: ma soz zer
tud nono kel ag puzag anjanc fira
arodhor leter ferent ezeleg anra
petdazza anva stent egezagat: annato
 Paert ag mond a magara zo irat: ozie
 ege maradot anva stent egezag: mef
 ag p edes yegesaret: cristus iesusnac ie
fm voltatur puzagge maradot: fia vt
leantot syraitia: melicet pat galatit:
menniot: agert ezonebe kel vennont
 hoy a halotton pozonfagel harom si
 rator zortanac lem: agan ezonepen
ic ferent: a halotton harom syra so p
ac kel lem: a se syra ezeon: mto con
 megle aha lot a hazba vagon: bat
ezonepen kel a dyvnyfner mef syrat
 in a zo pynegit rat puzen zuebe hala

- volna: de maga a keulsesegnec Bývnec
 ec myatta ala hullanac: arra monga
 a mý nemes vđqzittenc: a scent evan.ba:¹
 scent lucac irýa mondasat: evan.ac² tized-
 5 ic rescebe: latom vala egem: a satan qř-
 dğqř menriorzagbol leesni: mikepen az
 villam: ýme mikepen ielqntetic meg az
 Bývnec sulsaga: es nehesege: Masodzer
 tudnonckel ez qzuegh anýanac sýras-
 10 arol: hog lelec zerent ezqzueg anýa:
 peldazza anýa scent eghazat: annako-
 kaert vg mond a magarazo iras: qzue-
 gge maradot anýa scent eghaz: mel
 az q edes ýegesenec: cristus iesusnac ie-
 15 lq voltatul qzuegge maradot: fiaýt
 leanýt sýrattýa: melleket lat halalra
 mennýqk: azert ezqncbe kel vennqnc:
 hog a halotton qzqncsegh harom sý-
 rasoc zoctanac lēni: vgan ezqncpen le-
 20 lec zerent: a halotton harom sýrasokn-
 ac kel lēni: elsq sýras lezqnc: mikoron
 meglen a halot a hazba vagon: vgan
 ezqncpen kel a Bývnqsnec meg sýrat-
 ni az q Bývneýt: vetqzuen zýuebe hala-

¹ A ba a rövidítést jelző pont fölé van írva.

² Az ac a rövidítést jelző pont fölé van írva.

egg + home water hypertonic reference

Mata watar wata hog ha watar
alonnac muatta meg ferteztetendic
hat a stent eggazda: auaq a tempfer
bere marez fogger men egemilancza
elozet wazet meg mosdandic: es ne
nd veretneigen nem engedhetic wata
bernen: a toruen fonyit: es ug wazet
meg ixuadag letti ettetom auaq
agat alonnac myatta meg wate ro
tmi: fi agondolatba meg ferteztetet
wazet meg mosdando: hog agondot.

20. nas byynet: konu gullata soctat etim
as hanemiga elozet a Peser tetret ty
etmenens: onqumagat bynosner chine
je ozymyne mien estuctet:
3on asuratom a hathton: mpocon
Papen byuue vitetir: vgan ezonfep
meg syatando a bynos amder: mite
on timeton a malasthet az byner p
20. gata: a vva mona az ede zefud:
quet profeta jaid astat: konque nec
3on nol: adic restetena az leter met

- los kepen: eñec peldazattara moyses
 eggic kónquenec tizónótódic resceben
 paranoltatic vala: hog ha valaki
 alomnac mýatta meg ferteztetic ta-
 5 hat a scent eghazba: auag a templōba
 Bene merezköggec mēni egem: hanēha
 elqzer vizzel meg mosodandic: es me-
 nd vecerneiglen nem engettetic vala
 Bemēni: atqruen kónúbe es vg vagō
 10 meg irua: az lelki ertelqm aliēla qm-
 agat alomnac mýatta meg iatekolta-
 tni: ki agondolatba meg ferteztetic: de
 vizzel meg mosodando: hog agondolat-
 nac bývnet: kónúhullatasockal elmossa:
 15 es hanemha elqzer a kesertetnec tőze
 elmenend: qnqnmagat Býnqsnec esmer-
 ye olýmýnt mend estueligh: Masodzer le-
 zq asýralom a halotton: mikoron az
 kapun kýúúl vitetic: vgan ezqнкеpen
 20 meg sýratando a Bývñq ember: mikor-
 on kimegq a malaztbol az Bývñec dol-
 gara: arra monga az edes Iesus: eze-
 chiel profeta zaia altal: kónquenec ti-
 zq nolēadic resceben: az lelec mel vet-

Kõnne: 4
 tya ofuetaia
 legon haximad jor fey
 mitoron a hatot ettemetetic
 ezon kepen igon nagon syratando a by
 vno8 ember: mitoron agono3 jokat h
 ac myatta a byõnde ettemetetic ei
 nas fetti ettetinere syra vron. 7efo
la jaxon: mitoron stent janus irya ev
 angetiomanar tigon egebur ieteten
 de e3 iras melle Perdetic hog ha vron
 fegon igon nagon kesetogme8 syrat
 miv feli varatonk nar halala maude
 nem mel doctogra xca feli etetic
 iras veli doctrocnar mondasoe ja
 hog haxom kepen syratgaita ember
 o feli varattyana8 halalat: etozer
 kinezetzerent vato kognvletosse8
 emodon syrata aze88 jiz maria
 o stent fianac kennyat:8 halalat
 emodon syratnya nem byõn lac emu
 ac a3 syratom nar mogat igon fetot ne
 nulla: masodzer a Faratnar vala j
 lasatot meg emodon e8 nem byõn
 ka nem fegon mextetleten: ielofben

- közendic az meg hal: ez nec abrazat-
tÿa oluastatic: hog ez özueg azzon sÿrt
legön: harmadzor lezön asÿralom
mikoron a halot eltemettetic: vgan
5 ezönkepen igön nagon sÿratando a Bÿ-
vñs ember: mikoron agonoz zokasn-
ac mÿatta a Bÿvñbe eltemettetic: en-
nec lelki ertelmere sÿra vronc Iesg
lazon: mikepen scent Ianus irÿa: ev-
10 angeliomanac tizön eggedic resceben:
de ez iras melle kerdetic: hog ha Bÿvñ
legön igön nagon keserögni: es sÿrni az
mÿ fele Baratonknac halalan: auag
nem: mel dologra rea felettetic: a scent
15 iras Beli doctorocnac mondasoc zerēt:
hog harom kepen sÿrathatta ember az
ö fele Barattÿanac halalat: elözer te-
rmezetzerent valo könörvletössegböl
emodon sÿrata az edes ziz maria: az
20 ö scent fianac kennÿat: es halalat: es
e modon sÿratnÿa nem Bÿvñ:  ac emb-
er az sÿralomnac mogat igön felöl ne
mulla: Masodzer akaratnac valaz-
tasabol: meg emodon es nem Bÿvñ:
25 ha nem lezön mertecletlen: ielösben

- ke: ha lezõn Bizon ocbol: mert a mÿat ig
õn meg oltalmaztatıc vala a kõssegh:
auag atulaÿdon hasnalatossagh: auag
meg mert netalamtan teleyc: auagh
5 felelmes: hog ez illeten halot el karh-
ozot volna: ig eckepen sÿratfa vala: es
kesergÿ vala dauid kÿral absolont: az
õ fiat: mikepen masod kÿrali kõnúnec
tizõn noladıc resceben vagon meg ir-
10 uan: touaba atõruen kõnúbe es vgh
vagon meg iruan: senkic mÿnõnmag-
onckat netuggÿuc amú fele Baraton-
ckat ahalalnac mÿatta elhannonc:
de elõl Bolatnonc adicõsegre: Harm-
15 adzor lehet a sÿras: es zomorusag Be-
ketelensegnec fuldalasabol: es isteni
akaratnac ellentartasabol: mikoron
tunÿa mÿnt: ez illen zomorusag iarul
ennere: hog ebbõl vonassec: es kõuet-
20 kõzzec zugodas morgodas: isten ellen:
es fegelmezes: egebkepen menden mer-
tecletlen Banat: es ez halalos Bÿvn-
nec tulaÿdonittatıc: es igõn nehezn-
ec: o añakokaert lassad úduqzÿlen-

Og leles: cþogad marjadar a þre.
 Douaba þouetþagie a stent iras a þre.
 halafrol: melrol þarom vala þota.
 þvþseg ialontenht: tudnonctel þag þ.
 þonsagal þuggiur: hog mend meg þat.
 ont: vþ hog santi vala minem þolese
 ggel: auag ofossaggal: a halafnar þor
 ueneþe þnonmagat þine þveþeti: men
 þeneþveþogua a halafrol: menden en
 þer þvþonþeg þraunnet þizontalan
 eþ meþe neg þologba: cþ eloxer mō.
 þam hog a halafnar i þeie þizontala:
 met eloxuen ofymynt mendenþner
 efneretþer: þfiatþar: eþ vengþner: ger
 meþner: eþ nagornar arla monga
 þent agoston þoctor: þemi þvþonþagost a
 halafnar: eþ þemi þizontalan a halaf
 alnar oraianal o met igon þotan alit
 þottar þmagotat þotaiglan eþnyþt eþ
 munctal þottanar eþilagert: neg þa
 þagullian: þemaga þic vþ elþ meþ
 hoþtanar: þizontala þotan þyþic vala M. hie
 eþ ielesþen a þag aletander: hoþa eþ
 þetni: eþ mend etelles vilagon þeþeseg
 gel vial þoþm þemaga vþ mod þent

- dq lelec: es ogad magadat ettvl q
 Touaba kquetkqzic a scent iras: a testi
 halalrol: melrql harom valazokat
 zvkseg ielqntenqnc: tudnonckel hog Bi-
 5 zonsagal tuggyuc: hog mend meg hal-
 onc: vg hog senki vala minemv Bqllese-
 ggel: auag okossaggal: a halalnac tq-
 uenebql qnqnmagat kinem veheti: men-
 denestvlfogua a halalrol: menden em-
 10 ber kqzqnsqqs tqruennel Bizontalan:
 es menebe neg dologba: es elqzer mō-
 dam hog a halalnac ideie Bizontalā:
 mert etqruen olymynt mendenqknec
 esmeretlen: yfiaknac: es venqknec: ger-
 15 mekqcnec: es nagocnac arra monga
 scent agoston doctor: sēmi Bizonsagosb a
 halalnac: es sēmi Bizontalamb a hal-
 alnac oraianal: o mel iqon soka alit-
 tottac qmagokat sokaiglan elnyqk: es
 20 muncckalkottanac evilagert: meg ka-
 sdaguluan: demaga kic vđq elqt megh-
 holtanac: Bizonaba soka hyzic vala:
 es ielesben a nag alexander: hossa el-
 hetni: es mend etelles vilagon Bekeseg-
 25 gel vralkodni: de maga vg mōd scent

10
a apostolus dicit: istene veritas est
et ponas in corde tuo: hoc
omnibus enim est legem utot v
hoc qm magis istene fiant a
lita vata lem: next igetepen neu
zi vata ptet men etelles vtag: ang
11 totaert apostolus vobis xix mest
te et al et andert: fousnar a fellege
istene fiant magis: totene de: one
12 nemnem vata nar meg jallata
ba: negezen meg sedgotni: Pi mitoron
ase ner falybaemat meg exette vo
lita: moda: mad etelles vtag engmet
fousnar: a nag istene fiant Paiaet:
Zenuetgetellene lanem: a se de zen
uedend embaxer fiant mod engm
et: et q yfusagaba hada meg: nem tot
ret: de: meq: et: et ag q gyltofat al m
aba meg lata: et istem xix xixbol: un
a halat nar helet: sem ag q gyltofat
al m teneptata: next hyzi vata om
agat sokat elnye az et: et agt moqa
vata: sent lura evan: icta meg: da:
hizh veltpoic veltbor: en lettem soc

- agoston doctor: istēnec varasarol zerz-
et kōnvnec tizōnkettōdic resceben: hog
elmeienec enni eztelensegere iutot v-
ala: hog ōnōnmagat istēnec fianac a-
5 litta vala lēni: mert ig eckepen neue-
zi vala ōtet mend etelles vilag: ānā-
kokaert az omerus¹ vers zerzō mest-
ter: ez alexandert: louisnac a felseges
istēnec fianac mōga: tōrtēnec ke: ōne-
10 ki neminemv varasnac meg zallasa-
ba: nehezen meg sebhōtni: ki mikoron
asebnec faǵdalmat meg erzette vo-
lna: mōda: mēd etelles vilag engōmet
louisnac: a nag istēnec fianac kaialt:
15 zenuethetlēnec lēnem: aseb ke: zen-
uedendō embernec fianac mōd engōm-
et: es ō ŷfiusagaba hala meg: nem tōr-
rel: de merōggel: es az ō gylkosat alm-
aba meg lata: es isteni zerzezbōl sem
20 a halalnac helet: sem az ō gylkosat:
elnem tauoztata: mert hȳzi vala ōm-
agat sokat elnȳe az es: ki azt mōga
vala: scent lucac evan.ta² irta meg: evā.ac³
tizōn kettōdic resceben: en lēkem soch

¹ Késő kéz *Ho* betűket írt a szó elejére. Ott eredetileg *omerus* szerepelt.

² A *ta* a rövidítést jelző pont fölé van írva.

³ Az *ac* a rövidítést jelző pont fölé van írva.

- iokat vallaz Begyttetuen: azert nugog-
gal: egel: igal: es demaga mondatec qne-
ki: Balgatag: ez eýel meg keric atte lel-
kedet: es kie lezõn akit gýttettel: vg lõn:
5 pokolba temettetec: an̄akokaert atullig
vg mond: heiaba remenli az ýfiu qõõn-
magat hossaiglan elni: mert mi_Loda na-
gob Balgatagsagosb: ment a Bizontala-
nokat Bizonsagokert vallani: mert az
10 ýfiu: allapat: ahalalnac sockal tõb es-
etit valla: hognem ment a venseg: me-
rt kónnieben esnec az ýfiac a korsagocba:
es nehezebben Betegulnec meg: es zomo-
ruuaban vigastaltatnac meg: touaba
15 seneka newý mestõr es vg mond: az ýfiac
a halalt hatul valla: a venec ke:
elõttõc: de Bizonaba a hatmegõl leselk-
õdõ ellenseg tõbet arthat: hog nem mýt
az ki elõl hadat zerez: o mel igõn sokā
20 epitnec hazakat: zõlõket plantalnac:
nag nieresegõket niernec: kic demaga
legottan az õ_Lelekõdesõkrõl zamot
adandoc: elmulnac: sem valhattýac
melleket keresnec: es kerestenec: de ege-
25 bec Biriac: arra monga az edes lesõ:

flent matar avu^{ra} iia mondast ev
 an^{ur} iuon ney^{ur} tæfæben: vigazza
 for egem: mest nem tuggator mee ola
 ve elionembo: eflic eg: efeli for eg:
 go for eg: holual eg: hog mitoron
 elio: ne tælegn tætofet aluuan: agaz:
 hatafob þy vmba: ahatafært vñ mæð
 az aluamistub flent zanus og o eler ber:
 hog vala nemnemþa lagar: fi az o þoro
 nagafinar vana est zedje: hog mentel
 iob tataraba mitoron volnætagat ar
 þoron az o þoporsianar þompues me
 þri: hog nanat þekibe þolomb þolomb
 þyn þoueteket est mondahaiar gneti
 o felfeggs lagara hataf vigontalan
 agert valagoc minum þyn maxua
 þoppe ataxod atte þoporsodat valla
 nob: es est eg ofert tette vala: hog az o
 halalanar hapiat: mendenþoron elme
 ieben vallanata: es hog az o orzagan
 ar nepet alazatossaggat þix nala q:
 þouaba vñ oluastatic: amaz nag þettan
 þytabot: fi az o þempæbet mēð az o
 þalles orzagan þatant þette efþorðoz
 tata: es nag þeljoual meg þaiættata:
 hýrðettete hog mēð az o þytabi þenæ
 oþt þimyt agæbet tæbet ætnein vinnæ

- scent mathe evan.ta¹ iria mondas<ac>t:² ev-
 an.ac³ huzon negedic resceben: vigazza-
 toc egem: mert nem tuggatoc mel ora-
 ba vr eliquendq: estue eh: efelikor eh:
 5 tvczo kor eh: holual eh: hog mikoron
 eliq: ne lellon tytqket aluuan: azaz:
 halalos Bývnbe: anākokaert vg mōd
 az alamisnas scent lanus az q eletiben:
 hog vala neminemú Łazar:⁴ ki az q koro-
 10 nazasanac vtāna ezt zerze: hog mentvl
 iob lakasaba mikoron volna: tahat ac-
 koron az q koporsoianac kōmvues me-
 stqri: hoznanac qeleibe kvlqmb kvlqmb
 zýnů [.]jaruan⁵ kqeket: es ezt mondanaia qneki:
 15 o felsegqs Łazar: a halal Bizontalan:
 azert valazd el minemú zýnů maruā
 kqbql akarod atte koporsodat valla-
 nod: es ezt ez okert tqtte vala: hog az q
 halalanac napiat: mendenkoron elme-
 20 ieben vallanaia: es hog az q orzagan-
 ac nepet alazatosaggal birnaia q ··:
 touaba vg oluastatic: amaz nag zoltan
 kýralrol: ki az q zemfedelet mend az q
 telles orzagan zerent zerte elhordoz-
 25 tata: es nag felzoual meg kaialtata:
 hýrdettete: hog mēd az q kýrali kenŁe-
 bql: sēmýt egebet tqbet elnem vinne:

¹ A *ta* a rövidítést jelző pont fölé van írva.

² A scriptor először a pirossal kihúzott *nac* *c*-jét javította *t*-re, majd a *t*-t fölé írta.

³ Az *ac* a rövidítést jelző pont fölé van írva.

⁴ Késői kéz a *Ł*-t *C*-re javította és az *a* betűk fölé vesszőt tett.

⁵ A szó betoldójellel jelölt lapszéli betoldás.

Don't
Example

- hanem Լac ez eg zemfedelet: vinneie el
 quele: o anākokaert kegetlen Bÿvnoş:
 myt hasnalnac tenekod akoron: az aran:
 es az ezvsth: mikoron azt az ydegonoç el-
- 5 ragagac: kic soha tegodet atte zyksego-
 dbe: meg nem segelnec q touaba vg ol-
 uastatic neminemv vitezrol: ki az q aga
 mellett afalba: ket kepoket Լenaltatot
 vala: es mestorsegel ketfelol az agon:
- 10 ket zondvlest tesnec vala: es mikoron fo-
 rditta vala qmagat iob oldalara: ebb-
 ol meg indultatic vala az iob felol va-
 lo kep: es ezt kialtya vala: monduan:
 halal: es mikoron ke: forditta vala qm-
- 15 agat az Bal oldalara: tahat a masic
 kep es meg indultatic vala: es ezt mon-
 ga vala: pokol: es ezt anākokaert totte
 vala: hog a halalnac keservseget: es a
 poclot: mendenkoron zemeynec elotte val-
- 20 lanaia: q Masodzer igon soc ahalaln-
 ac hele: mert nem tugga ember holot
 hal meg: agba eh: auag a mezon: haz-
 ba eh:¹ auag azanto foldon: vԼan eh: auag
 erdoben: auag koporsoba temettetic
- 25 eh el: auag vadac madarac emez-
 tic eh meg otet: anākokaert az Indiaj

¹ Az *eh* a bal margóra pirossal írt betoldás.

[illegible]

- kýral: hýzi¹ vala ǵonǵmagat az aranas:
es ǵonǵoǵkel mendenfelǵ meg ekesýlt
palotaban meg halni: es demaga az nag
alexander ǵazartul: ahadba ǵlettet-
- 5 ec meg: touaba Saul: azidoknac elsǵ
kýrala: alýtta vala ǵmagat az ǵ ha-
zi agaba: es az ǵ zýleýnec kezeýben
meg halni: es vǵan ezǵonkepen absolon:
es demaga egebkepen tǵtenec ǵneki
- 10 halaloc: o anākokaert vg ir vala
a senaka luellusnac: Bizontalan egē
en edes zeretǵ fiam luellus: minemý
helǵn var tegedet a halal: te ke: ha
Bǵlc ember leiendez: mēden helǵn eg-
- 15 enǵ kepen felled ǵ ezt igǵn iol ezebe
vǵtte vala a hugo doctor: ki akýralnac:
az ǵ attýanac aldomasa nelkýl: Bara-
tta lǵn: mellet meg tuduan a kýral: az
ǵ attýa: Bolatta kǵuetǵt amonostornac
- 20 apattýahoz: mǵduan ǵneki: hog ha az ǵ
fiat ǵneki haza nem akarnaia Bolat-
tani: meg egettetneie a monostort: legot-
tan az apat hog ezt halla: Bolatta
az ýfiuert: es monda annac: en edes ze-
- 25 retǵ fiam hugo: zýcseg tenekǵd atte at-

¹A kései kéz a z elé s betűt húzott be.

- yadhoz mennöd: mert egebkepen mýnc-
 ket el akar vezteni: kinec felele eh-
 go: kerlec hog edologban haggad h-
 og emagam felelhessec meg: az en
 5 atýamnac: mellet az apat meg eng-
 eduen: a kýral a monostorba mene: ke-
 ruen az ɔ fiat az apattul: legottan az
 ýfiu az ɔ attýanac eleibe iarula: es
 illen modissagal zola ɔ neki: monduan:
 10 en edes zeretɔ atýam: eg tɔruen vagon
 atte orzagodban: es ha atɔruent kýu-
 ezthed: es kitɔrhed atte orzagodbol:
 tahat kimegɔc ezerzetbɔl: es teueled
 ez vilagra megɔc: kinec felele az atýa:
 15 mel az tɔruen fiam: felele a fiu: es mō-
 da: hog az ýfiu ollan hamar hal meg:
 mikepen a ven: kinec mōda az atýa: ez
 tɔruent en elnem tɔrhetɔm: mi koron
 ez legɔn: ʽak az isteni hatalom alath:
 20 tahat mōda afiu az atýanac: azerth
 miert hog meg hallac: es nem tudom
 mikoron: sem holot: sem minemý halal-
 lal: zerzem emagamat a halalra:
 mastan fogadandora: mellet haluan

• Jexzetve meg maradj azert mert
• senti nem tudja mi hon meg ha
• sem mi peen sem fogot: de vizonsagob
• minden ember hog meg ha: ar la
• monga stent Bernad Doctor: semmi
• nyizen vizonsagob a halatna: sem
• valami vizontalan: a halatna
• oraianae a har madzor a halatna
• modisaga. mert senti nem vizonsa mi
• peen ha meg: iol egaug gonosue.
• merkezen halatna egaug ezen: net
• uen: hofu foragnac myatta egaug
• almatan: auag eges pennae: es den
• aga: fogu hog meg hallon: ana for
• aert hyzi vata a stent anastafut ma
• rti: hog ristu: ert: az ellenjegochu
• yzentet metellitnet: es Penanua
• perinala ezt tem: es denaga guisae
• foitater meg: touaba nero lazar.
• hyzi vata: nem oltan cetele: net meg
• harem: es denaga gnyomaga qte meg
• magat: arca maga stent Bernad do

- a k̄yral: elmenē: es az ȝ fiat haga a
zerzetbe meg maradni: azert mert
senki nem tugga: mikoron meg hal:
sem mīken: sem holot: de Bizonsagos
5 menden ember: hog meg hal: arra
monga scent Bernald doctor: semmi
n̄yn̄en Bizonsagosb a halalnal: sem
valami Bizontalamb: a halalnac
oraianal q harmadzor a halalnac
10 modissaga: mert senki nem Bizonos mi-
kepen hal meg: iol eh: auag gonosul:
hertelen halallal eh: auag ezen: nel-
uen: hossu korsagnac m̄yatta eh: auag
almaban: auag egeb kennal: es dem-
15 aga: [Jizōsagal¹ zvkseg hog meg hallon: anākok-
aert h̄yz̄y vala a scent anastasiuſ ma-
rtȳr: hog cristus: ert: az ellensegȝt̄ul:
ȳzenked meteltetnec:² es keuanuan
keriuala ezt l̄eni: es demaga gussal
20 foȳtatec meg: touaba nero Lazar:
h̄yzi vala: nem ollan ectelen̄l meg
halni: es demaga ȝnȝnmaga ȝle meg
magat: arra mōga sc̄et Bernald do-
∴

¹ A szó betoldójellel jelölt lapszéli betoldás.

² Az utolsó betű olvasása bizonytalan. Javított betűnek látszik.

- ctor: Bizonsagos hog meg halz: Bizont-
 alan: auag mikoron: auag holot: me-
 rt mendenýt a halal tegød lez: tegød-
 et var: de te ha Bølc leiendez: mēden
 5 heløn øtet kezøn varod q añakokaert
 oluastatic eg pelda: neminemý kÿralr-
 ol: ki mendenkorō az ø gonossagýt: es is-
 tēnec iteletýt zvuebe: elmeiebe viseli-
 vala: es sēmikepen nem meuethet vala:
 10 ki az ø attÿafiatul meg kerdettetec:
 minekokaert zomorogna: keserøgne
 illen igøn nagon: nem akara øneki en-
 nec okat meg ielønteni: de Bo:atta
 az ø attÿafianac kapuia eleibe tro-
 15 mbitasokat: mel az orzagnac zoka-
 sazerent: halalnac Bizonsagos iege va-
 la: eñekutana mikoron a kÿralnac
 attÿafia: a kÿralhoz vitetøt volna: az
 kÿralnac akarattÿabol meg mezt-
 20 telenittetec: es a kÿralnac neg vi-
 tezi: neg meztittelen tørrel kørnøl
 veuec øtet: paran:ola a kÿral: hog
 hegedÿsøk: laltosoc: kÿntornasoc: sÿp-
 osoc: es egeb vigasagteuøc vigast-

allhauðr okkinn foron af iggi þessu
es þu noru votna meg þessu a þyril
mle nam vigaðna tmer felele mte
per meuetgeft auag grubgetor af
ulleten allapatþan felele a þyril
maðan meg felelor atte þessu þessu
legottan þaxanlota hog ofet meg of
þognaiar: es mōða oneti: ha te sem
þyngdet nem tudob enellenom: felet
enefttem: mitoron te atijad fice leger
af istent nem þessu ene tyn feðnom:
þi nag for þonofagotba þyngner lā tō
emagamaf of istent felfegner elotte
nem atijamfia elot: þe menden þner
þaxente þe elot a þouaba tudnon þess
hog neg þessu vadnar: meliet me
þagðner felette meg rettentner unþe
rt: þuia mýht: a þyngðner felet me
melle þessu tōt: a þessu þalatnar feðel
me: af vlotso itetner felet me: es
menden þessu þamadafa: a tē
mōga afstent þessu þessu doctor: a þessu
þessu: a þessu þessu: a þessu þessu
þessu þessu þessu: me þessu þessu

- alnaiac tet: mikoron az igon felne:
es zomoru volna: meg kerde a kyal:
mire nem vigadna: kinec felele: mike-
pen meuethetk: auag rlhetc: ez
5 illeten allapatban: felele a kyal:
mastan meg felelc atte kerdesdre:
legottan paranola hog tet meg ol-
doznaiac: es mda neki: ha te smi
Bvndet nem tudd en ellenm: felel:
10 en elttem: mikoron te atadfia legeg:
az istent nem kelle enkm felnm:
ki nag soc gonossagocba: Bns nec lat
emagamat  scent felsegenec eltte:
nm atamfia elt: de mendenknec
15 teremtee elt  touaba tudnonc kel:
hog neg dolgoc vадnac: mellec men-
denknec feltte meg rettentnec embe-
rt: tura mnt: a bvnknec felelme:
melleket tt: akesor halalnac felel-
20 me: az vtolso iteletnec felelme: es
menden dolganac zamadasa: arra
mga a scent Ieronimus doctor: akar
egem: akar gam: akar valami dol-
got egebet tegeg: mendenkoron¹

¹A msodik bet utn nagy tntafolt van.

tattatit: chitp: ag en fucy: n: ...
 edym: ez vetter: ... jor: at: P: ...
 to hal' vttar: i: p: i: t: ... it: e: n: ...
 vgan a: jon stit: j: e: r: o: n: i: m: y: d: o: c: t: o: r: m: o:
 ga: vala: m: e: n: e: j: e: r: d: a: n: j: o: r: a: n: a: p: o: t: m: e: g:
 g: o: n: d: o: f: o: m: m: e: n: d: a: n: n: e: j: o: r: t: e: l: l: e: s: j: o: u: e:
 m: i: e: l: m: e: g: v: e: t: t: e: n: o: r: t: t: o: u: a: b: a: h: e: g: e:
 o: j: e: r: a: h: a: l: a: l: n: a: t: a: l: l: a: p: a: t: t: y: a: m: e: x: t: s: e:
 n: k: i: n: e: m: t: u: g: g: a: m: i: n: e: m: v: a: l: l: a: p: a: t: t: a: ...
 o: n: a: h: a: l: a: l: n: a: t: m: v: a: t: t: a: h: o: g: h: a: t: a: r: g: o: z:
 a: t: t: a: e: g: a: u: a: g: a: d: i: z: s: e: g: e: m: e: x: t: m: e: d:
 a: p: o: g: a: n: o: r: e: s: e: r: e: t: n: e: t: o: r: a: l: y: t: t: a: r: o: m: a:
 g: o: f: a: t: i: o: a: l: l: a: p: a: t: t: a: i: l: t: n: y: o: r: e: s: d: e: m: a:
 g: a: n: e: m: i: g: e: r: e: t: e: p: e: n: l: e: z: o: n: m: e: n: d: e: n: e: s: t: v: e:
 f: o: g: u: a: a: b: i: z: o: n: v: e: r: e: z: t: y: e: n: o: r: i: o: l: l: e: g: e: t: t: u: g:
 g: a: r: o: m: a: g: o: f: a: t: h: y: t: n: e: r: i: o: a: l: l: a: p: a: t: t: v: a: d: a:
 t: e: n: y: o: r: m: e: x: t: m: e: n: d: e: n: e: t: e: t: g: y: j: n: e: r: m: e:
 l: e: t: e: t: h: y: z: o: n: a: n: y: a: s: t: i: t: e: g: g: a: z: d: e: m: a:
 g: a: n: e: m: t: u: g: g: a: r: h: o: g: h: a: t: e: g: e: n: e: r: a: m: a:
 t: a: s: t: v: a: n: m: e: g: m: a: r: a: d: u: a: n: m: e: g: h: a: l: a:
 d: o: t: a: u: a: g: n: e: m: a: n: a: t: o: f: a: e: r: t: v: g: m: o: d:
 a: b: o: l: e: v: p: o: n: q: u: e: n: e: r: v: i: l: e: n: e: d: i: c: v: e: s: t: e: d: e:
 s: e: n: k: i: n: e: m: t: u: g: g: a: e: g: e: m: h: o: g: h: a: g: v: e: l: s: e:
 g: e: a: u: a: g: j: e: r: a: t: e: t: e: l: l: e: g: g: n: m: e: l: t: o: a: n:

- lattatic ēñekom: az en fíleýmbe zeng-
edqzni: ez rettenetős zozat:¹ kelletqk fel
tv hallottac: iöyetqç istēnec iteletire:
vgan azon scent leronimg doctor mō-
5 ga: valamenezet hanzor: a napot meg
gondolom: mend annezor: telles zvue-
mmel meg rettenqç q touaba nege-
dzer ahalalnac allapattya: mert se-
nki nem tugga: minemv allapatra iuss-
10 on ahalalnac myatta: hog ha karhoz-
atra eh: auag a diuqsegre: mert mēd
a poganoc: es eretnekqç alyttac qma-
gokat io allapatra iutnyoc: es dema-
ga nem igeckepen lezon: mendenestvl-
15 fogua a Bizon kereztyenqk: iollehet tug-
gac q magokat hytnec io allapattya
lenyoc: mert mendeneket hyznec: me-
lletet hyzon anya scent eghaz: dema-
ga nem tuggac: hog ha legenec a ma-
20 laztban meg maraduan meg halā-
doc: auag nem: anākokaert vg mōd
a Bqlc: kqnquenec kilenēedic rescebē:
senki nem tugga egem: hog ha gvlqse-
gre: auag zeretetre legon melto: an-

¹ Az első z javított betű.

ni þær er mendiþæt þogge in-
fæð elenþ: o anāþ þær mendi to
vifar: o vener: o mendi fiefar: o aþþo
maliator: o mendi to þig viragor: te þen
letor iþyn iof meg aþþo allapattōkat
hog iariator maþan a matalaþþan:
o muelþoggetor abba meg mārād
ōtor: mērt valati aþar iof meg þar
hi: þogge hog iof elon: mērt ſtent þen
mimur doctor nae mōdaþagerent: þaþe
ex gonofue elof þogge: lac aliþ vege
þetic aþel iō þaþallal: o meg valut
þegeten vūþþor: vegetor eþtorde a
þent þae aþaþae regulaiat: mellet in
eþ iþ: galatōm þeliernec iþ leuele
nec þatodit reſteþen: migþen vōt nu
uont eþem: mōuelþogge iō: mērt eþ
iþ aþ eþ: tūna mūt a þaþal nae na
þia: mīþorōn ſenti nen muntæleþō
þatic: mērt ſentit egeþer nem oēue
þonē: þanem lac aþoruaþt: aþ eþer
iþuþ mellet þoggeþer: þalalanac iōþen
meg tættat: o vōuþþet: o anāþōkae
rt emder: ſel vātþ þnōd: a nāþōkae

- nakokaert ez mendenøk nec kòzòtte: inc-
kab felendò: o anākokaert mend tú
ýfiac: o venec: o menden firfiac: es azzo-
niallatoc: es mend tú ziz viragoc: teken-
5 ēetoc igøn iol meg attú allapattokat:
 hog iariatoc mastan a malaztban:
 es inēelkòggetoc abba meg maradn-
 otoc: mert valaki akar iol meg hal-
 ni: zókseg hog iol elløn: mert scent Iero-
10 nimus doctornac mōdasazerent: zaz ez-
 er gonosul eløk kòzzól: ēac alig vege-
 ztetic egel io halallal: o meg vakult
 kegetlen Bývnòsòc: vegetoc ezòtòcbe a
 scent pal apastal regulaiat: mellet m-
15 eg irt: galatem beliecnec irt leuele-
 nec hatodic resceben: miglen ýdòt va-
 llonc egem: mýuelkòggønc iot: mert el-
 iò az eý: tuna mýnt a halalnac na-
 pia: mikoron senki nem munckalkod-
20 hatic: mert senkit egebet nem olua-
 sonc: hanem ēac atoluaýt: az edes cr-
 istus mellet fýggòttec: halalanac ideien
 meg tertet: es ýduòzóltet: o anākoka-
 ert ember: fel vetkòznòd q anākoka-

2t v8 huastur: h3g vala h3v h3v
 Þýral: með a h3v h3v h3v h3v
gundobastur ofast: mendeneftufo
gna með jaradut: afast vasta: eb igyn ga
Þorta gomic vasta: eb oeymynt ef nef
Þot öl vasta az aztænae: minetotæ
2t az q attjafia: træfæ vasta puet:
eb a Þýral: trombitasotat basatta az
q attjafianar hazah 3j: halalnar iege
ieet: az nemzæne þerzæzerent: eb með
fogattæter: eb ahalaæra valotnar ty
mæpæte vettæter: eb monbattæte vasta
pnæti mæden napon: joetnap með pletteþyl
eb Þot vasta pnæti a Þýral: for dragala
tob ruhaþat: nag opnotvægg et þæter:
eb egob elæggotet sotæþat: joetgaþat: jo
egab teanotat: nag væþat þic vigaf
þælnar otet: eb az nag jomorufagel
væuala az aztænae: eb nem þellan va
ta enmi: mægg az Þýral væmenuen: môða:

- rt vg oluassuc: hog vala neminemv
 kŷral: mel a halalnac zonetlen valo
 gondolattanac¹ okaert: mendenestűlfo-
 gua meg zaradot: asot² vala: es igon ga-
 5 korta gonic vala: es olŷmŷnt eze³ nel-
 kŷl vl vala az aztalnal: minekokae-
 ert az ȝ attŷafia: trefal vala ȝuele:
 es a kŷral: trombitasokat Bo:atta⁴ az
 ȝ attŷafianac hazahoz: halalnac iege-
 10 iert: az nemzetnec⁴ zerzesezerent:⁵ es meg
 fogattatec: es ahalalra valoknac to-
 mlȝe:be⁵ vettetec: es mondattatic vala
 ȝneki menden napon: holnap meg ȝlettetȝl:
 es kŷld vala ȝneki a kŷral: soc dragala-
 15 tos ruhakat: nag ȝonȝrŷsegȝs etkeket:
 es egeb elesegȝket sokakat: zolȝakat: zo-
 lgalo leanokat: nag vrakat: kic vȝas-
 talnaiac ȝtet: es az nag zomorusagal
 vl uala az aztalnal: es nem keuan va-
 20 la enni: melhȝz akŷral Bemenuen: mȝda:

¹ A késői kéz pont helyett y-t írt a u után.

² A szót a késői kéz áthúzta.

³ A z elé a késői kéz hosszú s betűt húzott be.

⁴ A t-t az eredeti scriptor szúrta be a szó fölé.

⁵ A késői kéz a e-i e-re javította.

talán a mi fiamra nem ez a kálvária útja. és
az felelet: mi te pen a fiam en ha hotna
pen meg dol galnom: és a fiam monda
en és a fiamra meg gondolva an maga
mat menderkoron meg halandonas: az
ert nem vigadgator: an a fiamra ert og
a pondattatig börtönben neguenog
resterben: o halat: meg igon feler a te
amletogtetog: a hamis embernek: de
it a melle terdes tamab: minet a fiamra
a fiamra egem az edes ur isten: am de
kner az o hatala rol azotet vizonta
lana: em: tunia mynt: az vöpt: a hely
a halatna: modifagat: és alla patyaz
ore rea felel stent iasbeli hanvica
mestor: hog eni fogasagat ota ez: mi
et igentepen exdomt lenni: és a fiam
lana: emeret lenn: ha fiamra: és
a fiamra a vertkner: és vönnotner
a fiamra: és ioz agotnar gote
fere: fere: fere: fere: fere: myatta iutgat
na: az otok elere: és ez meg mutatta

- atÿamfia: mire nem ezöl: es nem őrulz: es
az felele: mikepen ehetöm en: ha holna-
pon meg kel halnom: es a kÿral monda:
en es atÿamfia meg gondoluan emaga-
5 mat mendenkoron meg halandonac: az-
ert nem vigadhatoc: anākokaert vg
mondattatic Bölc kőnőuenec neguenőd
resceben: o halál: mel igőn keserő atte
emlekőzetőd: a hamis ember nec q de
10 it emelle keres tamad: minekokaert
akarta egem az edes vr isten: embe-
r nec az ő halalarol ezőket Bizonta-
lānac lēni: tunia mÿnt: az ődöt: a helt:
a halalnac modissagat: es allapattÿat:
15 erre rea felel scent irasbeli henricus
mestor: hog enēc kőzőnsegős oka ez: me-
rt igeckepen erdōml lennÿe: es ahal-
alnac esmeretlensege: hasnalatosb e-
mber nec a vetkőc nec: es Bÿvőknec
20 eltauoztatasara: es iozagoknak gÿtte-
sere: keresesere: kic nec mÿatta iuthat-
onc az őrők eletre: es ez meg mutatta-

tie for okotat: elp ok: okostagat me
 eg tetentesenest: mext igutepen
 mber okostan meg tetenti omagat: es
 hozza tat magagoz: hog a galactie
 meg ne latattasser: mext imext gag bi
 zontalan: mitoron: es holdet had meg: as
 ag mibepen: demaga vizonos edde: hog
 ha halatob ayvnde had meg: tagat ge
 pte eltarhosic: ezt mendenboron eze
 de veuen: okostagat meg taritja: hog
 pte a halat meg ne lalla: foglatua
 pte a byvndner alla palliada: es iget
 pepen penitencia tartatra mottatit
 mosodic jogal matos dolognar okam
 ut minekoraext ember vizontalan ag
 halatnar oraia rol: mttab jogal mat
 ob: letesden ha io: es iozagos ember: loz
 tunan ne lelthogget azorbe: mellet it
 ner az eletnek tebelletessere: mext ha
 ez illeten ember vizonos doina a halat
 rol: auag az vduhsegerol: tagat abigo
 dalombol taltadben tenheic aziot: es to
 uetkozuen az iutamat: es afizetel: meg
 fuisse bittencie arra monga stent gergel

- tic soc okockal: első ok: okossagnac me-
gh tekentesenec oka: mert igeckepen e-
mber okosban meg tekenti ömagat: es
hözza lat magahoz: hog a halaltul
- 5 meg ne elalattassec: mert miért hog Bi-
zontalan: mikoron: es holot hal meg: au-
ag mikepen: demaga Bizonos ebbe: hog
ha halalos Bývnbe hal meg: tahat or-
őcke elkarhozic: ezt mindenkoron eze-
- 10 be veuen: okossaggal meg tarttýa: hog
őtet a halat meg ne elalla: foglaluā
őtet a Bývnőknecc allapattaba: es igecc-
kepen penitencia tartasra indittatic:
masodic zorgalmatos dolognac oka: m-
- 15 ert minekokaert ember Bizontalan az
halalnac oraiarol: inkább zorgalmat-
os: ielesben ha io: es iozagos ember: hog
tunian ne elekkőgget ezőcbe: mellek il-
nec az eletnek tekellertessegere: mert ha
- 20 ez illeten ember Bizonos volna a halat-
rol: auag az vduőssegről: tahat a bizo-
dalombol restebben tenneie az iot: es kő-
uetkőzuen az iutalmat: es afizetest: meg
kűssebitteneie: arra monga scent gergől

doctorumque testamentum. et alon
nac napuat. efmerat de mers axtata mo
netpnc tēni. hog im Poron menden Porō
nem tudattatic. mēden Porō rokon Porō
nec hýtsec tēni: es emueel emder bu
zgosagof tēpn amuntatā: menueel
vizonta lantā az p hýuatata rot. mest
a folga: es azogatae tām. az p vianar
vduaraba: emueel inctas sponuen:
auag egeš dūgot teuen: muntatē Po
dic: menueel inctas az p vianar az
oniarac iquetypel vizontatā: haxma
dic: meg vantašnac hýmoxitāsanar
oBa: mest agponozor: ha tudnaiac pma
gotat hog soraigtan elner. vatoršar
ofban vantašaiac meg az edes iſteit
es zababban vetpozner: vaf ppuu
teſti gpnqušge: mest ha maſtan ei
ym Poron legener vizonta lantā. De ma
Ba: tac x hoſſu elatner x menſage alat
agonozor vatoršage vetpozner: mōd
lian: enſrutāna vlenſegoncle az p ppe
eſeg penitenciat tartgatonk azextg
luua vagon vqlc pponuener hýenue

- doctor: āmv̄ teremtcnc: āmv̄ halalonk-
 nac napiat: esmeretlennec akarta mv̄-
 nekqnc lēni: hog mikoron mendenkorō
 nem tudattatic: mēdenkorō rokonkqzel-
 5 nec h̄ytessec lēni: es enneuel ember Bu-
 zgosagosb lezq̄n a munckaba: meneuel
 Bizontalamb az q̄ h̄yuatalarol: mert
 a zolga: es azolgalo lean: az q̄ vranac
 vduaraba: enneuel inckab s̄q̄p̄ruen:
 10 auag egeb dolgot teuen: munckalko-
 dic: meneuel inckab az q̄ vranac azz-
 orianac iq̄uet̄yr̄ql Bizontalan: harma-
 dic: meg Bantasnac n̄yomorittasanac
 oka: mert agnozoc: ha tudnaiac q̄ma-
 15 gokat hog sokaiglan elnec: Batorsag-
 osban Bantanaiac meg az edes istent:
 es zabadban vetk̄q̄znec: v̄resk̄q̄duen
 testi q̄q̄nr̄usegbe: mert ha mastan es
 mikoron legenec Bizontalanoc: dema-
 20 ga Էac a hossu eletnec remensege alat:
 agnozoc Batorsagal vetkoznec: mōd-
 uan: enēkutāna venseq̄ncbe ez̄q̄r̄ql
 eleg penitenciat tarthatonk: azerth
 iruan vagon B̄qlc q̄q̄nec kilenԷed

- resceben: nem tugga ember az q vegeth
demikepen ahalac meg fogattatnac
ahoroggal: es mikepen a madarach
meg fogattatnac atorrel: igeckepen fo-
5 gatnac meg emberec agonoz údoben:
mel nag hertelensegel oreiaioc io q
Negedic iozagos zeretetnec oka: mert
ha tudnaiac emberec az q halalok-
nac napiat: istēnec zeretetibol nem ol-
10 lan iozagason lattatnanac lelekodni a
iokat: es eltauozeni agonoztul: de inckab
felelombol: mert a Bizon údqiglen mend-
enkoron vetkőznenec: ielesben agonozoc:
es vegezetre mikoron ymar a halalnac
15 ideie rokonköznel volna: tunnaiac qma-
gokat touaba nem vetkőzhetni: ekor h-
annaiac el a Bývnt: es ez nem volna erd-
emős: mert a karhozatnac felelmebol
ternenec meg: es lac ezert tenneiec az
20 iokat: es igeckepen nem volna erdomős:
annakokaert vg mōd scent agoston
doctor: miēoda nag felni a kent: az al-
nac zolga: es a kegetlen toluay es ezt

te jinem nag doloz ~~szent~~ szent. de igon
 nag doloz zeretm az igazsagot. az az
 je teltetve tem az iotat: es eltauztat
 m az isem barist: masan pe: mest em
 ber vilontalan a halatnar ideierpe:
 ha meg ter: mltad azeretnec iozaga
 boe vizonittatit meg term: mltapen az
 pi mltocan egersege wagon: es penitenc
 iat tart: kellemetes isenec: es vator sag
 of: hognem az pi bebag: afor tart pen
 tenciát: azeret tarc afor penitenciát m
 ltocan egersege wagon. ha ectepeni tez
 mondor ametpe hog vator teg: mest
 penitenciát teltetve az vopben: mltbe
 vetetve gattat volna: ha be: afor ataz
 penitenciát tartanod: mltoc ymar nem
 vetetve hetpe: igazatle elapomer vega:
 a vizont gattatnar el bagdet: nem
 te azotat q otpeir barhozatnar elta
 uoztatatanar ota: mest ectepe hog em
 beris tudnaitar omagottat equid vopn
 mag halnyor: ha annat egerpe for vizn
 poses elteier volna: tahat petsege epe

- tezi: nem nag dolog felni a kent: de igon
nag dolog zeretni az igassagot: az az:
zeretetböl tēni az iokat: es eltauoztat-
ni az isteni Bantast: mastan ke: mert em-
5 ber Bizontalan a halalnac ideieröl:
ha meg ter: inckab a zeretetnec iozaga-
bol Bizonittatic meg terni: mikepen az
ki mikoron egessegbe vagon: es penitenc-
iat tart: kellemetösb istēnec: es Batorsag-
10 osb: hognem az ki Beteg: akor tart peni-
tenciat: azert tarc akor penitenciat m-
ikoron egessegöd vagon: ha eckepen tez:
mondom teneköd hog Bator lez: mert
penitenciat tartottal az údöben: melbē
15 vetközhettel volna: ha ke: akor akarz
penitenciat tartanod: mikor ȳmār nem
vetközhetöl: az az: atte eletödnec vegē:
a Bȳvñqk hattanac el tegödet: nem
te azokat q ötödic karhozatnac elta-
20 uoztatasanac oka: mert ebböl hog em-
berec tudnaiac ömagokat rōuid údön
meg halnȳoc: ha annakelötte soc bȳvñ-
qöben eltenec volna: tahat ketsegbe ese-

¶ ~~¶~~ nec obit. vallanaia: alituan omittit
¶ at il xquid vōden enne zamie: es: uen
nag vōngfext: voranatot nem nyevget "
mi: ha te: remenfezier a voranatot: meg
es mas gonoffagba esnener: mert ext "
elqm nel vōe tartananac penitenciat:
a stent pat apastanac mōdafa ellen: fit
meg komajacnac irt leuetenēt tizyn p "
eltgdit refteben: otossaggat valo tēgn
ageni: althi zoelgalattor: mastan te: mert
vizantatānōr: aha taceroe: otossagob pe
nitenciat vezner fel: mēd az q teljes ele
tptner jōdicen: remenfeuen elay vōptg
vallanyor: az edes ifentvē az penitencia
tartafat: varuan a vōdōg remenfeget:
es ifenes iquetit a hatodit nag zomo
rusagnac p̄rekeztefener ota: mert ha
emθer tudnaia ahalaenac ideiet: he "
let: es az q halalanac mogat: menden
napon iggn nag zomorusagot vallana:
es meē gonof: menden q tegetfeguel m
uncta vōdneier: hog eltaloztatnaia
ahelt: es ez illen meg halafnac mogat:

- snec okat vallanaia: alituan qmago-
kat il rquid vđqben enne zamu: es illen
nag Bývñqkert: Bołanatot nem nýerhet-
ni: ha ke: remenleneiec a Bołanatot: meg
5 es mas gonossagba esnenec: mert ert-
elqm nelkvł tartananac penitenciat:
a scent pal apastalnac mōdasa ellen: kit
meg irt¹ romaýacnac irt leuelenek tizqn k-
ettqdic resceben: okossaggal valo legqn
10 egem: attv zolgalattoc: mastan ke: mert
Bizontalanoc a halalrol: okossagos pe-
nitenciat veznec fel: mēd az q telles ele-
tqknec ýdeieben: remenluen eleg vđqth
vallanyoc: az edes istentvł az penitencia
15 tartasra: varuan a Bodog remenseget:
es istēnec iquetit q hatodic nag zomo-
rusagnac kýrekeztessenec oka: mert ha
ember tudnaia a halalnac ideiet: he-
let: es az q halalanac mogat: menden
20 napon igqn nag zomorusagot vallana:
es mel gonosb: menden q tehetsegeuel m-
unckalkodneiec: hog eltauoztatnaia
a helt: es az illen meg halasnac moga

¹ A szó a sor fölött van beszúrva pirossal.

es adferre illis. et ad dactyla ellet.
venit p magat. es meridene pvefogua a
• Paruitia ne pve gagna meg. mee gonoz
voena: Demaga mitoron vionthac za
uanac: mag p qimee poffene enygd r. q
zgcde meg tucy: hog nem z v p q
tud nonc: ha tucionthac o xaiat q
hetedie es vobeso: az isten ymadfuar
ota: mert solan hog vizontatunoc: mch
ab aytatofagae peryt istent: az q napokn
as hofufagaxt: hog iotat te gessenec es
elotepen penitenciat tartgassanac me
let nem tenec: ha vizonosoc voenanas
qjert hog mchab adasser az isten fele
lomnac: es az ymadfagnac ota: a kara
az edes isten: vizontatunac tem az v d
pt: mert qd vorka emder meg vorka
es fagotten ifengoz. folamyt: konqrog
uen v ifener: hog lamorra lejon me
let nem tene: ha vizonfagae tudnaia cet
a noztathatni: az ra moga adanis pro
feta: meg solafultanac az q vorkagoc
eneputana et pzelittotterec. una myt

- es igeckepen: istēnec akarattya ellen
vetneie qmagat: es mendenestvlfogua a-
karattya nelkv̄l halna meg: mel gonoz
volna: demaga mikoron vronknac za-
5 uanac: nagy qr̄mel kellene enggedn̄q̄c:
ezq̄cbql meg te^ul̄ȳc: hog nem zvksegh
tudnonc: halalonknac oraiath q̄ ·:·
hetedic es vtolso: az isteni ȳmadsagnac
oka: mert sokan hog Bizontalanoc: inck-
10 ab aytatossagal keryt istent: az q napokn-
ac hossusagaert: hog iokat tehessenec: es
elegkepen penitenciat tarthassanac: me-
llet nem tenenec: ha Bizonosoc volnanac:
azert hog inckab adassec az isteni fele-
15 lomnec: es az ȳmadsagnac oka: akara
az edes isten: Bizontalanac leni az vd-
qt: mert gakorta ember meg korul:
es legottan istenhqz folamyc: konqrog-
uen vr istēnec: hog iamborra lezon: me-
20 llet nem te^une: ha Bizonsagal tudnaia elt-
auoztathatni: arra mōga a dauid pro-
feta: meg sokasultanac az q korsagoc:
enēkutāna elkqzelittqttenec: tuna m̄yt:

Isten hog: es igertepen neg k...
 apen ezt az edes isten igy iol tpte et
 es errol peltanc vagon: a stent a...
 etefiben: mitpen neminemv stent k...
 mitoron vement votna es varasba es
 neminemv gataemas feledesgmner: es
 Pasdag emberner kapuia elot fevet
 votna: si a halasnac vtofo oraian va
 la: yme lata neminemv rettentot fe
 te tollat: es nag rettentot fevete em
 berer vther vata a toua pan: es vadua
 tozes horgolat az q vezseben es iqu
 m a kapuhog: aloua pat vyiu: hagua
 es nag stitofsege a forgoz vemenner
 es a nualas mitoron ofet lata votna
 vemennyor: Pezde nag ekossen paia etam:
 monduan: isten seget engemet: Pmer mon
 banar az ptdor: mast tothe ch isten
 rot meg emetozs: mitoron monetom
 a dxtat: mittothe inene es deglen: mire
 nem tartottat penitenciat: mitoro agese
 gde voetat: a mitoron a haborusagottat

- Istenhöz: es igeckepen meg tēlēȳc: mik-
 epen ezt az edes isten igōn iol tōtte q ·:·
 es erről peldanc vagon: a scent atȳac
 eletýben: mikepen neminem¹ scent atȳa:²
- 5 mikoron Bement volna eg varasba: es
 neminem¹ hatalmas feiedelōmnec: es
 kasdag ember nec kapuia elōt levlt
 volna: ki a halalnac vtolso oraian va-
 la: ýme lata neminem¹ rettenetōs feke-
- 10 te louakat: es nag rettenetōs fekete em-
 berec vlnec vala a louakon: es valuā
 tȳzes horgokat az o kezōcben: es iōu-
 en a kapuhoz: alouakat kȳúúl haguā:
 ok nag sȳetetōssegel a korhoz bemenenec:
- 15 es aniaualas mikoron oket latta volna
 bemennȳc: kezde nag erōssen kialtani:
 monduan: isten segel engōmet: kinec mon-
 danac az ōrdōȳc: mast lōttel eh isten-
 ről meg emlekōzō: mikoron mȳnekōnc
- 20 adattal: mittōttel mend eddeglen: mire
 nem tartottal peniteciat: mikorō egesse-
 gbe voltal: es mikoron a haborusagokat

¹ Az első e betű talán i-ből van javítva pirossal.

² Az első a javított betű.

[illegible]

- gonoz zeren^ueket: es korsagokat fogattad:
mire vartad egem az vtolso orat ist-
ent ymadnod: es igeckepen Bo^uatuan
az q zaiaba: es az q z^uuebe vas horg-
5 ot: es igon nag soc faydalomal: az q
lelket derekabol kiunac: es pokolra
viuec: ya^y vezic azert a Bynosoknec:
mert mendenne^c igeckepen lez^on dol-
ga q touaba peldanc vagon a Bodog
10 scent alamisnas Ianusrol: alexandria
beli patriarcharol: hog mikoron az
q koporsoiat ^uenaltatnaia: soha nem
akara meg vegezni: ezt zerze: hog mi-
koron nag iel^os ynnepnapokon volna:
15 az q tiztessegebe: valaki akomvuesoc k^o-
zz^ul qhozza i^one: es igeckepen modana
oneki: vram meg akoporso nem kez:
paran^uol^uad azt meg ^uenalnonc: es el-
uegezn^onc: mert nem tudod mel oraba
20 eliquend^o az or^y: es ezt azert tezi vala:
hog qmagat halandonac meg esme-
rneie: es keuelk^oduen qmagat fel ne ma-

vastatnaia de hoo p' agat men: or
 de meg alagnia o anātoia
 per laso meg temagabat haland
 es falled az edes ifentg: douada po
 uet p'zic bezedonner masodis testa
 t nia uatub es p'serues halandosag
 nat sota sagarol: tubnon: pel hoo az
 halast egebetner p'zotte: p'p'v'allac
 menede agonofoat: iates den hzon p'et
 p'seriussegg: elozet fenesepps kasetit
 tes auag vesozes: next ahacae eg
 emderner sem veduez: de iay mer
 mendener haladra p'ezet mer
 ha nem veduezot a stentp'ner: nag
 gal metos nem veduez a byv'p'sp'n
 ic next lam v'g mod stent pal apustal
 a halae: a bymner myatta ipthe epten
 ac vilagaba: es enepotacit a halae
 itattatic elos kaset tartuan az p' p'
 zeiden: mad letafal nia m'pepen jofot
 letafal tam sofo: az arates nec ide

- gastalnaia de hog ɔmagat mendenɔk-
be meg alaznaia: o anākokaert em-
ber lasd meg temagadat halandonac:
es felléd az edes istenth q Touaba kɔ-
5 uetkɔzic Bezedɔnk nec masodic resce:
a n̄yaualas es keserues halandosag-
nac sokassagarol: tudnonckel hog az
halalt egebeknec kɔzɔtte: kɔrn̄vlallac
menebe agnozokat: ielesben tizɔnketh
10 keserúsegɔk: elɔzer fenesegɔs keselit-
tes auag v̄ldɔzes: nert ahalal eg
embernec sem keduez: de iāy mert
mendeneket halalra kezelyt: mert
ha nem keduezɔt a scentɔknec: nag-
15 gal inckab nem keduez a B̄ȳnnɔsqkn-
ec: Mert lam vg mōd scent pal apastal:
a halal: a B̄ȳnnec m̄yatta iɔtbe efɔldn-
ec vilagaba: es enēkokaert ahalal
irattatic elɔs kazat tartuan az ɔ ke-
20 zeiben: mēd lekazaln̄ya: mikepen zokot
lekazaltatni a f̄v: az aratasnac ide-

iebertaria me gya aſſit uetnaeð!
doctor eg vilagnar meg vteſaſaro!
perſet þonðer ahalaf leuag egem
ahalaf mendenet meg qe: meſ teſ
te: ef: az iobðag vtekt meg nomo
rýttia: eð anag oruoð doctorotat: mā
ðeneton vtektot: az nomqotner
vtektotat taktia: eð ſentit nem ſet
a halaf az ýfiatit ottagagga: eð az
venotat ſentmer nem tektot: ſeneſa
naw meſor eð vq mōð amelle: lucilluſ
tamtuananar ixt leueteſen: m aſon
vton megeſ mellon egeðar mēer: me
xt mi vagon tektot: az tektotat ſet
te: ſem te eſq: ſem vtektot: az tektot at
atjadnar: az anjadnar: az az eſqotner
az tektot: tektotat mendenotner: o an
natotatet vduqjvlandq tektot: monð
meg eneþm hoſot vānar: adam: eð
eva: hoſot matuſaet: hoſot vānar með
az oriaſot: hoſot a hataſmat alexander
holuagon az expt hector: vitez hoſuan

- ieben: arra monga a scent Bernald
doctor: ez vilagnac meg vtalasarol
zerzet kőnben: ahalal leuag egem:
ahalal mendeneket meg ql: mel tes-
5 tbe el: az iobbag vrakat meg nomo-
rýttýa: es a nag oruos doctorokat: mē-
denekőn vralkodic: az nōmōsōknec
Birodalmat tarttýa: es senkýt nem fel:
a halal az ýfiakat el ragagga: es az
10 venōket: senkinec nem keduez: seneka
mēwý mestor es vg mōd emelle: lucillus
tanituanianac irt leueleben: <m>¹ azon
vton megel mellōn egebec mēnec: me-
rt mi vagon tenekōd: ez tōruenre zýlet-
15 tel: sem te elsō: sem vtolso: ez tōrtent atte
atýadnac: ez anýadnac: ez az elsōknec:
ez lezōn teutānad mendenōknec: o an-
nakokaert ýduōzýlendō lelec: mond
meg ēnekōm holot vānac: adam: es
20 ewa: holot matusael: holot vānac mēd
az oriasoc: hol a hatalmas alexander:
hol uagon az erōs hector vitez: hol uan-

∴

¹ Pirossal kihúzott betű.

nas mans a sagator es a kila to
holuānāc mēd aḡnag pogan volter
es verš jergo mestrot. holot vānar mēd
aḡ oruofor: mēnde valatit meg jaba
dittot es aḡ o kudomana: auag vāso
aḡsaga: auag hata massaga: aḡra
monga vātur profeta: pponiener har
madic tēstēdan: vizaggattattanar mēd
es poltra zallottanar: es onetie he
lēda eḡset tamattanar anātoḡaer:
mēt mongar tērofaḡ o hataḡ zmbē
rēkner meg amēstoyē: mēd a vūmpos
fēt hālaḡra tējēltho: aḡariatotēḡ
nem aḡariatotēḡ meg haltor de iau
tēnēpō hā gonosut eēndēḡ: aḡert o na
uakap ember: tēry meg mastan mēxt
vizon meg hāḡy es nem eḡ pōrte
masodzer tēpēnve allie a hālaḡt nāḡ
ydony zōpēnveḡ: hāḡ eḡigēz tēgon vā
mong stent vānalo doctor mīloda do
hofō aḡ emberī dōgnē: mīloda yjonus
auag zōpēnve amēḡ hoet emberneē

- nac mend a Łazaroc: es a kŷraloc:
holuānac mēd az nag pogan¹ Bōlēc:
es vers zerzo mestōrōk: holot vānac mēd
az oruosoc: miēmde valakit meg zaba-
5 dittot éh az q tudomaria: auag kasd-
agsaga: auag hatalmassaga: arra
monga Baruc profeta: kōnquenec har-
madic resceben: kizaggattattanac mēd:
es pokolra zallottanac: es ōnekic he-
10 lōcbe egebec tamattanac: anākokaert
mŷt mongac terolad o halal: embe-
rek nec meg emeztōye: mēd a Bŷvnošo-
ket halalra kezelittōd: akariatok éh:
nem akariatok eh: meg haltoc: de iaŷ
15 tenekōd ha gonosul elendez: azert o na-
ualas ember: terŷ meg mastan: mert
Bizon meg halz: es nem elz ōrōcke q
Masodzer kōrnŷl alfa a halalt: nag
ŷzonv zōrnŷseg: hog ez igaz legōn: vg
20 mon <g>d² scent Bernald doctor: miŁoda do-
hosb az emberi dōgnel: miŁoda ŷzonub:
auag zōrnieb: ameg holt ember nel:

∴

¹ A *p* betű *B*-ből van javítva.

² A kihúzott *g* fölé van írva a *d* betű.

Einco Jethbe vala þessu plesele
þa þaialanar þeien ýzonu rettet
þe tetentati: ogan azon þent. Þernafþ
þoax monga: o nauaiaþ halando em
þex: mōð meg enēþm holot vamar az
vilagmar Jeteþý: Þic enēþeþþe eg þeu
eþ vōþþm mōuēþm valanar: þem nem
marabot þelēþþ: hænem þax hamil:
eþ þeager: axra monga æ þroþþe neþi
neþþr: þe þen: meg naþ. meg eþem: æþ
þoposþat: laþ meg æþen þicoda vr:
þicoda azþan: þicoda þolga: þicoda þa
þag: þicoda Jegen: valaþ meg þaþ
eþþ. aþeþagot æ þýcalþul: æ þapþ az
þopnþv: æþ eþþet az eþþentv: æþel
þanc vagon emella: hog nem nem þer
aþo þoposþat: aþuæn: leþe eg ýzonu ret
tetetþ þogot emþer: þogþt: þaþet: þall
eþ liþatþul: eþ mēþen liþol ýzonu þe
nþ þeþeg noþþagattýa vala þaþ þeþ
eþ: eþ meg vþe eþet æ þaþauar: eþ leg
oþþan mēþ aþeþat: eþ aþegor agþe
iþet þuionar: eþ ýme aþþþl: auag

- kincc cletibe: vala kedues qlelese: le-
 zon halalanac idcien yzonv rettenet-
 q̄s tekenteti: vgan azon scent: Bernald
 doctor monga: o riualas halando em-
 5 ber: mōd meg enēkqm holot vannac ez
 vilagnac zerctq̄y: kic enēkelotte eg keu-
 cs v̄d̄okq̄n m̄vuelq̄nk valanac: sēmi nem
 maradot q̄belq̄lq̄k: hanem eac hamu:
 es fergec: arra monga a prosper nevȳ
 10 mestor: lekene meg nezd meg egem: az
 koporsokat: lasd meg egem kileoda vr:
 kileoda azzon: kileoda zolga: kileoda ka-
 sdag: kileoda zegen: valazd meg ha teh-
 ctqd asolnagot a kyraltul: a zepot az
 15 zornvt̄l: az erq̄sset az erq̄tlent̄l q̄ pel-
 danc vagon emelle: hog neminemv̄ ser
 aso koporsot asuan: lele eg yzonv ret-
 tenetq̄s dohos emberi dq̄q̄t: testet: tell-
 est likackal: es mēden licbol yzonv̄ zor-
 20 nv̄ fereg noytogalt̄ya vala ki az q̄ fey-
 et: es meg v̄te q̄tet a kapaua: es leg-
 ottan mend afergec: es a kegoc az q̄ fe-
 iq̄ket Beuonac: es yme afq̄bq̄l: auag

az az vespere: az jex ti rom az blyc de
fa: az az p nelilebol az vaxeb vaxeb
vaxeb: az tynas: az yme mag icattat
nala a Poporson: ollan vader menem
vax: illeten fez nyepan en vaxot. T
hacmadiet felerofeg. Eperve alla az
halando embert: funa mynt az egadue
vato emener: mert lac egadue megen
ti evitavol: az esmeretlen baxtona
nba: Vigonaba tvidgla ember a kar
mel merse menyeri: vaia efot talat:
Ee hata boraie idet: az vaxatoban
az rotonod sem megen olteneled: hane
lac netalamtan a Poporfoiglan: a r
ia monga adauud profeta egadue
vagar en inglen emener a touaba.
vt oluassue nemigamv emberept: ti ke
rese harom vaxatolat: az elst inctab
jereki vala hog nem mynt pmagath:
amafikat ment pmagat: a hacmadiet
et kuesbe pmaganal: az olymynt eg

- az ag veləbəl: kezde kiiḡni eg Buso Be-
 ka: es az ǝ neluebəl eg veres Beka: es
 varas: es ʔymaz: es ʔime meg irattatot
 vala a koporson: ollan valec menemú
 5 vag: illeten lez mikepen en vagok q
 harmadic keserűseg kərnúl alla az
 halando embert: tunia mýnt: az egedúl
 valo elmenes: mert ʔac egedúl megen
 ki e vilagbol: az esmeretlen tartoma-
 10 nba: Bizonaba e vilagba ember akar
 mel mezze menḡon: vtitarsoḡ talal:
 de halalodnac ideien: eg Baratod: au-
 ag rokonod sem megen el teueled: hanē
 ʔac netalamtan a koporsoiglan: ar-
 15 ra monga adauid profeta: egedúl
 vagoc en miglen elmēnec q touaba
 vg oluassuc neminemú emberrəl: ki ke-
 rese harom Baratokat: az elsḡt inckab
 zereḡi vala hognem mýnt ǝmagath:
 20 a masikat ment ǝmagat: a harmadik-
 at keuesbe ǝmaganal: es olýmýnt ʔac¹ eg-

¹ A szó a sor végére, betoldójellel jelölve, pirossal van írva.

vegebe
tater: es folamer az p also varathia
hof: seged segt vauen ofte: es mit
menden toren ofte jette segn: meg en
te segnen arrol: viner moda az: en ber
nem fudon fi leg: egod varatolat val
lor maffen egem: fichter illic mai enalpm
vignom: met varatolat matu efagua
vior: demaga ket segt vafnot adoc ten
ofte: viner gefodg laffet: mane a fext a
ma fift: es vgan egnepen az p segt
get vore: viner moda az: nem illic enne
vgn tueleb Refal vognom: met for gmdor
val fymvoren meg: demaga eg vnefe
apeloba a vhaiglan tegedet of vefaler
es legottat hafa leg: az en tufingdon
dolgomat tegem: amafotriert a vdogta
lan nag fompasaggele vefagte efuen:
a haemadio varathiahof mane: es man
ar es monda: nem valler for furenom

- keuese: es ez ember igön nag vezede-
lömbe vettetec: es a kÿraltul Beÿdez-
tetec: es folamec az ȳ elsȳ Barattÿa-
hoz: segedsegȳt keruen ȳtȳle: es mikepē
5 mendenkoron ȳtet zerette legȳn: meg em-
lekȳzuen arrol: kinec mȳda az: ember
nem tudom ki leg: egeb Baratokat val-
loc mastan egem: kickel illic ma ēnekȳm
vigadnom: mel Baratokat matulfogua
10 Biroc: demaga ket seng vasnot adoc ten-
ekȳd: kiuel befȳdȳztessel: mene azert a
masichoz: es vȳan ezȳnkepen az ȳ segetse-
get kere: kinec mȳda az: nem illic enne-
ȳm teueled kesalkodnom: mert soc gondoc-
15 kal kȳrnȳkȳztem meg: demaga eg keuese
apalota aÿtaiaiglan tegedet elkeserlec:
es legottan haza terȳc: az en tulaÿdon
dolgomat tezȳm: aȳnakokaert a Bodogta-
lan nag zomorusaggal ketsegbe esuen:
20 a harmadic Barattÿahoz mene: es ann-
ac es monda: nem valloc zat¹ zolnom

¹ A késői kéz a z elé hosszú s-et írt be, és az eredeti a betűt o-ra javította.

te haggad m... kellen volna
nem j... k... de habordag
dal meg... 40...
elgagattat... k... h...
delmet teg: a... meg... h...
v... nem... m... a...
k...: a... n... o... m...
p...: v... j... v...
u... k... e... a... i...
l... v... e... k...
l... m... a... e...
v... k...: l... a... v...: Exph.
v... te... j... de a...
h... v...: a... m...
a...: a... j... k... a...
v... j... p... a...
m... a... h...
a... p... v...: a...
v... v... l... v...
p... v... a...:

- te hozzad: mert mikepen kellöt volna:
nem zerettelec tegödet: de haborusag-
gal meg kornýkqztetöt: es Baratýmtul
elhagattatot: kerlec hog enēkqm sego-
5 delmet teg: es enēkqm meg Bołas: hog
vgan nem zerettelec: ment¹ a tób Bara-
týmat: es az nag vig orŁauaal monda
qneki: Bizonaba zeretq Baratomnac va-
llac tegöd lennqd:² es atte iotetelidrql:
10 iollehet kısdedqkrql elnemfeletkqztē:
elqtted megqc: es a kıralnac elqtte ese-
dqzqm teerted: azert az elsq Barat: ez
vilag: kinec te ember zolgalz: de atte
halalodnac vegen: ad tenekod mend
15 atte iozagidbol: atte zemeidre: Łac eg
kıs zakadozot³ poztot: auag vasnoth:⁴
mert mikepen az almadozo **ember**⁵ hýzi qmag-
at az q kezebe penzt vallani: es felse-
rkenuen vresqn leli qtet: vganezqnke-
20 pent: kic kquetic ez vilagnac tistesseget:

¹ A késői kéz az *e* betűt *i*-re javította.

² A késői kéz az *qd* betűket lehúzza és *i* betűt írt fölé.

³ A késői kéz a szó eleji *z* elé hosszú *s*-et húzott.

⁴ A késői kéz az *s* után *z* betűt írt be.

⁵ A scriptor saját, betoldójellel jelölt betoldása pirossal a jobb margón.

sona nem. Pate sic omnes parat. De ag
pup. Pont. amaselic. Parat. Julem. ed
Baxat. Sic. Poutner. tegget. a. Popor
seiglen. mag. syta. fortat. ed. iagat. for
pat. Demaga. feler. natat. antan. oven
er. Jougden. ag. pup. Jeger. aera. mon
pa. a. sent. Bernalo. dodor. solat. latoc
egen. syta. de. alpm. hullat. for. ha
a. Juge. Jarmag. ninar. nem. oden. ha
ma. fup. Jener. meneste. bouaba. ag
harmad. Parat. ag. alamifna. ag. ym
ad. Jager. ed. ag. iomual. Poutner. meller
moner. nitoron. atest. P. Jener. ed
p. vehetner. ed. m. Jener. Jener. e. e.
Poutner. ed. ag. Jener. Jener. ag. ag.
Poutner. moner. mag. Jener. Jener.
ma. mag. ag. Jener. Jener. ed. m.
Jener. De. Jener. mag. Jener. Jener.
Jener. Jener. Demaga. Pi. Jener. Jener.
at. m. Jener. Jener. Jener. Jener. De.

- soha nem keresic amēnei hazat: de az
 őrők kent: amasodic Barat zvéleinc es
 Baratinc: kic kőuetnec tegődet a kopor-
 soiglan nag sýrasockal: es iaýgatasoc-
 5 kal: demaga felec netalamtan őrýln-
 ec zúuocben az őrőkseget: arra mon-
 ga ascent¹ Bernald doctor: sokakat latoc
 egem sýrokat: de akőnő hullatasoc ha
 a zúból zarmaznanac: nem ollan ha-
 10 mar fesőlnenec meuetesre: touaba az
 harmadic Barat: az alamisna: az ým-
 adsagoc: es az iomvuelkődetőc: mellec
 mýncket: mikoron atestből kimegőnc el-
 ől vehetnec: es mýerettőnc istēnel ese-
 15 dőzhetnec: es az ellensegőctýl: azaz: az
 őrdőgőctýl mýncket meg zabadithat-
 nac: meg az edes Iesus cristus es mý
 Baratonc: de iaý mert kinec igőn ke-
 ueset zolgalonc: demaga ki őnőnmag-
 20 at mý erettőnk halalra vetőtte: de

¹ A késői kéz a ligatúra s-e-t sz-re javította.

[illegible]

- sem az atya: sem az anya: nem kuetic
az q fiokat leanokat: hanem eac a kop-
orsoiglan: es nem touab: demaga iolleh-
et tenekod igon dragalatosoc voltanac:
- 5 es az zegen naualas lelec kimegon at-
estbol: menden lelki iozagtul mezittelē:
haguan az q iozogat marhaiat zylei-
nec: testet a fergeknec: es felok hog lel-
ket az ordogoknec: mert a koron eac
- 10 omaga megon az q mvuelkodediuel: m-
enden vigasagtul elhagattatot: arra
monga scent Ianus: latasarol zerzet
konvben: mert azoknac mvuelkodedok
kuetic oket: o te keuel embem: myt
- 15 haznalcac tenekod akoron adraga-
latos ruhac: gongockel es Barsonal
ekesittottec: es mikoron atte testod hit-
uan poztoba takartatic: o ragadozo
nuzo fozto: myt hasnalcac tenekod ako-
- 20 ron a soc louaknac Begyvttese: mikoro
neg embernec myatta vitetic atte tes-

tes a fent anhatlanag: onag kaso
de feleketen: myt hasnal nar teng pgo
atoron a fahas lelessege: afor zoloz a
waxafoc es az azas Fouatoc: mitoro
esfodde ty bet nem vallas: hanē Lac
het las nyomdathajat q neges Peze
Kufeg meg Korytyzi a halalt. mede
Pezen valo meg foztal: mert a halat
meg fozt es meg vicsyiti az vilagnar
zeretpyt: haxom zero iotus: elozet me
den az vilagi hy dicsegetue: es Peuefeg
tal: melletet q az eletten iggy zerette
ner: a rra magy ifuab profeta: Ponque
net negedic resteden: merben test zena
es med az p dicsege mitent a mejoner
viga: mert myt o vighet elquelo m
end atyauloc: med az iobbag vtar: es
a nemefoc: es a vitezoc az p tiffeseg
pococ: auag Peuefegpococ: zolozior
bol: a Fouer laucbol: es porofadbol:

- töd a scent mihal louaba: o nag kasd-
ag feiedelm: mýt hasnálnac teneköd
akoron aföldnec¹ lelessege: asoc zölqoc: a
varasoc: es az erös kquarac: mikorö
5 eföldböl töbet nem vallaz: hanē lac
het lab nyömdokneýat q neged kese-
rúseg meg kornýkqzi a halalt: mēdē
kepen valo meg foztas: mert a halal
meg fozta:² es meg vresýtti ez vilagnac
10 zeretöýt: harom zeró iotul: elqzer mē-
den ez vilagi hý dicösegtul: es keulseg-
tül: melleket ök ez eletben igön zerette-
nec: arra möga Isaias profeta: kónque-
nec negedic resceben: menden test zena:
15 es mēd az ö dicösege mikent a mezönec
viraga:³ mert mýt viznec⁴ el quelök m-
end akýraloc: mēd az iobbag vrac: es
a nemesöc: es a vitezöc az ö tistesseg-
öcböl: auag keulsegöcböl: zolgaioc-
20 bol: a kquer louacbol: es poroskacbol:

¹ A d sor fölé írt beszúrás.

² Az a betoldójellel jelölt betoldás a sor fölé.

³ A ra sor fölé írt betoldás.

⁴ A szó előtt akaratlan tintapötty van.

Handwritten text in a Gothic script, likely a manuscript page. The text is written in a single column and appears to be a liturgical or legal document. The ink is dark, and the parchment is aged and slightly discolored. The text is written in a Gothic script, likely a manuscript page. The ink is dark, and the parchment is aged and slightly discolored. The text is written in a Gothic script, likely a manuscript page. The ink is dark, and the parchment is aged and slightly discolored.

- q anākokaert scent ambruz peldat vet
emelle: hog a nag alexander meg h-
aluan: tizōn ket pogan Bōlēec gŷlenec
az q temetesere: es az elsq legottan
5 monda: o alexander tegnapi napon
a nepnec paranēolz vala: ma ke: az
nep paranēol te nekōd: a Masodic mō-
da: o alexander tegnapi napon az ar-
anbol kenēqt tez vala temagadn-
10 ac: ma ke: afergec kenēqznec tegō-
det: a harmadic mōda: o alexander
tegnapi napon tenekōd mēd etelles vi-
lag sem vala eleg: ma ke: ket sengh
fōld eleg tenekōd: **a negedic mōda**¹ o alexi² tenapon so-
15 kakat zabadithattal meg halaltul: ma
ke: temagadat meg nem zabadithatat
a halaltul: az qōdic mōda: o alexan-
der tegnapi napon seregōt vezerles va-
la: ma ke: te aseregtul temetni vitetōl:
20 a hatodic mōda: o alexander tegnapi
az fōldet nomodod vala: ma ke: tegōdet
nomod afōld: es zorongat: az hetedic

¹ Az *a negedic mōda* szavak a lap aljára pirossal vannak írva. Betoldójel jelzi a helyüket.

² Az *r* a szó fölő van írva.

mōda: o alexander: tegnaþon men ðe
nec selnes vafa tegget: ma mēdenes
teget naua asnas alitþar: a nokkū
mōda: o alexander: tegnaþon for vara
lofat valloftas: ma þe for toluaiotat:
ragadozo þat: a þylen: þe mōda: o
alexander: tegnaþon mang etelles vi
lagon vraltoðol vafa: ma teraþn
e þoðed vorem vraltoðol: a þyge
mōda: o alexander: tegnaþon efelua
la gongroþeggs ettelat: ma þe: ferget
nec ette loftel: a þygn aggeðer mō
da: o alexander: tegnaþon tættas va
la enne enne oðþeggs þat: ette hatel
maþagot alat: ma þe: tættas tegget
aþ þe hæt æmæþagot alat: a þygn
þeþe mōda: o alexander: ta na
þon mēdenes þeuanas vafa tege
ðet latni: ma þe: mēdenes meg vial
nas tegget: ma þeþer meg foht mō
notet ahalat: a þyge rent vaf
ma hæt nas: þeþeþe: mext me

- mōda: o alexander tegnapon mende-
nec felnec vala tegōdet: ma mendenec
tegōdet niaualasnac alitnac: a nolēadic
monda: o alexander: tegnapon soc Bara-
5 tokat vallottal: ma ke: soc toluaiokat:
ragadozokat: a kȳlenēedic monda: o
alexander tegnapon mend etelles vi-
lagon vralkodol vala: ma teraȳtad
e kȳsded verem vralkodic: a tȳzedic
10 mōda: o alexander: tegnapon ezelua-
la gōnōrvseḡos etkeket: ma ke: ferge-
nec etke lōttel: az tȳzōneggedic mō-
da: o alexander: tegnapon tartas va
la enne enne orzagokat: atte hatal-
15 massagod alat: ma ke: tartnac tegōdet
az ȳ hatalmassagoc alat: az tȳzōn-
kettōdic monda: o alexander: tegna-
pon¹ mendenec keuānac vala tege-
det latni: ma ke: mēdenec meg vtal-
20 nac tegedet: Masodzer meg fozt mv-
ncket ahalal: az vđqzerent valo
marhaknac Bōsegetvīl: mert me-

¹ A g a szó fölött betoldójellel jelölt piros lapszéli betoldás.

zestelen meg. h. az cinke. c vilagbe:
hog ez igaz legyen: vg mod 7ob patriarc
ha: Popuener elso kelen: mezittelen
lotten bi anyanar mehepl: mezittelen
terpt a fole: pelda oluastat e me
de: fog az zoltan kiral: sor orzagot
hat vna: haladhoz kzelituen: meg
erde az orast: ha: gamar meg hat
na: a uag: meg vna: meier: eb az oru
q: moda: hog har mad napon meg hat
na: legottan parantola egottan kiral
ag leppot melbi betri kartatol vala:
halatlanar vna: eg Popiara felfug
geztet: eb a varason zerte el hord
oztat: es hirtet: zout meg kiral
kat: yme egem az zoltan kiral:
ment az o katalag: agyot: eb o orza
gyot: semt elhen vigen ouele: ga ne
lar ez leppot: meg talt: azert:
hog meg fostat: a m v marhanat
har mad: or meg fost a halat: gtest
net ebesseget: eb gonp: v seget: m
ext holot vna: a halottat: nar te

- zeitelen meġon ki az ember e vilagbol:
 hog ez igaz legon: vg mōd lob patriarc-
 ha: kōnq̄uenec elsq̄ resceben: mezittelen
 iōttem ki anȳānac mehebōl: mezittelē
- 5 terōk afōldbē: pelda oluastatic eme-
 lle: hog az zoltan kȳral: soc orzagok-
 nac vra: halalahoz kōzelituen: meg
 kerde az oruost: ha hamar meg hal-
 na: auag meg vigazneiec: es az oru-
- 10 os mōda: hog harmad napon meg hal-
 na: legottan paranēola ezoltan kȳral
 az lepōdōt melbe Betakartatot vala:
 halalanac vtāna eg kopiara felfūg-
 geztetni: es a varason zerte elhord-
- 15 oztatni: es hȳrdeťō zoual meg kaial-
 tatni: ŷme egem az zoltan kȳral:
 mend az q̄ kasdagsagȳbol: es q̄ orza-
 gȳbol: semit elnem vizōn quele: hanē
 Էac ez eg¹ lepōdōt: meg telԷȳc azert:
- 20 hog meg foztatōc amȳ marhancul:
 q̄ harmadzor meg fozt a halal: a test-
 nec edessegetȳl: es gōnq̄rȳsegctȳl: m-
 ert holot vānac a halottaknac te-

¹ A szó piros betoldójellel jelölve a bal margón található.

tennin az fodor iraiact peldat olu
afonit emelle hog nemineho pogan bp
et nemineho yfu bazarnac popor so
iahoz mene eb meg tetentuen otet ag
p zemeiben: eb zaiaba: fogayban: aua
ghaiatayban: eb med az p etetog lot
tagayban: mag syassal egt maga va
ra o nagfagos lagax: holot vanac
a zep fodor hajac: eb atte feyedner to
roncia: holot vagon apyrati homlot
holot atte orrod ag illotat: holot
vanac atte zepfegs zemeid: holot
atte neved: eb jad adragalatos ett
ectel holot vanac a pyrali ruihar
holot a nag palotat: holot a pyrali
aranyas ajac: holot vanac a jot
patnac kezueltor atte agtarod elot
holot vanac a distanttor: eb a nag
otomel: holot vanac a nag firfiatnac
tislesses teteli: holot vanac a kezim
adarac: holot vanac az ara vor
holot vanac afiedelmec: eb hexlegot

- temÿn az fodor haiac q peldat olu-
 asonc emelle: hog neminemv pogan Bq-
 lc neminemv ŷfiu Łazarnac¹ koporso-
 iahoz mene: es meg tekentuen qtet az
 5 q zemeiben: es zaiaba: fogaÿban: aua-
 gh aiakaÿban: es mēd az q eltekozlót
 tagaÿban: nag sÿrassal ezt mōga va-
 la: o nagsagos Łazar: holot vannac
 a zep fodor haÿac: es atte feÿednec ko-
 10 ronaia: holot vagon akÿrali homlok:
 holot atte orrod: az illatokal: holot
 vanāc atte zepsegos zemeÿd: holoth
 atte nelued: es zad a dragalatos etk-
 eckel: holot vanāc a kÿrali ruhac:
 15 holot a nag palokat: holot a kÿrali
 aranÿas agac: holot vañac a zol-
 gaknac kezuoltoc atte aztalod elq:
 holot vañac a diskantoroc: es a nag
 qromek: holot vañac a nag firfiaknac
 20 tistesseg teteli: holot vañac a kezi m-
 adarac: holot vānac az agaroc:
 holot vānac afeiedelmec: es herŁegok

¹ A késői kéz a Ł betűt C-re (Cz?) javította.

- holot vanāc az iobag vrac: es vitez-
 ok: holot vānac az louagosoknac: es
 galog feguerosoknec seregi: holot van-
 nac a kȳrali zazloc: holot vānac atte
 5 tistessegodnec dȳadalini: es gozodelmi:
 o emberi nāualas elet: houa vettettel:
 holot vagon mastan atte okossagod: hol-
 ot atte ezossegod: holot vagon atte eross-
 egod: holot vagon atte emlekozetod:
 10 es ertelmed: es atte akaratod: holot
 a tanē enekoc: es atte tanēlod: holot
 vānac a hȳtsagnac oltozeti: holuañac
 mēd atte tagayd: labaȳd: atanēolasra:
 zemeȳd a lātasra: holot vānac kezeȳd
 15 az olȳ tablanac: es verselenec yazza-
 sara: holot vagon atte fertelmes testi
 eletod: holot vagon atte keuelsegod:
 fosuensegod: holot atte haragod: es atte
 torkossagod: holot vānac atte Bȳv-
 20 neȳd: holot hazugsagȳd: es ragalmas-
 sagȳd: holot vānac az vsorac: ragad-
 ozasoc: tolȳuaȳsagoc: gȳlkossagoc:

ag muller al justus puer haur
o to muller haur al justus puer haur
vilagat mang eolge haur al justus
monga nemnemv haur nervi mepur
ha bydag leuendegha zap m bydag
ne mmet haur al justus puer haur
leuendegha puer haur puer m bydag
pue mmet haur haur al justus puer haur
ha uge mmet haur al justus puer haur
afod leuend haur m legon haur al justus
al al ag aytoton: mel uge haur al justus
edragat mmet: midon nem remenette
fir al ig: mmet haur al justus puer haur
mit mmet haur al justus puer haur
al vilagat mmet haur al justus puer haur
gar mmet haur mmet haur al justus puer haur
gon mmet haur al justus puer haur
leuend: al folamnar: mmet haur al justus puer haur
mmet haur al justus puer haur
al a nactaert puer haur al justus puer haur
mmeden iotat haur al justus puer haur
mmeden iotat haur al justus puer haur
ote naua las ember: mel uge haur
fir al justus puer haur al justus puer haur

- az ýfiusag: es zepsegh: es fodor haýac:
o tv mend niaualasoc: kic qrúltqc ez
vilagal: mend evegre iuttoc: arra
monga neminemv lanus nevý mestqr:
5 ha kasdag leiendez: ha zep: mi kqetkq-
zic innet: halal: ha ez vilagnac vra
leiendez: ha kýral: ha papa: mi kqet-
kqzic innet: halal: ha igqn ekes iegqs:
ha igqn gqnqrýsegqs aztalod: iollak-
10 asod leiend tenekqd: mi lezqn innet: a ha-
lal al az aýtokon: mel igqn hamar
elragad innet: midqn nem remenlette-
tic eliq: mikepen az or: halgasd meg
mit mōd ahalal qmagarol: en halal
15 ez vilagon mendeneknec azzonýa va-
goc: mendenqc mellec vадnac e vila-
gon meg fogatkoznac: es enhozzam
iqnec: es folamnac: mēd etelles vilagot
meg fostýa az en erqs hatalmam egē:
20 es anākokaert qromest kellene tennqd
mēden iokat ha tehetnel: mikepen ne-
minemv zvkqlkqd lelec monga vala:
o te naualas ember: mel igqn keue-
sec atte io mvuelkqdetýd: a nezuen

myt Lohu alga mek holtat me
 et nitepen teha en ed valot es m
 Peper mastan en vago: te es ig lez m
 et sem oraiat: sem napiat nem tudu
 mitoron a potolnar fapda mi megi
 konykoter nec tegetet: o anafact
 embet: ha tudnad hontat vag: es ho
 mat iottel: es houa megi: soha nem
 prulnet: de minden vopon syrat: m
 ert meden vuyop megi lattya ag ho
 kachozattjanar veget: mel mastan el
 eneztetet: arxa moxa ag amos profe
 tustmuanes nolradic veseden: text
 ten agan alfo vntepotet syrat: es
 alfo konykoter: sepelese: es aforon
 a vuyopotet: minden nnyoposag
 megi fogattoguar: fopogotet megi kony
 ytozic a hualando: embet: ellanagotet
 totassaga: megi ag podyotet totam nar
 ag embet nec vona totassaga: es ag pto
 tuenotet vaxias: megi aforon ag pto
 dyotet megi konykoter aforon totet: ho
 lomb vuyop beset totet: hog otet ho
 lassat: es potolna vuyotet: arxa mo

- mýt  odalz eng met meg holtat: me
rt mikepen teuag en es valec: es mi-
kepen mastan en vagoc: te es ig lez: m-
ert sem oraiat: sem nap at nem tudod:
- 5 mikoron apokolnac faydal mi megh
k rn k z<tec>¹ nec teg det: o an kokaert
ember: ha tudnad homnat vag: es ho-
nnat i ttel: es houa megh: solha nem
 r lnel: de menden  d ben s rnal: m-
- 10 ert m den B  n s meg latt a az h 
karhozatt yanac veget: mel mastan el-
cneztet t: arra m ga az amos profe-
ta: k n uenec nol adic resceben: terit-
tem egem att   nnept ket s rasra: es
- 15 att  enect ket zepegesre: es akoron
a B  n s knec menden g n r seg ch
meg fogatkoznac q  t dzer meg k rn-
 k zic a halando embert: ellenseg knec
sokassaga: mert az  rd g c folamnac
- 20 az embernec vonakodasara: es az   t -
ruen ket variac: mert akoron az  r-
 g c meg k rn k zic a zegen lelket: k -
l mb k l mb kesertet ckel: hog  tet va-
lhassac: es pokolra vihessec: arra m -

az a bűnök pörpöréi között fennben
ittén elhátta őtet háborgasított: és fő
gyátor meg őtet egemaxia mángel
velé zergő mester: embernek halálá
harmac peresio nag' megfogott az
ő testét: a fereg a bűnya átelt: az
satan pedig a lélt: az ő marade
ka nem zete: machaiat: és a harmac
igeotepen őstya meg őtőlét elhar
mátat: és őt egyt sem amalia az
ő restet a tet' azon: és meg telttje m
ext a fereg nem peresi áteltet: sem az
vőpzerent való machat: de a bűnya
vallam áteltet: az az: a meg host em
bernek őpöt: és az őpöt nem peresi
az vőpzerent való machat: sem az
embernek testet: de a lélt: vgan és
onkepen barutitaz vőpöfugi: nem
gondolna áteltet: sem igen zergae
matosor az ő léltet: de azor: peresi
az vőpzerent való machat: és né
benkötön iglezen: mit'oro valati hale
los vővnde hat meg: mert atelt a fereg
garnec a bűny: az ő lélt őpöföt nec:

- ga a dauid profeta a zoltar kőnőben:
 lsten elhatta őtet: haborgassatok: es fo-
 gyatoc meg őtet egem: arra monga
 vers zerző mestőr: embernec halala
 5 **otan**¹ harmac keresic nag mohsaggal az
 ő resceket: afereg akarja atestőt: az
 satan őrdőg a lelket: az ő marade-
 ka: nemzete: marhaiat: es a harmac
 igeckepen oztjac meg ő kőztők ehar-
 10 makat: vg hog eggyc sem annaia az
 ő rescet a ket rezőn: ez meg te^{le}lc^{yc} m-
 ert afereg nem keresi alelket: sem az
 ődőzerent valo marhat: de akarja
 vallani a testőt: az az: ameg holt em-
 15 bernec dőget: es az őrdőg nem keresi
 az ődőzerent valo marhakat: sem az
 embernec testet: de a lelket: vgan ez-
 őkepen Barati: es rokonsagi: nem
 gondolnac atestről: sem igőn zorgal-
 20 matosoc az ő lelkeről: de azoc keresic
 az ődőzerent valo marhakat: es mē-
 denkoron ig lezőn: mikorō valaki hala-
 los Býőnbe hal meg: mert atest afer-
 gecnec adatic: az ő lelke őrdőgőknec:
 ∴

¹ A szó, betoldójellel jelölve, a bal margóra van írva pirossal.

- es az ýdžzerent valo marhac: io
zagoc: az rokonsagoknac: es igecke-
pen: sēmi rezt nem val az edes Iesus
cristus emberbe q hog ke: ember nec
5 halalan: vonakodasan soc ōrdžžok le-
znec: illen pelda oluastatic arrol: hog
neminemv zep ýfiu: es kasdag: isten el-
len qmagat felemele: es isten ellen: es
az q ýduqssege ellen: soc gonossagokat
10 tžn: Buialkoduan: iacždozuan: es at-
stnec gžnžrýsegýben eluen: a zegenž-
ket meg nomorituan: es egeb Bývžnžk-
be qmagat Behaloluan: auag forgat-
uan: vegezetre esec igžn nag nehez
15 korsagba: es mikoron igeckepen fekž-
neiec: es tžredelmesseg nec sēminemv
iege volna qbēne: neminemv azzoni-
allat: q rokonsaga: mōda qneki: en ed-
es zerež qžem: latod eh: mel igžn Be-
20 teg vag: azert zerezzed temagadat
istenhžž: Bizon tžredelmesseg nec miat-
ta: es atte Bývžneidnec meg gonasanac
mýatta: es anýa scent eghaznac scentli-

[illegible]

- seginec vetelinec mýatta: tuna mýnt:
scent gonasnac: oltari scentsegnec: es ke-
netésnec vetelinec mýatta: es hýad azt
nag edes aýtatossagal: ki te eretted ke-
5 nt zenuedót: az q dragalatos scent ver-
et kiontotta: es az edes Iesus cristus
te eretted a kereztfan meg holt: hog
teneköd atte Bývneydet meg Boassa:
es hog meglen teneköd penitencia tar-
10 tasnac gómql̃os ideýet engegge: mel
azzoniallatnac az ketsegbe esöt ýfiu m-
onda: mýt mondaz te enēkqm agonas-
rol: mert en soha az en eletqmben
istent Bizonsaggal nem kerestem: de mē-
15 denkoron isten ellen eltem: es qtet en
ellenqm haragra ingorlöttem: azert
ýmar qtöle elhagattam: vg hog tou-
aba qtet nem erdqmlqm meg lelnqm:
mert ýmar sentenciazlattam az pokol-
20 nac qrök tózere: es az qrök halálra:
es ýmar qrdögqknec menden hatalmass-
aga alat vagoc: es mōda: latod eh

on mondom tenen hog mynen an- ja
lma zat az q heyan melle pdeggst gū
lepyter en pynvlen: es egt meg mond
itan meg hata: es az q vodohtatan let
tet: az pdeggst etagadar: anakotaert
az illetenpner vs mond sent agoston doo
lor: hog avvönös ember halatanc yde
ien: ot nag ehtenissege: seledpnses
get vereltetie meg: hog cseletpözzer qm
agaxot: ki mitoron a ne cseletpözotg
vott az q edes istenerot: o anakotaert
illeten attozot zepseg es kaidagfagor: ki
ner: vegg halat: es qrot karhozat: de
vizont eptallenz az io: es aiptus emb
eletner halatara: astentot: es astentg
angafot: es az edes zig maria iqner: es
cristus vronc: meden emberer hatatn
ra elio: mond ionar: mond gonoznac azo
tepen: mitepen astent Pereztfan a haco
vas zeg pözot betaxot: aziotnac vigasa
gotra es vdiopseggte: es agonozotnac

- egem ýmez nag   rt [...] el  tt  nk: biz-
on mondom tenek  d: hog n  n  en anne za-
lma  al az    he  yan: mene   rd  g  k g  -
lek  ztec en k  rn  lem:¹ es ezt meg mond-
5 uan: meg hala: es az    Bodogtalan lel-
ket: az   rd  g  k elragadac: an  kokaert
ez illeten  knec vg mond scent agoston doc-
tor: hog a B    n  s ember halalanac   de-
ien: ol nag eztelenseggel: feled  k  nseg-
10 gel verettetic meg: hog elfeletk  zzec   m-
agarol: ki mikoron elne elfeletk  z  th
volt az    edes istener  l: o an  kokaert
illeten atkoz  t zepseg: es kasdagsagoc: ki-
nec vege halal: es   r  k karhozat: de
15 vizont en  kellene az io: es a  t  tus emb-
creknec halalara: a scent  k: es a scent  h
angaloc: es az edes ziz maria ionec: es
cristus vronc: m  den ember nec halala-
ra elio: mend ionac: mend gonoznac: az  
20 kepen: mikepen ascent kereztfan ahar  
vas zeg k  z  t tekerg  t: az ioknac vigasa-
gokra: es   du  sseg  kre: es agonozoknac

¹ A k   t  n eredetileg v bet  t   rt a scriptor. Majd an  lk  l, hogy azt leh  zta volna,    bet  t   rt f  l   jav  t  sk  nt.

Almorla: desat p' h' goz. Eran
 n' natofaert emetle p' p'eda oluasta
 ho: hog nemmen'v avlatos em bet az
 p' hatalanac ocaian: az p'et nezofner
 es p'ornol allofnac: nag hextelen segel
 vezde meg vidamueni: es az p' orlaia
 ba zepfner tem: es feixner: es vige
 sagos igetel goem: meg verduen az
 p'ornol allos kynac gozna: moda: mi
 nende lattjator es egem: a stent patri
 arcgabat: es es meg az soluan: monda
 yme ymar elioner a stent apastator es
 meg moda: yme elioner a stent anga
 tor es: vtozfor moda: talletor fel tra
 galatos atyuanfiay: mext yme ymar el
 iot az edes zesus cristus a leges zis ma
 rianat az p' edes anyanual: es est m
 es moduan: v' h'oz mene: hatodfor
 mel tortenic a meg halo emdexner: me
 et meppn esmexellen tartomamba: hol
 ot sumit nem val: hanen lac azo kat
 melleket p' elotte el'boratott: es hon tu
 gga mitepen ot meg jerezstetot az ho

- zidalmokra: es q̄r̄ok karhozatokra q̄
anā̄kokaert emelle eg pelda oluasta-
tic: hog neminem̄v aýtatos ember: az
q̄ halalanac oraian: az q̄tet nezq̄k nec:
5 es k̄orn̄vl̄ allok nac: nag hertelensegel
kezde meg vidamulni: es az q̄ or̄aia-
ba zeph nec lēni: es feiernec: es viga-
sagos igeket zolni: meg kerduen az
k̄orn̄vl̄ alloc k̄ynec zolna: mōda: mi-
10 nende latt̄yatoc ēh egem: a scent patri-
archakat: es esmeg az zoluan: monda:
yme ŷmar elīq̄ nec ascent apastaloc: es-
meg mōda: yme elīq̄ nec ascent anga-
loc es: vtozor mōda: kelletq̄ fel dra-
15 galatos at̄yamfiāy: mert yme ŷmar el-
iqt̄ az edes Iesus cristus: a keges ziz ma-
riaual: az q̄ edes ā̄n̄ȳaual: es ezt m-
eg mōduan: : vrhoz mene q̄ hatodzor
mel t̄orten̄ic a meg halo ember nec: me-
20 rt megq̄n esmeretlen tartomanba: hol-
ot sēmit nem val: hanen l̄ac azokat:
melleket q̄ elq̄tte elBōl̄attot: es nein tu-
gga mikepen ot meg zerez̄tetq̄t az hq̄

de ga de hōm mōg az elp ev
 el mēnōr jagda ef auag purgator
 iomta auag potol da heledzer m
 el tortemir embexner halalanac ibeien
 mett embex halalanac ibeien elueß
 ti amalagtnac ibeiēt. es aß aß dōm dōm
 es ibeiēt. axra mōga amv nemes vō
 upzittenc 7esub: stent lucar: evange nar
 ti zonkilenedic xesteden: munctal Pog
 gator egen addeg: mig eliquot: o en
 vram en isenqm: mene iozago kat hag
 otel embex gix mōc seget vō fagua: hata
 taiglan: melleket beßetot volna aß hō
 vō upsegerē: o mene gonossagokat tot
 aß q oprot pennjara: noel adzox hog
 ahalat meg fost embert: ez vilagnac
 mēden iauitūt: es oxpmaytūt: tunya m
 jnt: fadag sagytūt: zepsegetūt: fēdisege
 tūt: fyaýtūt: kissegetūt: ez vilagnac
 mēden gonoxv sagytūt: yfufagatūt: es m
 endenoptūt: kirtel embex elhet ez vi
 lagon: es a nā potaert: ha a Paxone
 iol meg halm id ket elnont: mioda

- dolga: es holot marad meg az első eý-
el: mēnorzagba éh: auag purgator-
iomba: auag pokolba q hetedzer m-
el történi ember nec halalanac ideien:
5 mert ember halalanac ideien: eluez-
ti a malaztnac ideiet: es az erdõmlezn-
ec ideiet: arra mōga amv nemes v̄d-
uozittenc les¹ s: scent lucaē evange.nac¹
tizõnkilenēedic resceben: munckalkog-
10 gatoc egem addeg: mig eliquõk: o en
vram en istenõm: mene iozagokat hag-
ot el ember germõcsegetv̄lfogua: hala-
laiglan: melleket tehctõt volna az hõ
v̄duõssegere: o mene gonossagokat tõt:
15 az õ õrõk kennyara q riolēadzor hog
a halal meg fozt embert: ez vilagnac
mēden iautul: es õrõmeýt̄v̄l: tunya m-
ȳnt: kasdagsagýt̄v̄l: zepsegetv̄l: felesege-
t̄v̄l: fyaýt̄v̄l: tistessegetv̄l: ez vilagnac
20 mēden gonõr̄v̄segyt̄v̄l: ȳfiusagatul: es m-
endenõkt̄v̄l: kickel ember elhet ez vi-
lagon: es anākokaert: ha akarõc
iol meg halni: iol kel elnõnk: miēoda

¹ A *nac* a rövidítést jelző pont fölé van írva.

is ymag pebbana: mialla: vala nem
nemv palmar: mel eg nag vadon ed
on altat menuen: lele ot neminemv jag
ezendps nyaualego remetet: met-ol
meg perde myt tene ot. Pimer monda
a remetge: o en nemes vram: ym me
gh halmom tanu loc egen: Pimer mon
da a palmar: mikoda z vcsgeps vagon
tenekps tanu enod meg halenod: mikoda
te leg ven embex: mert egeb tepen es
z vcsgeps tenekps hamax meg halenod
Pimer moda ag remetge: es ez ag me
let en igon feler egen: mert tudom
emagamat meg halandonar: es de
maga nem tudoc meglen iol meg hal
nom: Pimer moda a palmar: mikoda tu
dnyia iol meg halmi: Pimer moda a re
mete: tudnyia iol meg halmi q egen
tunya myt: a vyvnotat eltauoztatm
egen: es io mivuelto dektopet tenye egen:
vitepen maga aplofeta: tery es egen
agonoztul: es teg iot egen: moda ag
palmar: mit egi egen: hog illeten ven

- ke: iol tudnġa meg halni: meg ielġntet-
ic ġmez peldanac: mġatta: vala nemi-
nemġ kalmar: mel eg nag vadon erd-
ġn altal menuen: lele ot neminemġ zaz
5 eztendġs nġaualgo remetet: meltġl
meg kerde mġt tenne ot: kinec monda
a remethe: o en nemes vram: ġm me-
gh halnom tanuloc egem: kinec mon-
da a kalmar: miġoda zġcsegġd vagon
10 tenekġd tanulnod meg halnod: mikorġ
te leg ven ember: mert egeb kepen es
zġcseg tenekġd hamar meg halnod:
kinec mġda az remethe: es ez az me-
llet en igġn selec egem: mert tudom
15 emagamat meg halandonac: es de-
maga nem tudoc meglen iol meg hal-
nom: kinec mġda a kalmar: miġoda tu-
dnġa iol meg halni: kinec mġda a re-
mete: tudnġa iol meg halni ez egem:
20 tunġa mġnt: a Bġġnġket eltauoztatni
egem: es io mġuelkġdetġket tġnye egem:
mikepen mġga aprofeta: terġ el egem
agonoztul: es teg iot egem: mġda az
kalmar: mit ezġl egem: hog illeten ven

Vag. Pines möða a remetge: ioh
Pet. es ag Palmär möða: P. möða Lenal
la teneþð es ioh et Pet. Pines möða ag
remete: ioh ioh jatat: tunya mynt: ag es
seff: Pines möða a remetge: mneim at
te eleþð: Pines möða a remete: ag en
eletom es egum: hog meg gondolom mē
ag en eztenþymet: en lēþnes Pesev
feguet: es hōlot feten emagam at
ioe etōnes tēnom: ta gat hata þat ad
or ag en iþenq. her: hōlot te gonozul
etēn: ioh vanþodom ag en vjvneym
roē: Pines möða a Palmär: P. dag vag
es auag num: Pines möða a remete: to
þet valloc fagnem mynt a þax nam:
þonva mynt: ag en tēþmet Pines möða
a Palmär: ag et aþarnal es meg hal
nod: Pines möða a Palmär remetge
vg monð stent þat aþastal: þua noc
meg fepēnom: es cristustal tēnom: en es
þromet aþarnes ioh meg halnom: hog
ag þrot etēre iutgatnes: Pines möða
a Palmär: meg þamtgat nēl es engmet
auag num: hog ag þrot etēre iutgat
net egum: Pines möða a remetge: ioh ioh

- vag: kinec mōda az remethe: iḡon io et-
ket: es az kalmar mōda: kiēoda ēenal-
la tenekōd ez io etket: kinec mōda az
remete: iḡon io zakae: tunya mȳnt: az eh-
5 segh: kinec mōda a remethe: minemv at-
te eletōd: kinec mōda a remete: az en
eletōm ez egeim: hog meg gondolom mēd
az en eztendōymet: en lelķōnec keserv-
segeuel: es holot lelem emagamath
10 iol eltōnec lēnōm: tahat halakat ad-
oc az en istenōmnec: holot ke: gonozul
eltem: iḡon Bankodom az en Bȳvneȳm-
rōl: kinec mōda a kalmar: kasdag vag
éh auag nem: kinec mōda a remete: tō-
15 bet valloc hognem mȳnt akarnam:
tvnȳa mȳnt: az en testōmet: kinec mōda
a kalmar: azert akarnal éh meg hal-
nod: kinec monda a <kalmar>¹ remethe:
vg mond scent pal apastal: keuanoc
20 meg fesōlnōm: es cristussal lēnōm: en es
ōrōmest akarnec iol meg halnom: hog
az ōrōk eletre iuthatnec: kinec mōda
a kalmar: meg tanithatnal eh engōmet
auag nem: hog az ōrōk eletre iuthat-
25 net egeim: kinec mōda aremethē: iḡon iol

¹ A szó pirossal van kihúзва.

az karmaxna: en nemes vya
 mycoda dodgot tur tēpē fimes monda
 az: karmar vagor enedes jexeto pēt
 atjam egem: fimes mōda a remete: at
 az: aruēnōd nīeznōd egem: es a nage
 rē pēdēdōt adnōd: mōda az: es anat
 otaert fufetor idestona egem: vafarōf
 vafar ta egem: es sofadatōmōf so
 fadōmra egem: hog nīezjē: fimes
 mōda az remetjē: tēfent meg a me
 net: mel nagōd mēd etelles vīlagna
 egemēb talhat vōd meg a nag mēd
 tjaot: az vōd jērent vālō max hātō
 mēllec tēuēf a mēnōvazōf jēpēt
 mēllec haluān a karmar: es hage n
 enō az p vōd jērent vālō iōzagt. en
 lōn az edes jesusnar aytatus jolōvja
 es ištēnē orzagat vēuē: azert edes
 jesusnar drāgōlatus hī jolōvālō eā
 mīassator altō vōd upfegitēt: mērt
 maftan vagon az vōd upfegōf idēv
 es az exōmlesnē idēv: es az pēt

- meg tanithatnalac egem: es mōda az
 remethe az kalmarnac: en nemes vrā
 mȳcoda dolgot tuc tēnqđ: kinec monda
 az: kalmar vagoc en edes zeretq scēt
 5 atȳam egem: kinec mōda a remete: ak-
 arz eh¹ arulnod: nȳernqđ egem: es a nage-
 rt kȳsdedqđ adnod: mōda az: es anāk-
 okaert futosoc idestoua egem: vasarroł
 vasarra egem: es sokadalomrol sok-
 10 adalomra² egem: hog nȳerȳec: kinec
 mōda az remethe: tekenc meg a men-
 net: mel nagob mend etelles vilagnal
 egem: es tahat ved meg a nag menrio-
 rzagot: az vđqzerent valo marhakō:
 15 mellec keuesec a mēnorzaghoz³ kepest:
 mellet haluan a kalmar: el haga m-
 end az q vđqzerent valo iozagȳt: es
 lqđ az edes Iesusnac aȳtatus zolgaȳa:
 es istēnec orzagat veue: azert edes
 20 Iesusnac dragalatus hȳ zolgalo lea-
 ni: lassatoc attv vđuqssęgtqket: mert
 mastan vagon az vđuqssęgnec ideȳe:
 es az erđqmlęsnec ideȳe: es az qđqk

¹ A szó a sor fölé pirossal írt beszúrás.

² A d javított betű.

³ A h z betűből van javítva. De minthogy a javítás nem látszik jól, betoldójellel jelölve a sor végén is ki van írva.

clatnet ~~...~~ alon Enn
ideien: ag igaſſagnar ideie vagon: m
ext vala met alla patban teſtetetel
pizon doſog: hog adba iteltetot
fouaba pouettozic a ſent iras: a ha
ſalnar ideien valo ſerdescript: ab m
teſnet haſnalatus volterot: etict
et eſonbe ſel verononci hog hiet ſe
reſotet ſel tem: a vonatodo: auag
haſalanar ideien ſeſatodo ember
tol: melleſe ha ag vonatodo ember
teſelletſſegel ſetleſend: ab eſat doſgo
ſat vizonſagal omagaba vallanga: ag
ſtuan valo iſeg: hog ag vduptvleſend
ſtnar ſaptozve valo: elozet a ſor
meg ſerdenb: hog ha mideret ſyng
or melleſe iſener eſſagaba meg hybet
ſetleſ: a ſer eſtyen emſerner ſylen
ſtnar ſenye: ab azokat melleſe a hytn
ic tyzonket agazatyra modattatnar
hyuendotner ſenye: ab ha quillon
errol: hog remenſe omagat a vizon
ſer eſtyen hytben meg haſandonar ſe
nye: ha a ſor orol hog igecte pen
vagon: tuna mynt hog menderet

- eletnec ideýe: mert: halalonknac
 ideýen: az igassagnac ideýe vagon: m-
 ert valamel allapatban lelettetel:
 Bizon dolog: hog abba iteltetöl q
 5 touaba k̄oetk̄oziç a scent iras: a ha-
 lalnac ideien valo kerd̄es̄oçr̄ol: es in-
 tesnec hasnalatus voltarol: ēlick̄o-
 lt ez̄on̄cbe kel venn̄on̄c: hog hat ke-
 rdes̄oçket kel t̄ēni: a vonakodo: auag
 10 halalanac ideien kesalkodo ember-
 t̄vl: mellēre ha az vonakodo ember
 tekell̄et̄s̄egel felelend: es e hat dolgo-
 kat Bizonsagal q̄magaba vallanga: ez
 niluan valo ýeg: hog az v̄duq̄z̄vlend-
 15 q̄knec¹ zami k̄oz̄z̄vl valo: el̄q̄zer a kor
 meg kerd̄end̄q̄: hog ha m̄ēdeneket h̄ýgg-
 on: mellec ist̄ēnec eghazaba meg h̄ýrdet-
 tet̄tec: a kerez̄t̄ýen ember̄nec h̄ýuend-
 q̄knec l̄ēnȳe: es azokat mellec a h̄ýtn-
 20 ec t̄ýz̄on̄ket agazat̄ýra m̄ōdattatnac
 h̄ýuend̄q̄knec lēnȳe: es ha q̄rúll̄on
 err̄ol: hog remenli q̄magat a Bizon
 kerez̄t̄ýen h̄ýtben meg halandonac l̄ē-
 nȳe: ha akor <q̄r̄vl> felel² hog igeckepen
 25 vagon: turia m̄ýnt: hog mendeneket

¹ Az utolsó e betűt az a fölé írta a scriptor, anélkül, hogy azt áthúzta volna.

² A pirossal kihúzott szó helyére, piros betoldójellel jelölt lap alji pótlás.

1
[redacted] mellett [redacted] ember
es fel hínylet is reményesget val. hog
afereztyen gyide atar meg halnya
vduossnegner iege a masobzer ator in
es kerdendp: hog ha esmerye omagat
hog az o kerdendp: az o vndocsa gob
vynexiue: ga korta meg vantotha: tu
nyia mynt: gondolattauat: in vnt
pdetiue: es lozagothac elgagaf au
at es ha felalendi hog vs vagon: ta
hac vduossnegner iege a harmadzor
meg kerdendp a for: hog ga vantoth
er erget: hog velttozuen: ga kortalos
sagga meg vantotha az edes ifen: ne
ahalalnac: auag pototnac: auag af
vtotho ifeletnac felal: medot: de lac je
vetothp vantothger: mellett tartozic
ifent mendenekner fototte zeretnye in
ellet velttozuen ga kortalos sagga m
eg vantoth: ki pneti nag sac iotat adot
es fotacba o gossa nag zeretetp v
allot tuna mynt: meg haluan perette
anatokaert vs moda az edes teius:
stent zanus irya modasat: exan ac riz
pnotodic velttoth: nagob zeretetp sen

- hýggon melleket a kereztýen embern-
ec kel hýnýe: es io remensegõt val: hog
akereztýen hýtbe akar meg halnýa:
úduossegnec iege q Masodzer akor m-
5 eg kerdendõ: hog ha esmerýe qmagat:
hog az q teremteiet: az q vndocsagos
bývneýuel: gakorta meg Bantotta: tu-
nnýa mýnt: gondolatfaual: mýuelk-
qdetiuel: es iozagoknac elhagasau-
10 al: es ha felelendi hog vg vagon: ta-
hac úduossegnec iege q harmadzor
meg kerdendõ akor: hog ha Bankogg-
ec errõl: hog vetközuen: gakorlatos-
saggal meg Bantotta az edes isten: nē
15 ahalalnac: auag pokolnac: auag az
vtolso iteletnec felelmebõl: de lac ze-
retetbõl Bankoggec: mellel tartozic
istent mendeneknec fõlõtte zeretnýe: m-
ellet vetközuen gakorlatossaggal m-
20 eg Bantot: ki qneki nag soc iokat adot:
es sokacba q hozza nag zeretetõt v-
allot: tunia mýnt: meg haluan qerette:
añakokaert vg mōda az edes Iesus:
scent Ianus irýa mōdasat: evan.ac¹ tiz-
25 qnõtõdic resceben: nagob zeretetõt sen-

¹ Az ac a rövidítést jelző pont sőlé van írva.

Finon vailhag az p iet bet vouse va
 lati az p vailhag et ha a for sete
 tend: hog vailhag: istener vailhag
 nem a galafnac seletmedol: auag
 a polotnac seletmedol: a lupa kac
 az isam tette b igaz jerektol: mel
 lee tartozont ifjont let zedetonk:
 es ha val vailhag nem v vailhag
 mellest nem tud: hog ha meg pontg
 legon auag nem: es hog a for et
 mest meg a karnaja gonnyat: es az
 krol az o seletjegent et et a k
 arna tette: kagat az es vailhag
 iete a negedzor meg es a for meg k
 rendo: hog ha zandekozza az o et
 meg iobittam: ha az o karsagadol m
 es goguland: es touaba tudua soga
 halalos kpen nem a karni vetke m:
 es hog illeten zandekot vallon: hog se
 mi ne legon oneti ol kedueg: jerektol:
 auag dragalatos: melert touaba tu
 dua es halalos vailhag tene: ha selet
 end hog v vailhag: vailhag jere
 a pofder meg kerdendo a for: hog
 ha mellen ellensegynes: kic etet m
 es vailhag ierektol auag tete me

- ki nem val: hog az q lelket vesse va-
laki az q Baratÿert: ha a kor fele-
lend: hog Bankodic: istēnec Bantasarol:
nem a halalnac felelmebql: auag
5 a pokolnac¹ felelmebql: de Łupa Łac
az isteni telles igaz zeretetbql: mel-
lel tartozonc istenqncet zeretnqnc:
es ha val valaminemv Bÿvñqket:
melleket nem tud: hog ha meg gonth
10 legqñ auag nem: es hog azokat qñ-
mest meg akarnaÿa gonñÿa: es azo-
krol az q tehetsegezerent eleget ak-
arnia tēñÿe: tahat cz es vduqssegnec
iege q negedzqr meg es a kor meg ke-
15 rdendq: hog ha zandekozza az q eletet
meg iobittani: ha az q korsagabol m-
eg goguland: es touaba tudua soha
halalos kepen nem akarni vetkqzni:
es hog illeten zandekot vallon: hog sē-
20 mi ne legqñ qñeki ol kedues: zeretetqs:
auag dragalatos: melert touaba tu-
dua eg halalos Bÿvñt tēne: ha felel-
end hog vg vagon: vduqssegnec ÿege:
q qñdzer meg kerdendq akor: hog
25 ha menden ellensegÿnec: kic qñet m-
eg Bantottac ÿgeckel: auag teteme-

¹ A szó után betoldást jelző két vonás van, de nincs betoldás.

ag nent: es ha tudna valapit kynes
ados volna: kez volna a fizetke
mend mar gajabai: es mend bi lide
neude: auag ha tudna vallap ha
mib mar gajabai: auag grot segget bi
nya: hog kez volna agokat meg ad
nya: fizetnye: ag o teget segget: ha
azt felet: hog kez eddagra tefat
vduossegner yege egem q hatodzor
meg kardend a kor: hog ha figne
es prvelon erde: hog mit gasson: au
ag meg gesson az grot etetce: nem
az o tulaydon erdomjert: de lupa kar
az edes fesus cristusnac kénanac ex
demerer myatta o mel erdombe lig
fug auag al menden embernek
nossege ha a kor feletend hog v
vagon tefat vduossegner yege: es
ot a hat kordepe: melletet kel v
em az vonakodo em dexte: melletner
myatta meg esmeretke: hog ha vdu
osvilon auag tarhozzer met va
lati omagat auag egebet meg kor

- riçkel: zvuezerent meg Boat éh: au-
ag nem: es ha tudna valakit: kynec
ados volna: kez volna a fýzetesre:
mend marhaiaba: es mend hýribe
5 neuebe: auag ha tudna valami ha-
mis marhakat: auag orokseget Bý-
nÿa: hog kez volna azokat meg ad-
nÿa: fýzetnÿe: az o tehetsegerent: ha
azt feleli: hog kez edogra: tahat
10 vduossegnec ýege egem q hatodzor
meg kerdendõ a kor: hog ha hýgge
es orvllon errõl: hog iuthasson: au-
ag mehesson az orok eletre: nem
az o tulaýdon erdõmeyert: de Lupa Lac
15 az edes Iesus cristusnac kērianac er-
demenec mÿatta: o mel erdõmbe Lúg
fúg: auag al menden ember nec vdu-
ossege: ha a kor felelend hog vgh
vagon: tahat vduossegnec ýege: ez-
20 ok a hat kerdesõc: melleket kel kerd-
eni az vonakodo embertúl: melleknec
mÿatta meg esmerhethÿúc: hog ha vdu-
ozvllon auag karhozzec: mert va-
laki omagat: auag egebet meg ker-

- dözne: es ha qmagat ezqbe lelneýe: Ba-
torsagal meg halhat istēnec irgal-
massagaba: es ez illeten kor: ki ehat
dolgot qmagaba valla: ýntendq cris-
5 tus vronknac kenzenuedesenec el-
melqdesere: hog qmagat erre aý-
tatossagal zerezze: mel elmelq-
desnec myatta: qrdqgqknec menden ke-
sertetqket meg gqzheti: es Bodogul: gq-
10 zqdelinel: az qrqk qrqmre mcheth:
mellet mv vronc Iesus cristus: ki at-
ýauual es fyauual: es scent leleckel qrq-
cke orzagol: meltoltassec mvnekqnc
qtet zeretqknec adnyā: amen: alleluia:
15 q touaba vg oluastatic: Esariusnac
zqt irasaban: hog neminemv vitez: ki
azerzetqsqknec iqon nag zolgalatot
tezqn vala: ez mikoron iqon meg Bet-
egylvolna: es Lac egedylv feqonne-
20 iec az q agas hazaban: pokolbeli
qrdqg annac labaýnal: lataszerent
meg ielqnc: mayom kepben: zarua-
kat valuan mikepen a kecke: meln-

en vodatals mayom: orðs vages ege
abiptem. hog atte laltstet elugem eg
em: fine möða a vitz: kallorðe
kastanar valo estelen allat entolem:
next af edag sifusnar aianlottam
plet egem: mallet af oðaxi stentegde
en gogam vptem egem: möða a? orðs
orðs: valtore af. vada nure a vitz
ee: ha enetom 3ouetstet tizagaz m
endaltstet laltstet enetom aod ma
gadat: tistat en tistat meg vigaflar
es mend atte nentstet nentstet meg
vastagittar tistat: selet a vitz: ho
nmat vagon tistat illen nentstet
egem selet af orðs: atte vada xod
mallet vighetsten tistat enetstet
ee vighetsten af egem: es möða a vi
tiz: mond meg enetom hogst. vagon
af vinnaron meg hogst vighetsten
or ystnar lalt egem: selet af orðs
moduan: en igaz vaxstien hystmre mö

- ec latasara a vitez meg rettenuen: mō-
 da: kiŁoda vag: auag mýt kerez: felele
 eh Łodalatos maȳom: ȳrdȳg vagoc egē:
 es iȳttem hog atte lelȳdet eluigem eg-
 5 em: kinec mōda a vitez: tauozzal el
 rosdanac valo ectelen allat entȳlem:
 mert az edes cristusnac aianlottam
 ȳtet egem: mellet az oltari scentsegbe
 en hozzam vȳttem egem: mōda az ȳrdȳg
 10 ȳneki: valtere: eh vala neue a vitez-
 ec: ha ēnēkȳm zȳuetsegȳt tez: azaz: m-
 end testȳstȳl lelȳstȳl ēnēkȳm adod ma-
 gadat: tahat en tegȳdet meg vigastlac:
 es mend atte nemzetȳdnec fȳlȳtte meg
 15 kasdagitlac tegȳdet: felele a vitez: ho-
 nnat vagon tenekȳd illen nag kenēȳd
 egem: felele az ȳrdȳg: atte vduarod
 mellet veghetetlen kenēȳc eneztetten-
 ec reȳttenec el egem: es mōda a vi-
 20 tez: mond meg ēnēkȳm holot vagon
 az minapon meg holt vȳlhelmus¹
 vr ȳspānac lelke egem: felele az ȳrdȳg
 mōduan: en igaz kerezȳen hȳtȳmre mō-

¹ Az f i -ből van javítva.

eg alai vado multot negot heget da
valattana egem: holet a vilgeemus
lypan lette wagon egem: minecelotte
kinder az a zemen az felfo zordloket:
az affaroz tagaztathana: egyfittenei:
aluladna egem: mellet meg mono
nan: nag lyhagassal: kaka passal
moda: atot a hefeg: az egill: anar
meg kar tey fopos egem: de iay ve
tic anar egem: mert letet napyan
vazi a daret bent-mellet erdom az
o vyvnezent: es touaba a vitez ne
lytpe maffol es kerdet ton: es az
pobos felele pneti moduan: hujon
es ejtendele az nag kenda volt
egem: de es felzomv varba: es nemi
nemv berkopaz: vprizkopaz: tetu es
mytolont stat a purgatoriuuac te
zedol clauet egem: az felzomv var
at neuze az o felfiget: mel fyeuon
az o leltuert: kapa sotta vala felfo
mel: de a tetues kopazt neuze az o
varat fiat mel a monostorban az

- dom: egem teneköd: hog ha valaki cz
eg alat valo mcntól nagob heget oda
Boeattana egem: holot a vilhelmus
ýspan lelke vagon egem: minec elötte
5 ember az q zemen az felsö zemöldöket:
az alsohoz ragasztanaia: eggesitteneie:
eloluadna egem: mellet meg mond-
uan: nag    hagassal: ka  agassal
m  da: a t  z a heseg: az egetes:   nac
10 meg   ac te   f  r  d   egem: de ia   ve-
zic   nac egem: mert itelet nap  an
vezi a derec kent: mellet erd  ml az
q B   nezerent: es touaba a vitez ne-
k  r  l masrol es kerdest t  n: es az
15   rd  g felele   neki m  duan: huzon
eg eztendeig   az nag kenba volt
egem: de eg felz  m   Baba: es nemi-
nem   tarkopaz:   prikopaz: tetues:
m  t  l  nk   tet a purgatori  nac t  -
20 zeb  l elueuec egem: az felz  m   Bab-
at neueze az q feleseget: mel s  ruan
az q lelkeiert: kiapastotta vala felz  -
met: de a tetues kopaszt neueze az q
Barat fiat: mel a monostorban    -

mihoz eszert. az vala. ki az o
amvanc letevert. sokat veritot. o
ala muntal. odot vala. enek. a
meg. kede az. ordogot. moduan. mond
meg. eneken minem. v. helyet. igit. ide
engozjam. mel. moda. en. es. az. en. tar
sm. a. fele. jert. nec. nem. nem. v. ap
ala. feled. om. aggonac. halalan. va
lant. az. p. el. kene. ki. ipietit. varua
talat. monda. a. vitez. gyan. valat
ot. talat. fele. az. ordog. ez. vilagon
az. mer. al. ment. nagob. erde. ki. v
agon. ame. lelet. nem. val. egon. me
nen. valanc. es. moda. a. vitez. mit. ne
ret. ot. fele. az. ordog. iay. vezic
mert. sem. nem. mert. az. aggonallat
aitat. jert. es. fele. vala. es. v
re. nizat. ar. angat. oda. ique. egy
nag. vas. dorongat. es. muntet. igo
vex. es. c. v. z. onnat. hog. elo. jana
ne. mi. kpen. a. por. mellet. ide. jua
for. a. j. a. fold. nec. j. meg. es. meg
meg. kede. ha. volt. vala. az. v
ge. ap. a. halalan. ki. nag. st
ent. el. ember. vala. fele. az. ordog.

- tatos: es zerzetős iambor vala: ki az օ
attyanac lelkeÿert: sokat verittօzօt v-
ala: munckalkodot vala: eñekutāna
meg kerde az օrdօգօt: mōduan: mond
5 meg enēkem minemú helrօլ iօttell[.] ÿde
enhozzam: mel mōda: en es az en tar-
sim: afekete zerzetnec neminemú ap-
աա feiedelօm azzonnac halalan va-
lanc: az օ lelkenec ki iօuetit varuā:
10 tahat monda a vitez: harian valat-
oc: tahat felele az օrdօգ: ez vilagon
az men alat: mentօլ nagob erdօ ki v-
agon: anne leuelet nem val egem me-
nen valanc: es mōda a vitez: mÿt nie-
15 retօk ot: felele az օrdօգ: iaÿ vezic
mert sēmit nem: mert az azzoniallat
aÿtatos: zerzetօs: es scent vala: es vr
ar Mihal archangal oda iօue egh
nag vas dorongal: es mօncket igօ
20 vere: es elօze onnat, hog elozlana-
nc mikepen a por: mellet idestoua
forгат a zel a fօldnec zÿnen: esmegh
meg kerdetec: ha volt volna az vr
gelert apatnac halalan: ki nag sc-
25 ent eletú ember vala: felele az օrdօգ:

⋈

- nȳnlen a tengornec partȳan anne fȳ-
 uen: menen ot voltonc: egem: de keue-
 set nȳerenc ot: mert az atkozoth
 Baratoc: a disnocnac mogoc zerenť
 5 rȳhȳguen nem hannac vala mȳnc-
 ket kȳzel oda mennȳnc: es mȳda az
 vitez: mikepen merezkȳttel illen na-
 gh scēť¹ embernec halalara mennȳd egē:
 monda az ȳrdȳg: atat vezic: en ot
 10 es ielȳnen valec egem: holot isten-
 nec fia² meg hala egem: tahat en ȳl-
 uen a kezezt nec eggȳc agan: tahat
 mire nem merezkȳttem volna illen na-
 gh scent embernec halalara mēnem
 15 egem: o ānakokaert zolgalluc az ed-
 es lesust: hog az ȳ zȳnȳknec latasa-
 tul meg zabadȳlon: amen q · · ·
 Kȳuetkȳzik ascent iras azocrol: kic
 gonozul gonnac: vala neminemȳ
 20 pap: ki igȳn nag soc Bȳȳnȳket tȳt
 vala: ez vtan meg korula: es meg
 hala: es eēnekutāna nekinec ȳ Ba-
 rattȳanac meg ielȳnec: es meg ke-
 rdetec ȳtȳle holot volna: ki felele:
 · · ·

¹ Betoldás a bal margón pirossal.

² Betoldás a bal margón.

meg képe: mifépen volna ez egen
hog az: gonafoz teneszo semjt ne
hasnalt volna egen: Binac az felc
le: az es gonafom enlkom semjt nem
hasnalt egen: jat meg onlkom az es
egen ug hog ki ezt nem valla az
gonafaba agorad semjt nem na
tahat nada az: mioda az es
agonafaban Binac az felcfe es
es nem ataxac meg gonm a byvot
befe es illen gonbetot valler: hog ha
meg gonbetot meglen meg nem jo
nem vetgonm egen: agert iay on
Bom: mert onlkom es lly gonfom
talluaba is illen: gonm gonbetom
nemjt vallas: meglet vallas es
roga nem, a gonm vallas: es
ataxac meg gonm a byvot
nylten es vallasom es nem by
maller: vallas gonbetot gonmet
meg nem: vallas es talluaba es

- hog őröcke elkarhozot volna: az
meg kerde: mikepen volna ez egem:
hog atte gonasod teneköd sēmýt nē
hasnalt volna egem: kinec az fele-
- 5 le: az en gonasom ēnekōm sēmýt nem
hasnalt egem: sōt meg ēnekōm artōt
egem: vg hog ki ezt nem valla az őr
gonasaba: agonas sēmīt nem hasnal
tahat mōda az: miēoda az egem
- 10 agonasban: kinec az felele: ez egem
en nem akarec meg zōnni a Bývñōk
tvl: es illen zandekot vallec: hog ha
meg gogulnec: meglen meg nem zō-
nem vetkōznōm egem: azert iaý ēne-
- 15 kōm: mert őröcke elkarhoztam:
q touaba ha illen: Bizon tōredelme-
ssegōt vallaz: mellet valhac: es
soha nem akarz vetkōznōd: es
akarz meg zōnnōd a Bývñōctvl:
- 20 nýnēen ez vilagon ol nag Bývñ:
mellet vr isten teneköd őrōmest
meg nem Boēat q touaba vg

duafuo bogasta. ~~...~~
 angliodan: ez valuaſa ez yſui papot
 cuplant es q. ~~...~~ auiag nemi e ger
 mpte vata. az iggn meg jexete nemi
 nemi zidonac leanyat es q. hoxza je
 vniſtepen nem luthata hanem iac nag
 ventokom etue phozza mene: tahat aſu
 do pap meg ique: es lata pte vctozu
 an es adqage pte mēi es ezt teue a
 pūpact: es mōda a ſydo: ezt en ſamit
 apen etnem ſtagom: de meg madom a pūſ
 pater: taſat nag ſomſaton mitoron
 apūper miſet ſolgaſna: es a pap que
 le ſolgaſna: taſat etique a ſido mend
 az q. varatiual mellet praita latu
 an a pap iggn meg ſomoroder es ba
 pēdar az q. vūneijreſ es fogadaſt tē
 az pte mandenſato iſtēer hog ſoga
 ſonata valaminemv halaloſ vūnt nē
 a karna tēſar pte a nag ſagent
 vſ meg etae magna tahat az pte
 mandenſato vſ iſten et ag ſegp tē n

- oluassuc: hog: vala neminemv p̄yspec
anglioban: ez valuala eg ȳfiu papot
caplant: es q̄ huga: auag nenn̄ye ger-
m̄oke vala: az iḡon meg zerete nemi-
5 nemv zidonac leanȳat: es q̄ hozza se-
mmikepen nem iuthata: hanem ɛac nag
pent̄ok̄on estue q̄hozza mene: tahat as̄y-
do pap meg ique: es lata q̄ket vetk̄ozu-
en: es elhaga q̄tet m̄eni: es ezt teue a
10 p̄yspekert: es m̄oda a s̄ydo: ezt en s̄emik-
epen elnem hagom: de meg m̄odom a p̄ys-
pek̄nec: tahat nag zombaton mikoron
ap̄yspec miset zolgalna: es a pap que-
le zolgalna: tahat elique azido mend
15 az q̄ Barat̄yual: mellet q̄ raȳta latu-
an apap: iḡon meg zomorodec: es ba-
nkodec az q̄ B̄ȳneyr̄ol: es fogadast t̄o
az q̄r̄ok mendenhato ist̄enec: hog soha
touaba valaminemv halalos B̄ȳnt n̄e
20 akarna t̄eni: ɛac q̄tet a nag zegen-
v̄l meg oltalmazna: tahat az q̄r̄ok
mendenhato vristen ot eg ȳeḡot t̄on:

hog men a jibor es yegner mya
ta meg nem ulanak: Lac eggic es
valami yget vezetot non zolgata: ta
hat a pap meg goner: es zexzetbe me
ne es menb kiten az leahat. vdugyu
tenet q :: mi biron meg a bary
gonnos: tahat tenetod kel solumod
telles remen segedet ison goz: mert
Lac es vynes sem kel ol nagnar
leni: hog te adda ketsege esnet: meg
te tentuan a stentotner peldayt: tuna
mynt maria magdalenayt es az es
es stentotet: Pic nag soc vynyotet
tottenet: Pic net az o mag teresgebe
isten minden vynyotet meg vaxto
ta: tenetod onder promettion es g
atorlatossagal kel meg gonnos me
rt agonas galatorlatossagal meg
tistita: es meg vilagosittia alettet
mipen a vya a testot: mert em ber
atesti aletten aggonapmar alatta kar
alig leget testner forodpie es most
sa nelve: de iay vezic mert igon
soltan es aztanot tötet es el muel

- hog mend azidoc az ýegnec mýa-
tta meg nemulanac:  ak eggic es
valami ýget Bezed t nem zolhata: ta-
hat apap meg gonec: es zerzetbe me-
5 ne: es mend ketten az le nal  du z -
lenek q  : Mikoron meg akarz
gonnod: tahat tenek d kel folamnod
telles remenseg ddel istenh z: mert
 ac eg B   nec sem kel ol nagnac
10 l ni: hog te abba ketsegbe esnel: meg
tekentuen a scent knec pelda t: tuna
m nt: maria magdalena et: es az eg-
eb scent ket: kic nag soc B   n ket
t ttenec: kicnec az   meg teres cbe
15 isten menden B   n ket meg Bo atto-
tta q tenek d ember  r met son: es g-
akorlatossagal kel meg gonnod: me-
rt agonas gakorlatossaggal meg
tistitta: es meg vilagositt a a lelket:
20 mikepen a viz a test t: mert ember
atesti eletben eghonapnac alatta  ac
alig lehet testnec  r    ie: es mosa-
sa nelk l: de ia  vezic mert ig n
sokan eg eztend t: t bet es elmula-

- tnac: hog ők az ők lelkeket gonasnac
es tőredelmessegnec mýatta nem gon-
dollarac meg mosni: mert a lelec
a gonosnac mýatta: inckab zýkqskq-
5 dic meg mosodni: hognem a test a vi-
znec mýatta q vg oluassuc emelle:
hog vala neminemű zerzetqs: mel tist-
asagtarto vala: de az nem akar va-
la meg gonni: hanem lac tizqñqtqd na-
10 prol napra: neminemű napon ke: iste-
ni akaratnac mýatta: apurgatori-
umnac keniiara vitetec: melbe egette-
tic vala: tahat a Bodog ziz maria
mene az ők scent fiahoz: es kere az ők ed-
15 es fiat: a mý vronc Iesus cristust: es m-
onda qñeki: o en edes zeretq fiam Ie-
sus: mýre Boeattod qtet a kenra: eze-
rt hog tistasagtarto volt: es tenekqd
soc zolgalatot tq: felele az edes isten
20 en edes zeretq anyam: ezt azert tezq
egem: hog ők ritkan gonýc vala egem:
demaga ezt teeretted meg engedqm: hog
qmogat meg iobielya: tahat a lelec
meg tere az ők tulaýdon testebe: es ga-
25 kortab gonic vala hognē mýt az elqt q

tonaba vala ~~hag~~ mag voras es by
nos embes: mel mag vorula: es fetes
de eses: es nem ataruala mag gomm
tahat q horra ioue az q feleses
fia: az q attyafitayuat: es mend az
q vaxatyuat: az gonasra inteser ta
mellet: nem intesenes mend nyian
es agonasra: demaga mag es horra
nas: es papot: hog mag gommeier: de
fetyuilla mag fezzouat: monduan
menest Pi mend az en hazambol: m
et vjonaba nem ataror en magh
gonnam: tahat az iambor pay q dpte
feveuen: moda: en oruos messor va
gor egem: es agert iottem te gozzad
hog en tegetet mag vigastanalar
egem: hog est halle a tor vforas embes
vateseggs lpi: es Landa: es moda: vr
am tegetor enebom ide ipuendot: ha
a lator engomet mag orasolm: en
mag fizetom toneltor attu munctato
bat egem: fetela a pay: en est mag
rezem ipense segedeguel egem: de
en elyzer teueles az axut tezer ege

- touaba vala igõn nag vsoras es Bÿv-
nõs ember: mel meg korula: es ketseg-
be esec: es nem akaruala meg gonni:
tahat Ƹ hozza ique az Ƹ felesege: es
5 fia: az Ƹ attÿafÿaÿual: es mend az
Ƹ Baratÿual: az gonasra inteserth:
mellet nem inthetenec mend nÿaian
es agonasra: demaga meg es hoza-
nac eg papot: hog meg gonniec: de
10 felkaialta nag felzoual: monduan:
mērietƸk ki mend az en hazambol: m-
ert Bizonaba nem akaroc en megh
gonnom: tahat az iambor pap Ƹ elõtte
lewluen: mōda: en oruos mestƸr va-
15 goc egem: es azert iƸttem tehozzad:
hog en tegedet meg vigastanalac
egem: hog ezt halla a kor vsoras ember:
Bekesegõs lõn: es ðendez: es mōda: vr-
am legetƸc eñekƸm iol iquendƸk: ha
20 akartoc engƸmet meg oruosolni: en
meg fizetƸm tÿnektƸc attÿ munckato-
kat egem: felele a pap: en ezt meg
tezem istēnec segedsegeuel egem: de
en elƸzer teueled eg arut tezƸc egē:

melner az vrasas un ble mōda: om
nemes vram mōda az azu egem:
mōda a pap: dz en edes zexetq siam
egem: hog az enētpm menē atte vū
reūdet egem: en az tenetpō idom
menē az en lotetemenimē egem: mē
teper a itatban sagom tvefogaa totē
felēte a por: och nemes vram: az a
tu auag auēlet hog fr tegetne ento
len: en otomēst atarnam egem: az en
vūneymet eladnom: auag mēg vānn
om egem: tahat a pap felēte: aggab en
netpm az iōd bezēdet: az mōda: en te
netpō adom menē az en mīseymet: az
ymatfagimat: vūtyimēte: az mēd az en
io mīuel totetmēte: melleket tottem m
enē az en napvōdan egem: tahat a por
q nag otomēden bezde sūnyia: az nag
vūgafagal mōdam az q vūvneyt: az mō
da vmar otomēst a vāner mēg halnō
egem: az hēlākat ador tūnetpō egem:
hog en hōzjam iottetpō vōst: tahat
a pap mōda: menē atte vūneymet:
te tebet mēd: az adner nap:

- mel nec az vsoras ember mōda: o en
nemes vram: mȳloda az aru egem:
mōda apap: ez en edes zeretō fiam
egem: hog ad enēkōm mend atte Bȳ-
5 neȳdet egem: en es tenekōd adom egē:
mend az en iotetemenimet egem: mel-
leket artatlansagomtvlfogua tōtē:
felele a kor: o en nemes vram: az a-
ru auag auetel hog ha lehetne entō-
10 lem: en ȳrōmest akarnam egem: az en
Bȳvneȳmet eladnom: auag meg bann-
om egem: tahat a pap felele: aggad en-
nekōm az iob kezedet: es mōda: en te-
nekōd adom mend az en miscȳmet: es
15 ȳmatsagȳmat: Bȳtȳmet: es mēd az en
io mȳuelkōdetȳmet: melleket tōttem m-
end az en napȳmban egem: tahat a kor
ȳ nag ȳrōmeben kezde sȳrnȳa: es nag
vigasagal mōdani az ȳ Bȳvneȳt: es mō-
20 da: ȳmār ȳrōmest akar nec meg halnō
egem: es halakat adoc tȳnektōc egem:
hog en hozzam iōttetōc volt: tahat
a pap mōda: mend atte Bȳvneȳdet:
melleket mēd atte eletōdnec napi-

~~... ..~~ jottat en
ceum totum egeni: es en p^ognest a^o
arot meg tistulnont azotul: es meg
gonnom ment atta edelen gyvnejt:
lat med meg en^o v^om ment atta v^o
nejdet egeni: hog az agotat a pap
elot igazan meg gonhassam egeni:
fahat a^o tot: vajde med az q edelen
gyvnejt: es igon tota^o vat meg gonni:
nag aytat^o sagat: es q gyvner tote
del meg^o gues: es mader igenes: es
gyvner mag gonasa. v^om: vajde nag
veser^o segget syonyai: es az iambor p
ap med az q gyvnejt: queti meg gon
tat: leuette buva: mag leu^o n te:
agotat: plet nag quimet meg oldo
ja: communicata vela: es meg tunct
plet: fahat a pap haza mene: es az
on eyes: mitoron a papoc a sut veter
nyet cantalnaiac: meg hala a^o tot: es
a pap az q vicariosahoz mene: es az
vasdag am^o ber^o ner meden gyvnejt:
ollan abraza: ment ha med q tote

- ban töttel egem: ma mēd azokat en-
ream vöttem egem: es en q̄romest ak-
aroc meg tistulnom azoctul: es meg
gonnom mend atte ectelen Bÿvneÿdet:
5 ɛac mōd meg enēkōm mend atte Bÿv-
neÿdet egem: hog en mēd¹ azokat a pap
elōt igazan meg gonhassam egem:
tahat a kor kezde mēd az q̄ ectelen
Bÿvneÿt: es igon sokakat meg gonni:
10 nag aÿtatossagal: es q̄ z̄vuenec t̄re-
delmessegeuel: es mēden igenec: es
Bÿv̄nec meg gonasa vtan: kezde nag
keserv̄seggel sÿrnÿa: es az iambor p-
ap mēd az q̄ Bÿvneÿt: q̄neki meg gon-
15 takat: leuelbe beira: meg leuen ke:
agonas: q̄tet nag q̄r̄q̄mel meg oldo-
za: communicala vele: es meg kenete
q̄tet: tahat apap haza mene: es az-
on eÿel: mikoron a papoc a scēt veter-
20 nÿet cantalnaiac: meg hala a kor: es
a pap az q̄ vicariosahoz mene: es az
kasdag ember nec mēden Bÿvneÿt:
ollan abrazba: ment ha mēd q̄ tötte

¹ A szó betoldójellel jelölt betoldás a bal margón.

Volra mag gonne.
 riat kee pte: minnetuons te a vic
 arius: apot agnastar veteran m
 es halgatta vöthia: ien zomoteget
 pax: vata: es vj althya vata: hog
 a d'vondet: m'nd pte vethia: k'fat
 a vicarius möda p'eti: vax mag it
 et ofth'et: ien mag gondaom mine
 in penitenciat haggat egem tene p'd:
 ezuleten nag soc te eade ten vj vneyde
 it: tahat a vicarius alen ment: ass
 agaba lefuer: es a nag: zomoteget
 nar myatta: nam alhater: tahat zofat
 ique p'gorgues möda p'eti: te ne jam
 oroxy a vj vny p'ner o'k'ert: melle bet
 a pax mag gont tene p'd: met a zofat
 nem p' pte: de en tottem a zofat egem:
 tahat a vicarius möda: v'voda vag
 egem te es a z möda: en vagoz egem:
 a mag vafdag v'vras embexner lete:
 p' nem a'f'ide vata mag gonnem egem:
 te a pax en h'pam ique: es meden p' iate
 menyt enetm ada egem: es med a'gen vj
 vneymer p'ea veue egem: tahat q en

- volna: meg gona ʒneki: es peniten-
 ciat kere ʒtʒle: minekutāna ke: a vic-
 arius: apapot agonasnac vasaran m-
 eg halgatta volna: iʒon zomorog: ke-
 5 serʒog vala: es vg alittya vala: hog
 e bȳvnoʒket: mend ʒ tʒtte volna: tahat
 a vicarius mōda ʒneki: varȳ meg it
 eg oraiglan: ȳm meg gondolom mine-
 mȳ penitenciat haggac egem tenekʒd:
 10 ezilleten nag soc te ectelen Bȳvneȳde-
 rt: tahat a vicarius alōni mene: az ʒ
 agaba lefecuec: es a nag zomorusag-
 nac mȳatta nem alhatec: tahat zozat
 iʒue ʒhozza: es mōda ʒneki: te ne zom-
 15 orogȳ a Bȳvnoʒkneʒ okaert: melleket
 a pap meg gont tenekʒd: mert azokat
 nem ʒ tʒtte: de en tʒttem azokat egem:
 tahat a vicarius mōda: ki:oda vag
 egem te: es az mōda: en vagoc egem:
 20 a maz kasdag vsoras emberneʒ lelke:
 ki nem akaroc vala meg gonnom egem:
 de apap enhozzam iʒue: es mēden ʒ iotete-
 menȳt eñekʒm ada egem: es mēd az en Bȳ-
 vneȳmet ʒrea veue egem: tahath en

es tordolom meggyt meg gonam egen:
es mikon a velenyet tantallat va
latatoron halat meg egen: es az nag
istem bugyagos jere text: es begyseg
ext: melle az iambor pap engosham
mutata egen: meg za kaduler med az
en vinyimtot egen: es az pap vdu
psemer eletiben vagoz egen: es apa
p haamad napon engomet Fouet eg
em: ta hat a vitarius tunia mynt: a
confessor: sektele: es az esgagda mene
es tele apopot terdon alua ymadroz
nja: tad, at meg ielente oneti menden
dolgozat: melle oneti tortenter vala:
a pap te: haamad napon meg gala:
es istenhoz mene: holot gortte orzagol
amen: o bodag, zereket: Eket menden
ember vduzot: o atrozat grolfeg: ki
uct menden ember kuthozic
touda ba peldanc vagon nemnemv ca
nanorot: es az meg tagada pmagat: m
end azo zegen: baratyut: menden ma
biat cluezte es jorjetle mene de: es
igeneze grolpli vala a vinyosket hog

- mēd az en Bývneýmet: nag aýtatossagal:
es toredelmesseggel meg gonam egem:
es mikoron a veternýet cantallatoc va-
la: akoron halec meg egem: es az nag
5 isteni Buzgosagos zeretetert: es kegesseg-
ert: mellet az iambor pap enhozzam
mutata egem: meg zabadulec mēd az
en Bývneýmtvl egem: es az q̄r̄ok v̄du-
q̄ssegnec eletiben vagoc egem: es apa-
10 ph harmad napon enḡomet k̄ouet eg-
em: tahat a vicarius tunia m̄ynt: az
confessor: fel kele: es az eghazba mene:
es lele apapot terd̄on alua ýmadkoz-
n̄ya: tahat meg iel̄onte q̄neki menden
15 dolgokat: mellec q̄neki t̄ortentec vala:
a pap ke: harmad napon meg hala:
es istenh̄oz mene: holot q̄r̄ocke orzagol:
amen: o Bodog zeretet: kivel menden
ember v̄duq̄zvl: o atkozot ḡvl̄oseg: ki-
20 uel mēden ember karhozic q̄
touaba peldanc vagon neminemv̄ ca-
nanocrol: es az meg tagada q̄magat: m-
end az q̄ zegen Baratýtul: menden mar-
haiaat cluezte es zerzetbe mene be: es
25 ig ēnere ḡvl̄oli vala a Bývn̄os̄oket: hog

- quelq̄c soha nem k̄ozs̄vl vala: nem ez-
ic ȳzic vala quelec am: es ingen¹ Էac velq̄c
sem akar vala zolni: sem valuala
valami irgalmassagot q̄ hozzaic: egz-
5 er ollot tart vala az q̄ kezebe: es az q̄
torkaba ȳte: a rosdanac valo: es meg
q̄le q̄magat: es ca: eg zot sem zolha-
ta: tahat intec q̄tet a Baratoc: hog
h̄ȳnaȳa q̄magara ist̄enec irgalmas-
10 sagat: tahat tentat pennat v̄on ke-
zebe: es meg ira: monduan: m̄yerth
hog en s̄emi irgalmassagot nem val-
lottam a B̄ȳvn̄q̄soch̄oz egem: en̄k̄om
es s̄emi irgalmassagnac nem kel tet-
15 etni: es igeckepen hala meg: es kar-
hozec: es igeckepen lez̄on menden-
q̄knec: kic nem irgalmasoc q̄ ·:
touaba vg oluassuc: hog vala nemi
nem̄v̄ scent iambor: ki lelecebe vitetec p-
20 okolnac eleȳbe: es lata ot azegen kar-
hozot lelq̄cnec iḡon nag soc kennokat:
es lata eg neminem̄v̄ f̄qsuennec lelket
pokolnac kenn̄yaba ḡottretni: eg keu-
es ȳd̄o k̄ozbe vetuen: v̄gan ez̄on kasdag
25 f̄qsuen embernec fianac lelke es pokol-
ba vitetec: latuan ke: az atȳanac lel-

¹ A szó betoldójellel jelölt betoldás a jobb margón.

lalta: es móda: atfozot legem egem az
ora: melbe tegedet ez vilagra jóltel
es egem: es a basdagtagor melleket
taerted keresztm egem: Picne myatta
propte eltar-goztam egem: talhat az
fii haluan az q attyanar attat: es m
onda az q attyanar: te es atfozot le
gh orote egem: mert mel matha p
at es basdagtagokat gonozul: gamis
san keresztel: mellekert eltar hoztam es
mitpen te egem: melleket meg mond
uon: mond ketten potornac se ne tebe
alapallanar meg koptatuen ket tyos
vab lankon potornac melleket fuglen
es mitoron eggie leler a masikat eri
vala: hehat q magokat egemide meg
jagattya: vala: es atbaszar zydai
magas vala: es hog a basdagtagor
es a gaminagor: qnebie potorda va
lotnac mem hasnalt. Semotab atot
boua-ba: og oluassur: hog vala ne
minemv yfia: es az neminemv napon: ak
aruala mem eg azzomallat goz: es tel
uala altat mem eg hydon: mel alat
nag mel viz vala: es a gyd meg kopt

- ke az q fianac lelket: nag felzoual ka-
ialta: es mōda: atkozot legon egem az
ora: melbe tegodet ez vilagra zvelt-
ec egem: es a kasdagsagoc melleket
5 teerted kerestem egem: kicnec myatta
orocke elkarhoztam egem: tahat az
fiu haluan az q attyanac atkat: es m-
onda az q attyanac: te es atkozot le-
gh orocke egem: mert mel marhak-
10 at: es kasdagsagokat gonozul: hamis-
san kerestel: mellekert elkarhoztam: es
mikepen te egem: melleket meg mond-
uan: mend ketten pokolnac fenekebe
alazallanac: meg kotoztetuen ket tyzes
15 vas lancon: pokolnac melsegen fuguen
es mikoron eggic lelec a masikat eri-
vala: tahat q magokat egetombe meg
zagattyac vala: es atkozzac zydal-
mazzac vala: es hog akasdagsagoc
20 es a hamissagoc: onekic pokolba va-
loknac nem hasnalt: deinckab artot:
q touaba: vg oluassuc: hog vala ne-
minemv yfiu: es az neminemv napon: ak-
aruala meni eg azzoniallathoz: es kel-
25 uala altal meni eg hydon: mel alat
nag mel viz vala: es a hyd meg torot

vala: ~~...~~
eg fete louor es az yfias vala: es m
eg berde az yfias hova mene: az fete
ym valam: dolgom vagon azat: oda me
gor: tahat az morda: ~~...~~ yde
es en oda vifler tegedet egen: tahat
az yfin felote azo lousa: tahat az
afetei lout bezottate a vizbe: es ve
teple az yfias: ymer letet: lefene
egelom: po fotea vime: es a viua
gaxt orote edar gozer: es vagon ez
onrepen lezon meden viual fote fote
vg moda az edes zefus: stent ymer: ve
dal nar: ~~...~~ a zizef: nven
hogya hapen: es iutem: a naitaert
vg modnar a pent iras velt doudor
hog a zizef: auzo a tifa fagtar
em doudor: tefet: itelet napia nar
vtanti: az edes yten: ofy igit nag edes
gonorufeg: illatue a ande foga m
eg: hog azo tefener edes foga: es jm
pillanta fogan: nago gonorufegot
val: hog nem mynt adantufogua
itelet napia med etelles vifag az
fate mes testi elattem: yay agert afe
16. 2 teemes elattem

- vala: tahat q eleýbe ique eg ember:
eg fekete louon: es az qrdog vala: es m-
eg kerde az ýfiat houa mēne: az felele:
ým valami: dolgom vagon egem: oda me-
5 gqç: tahat az monda: vly ýde¹ hatammege:
es en oda vizlec tegedet egem: tahat
az ýfiu felvle az q louara: tahat az
afekete louat Bezqktete a vizbe: es Be-
leqle az ýfiat: kinec lelket: testeuel
10 egetqmba pokolra viue: es a Buiasa-
gert qroçke elkarhozec: es vgan ez-
qnkepen lezqn mēden Buialkodoknac:
vg mōda az edes Iesus: scent ýmre ký-
ralnac: dragalatos a zizeseg: nýcen
15 hozza hasonlo iutalm: anākokaert
vg mōdnac ascent iras Beli doctoroc:
hog aziznec: auag a tistasagtarto
embernec testet: itelet napianac
vtāna: az edes isten: olý igqn nag edes
20 gqnqrúsegqs illattal aiandekozza m-
eg: hog az q testenec edessegebe:² eg zcm
pillantasiglan: nagob gonorvsegqt
val: hognem mýnt adamtulfogua
itelet napig: mēd etelles vilag az
25 fertelmes testi eletben: ýaý azert afe-
·:· ·:· q rtelmes eletvecnec ·:·

¹ A szó betoldójellel jelölt betoldás a jobb margón.

² A be sor fölötti beszúrás.

[illegible]

- touaba vg oluastatic: hog neminemv
scent iambor: neminemv ordogot mel
embereket zallot vala meg: meg zo-
ritta: es parancola oneki: hog oneki
5 meg modanaia mel volna a Byn: me-
lnec myatta ordog tob**beket**¹ <Byynoket> nye-
rhetne: ki felele: hog az atok volna:
mert az atocbeli ember egem: nemik-
oron eg napon: zaz embert es vetkoz-
10 tet: es az o partya rescere vonzon:
Touaba mert ha valaki meden hy
kereztynokert ymatkozneyec: es az
ymadsagbol az o ellensegyt kyrekezte-
neye: ha lac eg volna es ez vilagon:
15 nem volna vduqssegnec vtan: karho-
zneyec zegen: o anakokaert yayiaiy
azoknac: kic gylqseget viselnec zu-
uokqon q touaba ascent tistasag mel-
le vg oluassuc: hog ascent tamas doc-
20 tor: olaz orzagba igon nag vr germe-
ke vala: ko vari es valanac: igon yf-
iu koraba Bemene a scent damokos
zerzetibe: es az o attyanac: es attya-
fyaynac hir lon edologba: a kalasto-

¹A *beket* szó rész piros betoldójjel jelölt, piros betoldás a bal margón. A következő szó pirossal van kihúzva.

Petit vala: et p[er]m[itt]it vala a Ba
 ratotat: hog ga p[er]mem aduac az
 p[er] fiopat: auzg alt[er]iopat: a Patator
 em[er]it: fa hat selegemier es vesten
 k[er]t p[er]stithonias a Patatoromats
 k[er]on: men[er] exre sem mene Kasten[er]
 p[er] Au: de a ad[er] r[er]dianar valor p[er]d[er]
 mestor seget: a stent yfiat vrozar a la
 Patatorom[er]it: es ag varorda ag c[er]
 volda veter: es ot: Penozar g[er]it
 vala p[er]it: offegget: somil[er] ag[er] es g[er]
 dagseget: de maga meg es sem Papen
 a Jergem[er] rufiat c[er]nem veltet
 heter velle: son az p[er] et[er]it meg non
 statat[er]atar velle: elmenener es ag
 Jeps[er] god d[er]ang[er]d[er] nag et[er]seget[er] fel
 p[er]stithon[er]it: es meg somp[er]it[er] p[er]it: hog
 gonossagea m[er]it[er]it p[er]it: es velle ve
 H[er]p[er]neier: meet mast[er]p[er]en halal[er]
 volda leany[er]: deie[er]st[er] p[er] h[er]za: es
 p[er]de a d[er]ango estent: p[er]it gonossag
 lat m[er]it[er]it meg m[er]it[er]it omagaba gon
 of p[er]uan[er]ag[er]a: meg velle hog a meg[er]

- romra menenec: es az q fiokat ki-
keric vala: es fenqetic vala a Ba-
ratokat: hog ha kinem adnaiac az
q fiokat: auag attyafiokat: a kalastor-
5 ombol: tahat felegetnciee es vezten-
eiee puztittanaiaa a kalastoromath
egem: mend erre sem mene ki ascenth
yfiu: de a <rod>¹ rosdanac valoc qrdqgi
mestorsegel: ascent yfiat ki² vrozac a ka-
10 lastorombol: es eg varocba eg erqs
Boltba vetec: es ot kenozzac qottric
vala qtet: ehseggel: zomiusagal: es hy-
degsegel: demaga meg es semikepen
a zerzetnec ruhaiaa elnem vettet-
15 hetec vele: sem az q etket meg nem
vtaltathatac vele: elmenenec es eg
zepsegqs leanzot nag ekesseggel fel-
qltqtetenenec: es meg fenqetec qtet: hog
gonossagra intencie qtet: es vele ve-
20 tkqzneiee: mert maskepen halalnac
volna leanya: Berekeztec q hozza: es:
kezde e leanzo escent: yfiat gonossag-
ra inteni: meg indula qmagaba gon-
oz keuansagra: meg yede hog a megh

¹ A betűk pirossal vannak kihúzva.

² A szó betoldójellel jelölt betoldás a jobb margón.

[illegible]

- nÿerhetetlen kenÿt ascent tistasagot
elneuezteneie felzokollec: eg vÿzget
ragada: nagon kezde vele verni a le-
anzot kifutamec az aÿton qelotte: es
5 escent ÿfiu kirekezte qtet az aÿton: es
az vÿzoggel a kofalon eg kereztoÿ vo-
na: leesec terdre elotte nag aÿtatus kq-
nÿ hullatasockal konÿorog vala az
orok mendenhato vr istenec: hog qneki
10 meltoltatneiec olÿ erot adnÿa: hog
azeplotelen scent tistasagot meg tarth-
atnaÿa: ÿme isteni dolog: alom iqe ze-
mebe: es elzenderedec: es ÿme az alom
kqzbe: ket angaloc iquenec q hozza: es
15 mōdanac nefel sēmÿt: mert isten meg
halgatta atte ÿmadsagodat egem: es
añac Bizonsagara ÿmez quel Bequez-
zonc tegodet hog soha tqbbe agonoz
keuansag nem Bant egem: es a Be-
20 quedesbe olÿ nag faÿdalmat val-
la hog felserkene Bele es soha tqb-
be testi gerÿedetqssegot nem valla
ez konÿ ziz lean ludit azzon eh: ezer qt
zaz huzon nola eztendqben irtac tq-
25 ·:· ·-uissq: alleluia:·:·
ÿmagh az Bÿvñqsert: ki ezt irta: allyeluia:¹

¹ Ez a pirossal írt sor az eredetiben is annyira elhalványult, hogy a fényképen már nem is látszik.

In wethers dages
 In a berdenod ymmer hogh ingeborenen
 az engelmeßig. Ruckelmeßig dat
 rot hogen az zenth engelmeßig. Non
 dat hagen. az thwelen don abeghene
 170 yghelmeßig mals mag thaga daga.
 Thwelen az p fyeckelmeßig porenchdage
 23eeth wgh mond zenth agoschidat
 az 173ony engelmeßig az hogh az p
 zynwuel. fyeckelmeßig porenchdage
 nak ellenne wgh abeghene. 174yghelmeßig
 175yghelmeßig porenchdage. 176yghelmeßig
 fyeckelmeßig. 177yghelmeßig. 178yghelmeßig
 179yghelmeßig. 180yghelmeßig. 181yghelmeßig
 182yghelmeßig. 183yghelmeßig. 184yghelmeßig
 185yghelmeßig. 186yghelmeßig. 187yghelmeßig
 188yghelmeßig. 189yghelmeßig. 190yghelmeßig
 191yghelmeßig. 192yghelmeßig. 193yghelmeßig
 194yghelmeßig. 195yghelmeßig. 196yghelmeßig
 197yghelmeßig. 198yghelmeßig. 199yghelmeßig
 200yghelmeßig.

- Kowethközük ýtth az ýras¹ az zenth engedelmessegről
 Ha keredened ýmmar, hogh mýchoda legýen
 az engedelmesseg · Reafelelnék docto-
 rok · hogh az zenth engedelmesseg · Nem
 5 egýeb · hanem · Az thwlaýdon akarathnak
 ýo ýghýekezettel walo meg thagadasa:
 Thewen Az q feýedelmanek poroncholatyat
 Azertth wgh mond zent agostondocor
 Az Býzoný engedelmesseg az · hogh · az q
 10 zýwewel · feýedelmanek poroncholatyá
 nak ellenne nem akarnýa es²: mýwelkøde
 týwel mýnden kesedelemnelkyl be thellýe
 sýthenýe : es zaýawal ellenne nem mon
 -danýa : Az zenth engedelmessegnek
 15 Dýcherýthý melle ýmez harom dol
 gok waghna : Elsø ýmez : Merth az
 engedelmesseg emberth helhezteth lgen
 nagh magassagos allapathra · mýnd
 ýth cz wýlagon · es mýnd az mason ·
 20 Mert vgh mond wr Isten moýsesnek
 egh konyweben · ha engedelmees
 leendez az the wradnak Istenednek q
 Bezedýnek · fellýeb magasztal thegedeth

¹ Az *ýtth az ýras* sor fölötti betoldás, betoldójellel jelölve.

² Az *es* betoldójellel jelölt, sor fölé írt betoldás.

mythen nyet al. Azert az zenth
cugedlmessig fet magastattija
cugedlmessig ykennut et embecutunt
clotte. ~~pel~~ eldantwagyon az zenth
atjebnat clitqben. hogh vyz atjeb
wen atja ymzth mongya wala hogh
wala mullij embec. az q. lltij kyd
munt atkaratja ala adaugipa qn
atkaratjath. Angijob ed muthuazij
hadum az myntalpij chat qnqon
maga az puzthaban labozijk murt
az chat az qn atkaratjara kptij qn
magath. De amaz mynukn atkarath
ijath otholle d wethwen kptij
magath az q. lltij fyereltmunt
porontholactijara. Megijs ez
melle slijen pel da olwaastatij kptij
Esb az wgy zenth atjeb kptij lata
muyozagban. Nogh wudthij embec
kptij. Esbjk wala az krotinat zofa
kptinat wudij. Masijk wala azok
kptij. Isk wudij. Sarandofodus halokla

- mýnden nepeknel · Azert az zenth
engedelmesseg fel magasztattya az
engedelmesth istennek es embereknek
előtte / Peldank wagyon az zenth
- 5 atyaknak eletyben · hogh egh <atyaſy>
wen atya ymezth mongya wala hogh
wala mellý ember · az q lelký feýdel
menek akaratya ala adangya on
akaratyath · nagyob erdemethwezý
- 10 hodnem az myntazký chak onnon
maga az pwzthaban lakozyk mert
az chak az on akaratyara kothý on
magath · De amaz mynden akarath
-yath q tholle el wethwen · kotelezý
- 15 magath az q · lelký feýedelmanek
poroncholattýara · Megys ez
melle llyen pelda olwastatyk hogh
Egh az regy zenth atyak kozzol lata
menyorzagban Negh rendebelý embere-
- 20 -keth · Eghyk wala Az koroknak zolga
loknak rendý · Masyk wala azoke
kyk Istenerth zarandokokath hazokba

de fogadnak herminyának az par
haban talosodnak xudy. Nijye
doff kedjelen wala azok az kyt
tallyt fuyestmetnek engedelmessze
ala agyat qu magobalt. Latjarela
kibjelen doly az engedelmesszemet
xudyben kyt walanak azofnak
Nagy zepsteg aranyas nyatbarattok
reklamati q nyatobltan. is magjod
dolytstiban walanak azof azof
bijuel. is monda az fusthatya kyt
iz kataszty katasztyala. Nijye bogt
iz engedelmesszemet q fuyje Nagy
ob dolytstiben walanak az kyt
bijuel. Bijue kelye az augyal kyt
qthutty iustitiamala. Azarug mure
az ketyobnak folgalat. is azallatca
fogadok. az nyut kyt az kyt
qnyu akaratyob fuyutty thazyt
is magjodok az kyt az parstaban
latoznak. is azof kyt engedelmessz
steg fuyestmetnek qu magobalt
az qu thwalydon akaratyobalt
271

- be fogadnak harmadýkwala az pwz
thaban lakozoknak rendý · Negýe
dýk¹ kedýglen wala Azoke az kýk
lelký feyedelmeknek engedelmessege
- 5 ala agýak n magokath · Latýawala
kedýglen hogh az engedelmessegnek
rendýben kýk walanak · azoknak
Nagh zepseg aranýas nyakbavethk
walanak  nyakokban · es nagýob
- 10 dýchsegban valanak azok az th-
-býnel · es monda az zenthatty ký
ez latasth lattýawala · Mýre hogh
ez engedelmeknek  serege Nagh-
-ob dýchsegben wagýon az thb-
býnel · kýnek felele az angýal ký
- 15 theth wýselýwala · Azerth mert
az koroknak zolgalok · es az zallasra
fogadok · az mýth teznek azth chak
non akarattyk zerýnth thezýk
- 20 es megazokes az kýk az pwztaban
lakoznak · de azok kýk engedelmes-
segre ktheleztek n magokath ·
az n thwlaýdon akarattykath

¹ Az  fltt piros pacafolt van.

Hystor of notat. Amale Rereth
 alob naglob dythystegath walmak dper
 monerya dyg dygdon dater Miquelwethy
 Jolagobneth amysa as lathelathegath
 dyasodzer megys duthewethy
 as firt Alakathagagathwale unget
 mussyg mwech as enge dynech enge
 uth miquelweth dy thewenthg. eb as
 thewenthelathgath. weth monethyng
 agosthon dater. Sa enge dathweth as
 Menneth. Menneth enge dathweth
 dythegon dy Jofweth nat q pascagode
 thysa mwe alla as nay eb as god eb
 enge dathweth qmety. miquelweth dathweth
 Menneth dathweth. dathweth miquelweth
 Menneth dathweth. dathweth miquelweth
 miquelweth weth Jofweth pascagode. miquelweth
 dathweth dathweth. dathweth miquelweth
 dathweth miquelweth miquelweth
 miquelweth eb melle olwasthatyeb eb
 gelta. hoth as pael dathweth. el dathweth
 q dathwethwath dathweth dathweth
 Jofweth. hoth dathweth dathweth
 miquelweth weth dathweth dathweth.
 Lanneth dathweth. dathweth dathweth
 ben

- thollók el wetettek: Annakokaerth
 azok naghob dychösegeth wálnak · Azert
 mongya zent Agoston doctor Mýnden lelký
 lozagoknak annya az Engedelmessegh
- 5 Masodzer megys dichertetyk
 az zent Alazatossaggal walo engedel
 messegh · merth az engedonek enged-
 nek mýndenek · Az theremtho · es az
 theremtettallathok · wgh mond zenth
- 10 agoston doctor · Ha enged<ed>nenk az
 Istennek: Istenes engedne mýnekonk
 Mýkeppen Az loswenak o paranchola-
 ttýara meg alla az nap es az hod · es
 engedenek o neký · mýglen Bozzoth alla
- 15 Istennek ellensegyn: Arrol monda az
 Isidorus · doctor · ha meg thezzýwk azth
 mýth wr Isten poroncholth · mýnden
 kethsegnelkýwl azmýth kerýwnk
 azt mýnd meg nyerýwk
- 20 Megys ez melle olwasthatýk ez
 pelda¹ · hogh az paal Apath · El Bochatha az
 o thanýthwanýath kýnek Newe wala
 lanos · hogh hozna oneký egh berekbol
 Nemýnemó wrwssagnak okaerth · oroz-
- 25 lannak ganeýath: Merth oth az berek-
 -ben

¹ A scriptor ki akarta emelni a példát, ezért a bal margóra pirossal újra kírta a *p* betűt.

- Lakozykwala egh fene orozlan : Es my-
koron ezth hallotta wolna az o thanythwa
nya . monda oneky: Atyam: ha reyam
yowend az orozlan . myth thegyek . Es
5 monda az apath . Kotozed meg otheth es
hoczad yde en hozyam . Elmene azerth
az berekbe / es yme az orozlan meglata
oteth . es rea hyrtelenkedek hogh otheth
meg marya . ymez kedyglen . Az o feye
10 delme poroncholatya zerynth Akarya
wala meg fognya otheth . De az oroz
lan kezde el fwthny o elothe / ez ke-
diglen fwthwala wtanna mondwan
war y meg engemeth mert az en feye-
15 delmen ennekem azth hatta hogh meg
kotozzelek thegedeth . Es yme megh
kotoze otheth . es wyzwala az o feye
delmehez: Mell yeth mykoron megh la-
toth wolna az paal apath . Akarwan
20 meg alazny az o thanythwan yath: es
monda o nek y . Myre hozlad yde ez
okthalan allatoth . Bochasd el oteth
ymez kedyglen¹ el odoza oteth es el
Bochatha: azerth² mongya az zent

¹ A g fölött akaratlan tollvonás látszik.

² A szó előtt piros szakaszkijelölő jel van.

17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529
 530
 531
 532
 533
 534
 535
 536
 537
 538
 539
 540
 541
 542
 543
 544
 545
 546
 547
 548
 549
 550
 551
 552
 553
 554
 555
 556
 557
 558
 559
 560
 561
 562
 563
 564
 565
 566
 567
 568
 569
 570
 571
 572
 573
 574
 575
 576
 577
 578
 579
 580
 581
 582
 583
 584
 585
 586
 587
 588
 589
 590
 591
 592
 593
 594
 595
 596
 597
 598
 599
 600
 601
 602
 603
 604
 605
 606
 607
 608
 609
 610
 611
 612
 613
 614
 615
 616
 617
 618
 619
 620
 621
 622
 623
 624
 625
 626
 627
 628
 629
 630
 631
 632
 633
 634
 635
 636
 637
 638
 639
 640
 641
 642
 643
 644
 645
 646
 647
 648
 649
 650
 651
 652
 653
 654
 655
 656
 657
 658
 659
 660
 661
 662
 663
 664
 665
 666
 667
 668
 669
 670
 671
 672
 673
 674
 675
 676
 677
 678
 679
 680
 681
 682
 683
 684
 685
 686
 687
 688
 689
 690
 691
 692
 693
 694
 695
 696
 697
 698
 699
 700
 701
 702
 703
 704
 705
 706
 707
 708
 709
 710
 711
 712
 713
 714
 715
 716
 717
 718
 719
 720
 721
 722
 723
 724
 725
 726
 727
 728
 729
 730
 731
 732
 733
 734
 735
 736
 737
 738
 739
 740
 741
 742
 743
 744
 745
 746
 747
 748
 749
 750
 751
 752
 753
 754
 755
 756
 757
 758
 759
 760
 761
 762
 763
 764
 765
 766
 767
 768
 769
 770
 771
 772
 773
 774
 775
 776
 777
 778
 779
 780
 781
 782
 783
 784
 785
 786
 787
 788
 789
 790
 791
 792
 793
 794
 795
 796
 797
 798
 799
 800
 801
 802
 803
 804
 805
 806
 807
 808
 809
 810
 811
 812
 813
 814
 815
 816
 817
 818
 819
 820
 821
 822
 823
 824
 825
 826
 827
 828
 829
 830
 831
 832
 833
 834
 835
 836
 837
 838
 839
 840
 841
 842
 843
 844
 845
 846
 847
 848
 849
 850
 851
 852
 853
 854
 855
 856
 857
 858
 859
 860
 861
 862
 863
 864
 865
 866
 867
 868
 869
 870
 871
 872
 873
 874
 875
 876
 877
 878
 879
 880
 881
 882
 883
 884
 885
 886
 887
 888
 889
 890
 891
 892
 893
 894
 895
 896
 897
 898
 899
 900
 901
 902
 903
 904
 905
 906
 907
 908
 909
 910
 911
 912
 913
 914
 915
 916
 917
 918
 919
 920
 921
 922
 923
 924
 925
 926
 927
 928
 929
 930
 931
 932
 933
 934
 935
 936
 937
 938
 939
 940
 941
 942
 943
 944
 945
 946
 947
 948
 949
 950
 951
 952
 953
 954
 955
 956
 957
 958
 959
 960
 961
 962
 963
 964
 965
 966
 967
 968
 969
 970
 971
 972
 973
 974
 975
 976
 977
 978
 979
 980
 981
 982
 983
 984
 985
 986
 987
 988
 989
 990
 991
 992
 993
 994
 995
 996
 997
 998
 999
 1000

- Agosthon doctor · Az Býzon engedelmes
Nem kesedelmes · es az meg poroncholt
dolgoth el nem halogatya · De legottan
Az q zemeýth zerzý · latsra: fýleýth
5 halgatasra · Nýelweth zolasra · kezeýth
mwnkalkodasra · labayth larsra: es
qn magath mýndenestol fogwan az
q feýedelmanek poroncholattýanak be
thellýesýtesere Megýs pelda¹ olwasta
10 thýk az zenth engedelmessegról: az
zenth atyak eleteben · Egh nemi-
nemq wen plantala el egh azzýw
fath az pwzthaban · Es meg akar
wan kesertený Az q thanýthwanýa
15 nak engedelmessegeth · es monda
Ezth meg qthozzed mýnden napon
mýndaddýglan mýglen megzewl-
dewl · es gýwmewlchewth ther-
-emth · wala kedýg mezze az wýz
20 qn hozzaýok · wgh hogh² reggel megýen
wala el: es esthwe ýq wala meg
ký mýkoron harmad eztendeýglan

¹ A példát a scriptor a bal margóra írt piros *p* betűvel jelzi.

² A szó betoldójellel a sor fölé van írva.

13th tptt wala ymur a3 a3w st tñ
3ylyle is dijwmg lthqts azena
Jm afeth melli chodalatos valmp
a3 frms vngalim segmte yola
da yts is wijlagen is amal na
dijob a3 wessmte elytr De melli
igen magh Bijn legijen a3 zenth
engedme segmte m'g tpxise Ez
mogh therzijk ymez peldabol

Meeth wogh elwastattijk hogh kith fze
f. h. f. m. b. u. t. m. m. m. w. a. l. a. m. m. y. n. m. p.
w. h. o. n. 23th B. d. y. l. e. n. e. l. s. t. h. e. t. p. l. o. v. e. n. J. w.
t. h. a. n. a. k. e. g. h. f. o. r. n. n. a. g. h. e. d. p. r. e. k. i. d. m. t. k.
o. t. h. B. w. i. j. d. o. s. n. i. j. e. l. w. e. l. t. h. w. e. n. a. l. w. e. l. t. h.
m. i. j. k. e. w. e. n. t. g. t. h. o. w. a. b. u. d. o. s. n. a. n. a. k. a. l. o. n.
B. p. t. b. e. h. a. l. l. a. n. a. k. o. t. h. e. g. h. f. o. r. n. n. a. g. h. s. i. j.
w. a. s. t. h. e. y. w. a. s. t. h. e. k. i. d. m. t. k. B. d. y. o. l. e. n.
q. k. m. e. n. n. i. j. B. p. l. b. e. n. e. l. B. p. l. b. e. n. a. l.
h. a. g. h. d. i. j. w. a. s. h. o. l. e. l. e. y. w. a. s. h. o. l. m. i. j. k.
e. n. B. d. y. o. l. e. n. o. d. a. y. w. e. t. t. a. n. a. k. e. l. o. n.

- ezth totte wala · ýme az azzw fa meg
zoldole es gywmolchoth teremthe /
Ime azerth¹ mellý chodaltos erdemo
az zenth engedelmessegnek ýoza-
5 ga · ýth ez wýlagon · es annal na-
gyob az wr Istennek elotte · De mellý
igen Nagh býn legýen az zenth
engedelmessegnek² meg tórese · Ez
megh theczyk ýmez peldabol
10 Merth wgh olwastathýk hogh keth zer
zetesemberek Mennekwala Nemýnemó
wthon · Az Idó kedýlen el sethetqlwen · Iw-
thanak egh Igen nagh erdóre: kezdenek
oth Bwýdosný · el wezthwen az wtath
15 Mýkoron thethowa bwdosnanak azon
közbe hallanak oth egh Igen nagh sý-
wasth rýwasth: kezdenek kedýglen
ók menný közelben es közelben · az
nagh sýwashoz es rýwashoz · Mýko
20 ron kedýglen oda ýwtottanakvolna

¹ A z talán r-ből javított betű.

² Az el szó fölötti betoldás.

[illegible]

- lathak thahath egh nemÿnemø Nagh feke
the ember Egh thÿwzes lanczwal nyakon
køthøth egh igen nagh feke the komon
dorth · es øneky kezeben wagÿon egh
5 nagh wasas ostor · es ø az komondorth
kymellethlen wagÿawala ø wele · es
mÿkron øk ezth lattak wolna · Igen
meg lÿedenek · es mondanak ø nekÿ
Mÿ oka ennek hogh the ez zegen øk
10 thalan allatoth illyen Igen kÿmelletlen
gÿethred · felele az feke the ember es
monda · Ønnøn magath kerdÿethek
Merth nem økthalan allath ez · kyth
thÿ lattok økthalan allathnak lennÿ ·
15 de hogh thanollÿon mÿnden zerzetes
ember ø raÿtha wr Isten thÿ nektheK
akara meg ÿelenthenÿ · annakoka-
erth · kherdÿethek ønnøn magath
es mongÿa meg thÿ nektheK · Es
20 Mÿkron meg kerdettek wolna · fe-
lele az es monda · Iaÿ ennekem · mert

[illegible]

- en wagyok egh engedethlen zerzetes
embernek lelke / kÿ soha az en fe
yedelinemnek nem Akarek engednem
ÿme kedÿglen ÿmaron kel ennekem
5 engednem · orđognek · Az wr Istennek
Igassaga zerÿnth · orokköl orokke /
Merth ez az athkozoth bÿn · kÿerth kÿ
wettetek az angÿal menÿorzagbol
es a mÿ elsö zÿlenk paradÿchon
10 bol · Iudas az apastaloknak kőzölle
Ez az wezedelmes bÿn · kÿerth az wr
Isten · az zerzetesektöl el wezÿ ö
malazthÿath · Ez az athkozoth bÿn
Mellÿ ky rekeztth Istennek orzagabol
15 Ez az wezedelmes bÿn kÿerth embernek
nek lelkek be rekeztethnek az
pokolnak orokke walo kÿnÿaba ·
Ez az bÿn mellÿ orđogokhoz hasonla
tossa thezen · es az kÿnban rezesse
20 kÿthöl olthalmozzon mÿnketh atya
fÿo es az¹ zenthlelek wr Isten Amen :

¹ Az es az szavak betoldójellel jelölt, sor alatti betoldások.

Wenden ember beryy crest

Wenden ember

Wenden ember
Wenden ember

322
161v

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

In nomine domini Amen
Gentyl Anselmus doctoornak
keny wedel soot yth af yzaas. alet
meyt wegedelmeck leegien. as geze
het embeznok ysmegh vyrtman
es wylapen. teyne: Ky yme kuypen
keedelyk: Jpen seckmes af olij an
sezetes embeznok es dolga kyth
af vyrtmeck go volte es wylapen
wegedelmeck ky. hofok: es embe
ysmegh zea kum gywuel a wagh to
teuel af soogadafnak elte es embe
es es megh teyk kedeplen ymeckew
meyt watak es wylapen te: yst
teuel el sakad. es el wof: embe
mond as gentyl aposton doctor es y
saban: ystentoul el sakadny den y
barem el wifny: As el hiez ke
es ystentoul ystent Nagij. gyalitaf
embeznok: meyt Amg. wifmond
gentyl yzomindas doctor. soom
nek kyk Hopedy. el. hant
lafassanak: meyt bystent y
gra melonky. wotky el hant
sageem: kyben as abagatanden

- In nomine domini · Amen · A
 zenth Anselinus doctornak ew
 kenýwebel zool ýth az ýraas · arrol
 meýl wezedelmes leegýen · az zerze-
 5 thes embernek ýsmegh vÿwnnan
 ez wýlagra ternýe: kÿ ýme keeppen
 kezdetýk: Ílgen felelmes az olýan
 zerzetes embernek ew dolga kÿth
 az vrÿstennek ýo volta ez vÿlagnak
 10 vezedelmebel kÿ hozoth: ees ewneky
 ýsmegh rea ternÿ zÿweuel awagh tes-
 tewel az fogadasnak elette ees: vtāna
 ees ez megh tecýk kedeglen ýmezbewl
 merth walakÿ ez wýlagra teer: ýsten-
 15 tewl el zakad · ees el wez: merth¹ vgÿ
 mond az zenth Agoston doctor egÿ ýra-
 saban: Istentewl el zakadnÿ Nem ýgÿeb
 hanem el weznÿ: Az el theres kedeglen
 vr ýstentewl ýgen Nagÿ gÿalazatosag
 20 embernek: merth Ame¹ vgÿ mond az
 zenth Ieronimus doctor: · vram · mÿnde-
 nek kÿk thegedeth el hattanak megh gÿa
 laztassanak · merth býzonal gÿalazatossa-
 gra melto · kÿ cwteth el hagÿa az gonoz-
 25 sageerth: kÿben az az vr lstenben · nÿnchen²

¹ A szavak előtt piros bekezdésjelek vannak.

² A lapon igen sok tintafolt látható, mely az előző lap késői tollpróbájának lenyomata.

Simmynemew gonossaght. Hecet yya
bede ygyk penjwemk ky len sed zeeftben
dalap y mugh eufendi istemk pazandgo
latiyath Nem genwed ew valaminemew
gonoght. Tudnija myntly ecke valokht.
Touaaba muelte gyalazatossagza az ky
es geestgeest ky mepyen. Mueht of az
istemk felike elieke voeth of wylagij se
myczewosepcketh kewestween. De maga
of dreyt bolondy ew eselen. Az ver yste
ben vannaak mynden Benjerevosegek
ew mynden yock ew dressegek kuy el
hagipwan ender mynden iokh el haaght
elwoesth. Az myntly don mugh waggion yz
wan Moijste ygyk penjwemk hufad
zeeftben. Solokht ygy monda ve Moijse
nek mugh mutatorn en stemked mynden
fawijnath. Tudnija myntly az en sijne
nek dijtesigro latusaath. Kyben waggion
mynden bodakfaaght is laem. Kyk elve
kady ender elwoest mynden iokh. Myntly
and ygy te az okeat gohota penjwemk
mycyadik zeeftben. Elwoest az fydony of
fokh. muth mynden iokh elwoest es ky ve

- symmynemev gonossaagh. Azeerth yrÿa
beelcz ygÿk kenÿwenek kylenczed reezeben.
valakÿ megh erizendi istennek paranczo-
lathÿath Nem zenwed ew valaminemew
5 gonozth. Twdnÿa mÿnth ereke valoth.
Towaba meelto gÿalazatossagra az kÿ
ez zertzethbeel kÿ megÿen · Merth ez az vr
Istennek felette ellene¹ veeth ez wÿlagÿ ge-
nÿerewseegeketh kewethween · de maga
10 ez heeÿth bolondh ees ezthelen: Az vr isten
ben vannak mÿnden Genÿerewseegek
ees mÿnden ÿook ees edessegek kith el
hagÿwan ember mÿnden ioth el haagh es
elwezth, < · > Mÿnth am megh wagÿon yr-
15 wan Moÿses ygÿk kenÿwenek huzad
reezeben: holoth vgÿ monda vr Moÿses-
nek megh mutatom en theneked mÿnden
lawÿmath · Tudnÿa mÿnth az en zÿnē-
nek dÿczeseges latasaath · kÿben wagÿon
20 mÿnden bodoksaagh es erem · kÿth el vez-
tendh ember elwezt mÿnden ioth · merth²
ame vgÿ Ir az oseas ppheta kenÿwenek
nÿocÿyadik rezeben · el wezte az zÿdonep az
ioth · merth mÿnden ioth el wezt ez kÿ vr

¹ Az n fölé még egy n volt beszúrva, de azt kihúzták.

² Az első betű javítva van. Lehet, hogy azért-nak olvasandó.

[illegible]

- Istenth elvezti · Ame vgÿ mond meegeh az Sc-
neca new beelcz ees Semmi nem Io embernek
mÿkoron ewmaga gonoz, Istennel kediglen
mÿnden Io embernek · ewnalankil sem-
5 mi nem io · Erel mondÿa zenth agoston do-
ctor · olÿ Io az vr isten · hogÿ walaki ewteth
el hagÿa, semmi neki Iowara nem leezen
Merth bÿzonÿawal¹ mÿnden gÿalazatossagra
meelto walaki ewtet el haggÿa kÿtewl
10 ew teremteteth ees az kiteel megh valtatoth
Azeerth wagÿon Moÿsesnek egh kenÿweben
megh ÿrwa · Az vr istenth kÿ thegedeth
teremteth el hattad ees el feletkeztel az the
megh valtod vradrool istenedrewl · errel ÿr-
15 ÿa be[.]lcz kenÿwenek harmicÿad rezeben
hala adatlan lelkeu el hatta az ew · zabat-
saagath bÿzonÿara Igen Nagÿ gÿalazatos-
sagra melto · kÿ el hagÿwan az ew felseges
vrat kewan az gonoz vrnak az erdegnek
20 zolgalnÿ, Ezerth monda az zenth peter vro-
nk cristosnak mÿkoron megh kerdette
volna ewketh, hogÿha ewkes hatra akar-
nanak ternÿ · vram howa mennÿevnk
Nam the Nalad erek eletnek ÿgeÿe vagÿon
25 Azeerth bÿzonÿawal mondhathÿa · az zerzethe

¹ A v javított betű.

apy...
 megk...
 battam...
 magat...
 wu...
 keron...
 elate...
 wa...
 kopen...
 else...
 fker...
 tak...
 tyk...
 tot...
 tyjze...
 ya...
 du...
 wark...
 magh...
 nek...
 af...

- hagÿoth býzonÿal mondhatÿa azth howa
megek ÿmmar, mÿre merth az vr istenth el
hattam · azerth ÿgen kel embernek ewnen
magath megh otalmaznÿ az zerzethbeel kÿ
5 menestewl · Merth ÿgen megh gÿalaztatik
ew az ÿtelethnek Napÿan vr istentewl
Akoron Nÿlwan lezen mÿnd ezwilagnak
elette · hogÿ ewk Azok · kÿk azth mondottak
vr istennek tawozÿal el mÿ telenk · mi-
10 kepen Irÿa Iob patriarcha kenÿwenek
else < · > rezeben / Tahath¹ az ewtelek elhagÿoth
Isten · Imezth mondÿa ew Nekÿk · Tawozÿa-
tok el en tewlem Tÿ zerzethe hagÿottak
kÿk alnoksaaggal cÿelekedetek · Tawozÿa-
15 tok el en tewlem <ez> atkoztak · az eerek
Tÿzre, Ez el thawozas Istentewl Igen Indeÿth-
ÿa eteth haragra · Ennek okaerth hogÿ ez
Nÿawalas feeregcÿe az felseegnek vraath
ew býne Nekl hagÿa <h>el · zoktak az Nagÿ
20 vrak / hogÿ Nemÿkoron az ew zolgaÿokath
megh vetik awagÿ el ÿÿÿk · de az vristen-
nek kegÿelmessege <h>oly Igen io · hogÿ soha
az ew zolgait el nem hagÿa · han<.>em ha

¹ Az első h javított betű.

elgetz of folgar bagyab entz el. Kaut
montya zemz aposton doctor. vram senky
el non wofly tgedethy harem cyak of
of ky el bagy. Als isthenn Nagy Saznya
mymporon ebben felenkth meg. bagy el
baggya of fuzeth bagyottakaly meg el
ajlagon es ofny Nagy Nyommarasapdon
Ezeth zya zemz foznyas proffita kon.
wamk Nagyten kettidit zgeben mondwon
fel gyeyed of a Jaragoni thy wamk
mjkoron ky wamkthk egyptomb. of of.
of fuzethel. Muth of fuzeth bagyottak
mondwonk gyemnykly felenkthk
meg helenk. Muth eggetz meg helenk
of wylagynak mjkoron of fuzethel
of wylagyn. fthenn. meg helenk
mjkoron fthenn of wylagyn tere of
eltnk gyemnykly wamk bagyalaty of
el hatta akoron mjkoron of mondwon
be muth. ennk wylagyn. of eltnk
ew fowaltaty mlyel kelenk fthenn elny
chwist akoron mjkoron of fuzethel ky
megyen. eis of elnyen ligen embes nyo.
dennstred fozya bagyalatly wamk
non bagy cyak of eltnk ligen mlyel

- elezer az zolgak hagÿak eteth el · Errel¹
mondÿa zenth agoston doctor · vram senkÿ
el nem wezth tegedeth · hanem cÿak az
az kÿ el hagÿ · Az istennek Nagÿ haragÿa
5 Nÿmikoron ebben Ielentetik megh · hogÿ el
haggÿa az zerzethe hagÿottakath megh ez
vÿlagon es esnÿ Nagÿ Nÿwmurusagban
Ezcerth Irÿa zenth Ieremÿas proffeta ken-
wenek Negÿven kettedik rezeben mondwan
10 Fel gÿerÿed az en haragom thÿ reatok
mÿkoron kÿ menendetek egiptombol · az az
ez zerzetbel · Merth az zerzethe hagÿottak
mondatnak gÿemecÿtelen faknak ketzer
megh holtak · Merth egÿzer megh hal ez
15 vÿlagnak mÿkoron az zerzethben Iew
ez wilagrol · Istennek · megh hal kediglen
mÿkoron Ismegh ez wÿlagra teer · Ez
eletnek gÿemelcÿeth awagh haznalatÿath
el hatta akoron mÿkoron az monostorban
20 be menth · ennek vizonth ellene · az eletnek
ew Iowoltath · melÿel kellene Istennel elnÿ
elwezti Akoron · mÿcoron az zerzethbel kÿ
megÿen · ees <..> ekeppen lezen ember mÿn-
denestewl fogwa haznalatlan wgÿ an-
25 nera hogÿ cÿak az erek tizre lezen melto

¹ A szó előtt piros bekezdésjel van.

Haj magy kiejtme peldabol
 Alkay elvaphatik hogj nommenem szent
 ember el hagywan az cu szentek. Kijde
 budosny egy nommenem Nag vadon erdeben
 hazmadnapiplan. Az hazmadnapiplan
 vama kediglen futa egy nommenem
 Nagj szent. Nagj szentul lata koton.
 fegyel es igen Nagj wazaly. es fiek cu
 az war file. Miron kediglen futasbol.
 na az warfol fegyel Nagj cu fien kijalta
 mondwan Agjatek emem. Agjatek emem
 az Nagj ifjatek tafat Niki az vadbol
 fiek emekij keferol hogj az von fil men
 ne az warba. Kij miron az warban be
 menfektua. jme talalan az warat pugta
 nak lenni. es miron egy nyodalagmik
 hie Nagj szentlen fegyel fere Nipnik sok
 saga. mely Nipnik elotte fere vana
 egy nommenem Nagj es zentek fiekto
 ember. Tardwan az cu fiekben. egy Nagj
 keferol fiek kaly. es mynd az sokasag
 koreni vana. Agre ozajagokaly mynd

pelda¹

- Ky megh tecyk Ime peldabol
Merth olwastatik hogy Neminemev zerzetes
ember el hagyan az ew zerzetith · kezde
budosny egy Neminemev Nag vadon erdeben
5 harmadnapiglan · Az harmad Napknak²
vtanna kediglen Iwta egy Neminemev
Nagy hegýre · Mely hegýrel lata Rokon-
kezel eg lgen Nagh warath · ees siete ew
az war fele · Micoron kedeglen Iutoth vol-
10 na az varhoz kezel Nagy eressen kyalta
mondwan Agyatok ennem · Agyatok ennem
az Nagy isteneerth Tahat Niki az varbol
Inte ewneki kezewel hogý az vton fel men-
ne az varba · ky micoron az varban be
15 menthvolna · yme talalaa az varat puzta-
nak lenni · Ees micoron ezen cyodaloznek³
Ime Nagy hertelensegel Iewe Nepnek sok
saga · Mely Nepeknek elette Iew vala
egy Neminemev Nagy es rettenetes feketev
20 ember · Tarthwan az ev kezeben · egy Nagy
Rettenetes tizes terth · Ees mynd az sokassag
keweti vala eteth · Az ew orcayokath mynd

¹ Más kéz írása pirossal.

² Az n betű a-ból van javítva.

³ Az l olvasata bizonytalan.

af Aldre le haithuan. Senke sel Nin' a hup
 voren af minjoraghtale. Megeir vula peltig
 den Gafstul en vtaamok egij tigen Nagj
 ztanten onder vifchwen af en pefeben
 egij Nagj Redtenet voren pegerij. Cos
 mijnd af Nagj fopaffaght pefel. Gijrij
 epe af mafitmak valaamt den fopwala
 + Epepen lathuan af Gijfelle Gijrijok kij oft
 lata mugj pende ewelok bogj kij velen.
 mak Tafat egij en piffelok felde a
 monda. My waagjont mijnd mijmijayen
 Gijrij Gijrijotak. Kijlemb kijlemb Gijf-
 kikel kij teven. Cos epen tigen Namine
 me Gijfelle ebellefink opajent be mona.
 mak Tafat latunak af Gijfelle egij de
 mijmmev Nagj hujue tijet ahtaltij Gij-
 ftefink en modijok Gijrij. Tafat af
 Kijrij voren lannja vula pefeben monda
 Nagj fel fowal mijpen fopake af Gijfelle
 af Gijfelle monda. Nijporen af Gijfelle
 Gijfelle fopake illink. Cos af Gijfelle Gij-
 felle monda. Nijporen af af Gijfelle
 af fopaffaght pefel monda. Ahtogjont

- az feldfele le haithwan · Senki fel Nem tekinth
ween az menjörzagh fele · Megyén vala kedig-
len hathwl · ew vtannok egý Igen Nagý
rettenetes ember · viselwen az ew kezeben
- 5 egý Nagý Rettenetes veres kepeth · Ees
mýnd az Nagý sokassagh kezel · Sýnkj
egik az masiknak valamit nem zol wala
Ekeppen lathwan az zerzethe hagýoth ký ezt
lata megý kerde ewketh hogý kýk volna-
- 10 nak · Tahath egýk ew kezelek felele es
monda · Mý wagýonk mýnd mýnnýāyan
zerzethe hagýottak · kýlemb kýlemb zerze-
tekbel ký lewen · Ees ezenkepen Nemine-
nev hazba ebellesnek okaýerth be mene-
- 15 nek · Tahath latanak az hazban egý Ne-
mýnemev Nagh huzýw Tizes aztalth zer-
zeteseknek ew modýok zerenth · Tahath az
kýnek weres lancýa vala kezeben · Monda
Nagý fel zowal mikepen zoktak az zerzetesek
- 20 az benedicíteth Mondaný · Mikoron az aztal-
hoz le zoktanak illniek · ees az benedicite he-
leen monda · Maledicite · az az atkozýatok /
Az sokassaag kediglen monda · Atkozýonk

Akkoſſy legē af hoza maly ozaban af
wajlagra ſylkink vally. Cahar monda
ſſimith af ſketeu biber. Akkoſſy aſk
ſelelunk amafok er mondanak. Akkoſſy
legunk af anjak er af amjak ſijk
mijſſokly af wajlagra ſylkink. er ſt takt:
tanak. Monda ſſimith af ſketeu biber.
ber. Akkoſſy aſk. Amafok ſediglen ſil ſa:
jatanak er mondanak. Akkoſſy legē
af tſerente ſijk mijſſokly tſerente. er maly
vally. hogg af er wazunk butlaſa
mijſſokly. Mon jafnala. tſerente wama
jafnala er maly erij Nanj tſijſ po:
berty maly pſaraban. tſerente er doboſ
ſerente waly eſerente ſerente. er ſerente
er waly mijſſokly er bely tſerente
waly er bely tſerente waly. legunk.
mijnd ozanol. tſerente. er ſijſijſ er af
tſijſ long Nanj. tſerente ſijſ tſerente
tſerente maly tſerente af tſerente haggokly.
Amijſſokly tſerente tſerente waly. er tſerente
waly er waly. Mijſſokly tſerente tſerente

- Atkozoth legen az hora mely oraban ez
wylagra zylttenk volth · Tahat monda
Ismeeht az Feketew Ember · Atkozyatok ·
Felelenek amazok ees mondanak · Atkozot
- 5 legenek az atyak ees az Anyak kyk
mynketh ez wylagra zyltenek · ees fel tartot-
tanak · Monda ysmeth az Rettenetes em-
ber · Athkozyatok · Amazok kediglen fel ka-
yatanak ees mondanak · Athkozoth legen
- 10 az Theremte ky mynket teremteth · ees megh
waltoth · hogy az ew werenek hullasa
mynekenk Nem haznala · Ennek vtanna
hozanak ew Nekyk egy Nagy tyzes po-
harth mel poharban zwrkoth ees dohos
- 15 keenkeweth ezwe forralwan · ees kezerey-
tetik vala myndenik ew belele Innya · es
walamelyk ew belele Isyk vala · legottan ·
mynd orrarol · torkarol · ees fylyreel az
tyzes lang Nagy bewsegel ky Iew vala ·
- 20 Melyet megh lathwan az zertzete hagyoth ·
Ammynth <thehe> teheti vala · el tawoztatya
vala ewketh · Mykoron kedyg Iwtoth volna

[illegible]

- Az hegýnek alaýa · Ime lataa hogý az war
el sýlýede · Ecs az lelkek Nagý kýatassal · kez-
denek mondanýa · Iaý · Iaý · Iaý · Mýnekenk
Mýre merth Immar soha mý megh nem
- 5 Terewnk · Ecs Ime ez zerzethe hagýoth ký
ez latasth latta wala · Megý there az ka-
lastromba · Ecs Annak vtanna · soha az
kalastrombol ký Nem kewankozeek · Ezeerth
monda vronk ennen maga · hogý va-
- 10 laký weegýglen megh maradand · az el
kezdeth ýoban / az Idwezel · Amen
Olwastatik eth Az Iraas Azrol · mely
sok keserteti wagyon az zerzetes embernek
ezwýlagra valo teresre · zerzetes ember kýnek
- 15 az¹ keseerthe ýhlý · hogý Ismegh² ez wýlagra
terýen · hogý ew alhatatos legen · Imezeketh
kel ewnekj megh gondolný · Elezer vronk
Iesusnak cýelekedeseeth · Merth vronk
Iesus lazarth ký ez wýlagra tere megh sý-
- 20 rata · Mýkepen Irýa zenth lanos ewange-
liūyanak masod rezeben · kýth megh Nem
sýrata mikoron megh holt wolna · vgyan
ezenkepen az zerzetes embernek lob volna

¹ A szó kissé olvashatatlan, ezért a bal margóra is ki van írva, talán más kéz írásával.

² A szó *Imsegh*-ből van javítva.

[illegible]

- Idweseegere megh hahn̄y · honnem / m̄ynth ismegh
ez w̄ylagra terne · Az Senekanak ew mondasa
zereenth · k̄y vḡy mond eḡy Irasaban · Naḡyob ve
zedelmes gonozwl eln̄y · honnem m̄ynth hamar
5 megh hahn̄y · Towaba · Merth m̄ȳcoron az s̄ydok
vrontk Iesust Intik wala hoḡy az kerestffarol
le zaallana · Semm̄ykepen Nem ēgede Nek̄yk
Sem kedeglen az ew keserewseges Ann̄yaerth
hol̄y kegessegre Nem Indwla · k̄ynek az ke-
10 serewseegnek there z̄yweet altal verte wala
Sem az S̄ydoknak ŷgeretire k̄yk azth mond̄yak
wala hoḡy ha le zallana az kerezttffarol ew
benne h̄ȳnnenek · vrontk Idwezēytenk ees ke-
diglen · M̄ynek vtanna ez w̄ylagbol k̄y menth
15 volna · Nek̄yknek az ewēy kezel megh ŷelenth
az h̄ythnek megh cressēȳtesere · de maga ez vilag-
hoz thowaba soha nem akara eggesewln̄y · Igen
felende Annak okaerth Annak k̄y engedween az
ew lora tanac̄yozo Anḡyalanak · ez feeld̄yeket
20 el hatta · elhaḡywan Ismegh az ew tanacz̄ȳat
Az keḡyetlennenk ew tanacz̄yanak vtanna Indul
Ees ismegh azra ter azmel̄ȳeketh el haḡyot volt
Ezekreel monda az vr isten az profetanak Altala
Megh vtalatok m̄ynden en tanac̄ymath az t̄y ha
25 lalatoknak ŷdeen · Enis az t̄y halalatoknak Ideen

[illegible]

- az tÿ wezedelmetewken erclek · Ezeerth mondÿa
 az zenth profeta · bodogh ember az · kÿ nem lar
 az kegÿetlennek ew tanacÿan · bodoktalan ke-
 diglen · kÿ hÿzen az hÿzelkedenek · Towaba merth
 5 Igen felelmes Annak · az kÿ az penitenciatartasra
 atta ennen magath · ees az mennÿekeerth hatta el
 ez feldÿeketh · Ismegh ewnekÿ azokra ternÿ ·
 Ezeerth olwa statik az zenth Ianos eleteben az
 keth atÿafÿakrol kÿk tamattanak wala Nagh
 10 nemes nembel · halwan zenth Ianosnak peredica-
 cÿoÿat Mÿnden erekseegeketh el harulaak · ees
 zegenÿeknek oztogatak · Egh kewes napnak vtan-
 na kcdiglen · latak az ew zolgaÿokath ekessen
 elteztetteknek lennÿ · Ees mÿnden kazdagsagok-
 15 kal fee<l>nlenÿ · Imagokath kedeglen zegeensecgben
 es ehezwen · es hÿthwan ruhaban · Igen megh
 keseredenek ezen · Ees megh banak az loth az
 mÿth tettenek vala · kÿth megh Ismerween az
 zenth Ianos · az gormegdÿd¹ wezeketh · ees az ke-
 20 wecÿeketh aranÿa ees dragalatos kewekee val-
 toztata · Monda ewnekik · Menÿetekel · walcÿatok
 megh mÿden tÿ lozagtokath · Ees ez felden
 legetek kazdagok · hogÿ az mas vÿlagon · erre-
 kee codulÿatok · Senth Ianos fel tamazta kediglen
 25 Neme Nemew lffÿath · kÿ megh holt vala pa-

¹ A második betű olvasása bizonytalan.

[illegible]

- rancýola Neký · hogý az keth atýafiaknak elette
megh mondana menemew dýcesegeth el veztettek
Ees ennek vtanna mely Nagh kenra meendeek
Ennek vtanna Ismeegh penitenciat tartanak
- 5 Ees lol vegezek eleteketh · Towabba peldank
vagyon mynekenk · hogýaz zerzetben megh ma-
radywnk · az galambrol kýt az Noe el bocýa-
ta · mely galamb megh Ismerwen · hogh az viz-
ezen megh nem allothvolna¹ Ismegh az bar-
- 10 kaban there · Mýkron kedeglen az býnnek
ew ezene zenethlen legen ez wýlagon · Nem
lattatik az menyey galambnak alkosmaknak
hogý ew rea terýen De Inkaab az pokolbeli
hollonak · Az hollot ký bocýatvan az barka-
- 15 bol Nem olwastatik hogý Ismegh oda terth
volna · Towaba · kýth vr Istennek lelke az
kalastoromnak puztaýaban hozoth · lol hýheth-
ýek ezt · hogý az gonozlelek legen az ký Inti
ewteth hogh Ismegh ez wilagra terýen · Merth
- 20 zenth bernaldnak ew mondasa zereenth az zenth
lelek vr Isten kýnek myatta az zerzetben lettel
Soha ký nem wýzen · Mikoron Ne legen ew ben-
ne keth akarat · hogý bee Is hozýon az zerzetben
kýs ees výgen · Errevl monda az angýal az

¹ A szó előtt egy kikapart betű nyoma látszik.

Loftmak. Makay Jatra te kintone. Ten de.
dekken et of taromamba ne lakofjal. De
gogien drafteijed af te llesde. Aley fign
erik nom egijel. Janem af kalastrombelj b.
let rijben. Ende rijmelen drafteijed af
ow lilekoot. af ow folefgen bedeglen. Nem foga
da af dregjalekaf. Javay Jatra te kinte. Eofo
baluarmiya walefok. af baluam bedeglen
non egijel. Janem af tefly lelefmepijl. Cijak
Jafollatoflagat. walya Endeompe. de Nijnien
ow berre erfepenfcoff. Drijan efenfeppen
Jaf olijon fegjot. af Rij. Jofka neff. af
Jantlijet. et fagjot. Cijak walya af fegjot.
fegjot. Jafollatoflagat. de Nem af te llesde.
fagjot. af te llesde walya af kalastromba. af ow
fijwot bedeglen. af wijlagba. Juggian ligen
Eomok ow dalya. mijnt af lofma. folefge.
nik. Cijak momba vromk drafteijed. Mij.
keppen faja fent lound. efen Ji. te drefen. ewa.
geluarmiyaf. Gijneij. boijtt. wan fegjot af e.
fize Jatra neff. nem alofmas. fofomok.
ofugata. Totwada mout af fizefomok. ow

- Lothnak · Ne Akarÿ hatra tekÿntened · Sem ked-
 deklen¹ et ez tartomamba Ne lakozÿal · De haz
 hegÿen Idwezeÿcÿed az te lelkedet · Melÿ hegÿe
 ertetik nem egÿeb · hanem az kalastrombelÿ e-
 5 let kÿben ember kÿnÿeben Idwezeÿthetÿ az
 ew lelkeet · az ew felesegen kedeglen · Nem foga
 da az Angÿalnak zawath hatra tekÿnte · Ecs so
 balwannÿa waltozeek / Az balwan kedeglen
 Nem egÿeb hanem az testh leleknekÿl · Cÿak
 10 hasõlatossagat walÿa embernek · de Nÿncÿen
 ew benne erzeckenseegh · Vgÿan ezenkeppen²
 haz olÿan zerzetes · az kÿ azokra neez · az
 melÿcket el hagÿot · Cÿak walÿa az zerzetes-
 seegnek hasonlatossagat · de Nem az tekelltes-
 15 seeget · az testet walÿa az kalastromba · az ew
 zÿweet kedeglen ez wÿlagba · hugÿan leezen
 ennek ew dolga · mÿnt az lothnak felesége-
 nek · Ezerth monda vronk Idwezeÿtenk · Mÿ-
 keppen Irÿa zenth lucach tizen heted rezeben ewā-
 20 geliumÿanak · Sÿnkÿ bocÿattwan kezeet az e-
 kere hatra Neczwen · Nem alcolmas istennek
 orzagara · Towaba merth az Iisrahelnek³ ew

¹ Az *n* eredetileg *m* volt, s az utolsó szót áthúzták.

² A *k* javított betű.

³ Az *i j*-ből van javítva.

[illegible]

- fÿäy · Megh zabadwlwan · Faraho kÿralnak
fogsagabol · ees az weres tengeren által
menween · Negh terenek Ismegh egiptomba
de az ew megh zabadulasokrol ewrelnék
- 5 wala · ees dÿcÿeÿtik wala az ew megh za-
badoÿtoÿokath · Oh mel eztelenewl <test>
teez nek wala · ha ismegh egiptomba ternek
vala · Ezeerth poracÿola megh az vr isten
nekÿek mondwan · Ismegh egiptomban
- 10 ne terÿetek · <k> Mikeeppen Irÿa Ieremias kenÿ-
wenek Negÿwen kettedik reezeben · Towaba
az zenth kÿralÿok az angÿaltul megh ta-
nÿoÿÿtatvan · Nem terek Erodeshez · Vronk
Cristosnak ellenseegehez · az zenth Ioseph ees
- 15 nem mere oda az helre ternj az kÿs Iesus-
sal · az holoth halla · hogÿ orzagolna az
Archelaos · Mÿkeppen Irÿa zenth Mathe ewā-
geliomÿyanak Masodik <z> rezeben · Vgÿan
ezenkeppen Igen felelmes az olÿan zerzetes
- 20 embernek ez wÿlagra ternÿ · kÿ az ew Id-
wesseegeet keewanÿa · holot az Satan erdeg
lakoÿÿk · az mÿ Idwessegenknek ellensege
az ewnekÿ zolgaloknak kezette · ezrel ÿrÿa zent
lanos latasarol valo kenÿwenek masod rezeben
- 25 Tudom en hol lakozol te · oth wagÿon az

Gutarmak cse felej: az az es vörlapban az
hova kővanfogja az vörlap földvölse feje
tes embe kely igen vörlapban legem de
diglen az fejeles embe az vörlapban feje
vörlapban fejeles fejeles fejeles fejeles
astaltit hóg vala egy nánusos ifjú az
az a attyának es anyának atavátiavölve
zergetben menet fejeles az oth az vörlapban
tuggo leleketvölve zölgalini vörlapban es ymá
pörlapban tortuvt fejeles hóg egy kely
idővet vörlapban fejeles kővanfogja az a feje
deleketvölve ezen hóg ottot el kővanfogja
pörlapban kővanfogja hóg oth napot in 50
leketvölve zölgalini az vörlapban
fejeles nely az fejeles. zörlapban ne
attavátiavölve gondolnod mert nem tu
dod az ordogvet ghalavátiavölve el vörlapban
es ellimvölve attavátiavölve zörlapban
ezzel nem gondolnod zörlapban vörlapban
otot hóg az kővanfogja az kővanfogja
az fejeles zörlapban igen nelyen vörlapban

- Satannak ew zekÿ · az az ez wýlagban az
 howa kewankozÿk az wizha fordwlth zerze-
 tes ember Melÿ Igen vezedelmes legen ke-
 deglen az zerzetes embernek ez wýlagra ternÿ
- 5 Megh tecÿk Imez peldabol, mert¹ vgh olu-
 astathik hoig vala egih² nemineuø iffÿu kÿ az
 ø attÿanak es anÿanak akarattÿanelkwł
 zerzetben mene kezde ø oth az vristennek wig
 buzgo lelokkwel zolgalni bõyttøkben es ÿmad-
- 10 -sagakban³ / tørtinek kegiglen hog egh keues
 idønek vtanna kezde kørnorgenı az ø feÿ-
 delmenek ezzen hog øtthet el bocÿatna az
 puztaban lakozni hog oth nagob buzgo le
 lekkel zolgalhatna az vristennek / monda
- 15 kediglen nekÿ az feÿdelem, zeretø fiam ne
 akarÿad ezeket gondolnod mert nem tu-
 dod az ordognek cÿhalarcagıt el wiselned
 es ellenne allanod / ez ÿffu kegiglen mind
 ezzel nem gondoluan zønetlen vnttatÿaula
- 20 øtet hoig² el bocÿhattna⁴ az istenek zolgalatÿara
 az feÿedeløm⁵ kegiglen igen nehezen reÿa

¹ Piros bekezdésjellel jelölve másik kézírás következik.

² Az *i-t* utólag szúrta be a scriptor.

³ A *k* betű *g*-ből van javítva.

⁴ A második *i* utólagos beszúrás.

⁵ A *ÿ* *i*-ből van javítva.

ingeduyn keet fratert ada omhellige hog
tyt ofgtit kiffirmit el ki az puytaban
mikoron keigien nibe ofgtit az puytaban
Efta araglan jantbanakrodna ieru nwe
farabanak et ofgtit mimmens panak o ar
mikaban el alluansanak mikoron keigien
ofgtit fel jekententrodna jme latak
tadat ofgtit keffelo o jekfelet iel az fan
monda keigien eigitt ofgtit faternek jme
voluagion az tyt veriften tenkrod biolat
kezzint keuffred ofgtit az frater keigien
bolgot venni tolt az keffelo fer repul
an utama indito et haroni nagin
Aaro folden venni ofgtit az puytaban
et emek utama erint ofgtit keffegot
voglet nuel vogleten lata ofgtit frater
haroni zip terno palma fokot ofgtit
et ofgtit keffelo knottat kijn o ieru nwe
puytlo es monda agmagaban el az fiet tyt
zerzet et addot vrien emekem az

- Engeduen keet fratert ada qmelleÿe¹ hoig²
kÿk qthet kÿssirnik el kÿ az puztaban
mikoron kegiglen <miko> qkh az puztaban
Sokaÿaglan ÿarthanakvolna igen meg
5 faradanak es egh nemûnemq fanak · q · ar-
nikaban el alluawanak : mikoron kegiglen³
qkh fel serkentenekwolna ÿme latak⁴
tahat egh kesselq · q · feÿekfelet ÿhl · az fan :
monda kegiglen egig<.>k az faternek : ÿme
10 holuagion az kÿt wristen tenekqd bochatot
azzert kquessed qthet⁵ az frater⁶ kegiglen
bolchot veuen tqloq az kesselq fel repul-
ven vtanna indula⁷ / es harom nappÿÿ
ÿaro fqldon vÿene qthet az pustaban /
15 es ennek vtanna erenek egh zepseÿos
wqlget meil wqlgben lata ez frater
harom zep termo palma fakkot es egh
es egh kÿfolo kwttat / kÿn q igen meg
qrqlq es monda <v>qmagaban Ez az hiel · kÿt
20 zerzet es addot vristen ennekem az

¹ Az *y* i-ból van javítva.

² Az *i* utólagos beszúrás.

³ A második *g* a szó alá van beírva.

⁴ Az utolsó két betű olvasása bizonytalan. A *k* előtt esetleg *c* áll.

⁵ Az első betűt *v*-vel írta, nem húzta ki, de fölötte javította *q*-re.

⁶ A *ra* betűk fölötti rövidítésjelet lehúzták.

⁷ Az *i* javított betű.

Pemintencianak q tartassawa es kve mna
mnmnmnm kistad hajlat falam es kizdr
dly vristmukt avatatassaggal zolgalni, szgy
-vala kiggighn az palma fumat q giunleht
es yzya vala az fidegkntuak q vizet
lakozik kiggighn dly halhigsz estendighn
nog kemensigsz pmitencianak az hat esten
dpruk kiggighn vama ipa q szgya qrdog
csh appatnak q kipiien valuan neg vete
mtpo orchyat latvan kiggighn pht es jmta
tan lakozo igru neg fclmukt es kizottan
ymatfagra ada pugnmapat es az imatfa
gnak vama q szgya mnu smonota
pukj az qrdog atyann ymadkozjoutk
ebunt, es fel kelen az imatfagrot munda
az qrdog az fzent atyannak szgya sz
tenderi szgy itly lakozol es nag jmtalan
munda mktj az zentkattia, hatyghndoj
munda mktj kiggighn az qrdog ynu

- Penitencianak q tartassara : es bee mene
neműnemű kűsded haýlokchaban¹ es kezde
oth vristennek aýatatossagga zolgalni // eezzý-
-vala keggiglen az palma fanak q gimelchet
5 es ýzýa vala az hidegkutnak q vizet
lakozeke keggiglen oth hatthegez eztendeýglen
nog kemenseges penitenciaban az hat ezten-
donek keggiglen vtanna ýove² q hozza qrdog
egh appatnak q kepeben valuan nog rette-
10 netos orchýat³ latvan keggiglen othet ez puzta
ban lakozo igen meg felelmek es legottan
ýmatsagra ada qnqnmagat es az ýmatsa-
gnak vtana q hozýa mene esmonda
oneký az qrdog attýam ýmadkozýonk
15 esmeg⁴ / es fel keluen az ýmatsagrol monda
az qrdog az <s> zent attýanak hanýa ez-
tendeýe hog ith lakoszol ez nag puztaban
monda neký⁵ az zenttattýa / hatteztendeýe /
monda neký keggiglen az qrdog / ýme /

¹ A k javított betű.

² Az ý / betűből van javítva.

³ Az o betű a-ból van javítva.

⁴ A g javított betű.

⁵ Az ý i-ből van javítva.

Állendának együdtöltségem en imig nem
ismertem meg gonoszbanat, mert en megd
napnak utanna hittem meg fog le töl
kozzal az pusztában, és azt gondoltam en
magamban fog felkelni és el megyek az
istennek és embereimhez és meg látogatom
őket, és valami is isteni igekért zolok és
fogok a valószínűségi az mi töl
pártól valószínűségi és jussz utódom
en állami fog jenni nem igazolok
és csak az erlában való vitég valós
még nemnek cristofnak zint töl és
zint vitég és megfogunk nem vitég
ok azért felok fog az vitég meg
en vitég. és minigél en vitég
be mikor jussz vitégél való kalos
romba és fogunk nem nem zint
töl töl be és meg az pusztában
felismertem én igazán az prdogunk és
sodfaga az pusztában lakozó fraternek
kinnitanna igazán és jussz vitég

- Mindenne eztendõtõlfogvan en ineg nem
ismertemuol zomzedonath mert en neged
napnak vtanna tutam meg hog te ith la-
kozzal az puztaban / es azt gondolam en-
5 magamban hog felkelÿk¹ es el megek az
istennek <A> ȝ emberehȝ es meg latogatom
ȝthet / es valami io isteni igeket zolok es
bezelek ȝ vele kÿnekmiatta az mÿ <lelk>
ȝn[.]kȝt<..>t lelkûnket² wduȝzûthessuk es imezt³ mondom⁴
10 en attÿamfia hog semit nem haznalonk
ith chiak az cellaban valo vesteg⁵ wlessel
mert⁶ wrnak cristosnak zent testet es
zent vÿret ith mihozzank nem vehetÿ-
-vk azzet felȝk hog az vristentȝl meg
15 ne vetlessȝnk · de mennȝnkel⁷ <ime roko->
-be inkab ÿmez⁸ rokonȝȝzel valo kalosto-
romba es hozÿank veuen vrnak zent
testet terÿȝnk be esmeg az puztaban
kelemetȝs lon kegiglen az ȝrdognek ȝ cha-
20 -lardsaga ez puztaban lakozo fraternak
Ennekvtanna kegiglen el ÿȝuen egh-

¹ Az ȝ javított betű.

² A kihúzott, majd többszörösen javított szót újra leírták a margóról kezdve.

³ A javító az i mellé szírat húzott, hogy ȝ legyen, de nem tett rá pontot.

⁴ Az n betűt az áthúzott rövidítésjel fölé írták.

⁵ Az első e fölé z van írva. Nyilván az s helyett, de azt sem húzták át.

⁶ Az r betű az e fölé van beszúrva.

⁷ Az utolsó n az ȝ betű fölé van írva.

⁸ Az ȝ betű i-ből van javítva.

vasfarnapnap efinglen el yene pade azo
gent attyanak kispben es monda yene mar
zuszegge attyan ydeye minckent el minckent
az ifimnek dolgarra yene felteli q velt az
git attija es el indulanak mikoran luttana
p. volna az kalafaromta ymatfagra adak q
magat mikoran kizighu az git arja bi ki
stnodna az ymatfagrol kizfeli tokjenti esime
lata bat ningen velt az q tarfa ki qit fi
vanala az kalafaromta, gondolkoduk kizig
ken az gent attija puzumagabang es monda
en azt szigru fog valammeng zikizigt mont
p mostan kagruvajdan meg y p mikoran
kizighu fokaglan varta volna es luttanodna
fog nem ipus kerdzeni kizfeli az zuzgittokkott
fog ja luttanodna az p q tarfat az ven attijat
kiziml q es zuzgagaban bi yptnodna mo
ndanak kizighu q mikor az karatok fog fin
kizt p velt nem luttanak volna fog ki q
velt az zuzgagaban bi yptnodna zuzum
biak qmagat, tabat meg ifimre az ymatja

- vassarnapnap esmeglen el yöue qrdg az <->
 zentt attyanak q¹ kepeben es monda yere imar
 zensegös attyam ydeye minekqnk el mennqnk
 az istennek dolgara yme felkele q vele az
- 5 zet attya es el indulanak / mikoron İuttana-
 k / volna az kalastaromba ymadsagra adak q
 magokkat² mikoron kegiglen az zet attya fel kq-
 ltualna az ymatsagrol ketfele tekynthe es ime
 lata tahat³ ninchen vele az q tarsa ky qtet hi-
 10 ttauala az kalostoromba / gondolkodek kegig-
 len az zent attya qnqnmagaban < · > es < · > monda
 en azt hyzzem⁴ hog valamineuq zikzigert ment
 q mostan İngenmaydan meg yö / mikoron
 kegiglen sokaiglan varta volna es lattauolna
- 15 hoig⁵ nem yöue kerdezni kezde az zerzetössöktöl
 hog ha lattakuolna az <w> q tarsat az ven attyat
 kyuel q ez zen eghazban be yötuolna mo-
 ndanak kegiglen q nekü az barattok hog sen-
 kyt q vele nem lattanak volna hog ky q
- 20 vele az zen eghazba be yötuolna hanem
 chiak qmagat / tahat meg ismere az zenattya

¹ Az p a sor fölé van beszúrva.

² A második k a szóba is be van szorítva és fölé is van írva.

³ Az első a a szó fölötti pótlás.

⁴ Az y i betűből van javítva.

⁵ Az i a szó fölé van írva.

hoo prdoo volttuonia sij qtt as q ollagabot.
Sij hystettendua is mouda puumagabot egn
- brunigen bankodan mist en jonigri totten is
q hogga vumun vonek bent tistot vumig it bi
as papaba mine Eg kums rapnat kigiglu vt.
= tanna el ypur prdoo q hoggaaya vumunvunil
iffimata kigiglu: et kigde qttot nigri mind
tittettpot fognan talpajplan is oft mondan va-
lion vter auz nom es; as attija kigiglu monda
miky: mit nig vffurkepen nam, monda kig-
= iglu as prdoo q miky oft gaudotom hog te dr-
- fpuvss so eugunt / samaga mine ghuatoum in
et vgt minstotajit vum fote estemog it vumdan
hog tgi idt iphtil as iftumek q golgatatjara:
En vagiot as te attjaduale zongigvjanek q fia
as te attjaduale is anyjaduale is vala vumek
is as tgi fngajid vj vumil ghuattatuale vala,
te is vumek ghuattatol, samaga as te aniat is
as te fngajid nvg vumtelppe fawon vte=
= trusquid vj vilagbol kymulanek as te attjad
- kigiglu fjak vumil rapny vumek kig vj

- hog őrdog voltuolna kȳ ȳtet az ȳ cellaȳabol
 kȳ hȳttegetteuolna es monda ȳnonmagaban ezen
 Semigen bankodom mert en ȳouigre iottem, es
 ȳ hozza veuuen vrnak zent testet esmeg el be
 5 az pustaba mine Eg keues napnak kegiglen vt-
 -ttanna el ȳȳue ȳrdok ȳ hozzaȳa egnemunemȳ
 ȳffiunak kepeben : es kezde ȳttet nizni mind
 tetteethȳ foguan talpaȳglan es azt mondani va-
 lion ezee auag nem ez / az attȳa kegiglen monda
 10 nekȳ : mȳt niz ezzenkepen ream / monda keg-
 -iglen az ȳrdok ȳ nekȳ azt gondolom hog te nem
 Esmersz <eo> engemet / damaga nem chudalom en-
 <estz> ezt minekokaȳrt enne sok eztendȳ el muluan
 hog the ide ȳȳtteel¹ az istennek ȳ zolgalatȳara :
 15 En vagiok az te attȳadnak zomzedȳanak ȳ fȳa
 az te attȳadnak es anȳadnak es vala neuek
 es az the hugaȳd ez neuel hȳuattatnak² vala /
 te es ennek hiuattatol / demaga az te aniad es
 az te hugaȳd meg ennekelȳtte harom ezte-
 20 -tendȳuel ez vilagbol kȳmulanak / az te attȳad
 kegiglen chȳak nemiel napon mulek kȳ ez

¹ Az eredeti i-t ȳ-ra javították, s a két e közül az egyik a szó fölé van írva.

² Az ȳ i-ből van javítva.

Si lap bol es q con eggant testamentomella mouduan
ost tijnk dadyam en az en protfiggunt es mi-
ndeu en iofapinat fannem ofiak az en fiammak
az zint embernek kiz il dadya ez vilagott es minn
az ifennnek q zolgalattjara foz q osztogassa foz-
meknek az en idnyfiggunt es az qmertot.
Et ~~idnyfiggunt~~ idnytemnek nojokan tegget ki-
vini es fennitjapim mag nem talaltanak fa-
nem ofiak jinn en fottent zavut calaltek
ide jupum ife tofogyat aggunt en teg kizdol-
unt de jinn es adyil mindemket es helyyfe-
ofid be az te attjadrnak q akkaratjat, mon-
da kzigien punki az attja menul doleotva
nem gyttzig emmeken ifuz ez vilagva tennem
fennem monda kzigien punki az pvdos, fa-
il nem ipnendes es az te attjadrnak q magfa-
ia gonoz feli kizd kizd te errol noj
zamat adnod az viffennnek eltte unte
minn gonoz moudok en kizd fannem
fog il jovo es osztogassad fozemnek mikor
jo fatar foz az paragnaktyl es az gonozol
1854

- vilagbol es q ton tegodet testamentomossa monduan
 ezt kylenek hadyam en az en oroksegomet es mi-
 -nden en yosagimat¹ hanem chiak az en fiamnak
 az zent embernek ky el hagya ez vilagoth² es mine
 5 az istennek q zolgalattjara hog q oztogassa sege-
 neknek az en iduessegomert es az queertes :
 Es <elementenek> elementenek nogsokan tegodet ke-
 resni es semikepen meg nem talaltanak, ha-
 -nem chiak yme en tortenet zerent talalek <->
 10 ide yonqm <the> tehozzad azzert ne teg kesedel-
 -met de yovel³ es adyel mindeneket es telysesse-
 -ched be az te attyadnak q akkarattjat / mon-
 da kegiglen q neki az attya mennel dolgodra
 nem zykszeg ennekqm esmeg ez vilagra <ternqm>
 15 ternem monda kegiglen q nekya az ordog / ha
 el nem ionendez es az te attyadnak q marha-
 -ia gonoz helre kelend kezdes te errql noig
 zamot adnod az vristennek elotte mert <in>
 minemq gonozt mondok en tenekod hanem
 20 hoig el yojo es oztogassad segeneknek mikepen
 jo safar hoig az paraznaktql es az gonozol

¹ A y betű i-ből van javítva.

² Az o a betűből van javítva.

³ A y betű i-ből van javítva.

So emberskete mig in emerskete af te attjad.
- nak p jöragga kj jagattat af zigunkunk
minnesp mizfregd vagion tunkp isbu fog
d jgg is damfnat tog is ifung af te pllastan
tuz / isfinkippin nog jok figelk: duffk mik utana
Elkj bitgatti pftt ifung og vilagra is minn
p vti mind af varaffiglan is af varofnak p vi
gru is faga pftt p krigin ti minn af varof-
- ta is mikoran juttot volna af p attjanat fa
- jagoz affjunktur af p attja 2 af p annja pti
- iftu kj ifununk demaga pftt mig min ifunv
- et p krigin igen mig bebordet mig ifunv
- rein ordofunk p noig djalarfjagat minnkota
- una kof kofde Solni af p attjanat is annja
- nak annozok krodzok vala pftt fog kj volna
p krigin munda / in ifunrtkree fog in vagok
af ti pstat af p fjlin krigin mantanak p
mikij lam og zur is fagiv is vala vilagot
mikkant fertel ifung p rāja p krigin zu
gali igafat moudani mint af ordog pftt kj
gsta ligru af pstatol di innst munda /
af ti bevettok va fagiatok valo kynnafog

- Elo emberöktöl meg ne emeztessek az te attyad-
 -nak ö ýozaga kÿ hagattatot az zegeneknek
 minemö nehezsegöd vagyon teneköd ezben hog
 el ýöz es alarnisnat tez es esmeg az te celladban
 5 terz / ezzenkeppen nog sok hizelkedesöknek vtanna
 Elkÿ hittegette öteht esmeg az vilagra es mine
 ö vele mind az varassiglan es az varosnak ö vi-
 gen el haga öthet / ö kegiglen be mine az varos-
 -ba es mikoron ýuttot volna az ö attyanak ha-
 10 -zahoz azzonkösbé az ö attya z az ö anyä ö ele-
 -iben kÿ ýöuenek demaga öthet meg nem ismer-
 -ek / ö kegiglen igen meg haborodek meg ýsmer-
 -ven ördögnek ö noig chýalarcýagat / ennekvta-
 -nna <kesz> kezde zolni az ö attyanak es annya-
 15 -nak / amozok kerdezik vala öthet hog kÿ volna
 ö kegiglen monda / ne ismertökee hog en vagok
 az tÿ fiatok az ö zÿleÿ kegiglen mondanak ö
 nekÿ / lam eghzer el hagöd ez <vida> vilagot
 miokkaert tertel esmeg ö reÿäÿa¹ ö kegiglen ze-
 20 gelle igazat mondani mint az ördög öthet kÿ
 hozta legen az puztabol de imezt monda /
 az tÿ zerettetek² es hozyatok valo kÿuansag

¹ Az első f a szó fölött van beszúrva.

² Az utolsó e betű alul vesszős, mintha p-t akarna jelölni.

- hoza kÿ engemet az puztabol Es   wganottan
 hon megmarada mel meg maradasnak vtanna
 E tte  n nmagat kwlomb kwlombun kben / k kr l
 az   att a gakorta  tet meg fegelman vala de az
 5 mel  rdo<h>g  tet az zerzet l k  vitteuala vg-
 -ian azon ordog  tet megis vak ta es az < . > binek-
 -ben meg maraduan halalanak vtanna pokol-
 -ba mine /     vezz k azet az ol an zerzetes
 Embernek k  az   zerzettet eel haggia mert
 10   es eel hagiattatik¹ az vristent l es az   bodok-
 -sagos zent z le tet l es mind az mennei vd-
 -vartol es az zep angeloktol Annakokaert en dr-
 -agalatos hugaim marad onk meg az zent zer-
 -zetben az  ozagos² miel  det kben hog ez elet-
 15 -nek vtanna n rhessukmeg az m  eedes iste-
 -n nknek   dragalatos zent ziuenek  r kke
 valo lattassat k t enge  on min   nk att a
 fiw es az zentle   vristen Amen

¹ A g ut ni i sor f l t  besz r s.

² Az eredeti i-t ut lag y-ra javított k.

201. yid az iras meges a zent
ankilis dorkornar o ryonuebol
frol minump dolok valnak lyek miatta meg
tartatik az zergies ember az zent zergiesnek
szaban mind salaligaban, lyre vogy felhuz
nek zent doktorok szeg meg dolok valnak me
lyeket sa meg gondolandokat az zergies em
bernek igen segetek okot az zergiesben valo
meg maradasra, ut az hirtelensignek alla
patyara, elso doloz mindatik az gyalazatos
sagnak felhuznak az masodik doloz mondatik
az gyalazatos sagnak felhuznak az gyalazatos
mondatik igyolajdon ydneustignek gyalazatos
szeg az vonyon meg segetek okot az yoban
lyet el kezdeknek az elso miller tusonok
kel szeg es nyolagra valo igyess az zergies
embernek igen ritkan lyet a vogy inkab lyo
nem lyer meg gyalazatos sagnak vel a vogy
zeerfigenulnek anagy igen meg lyenben valo
stifoskenulnek mert nemminump lyet/sagnak
lyolajdonatik es gonosz sagnak/mikoron ember

- zol ýth az iras meges a zent
anselmus¹ Doktornak o kwnuebøl
Arrol minemø² dolgok vадnak kýnek miatta meg
tartatýk ah zerzetes ember az zent zerzetnek o
5 hazaban mind halaliglan³ / kýre wýg felelne-
-nek zent doktorok hoýg nig dolgok vадnak / me-
lýeket ha meg gondolandnak az zerzetes em-
-berek ýgen segetýk økøt az zerzetben valo
meg maradasra / es az thekeletessegnek alla-
10 -patýara / Elsø dolog mondatik⁴ az gýalazatos-
-sagnak felellme / az masodýk dolog mondatik
vezedelemnek o felellme / az harmadig dolog
mondatýk thwlaýdon ýdwessegének zeretety /
Negedýk dolog < · > segedelømnek o < · > býzodalma
15 hoýg az wristen meg segethy økø<k>t az ýoban /
kýt el kezdettenek az **elso melle** twdnonk
-kel hoýg ez wýlagra valo theresse az zerzetes
-Embernek ýgen ritkan lehet a waýg inkab⁵ soha
nem Igen noýg gýlazatossaganelkwl a waýg
20 zegensegenelkwl auayg ýgen nog býnben valo
Essesosknelkwl **Mert** Neminemø² feslotsegnek
Tvlaýdonittatik es gonozsagnak / mikoron ember⁶

¹ Az m az u betű fölé van beszúrva.

² Az ρ talán w-ből van javítva.

³ Az utolsó a javított betű.

⁴ Az o fölötti rövidítésjelet lehúzták.

⁵ Az a fölötti talán m betű van.

⁶ A fényképen látható őt bekezdésjel piros színd.

Mikoron az jeth el kerdj is el nem vigezi.
Egy meg emlekeztet alhattatanyagnak is two
gyaromtatik, kyrd egy is belyg zomeneke
ted vegyben az talogat a veyg abolent olyan
milyen a god mindenkoron valtozik kymeli
egy mond meg a finta muso pogan belyg is
bolondas az gyakorta valo valtozas egy me
nd toulaba az bolondok a mit nem valtoz
nak affokot kymamak tudnia mint egyilag
genyve vesziket, is az mit valtozamat a memia
godok fagot affokot el gadyak, az belyg embert
kegylen nemvigeti ky az kysvthy pordg az
kalafarombol mert az belyg fagot nem gyogy
tti meg az gonoszas, stmakokant nem kysvthy
kemirem az bayvino embernek az viadal helyet
el futny mert ha q el fut frot legottan meg
gogotnek montatik. Az viadalnak kegylen
q gilee az kalafarom, agyent valakij az kala
faronalaz meg maraband mindenkoron a remen
segyagyon q volna bogi meg meg gogy az
q ellenfogyt mit ha meg ha mimikoron
el effet et mert jeth lattonk ebben bogi a meg
187.

- Mikoron az ȳoth el kezdy es el nem vȳgezȳ /
 Sȳth meg ennekfeletthe alhattatlansagnak es tw-
 l<ȳ>aȳdonittatik / kȳrȳl vȳg ir¹ bȳlch kȳnuenck he-
 tted rezeben[.] az balgatag a vaȳg abolond olȳan
 5 mikkeppen a hod mindenkoron valtozik kȳmelle
 vgȳ mond meg a seneka neuw pogan bȳlch es
 bolondsag az gȳakorta valo valthozas vgȳmo-
 -nd thouaba az bolondok a mit nem valhat-
 -nak azzokot kȳvannak tudniamint ez vilagȳ
 10 gener<.>wsegekket² / es az mit valhatnának a menei<->
 bodoksagot azzokot el hadȳak / az bȳlch embert
 kegȳglen nemvihetti kȳ az kȳserthȳ ȳrdȳg az
 kalastarombol mert az bȳlchesegȳt nem gȳȳzh-
 -tti meg az gonossag / Annak<k>okaert nem kȳsdeed
 15 zemirem az baȳwiuo embernek az vȳadal helrȳl
 el futtnȳ / mert ha ȳ el <fw>³ fw legottan meg-
 gȳzotnek mondatik / Az vȳadalnak kegȳglen
 ȳ helee az kalastorom / azzert valakȳ az kala-
 storomban meg maradand mindenkoron <k> remen-
 20 -seg wagȳon ȳ rolla hogȳ mȳg⁴ meg geozȳ az
 ȳ ellensegeȳt <mek haa> meg ha nemikoron
 el essek es mert sokatt lattonk ebben hogȳ a meg

¹ Az i szárát a javító lehúzta, hogy y legyen.

² Az első k betű utólag van a sor fölé beszúrva.

³ A középső betű a sor fölött javítva, majd az egész szó kihúzva s megismételve.

⁴ Az y egy e betű fölé van írva.

1999/ember az győzelmek notanna felhagyadnan
 meg győze az q ellenfelet azfart ynya hely
 kommunika helyedre/ ha az gonoz lilek
 tervad gyirgelenkedendik ne engdyed pntki
 legottan az tgi behidet / mert nem kijord gi
 alazathozag embernek qnqmaganak el futni
 a hadbol kgetek meg maradvan az viablhan
 es meg gyozven az q ellenfelet / mit igen vi
 than hadja el vvalaki az kataszavomat / fane
 = mha annakelotgi qnqmogat el bagyanga
 p, istentel vvalo el tirsti zokta kvestmice
 az oktalan vato felhem az zint profeta mondasa
 = zevent rettegettel rettegetnek ottozjol a holot
 felhem nem vaba / Mert amee az karmnak es
 pzekestiget lon az q feyee a vjunct notanna,
 ez rettegettel jengettivala az voristen az affito
 = kot ha q elleni vetkezen el tervennek
 mondnan meg retenti plet meg yab a janak
 kucumt indolatyanak zengisse es es agy
 futnak mikopen az elot tervnek elte agyrt
 mongia boldg salamon frot a kgetten tpyim
 chentki plet nem rozovnet zmehtes meg

- gozqth ember az gyözesnek wtanna felthamadwan
meg gozte az q ellenseget azzert yrÿa bolch
konuenek thÿzedreszeben / ha az gonoz lelek
theread hÿrthelenkedendik ne engdÿed qnekÿ
- 5 Legottan az the heledet / mert nem kÿsded gÿ-
alazatosag embernek qnonmaganak el futtnÿ
a hadbol Egebek meg maraduan az wiadalban¹
es meg gozwen az q ellensegoket / mert ²ÿgen ri-
tkan hadÿa³ el walakÿ az kalastaromot / hane-
- 10 -mha annakelqthe qnonmagat eel hagÿangÿa
az istentql walo el therest⁴ zokta kqwetnÿee
az oktalan valo felelem az zent profeta mondasa
-zerent rettegessel rettegenek ottogÿol a holot
felelqm nem vala / Mert amee az kaÿmnak es
- 15 rezketeges lon az q feÿee a bÿnek wtanna /
ez rettegessel fenegettiwala az wristen <az> assido-
-kot ha q ellenne wetkezuen el thernenek
monduan meg rettenti qkot meg cÿak a fanak
leuelenet indwlatÿanak zengesse es es vgÿ
- 20 futnak mikepen az elqs tqrnek elqtte / azzert
mongÿa bolch salamon fwt a kegetlen boÿnes
Senkÿ qthet nem wzven es Ìmeztes meg⁵

¹ A második *a* betű a szó főlé van beszúrva.

² Az *r* az *e* főlé van írva.

³ A *h* javított betű.

⁴ A második *e* egy lehúzott betű főlé van írva.

⁵ Az utolsó két szó két piros vonallal van aláhúzva.

meggyűző fogó a kő az zivóddól és világra
éltet valaminélvő tűz vagyon annak mel-
lin ott az zivóddon ulgómja nem jadia
mikeppen a ligetnek p. éhírdéséke a vagó
a éhírdésének győzkeosafok a barmokat is
-deltova futottatják / ezzenképpen a tűz^{nek}
és földalafó embernek elnyújt alhatatlama
éhség / arról mondja az zent jeremiás profeta
vettézte az jeruzsalm és annakokart lön
alhatatlan az zent isarás profeta és vgy írja
-vala könyvnek harmad zivóddon: az kőgél-
emnek p. zivódd olyan miképpen az tenger
mindenkoron bűzölte és föld nem újulga-
-tik / annakokart az nem is teremtet által
tudniannál az földet föld nem újulga-
-tik az földnek földi ismerteték a agyánan
nakokart valakik zivóddon nemnek
kif. p. kőgél kőgélvőzt győzött temyek
minden p. kőgél az daniel királynak p
p. daniel zivódd és az p. agyánat kőgélvőzt
-okkal meg megfogam fogó újulga-
-tik.

- legezzed hogý a ký az zerzedböl ez vilagra
 <.> ther valaminemő bine vagyon annak mel
 bin othet az zerzetben nugonnýa¹ nem hadýa
 mikeppen a legeknek ő chýpdesesek a wagý
 5 az thwýsseknek gya<g>kdosasok a barmokot id-
 -destowa futostatýak / ezzenkeppen a bineknek²
 -es fuldalasý embernek elmeýet alhattatlanna
 thesýk / arrol mondýa az zent ýeremias profeta
 wetkezek az ýerusalem es annakokaert lõn
 10 alhatatlan az zent isaýas prfeta es vgý írýa-
 -vala konýenek harmad zereben : az kegetl-
 ennek ő zwue olýan mikeppen az tengýer
 mindenkoron bwzo<k>g es soha nem nývkhia-
 -tik³ / annakokaert az nemes teremtet allat
 15 tudniaminth az lélek soha nem nýukhatik
 az fertelmes lelký ismeretnek o agýan / an-
 nakokaért valakýk zerzetben mennek
 kel onekýek⁴ kozõnseges gýwnast tennýek
 minden ő bõnõkrol az dauid kýralnak ő
 20 peldaýa zerent es az ő agaýat konhullatas-
 -sokkal meg mosogatni hogý nýughassek⁵ rayta

¹ Az *u* főlé talán pont nélküli *i* betűt írtak.

² A *nek* betoldójellel a szó főlé van írva.

³ Az *ý* *u* betűből van javítva.

⁴ Az *ý* betűt *i*-ből javították.

⁵ Az *ý* az *n* főlé írt betoldás. A *g* főlé pedig, anélkül, hogy azt kihúzták volna, *k* van írva.

az q Edis teremteijével - és ekepen tenem/mi-
= noentkoron algalatos ligen az meg maradafra
az bent zertetnek q szaban mert az meg
maradafnak utama vegtyuk az nemmi

tyegesigunk q. noz bodosagaty amen
maodik yozag Ky meg tartja

az zertet embert az zertetnek q szaba-
= ban. Mondatik az vegydelmunk q fikt.
me: mert ez vilag kyvi az vilga
fordulat zertet embert ygerkezik: me
gerjystet az pokolnak q igyzenel et yro-
= utlen egy tudmammint faragossagnak et
saborussagnak et telgettelensignak et fertet.
messignak q igyzenel: amakokaart qdognak
az vilagrarabak kysertetik ygen et krt mi-
nekunk tanasatnauk az nobi vegydelmunk
= mik okaart: met am az zentbennek do-
ktor mongya egy kpmeten: bogi mikoron
embert kysertetik az zertetnek et szaga-
= janal tabat ymez krt onky mondani

- az q Edes teremteýeuel es eckeppen teuen / mi-
-ndenkoron alhataatos lezen az meg maradasra
az zent zerzetnek q hazaban mert az meg
maradasnak vtanna vehetýuk az mennei
5 dýchosegnek q nog bodogsagath amen
Masodik ýozag Ký meg tartýa
az zerzetes embert az zerzetnek q haza-
-ban : Mondatik az vezedelemnek q felel-
-me : mert ez wilag kýre az viszha
10 fordwlt¹ zerzetes ember ýgekezýk : meg
gerýestetót az pokolnak q thwzeuel es zw-
-netlen eegh tudniamint haragossagnak es
haborusagnak es telhetetlensegnek es fertel-
-messegnek q tqzeuel : annakokaert qrdognck
15 ez wilagra valo kýsertetit ýgen el kel mi-
nekqñk tauastatnonk az nogi² vezedelmek-
-nek okaert : met am az zentbernalldo-
-ktor mongýa egý qñueben : hogý mikoron
ember kýsertetik az zerzetnek el hagýa-
20 -saul tahat ýmezt keel qñeký mondani

¹ A d után először talán o betűt akart írni a másoló.

² Úgy látszik, mintha az o és g közé felül még egy o volna (talán betoldójellel jelölve) beszűrve.

af kyfrotu þrögnuk, a þaasög, et af tvis
jclonuaðon et megiþ þenfiriteb um el tauaþ.
tatnon se inkab gemennuk lattara af orok
ke vaalo þrogru et gvala þatob þagra munum.
annakokant lattatik veðdelmuk þianak a
vegi þeannianak lemmi, valakj waggjon af,
i yðurfignuk p þelen, et p ystkoþyk memmi
af veðdelmuk p þelen. Eggþroþl inna þem
þanob euangelionianak þittetik reþiben mo.
nduan. þenkj p þeggolok et mem veðþer þa.
mem iðak af veðdelmuk p þya af af a þu
af þerþitþel þj megiþon: annakokant latta
tik þagg eþþek þjannak af p veðdelmuk
et me mem munatit þjandak lemmi þa ok
a veðmek. mert eþþekrot a þpþeþ commonk
þarmadreþiben veþj. þr Valakj þjannia af
veðdelmuk veþþan veðdelmuk ligen meþj
þalalaob, af p þemna þegiglen þrotke valo
þan, affrent a þerþitnek þalabolualo þj
munekuk mert af p þjwþok þofa meþ mem
elogyk

- az kysertő ordognek / a haaz / eeg / es az twz
 yelonuagion es megys kenzerites nem el tauaz-
 tatnon de inkab zememnek lattara az orok
 -ke walo twzre es gyalazatossagra mennom :
 5 annakokaert lattatik wezedelemnek fianak a
 wagi leanyanak lenni / valaký wagyon az-
 ýduessegnek q helen / es q ýgekozýk menni
 az wezedelomnek q helere / Ezzeqról irýa zent
 ýanos euangeliomýanak hettedik rezeben mo-
 10 nduan : senký q kezzolok el nem vezee ha-
 nem cihak¹ az vezzedelomnek q fya az az a ký
 az zerzetbol ký megýon : annakokaert latta-
 tik hogý ezzek kývanniak² az q wezedelmeket
 es <ne> nem mondatik cýhwdanak³ lenny ha ok
 15 el weznek / mert ezzekrol a bolch conuenek
 harmadrezeben wgý / ýr / Valaký kývanýa az
 vezedelmet wgýan vezedelmes lezen neký
 halala es / az q kenýa kegiglen qrokke valo
 ýaý azzert a zerzetnek hazabolualo ký
 20 menoknek mert az q thwzok soha meg nem
 alozýk

¹ Az i a szó fölött a c és a h közé van beírva.

² Az i az nn után a szó fölött van beszárvva.

³ A h a szó fölött az f után van beszárvva.

tsarmadzor monastek hogi meg tartja

az szerzetes embert az bent szerzetesek p. sz.
-zabam az p. tulaydon y. dnyssygenek szerketi me:
-rt regy monostek bent doktorok: hogi az isten
-nek p. szerketi: es az bent nyajssyagnak szer:
-keti a kysben lakogyk: es az quon tulaydo:
-n y. dnyssygenek p. szerketi: igen mgyben
folytunk meg mikorppen az szarom veku
leketel, mert az szerzetes embernek kel p.
-mmadat az szerzetesek p. krsztlyos szegzst:
-ni szaromk orfostuak szegymel, mikorppen
szaromk orfostu szegzstite quonmagat a ma
-gos krsztlyos az ny szegymkvala szegzstunk
p. szegymel mert szaromk orfostu uagyat ink
-ab tartatuk meg az magos krsztian az szer:
-tetunk p. szegymel szegymm mint az orfostu
szegzst szegzstunk mlatia **Thoma mot**
meg tartja az szerzetes embert a bent tarfa
-sz es az szerzetes / mert anne regy mond
az bent szarom profeta az szoltar kysbenime
mely ygen yo es mely ygen szaromfogob

- Harmadzor mondatek hogi meg tartÿa**
 az zerzetes embert az zent zerzetnek q ha-
 -zaban az q twlaÿdon ÿduessegenek zeretety me-
 -rt wgÿ mondnak zent doctorok : hogÿ az isten-
 5 -nek q zeretety : es az zent nÿaÿssagnak zere-
 -tety a kÿben lakozÿk / es az qnqn twlaÿdo-
 -n ÿduessegenek q zerete<k>ti · ÿgen nehezen
 feÿtetnek meg mikeppen az harom retw
 keetel / mert az zerzetes embernek kel qno-
 10 -nmaÿat az zerzetnek q kerestehqz zegeztet-
 -ni hwronk cristosnak zegeÿuel / mikeppen
 wronk cristus zegeztete qnqnmagat a ma-
 -gos kerestfahoz az mÿ hozzankwalo zeretetinek
 q zegeÿuel mert wronk cristus nagÿal ink-
 15 -ab tartatek meg az magos kerestfan az zere-
 -ttetnek q zegeÿuel hogÿnem mint az vasbol
 chenalt zegeknek miatta **Thoabba mert**
 meg tartÿa az zerzetes embert a zent tarsi-
 -sag es az zerzetben / mert ame wgÿ mond
 20 az zent dauid profeta az soltar qnben / ime
 mÿelÿ ÿgen ÿo es mÿelÿ ÿgen generuseges

af þess gosspekurs egnir með laksmiðum veg-
mend toabla af atvikaþið sigituen ymst af þess
gríðabren þessellatesset lígurt af vrot varaf
þess, þess af vrotlen orðyk meq nom veggit, an-
nakokart lattatík þess af gussmaga þynan.
meq þessitærketni a þess inkalban velastýja
af okkþot af lítelt, a þess atvauak þessum.
munt affokkþot a þess þessallþetvauak tud-
mámt af þess þessitþen, munt an af þess
þessall þessor mundaia af þessit's embr af
þessitþen þessorþessan, þess vitkalban veggit,
þessarþan þess tannat, þessatvottabban meq þess
muntatík þessumak velastýjauak, meq þess þessall.
mal þess meq es þessumþen veggit, þessumak
orðakat okkþit mundaia þess þessall þessor.
Tottabla meq þess emst af þessumak.
þessarþan af þessallþen ymstþessumak þessit's
okkþit þessitþen þessumak þess embrþen þess
þessumak þessum, munt muntþen meq af atvauak
þessumak allatokþan es es meq þessumak af
munt þess est þess þessumak þess af þessumak

- az bekesseğössőknek egettembe lakozniok / wgý
mond toabba az attýafiak segituen¹ egmast az iste-
-niekben hassollatossok leznek az eros varos-
-hoz / kýt az erotelen ordók meg nem veleect² / an-
5 -nakokaert lattatik hogý az ɔnɔnmaga kýuan-
meg gýözet <ne> tetni a ký inkabban valaztýa
az okkqzot az letelt / a kýk artanak hognem-
-mint azzokkqzot a kýk haznalhatnanak tud-
-niamint az zent zerzetben / mert am az zent
10 bernald doctor mondýa az zerzetes ember az
zerzetben batorsagosban / ýar / ritkabban / eessik /
hamarban fel tamad / gýakortabban meg har-
matoztatik ýstennek malaztýauual / nagyob³ bizodalo-
-mal hal meg es <k> kɔnneben vezý istennek
15 orzagat ezzeket mondýa zent bernald doctor
Touabba meg tart embert az zerzetnek
hazaban az ɔ twlaýdon ýduessegenek zereteti
eeffele zeretetnek kegýglen kel emberben ýgen
nognak leenni⁴ / <mert> mikoron meg az octalan
20 teremtet allatokban es <.> meg ýsmertessek ez
mert ýme ezt ýol latýwk hogý az baráyan

¹ Az *i* betű *e* fölé van írva, de az *e* nincs kihúzva.

² A *h* után először beszúrva, majd a sor fölé is írva még egy *e* van.

³ Az *o* sor fölötti betoldás.

⁴ A második *e* betű sor fölötti betoldás.

[illegible]

- 5 ÿgen qromest el tauaztatÿa az farkast ennekokaert
 hogÿ bekesseggel marathasson es wgÿan ezzenkep-
 -pen az zaruas es mikoron q az vizben essendik
 tahat ÿgen vzh ennekokaert¹ hogÿ q az halalth
 10 el tauaztathassa touaba² az madar / a / halot
 a wagÿ a thort es az kqnek q hagÿttassat /
 es ha tortinnendik qnekÿ walamikoron az
 haloban esni tahat ÿgekezik mindenkoron
 erre mikeppen onnan kÿzabadolhasson es az
 10 halalt el tauaztathassa errql mondÿa zent
 bernald doctor / zegenseg ez az okos terem
 -tet allatnak hogÿ q egÿ keues binnek ge-
 nerqsegenek okaert az orokke walo halalt
 el nem akkarÿa tauaztatni / mikoron az ok-
 15 -talan teremtet allat : megÿ az ÿdqzerent
 valo halalt es ÿgen qromest el tauaztatÿa
 errql mondÿauala az zent agastan doctor
 es / az orokke valo halaltalan eletert minden
 ez wilagÿ³ <mul> munkkak⁴ nagÿ zerettétel teen
 20 -dqk Negedzer igekezik qrdqg embert

¹ A szó fölött piros úntafolt van.

² Az első két betűn piros folt van.

³ Az i sor fölötti betoldás.

⁴ Az n betű fölött két áthúzott vessző látható.

ki vinnio az zerzetnek p hazabol hirteti =
= rufignak a vögyi kőfigden való rufignak miatta
arvagy az gogajglan való és zunklenvaló
kőfirtfuk miatta, a vögyi a zurfutuk p ter,
gunk és vögyi munkajnak elviseleltetnek,
= segitnek miatta, de a vögyi munkaknak elv
= ne ki az zurfutuk hatfaban tetetik ingon,
dolandok az jvotalomnak és firtfirtfuk p
= kőfigi és vögyi agos volta mint am az firt ag,
oston doktor monija ha az zurfutuk p kőfige
felválti kőfige kőfiget, kőfiget és goudolias
= jöl vögyi az jvotalomat kőfig az vögyi kőfige,
= kőfig kőfiget kőfigden adando, toabba mint
az vögyi kőfige kőfig az zurfutuk kőfige
= kőfig és vögyi kőfige mint am az kőfige kőfige
= vögyi kőfige az en kőfige kőfige, és
kőfig kőfige en és toabba kőfige kőfige vögyi
= kőfig az vögyi kőfige kőfige kőfige az kőfige
= kőfige az kőfige kőfige kőfige kőfige kőfige
= kőfige és kőfige kőfige kőfige kőfige kőfige
= kőfige

- kÿ vinnÿ az zerzetnek   hazabol hittetl-
 -ensegnek a wagÿ ketsegben valo essesnek miatta
 awagÿ az hozzaÿglan valo es z netlenvalo <k>
 kesertesnek mÿatta / a wagÿ a zerzetnek   ter-
 5 -henek es nehez munkaÿnak elwiselhetetlen-
 -segÿnek miatta / de a nehez munkaknak elle-
 -ne kÿ az zerzetnek ha<l>zaban tetetik meg gon-
 dolandok az  wtalomnak es f zetessoknek  
 b seges es nogÿsagos volta mert am az zent ag-
 10 oston doktor mongÿa ha az zerzetnek   terhe
 felelmesse tezen tegedet / N zzet es gondol ad
 - ol megÿ az  wtalmat k t az wristen<.> tene-
 -ked ezzekert l quendoben adando / toabba mert
 az wristen hozza seg et¹ az zerzetnek terhe-
 15 -nek el wiselesere mint am az propheta mo-
 -nd a : wristen az en eletemnek otalma : es
 k t l fel k en / es toabba azzon profeta wg 
 mond az wristen k rn ul vette az   neppeet²
 mikeppen az otalmazo k fal k melle³  mil e⁴
 20 pelda es oluastatik hog  eg  neminemu if ⁴
pelda⁵

¹ Az   sor f l t  betold s, tal n az e helyett, de az nincs t r lve.

² A m sodik sz tag egyik e bet je sor f l t  betold s.

³ A sz  el tt piros  ntafolt l tszik.

⁴ E k t sorv gi r sz leszakadt.

⁵ A sz  m s k z  r sa, pirossal.

Zingetbe mijne et p ooth az gurgit nck safalan
keze vorkormek noej kuzgo letetkel foldal
; ni melijt az padoz igen nuz bogfurala v6
keze plet kufertim bogj k7 mune az gurgit
; nck safabol, mikoron kegyglen el veyfte
; volna bogj el babna az gurgit v6 el me
; me, egyptozbe nckj yelunmek az q attya
et az p annija kijeket annakelpti rigon el
temetpt vala et mondandak q nckj, miska
emnek bogj ti az gurgitbol k7 akarg mune.
- D p kegyglen fele et munda mert formikuz
; pen en el nem veyfelbetim az gurgitnek p te
; vget, munda kegyglen q nckj az p annia,
gurgit fram, tobat mikoron veyfelbetpt el
az pokolnak p noej kuffirve figet kymajst,
et munda tonaba, akargu eiboufaget vomp
az pokolnak q noej kymajstrol munda kigigt
az yfyro, akkarok et emek legottan keze
ballania noej noej vettendot cyattagastokat et

- Zerzetbe mÿne es ȝ ooth az zerzetnek hazaban
kezde wristennek nogÿ bwzgo lelokkal zolgal-
-nÿ melÿet az ȝrdog igen meg bozzwla es
kezde ȝtet keserteni hogÿ kÿ menne az zerzet
5 -nek hazabol / mikoron kegÿglen el vigeste
-volna hogÿ el hadna az zerzetet es el me-
-nne / ezzenkozbe nekÿ ÿelenenek az ȝ attÿa
es az ȝ annÿa kÿket annakelȝte regen el
temelȝt vala es mondanak ȝ nekÿ / mÿoka
10 ennek hogÿ te az zerzetbȝl kÿ akarz menne-
-d ȝ kegÿglen felele es monda mert semmikep-
-pen en el nem vÿsselhetem¹ az zerzetnek ȝ te-
-rhet / monda kegÿglen ȝ nekÿ az ȝ annÿa /
zeretȝ fÿam / tohat mikeppen<.> vÿsselhetȝd el
15 az pokolnak ȝ nagÿ kesserwseges kÿnnÿaÿt /
es monda touaba / akarzee bizonsagot vennȝd
az pokolnak ȝ nogÿ kÿnÿaÿrol / monda kegiglen²
az ÿfÿw / akkarok / es emee legottan kezde
hallania oolÿ nogÿ rettenetȝs cÿattagassokat es

¹ Az ȝ betű i-ből van javítva, a szó fölötti rövidítésjel át van húzva.

² Az n az utolsó e fölé van írva.

- Io hirth halnak es bodog az kŷ meg nem
 Botranchozandich En bennē ewk kedegh
 el mēven / Kezde Iesus mondanŷa · Az soka-
 ssagnak Ianusrwl · Mi latnotok mētek kŷ
 5 kyethlenbe / sel mŷa Inŷat nad es de mi
 latnotok mētetek kw / lagŷakba eltezeth Emb-
 -erth e yme kŷk lagŷakba Elteznek Kyrál
 lŷoknak haziban vānak de mi lathnotok
 mētetek <kw> tŷ¹ pphetath E · Isneth² mondom
 10 nektek es teebeth profetanal · merth Ez az
 kyrol Iruan vagon Ime En bochatham
 En A'gelomath · Te orczad elewth Kŷ megh
 szerzŷ te vtadath te Eletedh Az Ideben kwl-
 denek Zŷdok Ierusalembe papokath hul
 15 Ianus Kerezteluala
 z³ ideben valanak Ioseph / ees Iesusnak
 Anŷa maria chodalkodwan Azokon
 melyeketh wrola mondna vala / es Symeō
 wketh megh alda ez monda w Anyanak
 20 marianak / yme ez kvsezre vetteteth es
 Soknak fel kelesere Israelben es z⁴
 Ielensegre kŷ ellen mondanak es keery
 lelkedeth teer / megh folŷa / hogh sook
 zywekbel gondolatok kŷ Ielennyenek
 25 · z · vala Annak prophetissa Samuel

¹ A tŷ a kihúzott szó fölé van írva.

² Az n olvasása bizonytalan.

³ Az iniciálé helyét kihagyta a scriptor.

⁴ A j itt és a továbbiakban is az es jele.

Levanga dffer coepdfelely vñ moeth vnde
foh vlaypden 3 vñ vnde vñ feyrenh
lyet Goudet dñ vñ fuyfeynreth fegua
3 vñ veyngreth nupelley mgyd veyng
foi pñm tawofpñale dñ templembot
bryttel 3 malfagotat folghem yñ
vñt fñ 3 nappal 3 vñ vñ dñ dñ
vñ yñm valvayvñat 3 zolyat
vñ vñ mñm fñt vñvayvñat
fñvñm vñvayvñat 3 qoq mgyd
teftemñ mñmñ mñmñ vñvayvñat
mgyd Thewat galvñat vñ vñ
foh vñ vñvayvñat dñ vñvayvñat fñvñ
mñmñvñat 3 dñ vñvayvñat vñvñ
vñvñvñat vñ vñmñ mñmñvñat
vñ vñmñ

3 dñm mñmñ hñvñmñ fñvñ
fñvñ vñ vñ vñvñ fñvñ
dñ fñ mñmñ vñmñvñat fñvñ
fñvñ fñvñ mgyd vñvñmñ mñmñ
vñ mgyd thewat mgyd mñ
dñ vñvñ fñvñ fñvñvñat 3
vñvñ fñvñ mgyd mñ vñvñ
dñvñmñ fñvñ vñ dñ vñvñvñat
vñmñ fñvñ fñvñ vñvñ 3
fñvñvñat vñvñ vñvñ vñvñ

- Leanya Asser teryedesebel Ez el mvlth vala
Sok napokban / · 3 · elth vala w ferýewel
heth Eztendeth az w szýzesegeetwl foguā
3 ez wzvegvala / nyolcszaz neged ewygh
5 kÿ el nem tauozykuala A templombol
beýttekel 3 Imadsagokal szolgalvan vr-
nak Eýel 3 nappal 3 ez es Az ideben
oda ywen valvala vrnak 3 zolyvala
w rola mēdenek kyk varyakvala
10 Israelnek valtsagath 3 hogh megh
tekelenek mindenth / moýses terveneyt
megh Therenek galileaba w vara-
sokba nazarethbe A gerymek kedegh
neuekedykvala 3 batorvala¹ telyes
15 bwchesegel es Istenek malasztya vala
w benne
2² ideben mikoron lethvolna Iesus
tizenkettud evÿ wnekýk Ierusalem-
be fel mentekben Innepnapnak szoka
20 saerth kedegh megh vegezven miko-
ron megh thernenek, meghmara-
da gyermek Iesus Ierusalembe · 3 ·
wnekÿ zÿwleÿ megh nem esmerek
Aleýtvan kedegh wteth Az tarsagban
25 lenni, Iwenek Egÿ napi vtath 3
keresÿkvala wteth rachonÿ esme

¹ A szó előtt kikapart betű nyoma látszik.

² Az iniciálé helyét kihagyta a scriptor.

ewigkeits 3. migh m'm l'et'k, d'ingh
 teent' p'nfah'nd' migh p'nfah'nd'
 w'it' 3. v'g' l'ig' h'arom nap v'and'mag
 a'it' w'it' d'z t'imp'p'nfah'nd' vol'm
 d'ok't'of'nat' f'z w'it'k' g'algat'h'van v'it'
 h'ed'f'van v'it'k' v'it'g'id'm' f'w'ala f'it'g'h
 m'ind' f'it'k' w'it'k' h'algat'h'f'w'ala v'om f'it'
 v'it'g'id'm' f'it'k' v'it' f'it'k' f'it'k' 3. l'at'h'van
 v'it'g'id'm' m'onda m'it'k' v'it' d'm'ig' f'it'k'
 m'it'k' w'it'k' m'it'k' v'it'k' v'it'k' f'it'k'
 f'it'k' 3. v'it' b'and'f'w'ala f'it'k' v'it'k'
 f'it'g'id'm' 3. m'onda m'it'k' m'it'k' v'it'k'
 f'it'g'id'm' f'it'k' v'it'k' m'it'k' f'it'k'
 v'it'k' m'it'k' v'it'k' m'it'k' f'it'k'
 f'it'g'id'm' d'it'k' m'it'k' v'it'k' f'it'k'
 v'it'k' m'it'k' m'it'k' m'it'k' m'it'k' f'it'k'
 f'it'k' v'it'k' f'it'k' v'it'k' v'it'k' f'it'k'
 v'it'k' 3. v'it' n'af'f'it'k' 3. v'it'k' v'it'k'
 v'it'k' 3. v'it' d'm'ig' f'it'g'id'm' m'it'k'
 3. f'it'g'id'm' v'it' f'it'k' n'af'f'it'k'
 v'it'k' f'it'g'id'm' m'it'k' v'it'k' f'it'g'id'm'
 f'it'k' 3. v'it'k' 3. m'it'k' v'it'k' v'it'k'
 v'it'k' f'it'g'id'm' f'it'k' v'it'k' v'it'k'
 m'it'k' f'it'g'id'm' f'it'k' v'it'k' v'it'k'

- rwýkezuth · 3 · megh nem lelek, Megh
terenek Ierusalembe / megh kereswen
wteth · 3 · vgý leý harom nap vtan / meg-
lelek wteth Az Templonban wluen
- 5 Doktoroknak kezwttek halgathvan ees
kerdezven wketh vettegednekvala kedegh
mind kýk wteth halgatýakvala wneký
bwlczeseged ees felelethith 3 lathwan
czodalak monda neký w Annýa fyam
- 10 mith twttel nekwnk igý. yme te A
týad 3 en bankodvan keresvnkvala
tegedeth 3 monda nekýk mi az hogý
Enghem kerezstek volth nem tudgyatok
valae merth ezekben melyek En
- 15 Athýame ketelen nekem oth lēnem es
wk <megh> nem ertek megh Az bezedeth
kyth wneký szola es Ala lwene w
velek 3 Iwe nazarethbe 3 vala alatak
wnekyk 3 w Annýa tarthýavala mīd
- 20 ez bezedeketh w zweben nýayascod-
-van Iesus newekedik vala bwlcze-
segben 3 ydeben 3 malazban Istēnel
es Emberekwel /// az ideben leý¹
menýegzw galileaý Canaban

¹ A szó előtti kikapart betűk nyoma látszik.

[illegible]

- z¹ Idebēn michoron Ala Iwtvolna Iesus
az hegŕwł kevetek wteth nagh sogh
sagok 3 yme poklos Iwen ymagŕawala
wteth / Mondvan / vram ha Akarod engem
5 megh tisteŕthadcz / 3 Iesus kw terŕest
-ven w kezeth / monda Akarom / tistwlŕ
megh · 3 · legottan megh tistula · w poklos
saga · 3 · monda nekŕ Iesus / Lassad sen
kŕnek nee mōdad dhe menŕel mutasd
10 magadad papoknak · 3 · Aŕanlŕad te Ayan
dekodath kŕth Moŕses parancholth tano
sagra wnekŕk / Michoron kedegh bel mēth
volna Iesus Capharnaŕba mene hozzŕa
Centurio kerwen wteth / 3 mondvan
15 vram En gŕermekem az hazban <feg> feksen
kwzvenŕes 3 gonozwl gyŕ<...>tretik
ees monda nekŕ Iesus En el Iwek es
megh vigastom wteth 3 felelven Centurio
monda vram nem vagok melto hogh
20 bel Iwŕ En haŕlakomba dhe mongŕad
czak Igewel · 3 · megh vigazyk En germe
kem Merth En Es Ember vagŕok / hatal
ml alath szerzeth vitezeketh tartvan
En alattam mondon eznek menŕ · 3 ·
25 megŕen 3 masnak Iwŕ 3 Iw 3 En
solgānak ted ezth tesŕ · Iesus kedegh

¹ Az iniciálé helyét kihagyta a scriptor.

- halvan est czodalkodek z wtet kewetek
nek monda Bizon mondom nektek
Israelben Enne hwýteth nem leltem mō
dom kedegh nektek hogh sokan napkelet-
5 -rvl · 3 · napnÿwgatrvl lvnek es le
wlnek abrahammal es isaakal es
Iacobbal mÿeneknek orsagaba / orsa
gnak kedegh fÿaÿ kw wztetnek bel
sew sevtetbe / oth lesen siralm z fogak
10 nak czÿkorgasa z monda Iesus Cen
turionak Menÿel es mikenth hitted
legen neked z idwzulew Az gyermek
Azon ydwben
z¹ ydeben bee menven Iesus Egh kÿs hcoba
15 kewetek wteth w taneÿtvanÿ · 3 ·
Ime nagh Indulas len a tengerben vgÿ
hogÿ Az heoczka / habbakkal el bwrulna
-vala kedeg nekÿk az szel ellenek Ew ke
deghe el alwtvala · 3 · menenek w hozÿa
20 Ev Taneÿtvanÿ es fel ebrestek wtet mōd
van / vram sabadoh megh minketh el
vesewnÿk es monda nekyk Iesus Mith
feltek kÿzdeth hitvek / Tahat fel kelven
paranchola seleknek es Tengernek es
25 len nagh lassusag es tahat holoth est
mind lattak volna chodalkodanak

¹ Az iniciálé helyét kihagyta a scriptor.

[illegible]

- mondvan Minemew ez merth selek es
tenger Engednek Ewnekȳ
z¹ ideben monda Iesus ev taneȳtva
nynak ez rula besedeth hasonlik
- 5 menȳeknek orsaga egh Emberhez kȳ
hinte ȳo magoth w feldebe / Michoron
keded Emberek alonnanak Iwe egh ellen-
segee es felȳwl hinte konkolȳal az buza
kezepit · 3 · elmene es mikoron kedegh az
- 10 fw newekedvdvolna 3 gȳemelczet hozoth
volna tahat Ielelenek az konkolyok
es elw mēven az solgas Embernek solgaȳ
mondanak nekȳ vram nem de lo
magoth hintel ee / te feldedbe · 3 · tahath
- 15 hānnyth az konkolȳ · 3 · monda nekȳk
Ellenseges Ember tette ezt az solgaȳ
Azerth mondanak Akarodee el megȳw̄k
· 3 · meg seggȳek wketh 3 monda neta
m talantal / konkolt saggatvan w
- 20 verek wssw kw nȳwvitek az buzath
es haggȳatok mōnȳakath nevedednȳk
mind aratasik · 3 · Aratasnak ȳdeȳen
mondom az Aratoknak Seggȳetek
meg eleser Az konkolt es kvtezȳetek
- 25 wteth keuekbe meg egethnȳ Az bvzath
kedegh gȳvhetek En susokomba

¹ Hely van kihagyva az iniciálé számára.

3 ysbey bolheyn Tufay monda von
 minijst es kintch daja vatte mch
 mureh el zuytadeth ysbey vafet hup.
 es bulgetul es mureh mureh mureh
 es l. vgh atyam mureh es pibetis
 mureh k. elith. mureh dlaw mureh
 advan vagonen fu mureh es pibet. dlin
 mureh mureh mureh hureh esak fuw
 Bm fure valatimureh mureh. hureh
 esak mureh mureh. In fureh fuw atul
 mureh mureh. Tureh ysbey mureh
 hureh. mureh fuw mureh mureh
 ter mureh mureh 3 fu. mureh fuw
 mureh mureh 3 fu. mureh mureh fuw
 mureh 3 fu. mureh mureh fuw mureh
 mureh mureh es mureh mureh
 3 fu. mureh mureh mureh mureh
 mureh 3 fu. mureh mureh 3 fu. mureh
 mureh

3 ysbey monda Tufay es Tureh mureh
 mureh; pibet pibet mureh mureh
 mureh mureh mureh mureh mureh
 elow mureh fu mureh mureh mureh
 mureh es pibet mureh mureh mureh
 es mureh mureh mureh mureh mureh
 es mureh 3 es mureh mureh mureh

- z¹ ydeben felelven Iesus monda vrā
 menÿek es fedneck Atÿa vallō neked
 merth el reÿtudteth czekeþ esesektwl
 es <v> bulczeptul es meg ielentetted gÿermek-
 5 eknek vgh Atÿam merth vg kelleth
 neked te eletted Minden Alloþ nekem
 Advan · vagÿon En atÿamtvl Es senkÿ Atÿa
 math nem esmerthe hanem csak fyw
 Sem fÿat valakÿ megh esmerthe / hanē
 10 csak atÿa / awagÿ ha kÿnek fyw akar-
 -ÿa megh yelentenÿ · Iwÿyetek en
 hezÿam / mind kÿk munkalkotok es
 terhelttek vadtok · 3 · En / megh kwnÿ
 wdeÿtelek titekeþ / vegÿetek ratok En
 15 Igamoth 3 tanolyotok En twlem mert
 swemben kegÿes es alazatos vagÿok
 3 tÿ lelketeknek nÿwgomlath leltok
 mert Az En Igam edes 3 En terhem
 kwnÿd
 20 z² ydeben monda Iesus ev Taneÿtva
 ninak ez pelda [.]besedeth hasonlyk
 mennÿeknek orsaga hazasemberhez[.] kÿ
 elvb reggel kv mene mvveseketh fogad
 nÿa w swleÿbe segvdes megleven kedegh
 25 az mvvesekkel napi pensbwl kwlde wketh
 w swleibe 3 w mēven harmad ydwhwz

¹ Hely van kihagyva az iniciálé számára.

² Hely van kihagyva az iniciálé számára.

[illegible]

- lata egýebeketh vasarth allokoth wreseketh
es monda azoknak menýetek ti es En
swlembe 3 mi lgaz lesen meg Adom
nektek wk es el menenek Esineg kedeg
5 kw mene hatod ldwhuz 3 kýlenchedhez
· 3 · meg vgýan tñn Tizen Eged hora vtan
es kýmene es lele Egýebeketh allokoth
es monda nekyk mith allotok lth mīd
Ez napon wresen · / mōdanak neký merth
10 Senký mīketh nem fogadoth es monda
nekýk / Menýetek zelembe¹
Michoron kedeg est let volna monda
a sewlenek vra ev mielketvye²
nek hýa az miveseketh 3 fizesdmegh
15 nekýk laltalmakath kezdven az vtol
soktvl mind Az elevbeliekik · Michoron
Azerth el luttekvolna vevek kýmind
Ew penszet Elew Iwen kedeg Az elebely
ek Entezek hogý tebbeth vennenek
20 venek kedeg ewkes ký mind ew pēseth
· 3 · veven morognak vala az gazda ellen
mondvan / Ez vtolsok egý idewth miel
tek · 3 · wketh hozyank Egýeneýted kyk
viselnek napnak es hewsegnek terheth
25 es tehat w felelven egyknek monda
baratom nem tesek necked bossosagoth

¹ A szó előtt üres helyet hagyott ki a másoló, talán nem tudott kiolvasni néhány szót, ezek a párhuzamos kódexhelyeken megvannak.

² A szó előtt kikapart betűk nyoma látszik.

[illegible]

- z¹ ydeben fel veve Iesus tizenketh tanc
 ýtvaniath es monda nekýk yme fel
 megýwnk Ierusalembe · 3 · megh vegeztot
 nek mîd kyk Irvan vadnak prophetak
 5 mýa Embernek fýarol / Merth el adatik
 poganoknak es meg meucttetik es meg
 ostoroztatýk es meg pwgdestetik es mi
 vtan meg ostorozýak meg <hal> wlýk
 evteth es harmadnapon fel kel es evk
 10 Ezeknek semegýketh nem ertekvala / kedeg /
 az ige el rewytven len w twlek es
 nem ertik vala mik mondatnak vala
 len kedeg mikoron kewzeleýtene Iericohoz
 nemelý vak wlvala wt mellet kold
 15 ulvan ez mikoron halla sokassagoth elew
 mulnýa kerdezivala ini Ez volna mond
 anak <de> kedegh neký hog nazaretbely
 Iesus menne es Ewlte mondván dauid
 Fya Iesus Irgalmaz nekem es kyk elew
 20 mulnak vala feddik vala cvteth hogý
 vesteglene ev kegyed nogýal Ionkab
 wultvala · dauidnak fya Irgalmazý
 nekem Iesus kedegh meg Alvan parancz
 -ola evteth evhozýa hozný es holoth el
 25 kezeleýtet volna meg kerde evteth mond
 van mith akars tesem neked es thahat

¹ Hely van kihagyva az iniciálé számára.

Ho mona nam sog daffak is kisy mad
 -wa- mgi. is nakhai ridah dungeitay
 is ingotan lara is furati wala nakhai ukat
 -mangicibuan is mikhu -y. domi dhar ata
 dharukish lilmukh

[illegible]

- Ew monda vram hog lassak es Iesus mōda
nekŷ nezŷ / te hevkevd kedegh idwzeŷteth
es legottan lata es kvveti vala evteth / istent
nagŷeŷtvan es mīden nep hogŷ lata ada
5 diczereteth Istennek
abriel¹ angŷal kvldetek Istentul galilea
nak varasaba kŷnek neve Nazareth
Ferŷnek yedzet sŷz kynek neve Ioseph
davidnak hazabol es az siznek neve
10 maria es Az Angŷal hozŷa Bel nenven
monda · Idevzlegy malastal telŷes vr legē
te velet Aldoth legŷ te assonŷealatok
kezen / kŷket hogŷ hallotvolna megh
rettene vnekŷ besedeben es gondolya va
15 la minemv kevswneth ez volna es mōda
evnekŷ az Angŷal maria ne felŷ
merth vrnal malastot leltel² yme
meheldben fogacz es fŷat swls es ewteth
hivod Iesusnak az nagh lesen es felseg
20 fŷanak hivatik 3 vr isten adgŷa ev
adtŷanak davidnak sekŷth es orsagl
evrukke Iacobnak hazaban es ev orsaga
nak vege nem lesen / Maria kedeg mōda
az Angŷalnak Mikepen lesen ez merth
25 En feryeth meg nem esmertem es sele
lven Az Angyal monda nekŷ Senth

¹ Hely van kihagyva az iniciálé számára.

² A szó előtt kikapart betű nyoma látszik.

whit fewlynd jor colled 3 fillymk cecy
nemtoz mtd gji al mi sonusog te noid
fulaty. Hlon fyanak gijocik 3 jne te
vatorod effort ro ro as is vnsigedog
fipant fogadoth 3 17 agnak qacodhawa
maddunt cyantek mret sem gji ege abn
hfen dthctem jhnmr ttonda kdrgh
maria um vnatk jalgale kanya legu
mfm te mondasotekth

enda jful cu Tamizvaninap

mhoron dthctem m abayack dth
owok kenuck mkeny by mutalok mret
mg qvachyk ro ozaypach dogi fmbek
m k vssenk beccelent. Vlon mondom
mteck mze mmi vntek jthalnot. Te
fideq mteck dthctem fnd mg te ficut
v m p mg te ozadach m tathsal fm
btefink dthctem de te dthctem fi
teyctek vgon 3 a te tchad fiv vng
dth ctima v m mg fgm mtd Th abay
yator magatopnak fngctek fi dth fi
vngmteck qv rozda 3 mki mg v
v dth owok fiv tchak 17 v vng
v fngzypick magatopnak fngctek
mennyden qv sem rozda sem mki mg
m m mki 3 dth owok fiv m m tchak

- lelek fewlǵevl lvt tebeled · 3 · felsegnek ereǵs
arnekoz neked oz[.] az mi senthseg te twled
svletǵk · Isten fyanak hǵvatik · 3 · ıme te
rakonod Erszebet w es Az w vensegebem
5 fǵath fogadoth · 3 · ez aznak hatod hava kǵ
meddunek hǵvatik merth sem Egǵ ige nem
lesen lehetetlen Istennel Monda kedegh
maria ǵme vrnak salgalo leanǵa legen
nekem te mondasodenth
10 onda¹ Iesus ev Tanǵtvaninak
mikoron beǵvtltevǵ ne akaryatok som
orwk lennetek mikent kep mutalok / merth
meg hervastǵk w orczayokath hogǵ Emberek
nek tessenek bevteleknek · Bizon mondom
15 nektek mert megǵ vettek lvtalmokat · Te
kedeg mikoron bevǵtuls kend meg te feǵedeth
es mosd meg te orczadath ne lattassal Em
bereknek bevǵtwlw / de te Atǵadnak kǵ
reǵttekbē vagon 3 a te Atǵad kw revǵtek
20 ben latǵa es meg fczetǵ neked Ne akar
yatok magatoknak kenczeketh fvldbem ke
nczwznetek hvl rozda 3 molǵ meg Ezǵ
es hol orvok kw Assyak es el wrozyak
de kenczezǵetek magatoknak kenczeketh
25 mennǵben hol sem rozda sem molǵ meg
nem emestǵ · 3 · hol orvok kw nem Assyak

¹ Hely van kihagyva az iniciálé számára.

ee sem veroyak munt hor a te Anger' vey.
yon oth veyyon a te fivied

3 yndien monde jesus ve samjeamink
halletacot macth mondan veyyon
regijetm' beestd ee vancodatti is
gijvelisgiden valled ee eelansigediz. En
edry mondom m'itk brufetk ee eel
n'istek. Te gijetk jol al dnatk fijk
tietketh gijvelidk is maagjatek t'itk
14.

hoon eigetk. ij atiajacetmak j'ia
fi m'iciceti vagon f'ij ve mapin
fol tarmajija jodia of gonosofia is eel
nyafatia is gamosofia apur sta f'eteti
t'itk agokat fijk t'ietketh f'etam m'
Totgimatok lisen j'um de f'et'itk is
t'et'itk ee is via veylandetk t'et'itk
f'indat g'at m'it t'et'itk t'et'itk. Nam
de t'et'itk p'etamok is t'et'itk ee t'et'itk
l'et'itk ee t'et'itk. V'et'itk is
t'et'itk ee t'et'itk m' t'et'itk t'et'itk
v'et'itk t'et'itk t'et'itk t'et'itk v'et'itk.
G'et'itk t'et'itk t'et'itk m' t'et'itk
t'et'itk t'et'itk t'et'itk t'et'itk t'et'itk
m' t'et'itk t'et'itk t'et'itk t'et'itk
t'et'itk t'et'itk t'et'itk t'et'itk t'et'itk
t'et'itk t'et'itk t'et'itk t'et'itk t'et'itk

El sem wrozyak merth hol ate kenczed vag-
yon oth vagyon a te swedes

z¹ ydeben monda Iesus w taneýtvaninak
hallottatok merth mondvan vagyon

- 5 regyeknek Seresed te Baratodath es
gywlesegben vallod te ellensegedet · En
kedeg mondom nektek Seresetek ti elle
nsegteketh / Tegyetek lol az oknak kyk
titeketh gywlultek es Imagyatok titek

10 eth²

hogy legetek. ty atiatyoknak fya
ky menyekben vagon ky w napya
fel tamastyä lokra es gonosokra es essen

- 15 Igasakra es hamosokra / azert ha sereti-
tek azokat kyk titeketh seretnek mi
Ivtalmatok lesen Nem de Ieleset ezt
tesek³ ee es ha idwezlenditek Atyatok
Fyaýt csak mit testek twbbet / Nem

- 20 legyetek ti tvkelletesek vegyetek ezte
kbe ti igassagtokath ne tegyetek Ember-
eknek Elvttev hagy latassatok w tulevk
Egyeb kenth Iutalmatok nem lesen ty
Atyatoknal ky mevnnyekben vagon azert

- 25 mikoron Alamiznath tees ne <kw> kert
uly te elvtted <k> mikent tesnek a sinago

¹ Az iniciais helyét kihagyta a scriptor.

² A másoló kihagyta az egész sor további részét. Feltételezően nem tudta elolvasni a szavakat, melyek a párhuzamos kódexekben megvannak.

³ A k javított betű, de az e fölé is be van írva.

gabdan kumalasak. is vugabdan. has imo
rektor kufesufjenet: bizon mondom mterk
meg vutet ve jutalmestak. Te alamj na
rotledun kring m tudgja te balad min
tegin te jogod qon te alamjnad vutur
ben tegijn is te arjad hij katiya reontak
ben meg fizen mter is mchoren madup
um jstet mteru, kumulasak kig foz
dik imaginatien 3 vutet fizelein is
um imadotak qon katassanak mteru
tel vizon mondom mter meg vutet
jutalmestak. Te kring mteru madak
mteru qazabak fizelein is kito
are turen magjar at kiyakiti reter
teten 3 ate arjad hij reytetocin at
meg fizen mter

3 piden mteru is kiyakiti reter
kata tengent fizein is kiyakiti reter
aga feldren is kiyakiti reter reytet
muntakadun 3 kiyakiti reter kiyakiti
is kiyakiti reter kiyakiti reter kiyakiti
a tengent kiyakiti reter is kiyakiti reter
muntakadun is kiyakiti reter kiyakiti reter
tengent kiyakiti reter kiyakiti reter kiyakiti
is kiyakiti reter kiyakiti reter kiyakiti reter
is kiyakiti reter kiyakiti reter kiyakiti reter
is munda mteru kiyakiti reter kiyakiti reter
munda mteru

- gakban kepmutalok / es vczakban · hog Embe
rektvl tistesuljenek : bizon mondom nektek
meg vettek w lutalmokath · Te alamizna
teteleduen kedeg ne tudgÿa te balod mit
5 tegÿen te logod hogÿ te alamiznad rvÿtuk
ben legÿen es te atÿad kÿ latÿa revÿtuk
ben meg fizeti neked / es michoron imadtok
nem lestek mikenth kepmutalok kÿk sere
tik sinagogakban · 3 · vczakak segeletin al
10 van ymadkokath hogÿ latassanak Emberek
tlv Bizon mondom nektek meg vettek
lutalmokath · Te kedeg mikoron imadādas
mēnÿbel hazadnak segeletebe es Aÿto
bel tewen Imagÿat A te Atÿadath rewÿ
15 tekben · 3 · ate atÿad kÿ revÿtekben latÿa
meg fizeti neked
z¹ ydeben mikoron / est / letvolna heÿo
vala tengernek kezepin es Iesus win-
aga fvldwn es latvan wketh weczben
20 munkalkodvan es ellenek valo sel vala
es Eÿnek neged horayan lwe hozÿayok
a tengeren larvan es el akara wkek
mvlñÿa es Thahat wk hogÿ latak wteth
tengeren larnÿ aleytak sellyetnek lēni
25 es fel wultenek mert mind latak wtet
es meg yedenek 3 legottan sola wuelek
es monda nekÿk : Bÿzyatok merth ² En vagÿok

¹ Hely van kihagyva az iniciálé számára.

² A szó betoldójellel jelölt sor alatti betoldás. Egy – talán kihúzott – betoldójel az En után is látszik.

- ne feljetekek es be mene w hozjāyok a
 hejōba es a sel meg sonek es wnembenēk
 lonkab retteknek vala mert wnekj̄k sem
 ek meg vakoltvala es holoth altal mētek
 5 volna · lvtanak genezareth fvldebe es
 meg sallanak es holoth kv mētekvolna
 hejābwł legottan meg esmerek wteth
 · 3 · meg folyvan¹ mind az videketh · kezdet
 ozokath kj̄k gonozswł valanak kvrnl
 10 viselni hvl halj̄ak vala wteth lenni es
 vala hova bel megj̄en vala vczakba avagj̄
 Falukba a vagj̄ varasokba betegekekth vcz
 akban tesnek vala es esedeznekvala w
 nekj̄ hogj̄ csak wltezetenek peremeth
 15 tapastaln̄yak es valakj̄k tapastalyak
 vala evteth idwzulnek vala
 z² j̄deben vitetek Iesus lelektvl pus
 taba hogj̄ kesertetneyek³ Ewrđwgtul
 Es mikoron bevj̄twłt volna negven napok
 20 ban es negven Ej̄yel az vtan meg ehez
 ek es kesertw hozj̄a menven · monda
 nekj̄ ha lstennek f̄j̄a vagj̄ mongj̄ad hogj̄
 Ez kwek kenj̄erekke legj̄enek kj̄ felelvē
 monda Irvan vagj̄on hogj̄ Nem csak
 25 kenj̄erel el Ember / de minden Igeben

¹ Az y sor fölōti beszúrás.

² Hely van kihagyva az iniciálé számára.

³ Az utolsó e az y fölē van beszúrva.

tiy istumut sayabot saemayot Tiyat fi
vix vixeth vixeth a jenth vaxofa is
allata vixeth templomak oomijara is
monda mti / qa istumut vaxi ffa
berjagad te magadati mti mti
vaxijon mti v angulmak papa
ngolth te colad3 fiazle vixmk tegidat
te calantana kude magus scitad te ta
oabari monda mti ising nfiu te
van pagijon. mti feficad te vaxi
fhanat. fmg fte vix vix vix
vix ingin magad berjagad is mti
mti vixatnak mindon ofatit is
te digirfagat. 3 monda viti fte
kith mti mti abari. mti is mti
fmg imadandab Taban mondamti
kfiu. Amijal Gachanay mti mti
vaxijon te vaxi mti mti mti
vixi mti mti fialat. Taban
vix vix vix mti Gachanay is mti
te vix mti mti mti is fialat
nabala mti

- kÿ Istennek saÿabol sarmazyk Tahat fel
veve wteth wrdwg A zenth varosba es
allata wteth teiplomnak oromÿara es
monda nekÿ / ha Istennek vagÿ ffÿa
5 boczassad te magadath / mert Irvan
vagÿon / merth w angelinak para
nczoltth te rolad ð kekezbe viznek tegedeth
ne talantana kwbe megmeg sertted te la
badath / monda nekÿ esmeg Iesus Ir
10 van vagÿon · Nem keserted te vrath
Istenedet · Es meg fel veve wtet wr-
dwg ÿgen magas hegÿre es mutata
nekÿ vilagnak minden orsagÿk es
w diczwsegeketh ð monda nekÿ Eze
15 keth mind neked adom / ha le esven
Engem ymadandas Tahath monda nekÿ
Iesus · Menÿel Sathanas merth Irvā
vagÿon te vrath Istenedeth ymadad
wnekÿ maganak solgals Tahath
20 wteth wrdwg meg hagÿa es yme
Elew Iwenek Angyalok es solgal
nakvala nekÿ

[illegible]

- z¹ ideben monda Iesus Az w Thanÿtvāinak
mikorön Ivuend Embernek fÿa w fulse
egeben es ev angelÿ mind ev vele · Tahath
wl ev fvlsegenek sekÿn es gÿwtetnek ev
5 eleÿbe mīden nemzetek es el valastÿa wket
egÿmastul mikent az wrizw kvlen valastÿa
w Iuhath evrukkul · 3 · allath es Iohokath
logra es az wruketh kedeg balra / Tahat
mond a kÿralÿ azoknak kÿk wnekÿ logÿ
10 ara lesnek Ivÿyetek En Atÿānak aldotti /
bÿrÿatok tinektek gÿartoth orsagoth vila
gnak serzesetvl fogvan / merth <eze> Ehe
zem es Ennem adatok · Somehozam² es
Enekem Innom adatok Idegen valek es bel
15 fogadatok Engem es mezeÿtelen valek es
bel fevdezetek Engem es betek valek es
meg latogatatok Engem / Tvmleczen
valek es Enhozÿam Iwetek Tahath fel
elnek Az igazak mondvan / vram mikorō
20 teged ehnek lattunk es eltettvnk teged
Somehnak es italt adank neked mikorō
teged Idegennek latank es befogadank
teged vagÿ meseÿtelen es befvdwzenk
teged A vagÿ mikorön teged betegen latāk
25 vagÿ Temleczen es hozÿad Iwenk es felel
ven A kÿral monda nekÿk Bizon mōdom
nektek vala mig tettetek egÿÿknek

¹ Hely van kihagyva az iniciálé számára.

² Az *e* o-ból javított betű.

- Ez kysseb atyamfyaÿ kezzvl nekem tettetek
Tahath mond azoknak es kÿk wnekÿ · Balÿa-
-ra lesnek tavezÿatok el atkoztak En tvlem
evruktvzben kÿ gÿartvan vagÿon wrdugek
5 nek es w Angÿalinak merth ehezem es
nem adatok Ennem Somehozam es nem ada
tok nekem Innom Idegen valek es bel nem
Fogadatok Engem / mezeÿtelen es Engem
nem fvdvzetek betegh es temlvczben va-
10 lek es Engem meg nem latatok Tahath
Felelnék nekÿ evkes mondvan · vram
mikoronteged lattvnt ehnek vagh
Somehnak vagÿ Idegēnek vagÿ mez
eÿttelen vagh betegen vagÿ Tenlvcz-
15 ben es nem solgaltvnt neked Tahad
felel wnekÿk es mondvan Bizon mōd
om nektek vala mÿg nem tették Egg-
yknek ezeknek kyssebinek nekem sem
tették es elmēnek ezek wruk kenba
20 Az¹ ygazak kedegh wruk eletbe

¹ A szó a sor elején a bal margóra van írva.

3. ydeler mityen bel muntelna
Jesús kunselante mag yndele mnd
as vandel moudan si si a magt mnd
ipak vande, Ez Jesús galileay hafaroth
hul vde propete is bel mome Jesús
Jherumt templumale no the vopisimul
dandest is vranker is templumal is
pandvabestnek afelotest, galambestek
arvelstnek setekel is dengk is mouda
m sijk vran vengien si hafam ymad
paget hafamk muezhtijk si kidegt
vot eblongestnek frengija tottek is
munt is kengija is templumale vnt
ok fautek is magt vengista vnt
latere kidegt paget nak sijdelen is
mestek. Solabast sijk si is tem
plumale vnde gijemistek offanna
david sijanak mag morthemk is
moudanek m sijk galles mnd isok
moudanek m sijk Jesús kidegt mouda
m sijk vengijamal arugi mnd oclasta
ok mnd gijemistek is len

- z¹ ydeben mikoron bel mentvolna
 Iesus Ierusalembe meg Indula mīd
 Az varas mondvan kŷ Ez · a nepek mōd
 ŷak vala / Ez Iesus galileaŷ nazareth
 5 bwl valo propheta es bel menve Iesus
 Istennek templumaba ees kw wzvŷ mīden
 Arulokath es vevuketh az templombol es
 penczvaltoknak astalokath galambokath
 arwloknak sekeketh el dwŷte es monda
 10 nekŷk Irvan vagŷon En hazam ymad
 sagnak hazanak neveztetŷk tŷ kedegh
 wtet tolvaŷoknak kwtŷaŷa tvttetek es
 menek w hozŷaŷa az templomban vak-
 ok santak es megh vigasta wketh
 15 latvan kedegh papoknak feŷedelmi es
 mesterek / chodakath kŷketh ten es tem-
 plombeli wulte gŷyermekeketh · Ossanna
 Daud fŷanak meg merthwnek es
 mondanak nekŷ hallod mith ezek
 20 mondonak² nekŷ Iesus kedegh monda
 nekŷk bizonyŷaval avagŷ nem olvasta
 tok merth gŷyermekeknek es len

¹ Hely van kihagyva az iniciálé számára.

² A második o betoldójellel jelölt, sor fölötti betoldás.

begetnek fájatlat antekellat diaga
nek is vefet, megis fagyan el ke
munka a vefetel a vefetel is, ott
lakozt is társasjaval vefet, jhen
mek vefetnek

3 ydalon munkat jefust meg
vot is phariseus mondvan mester
jhanfegeth akeront eules vatanunk
eti fclalon monda mijk Gony nem
jzth is parafna jhanfegeth kerel is
jhanfegeth mijk nem adatik gann
rjak jony profetae anith miker
velet jony Cizmek jafaban garu
napal is garu tijnit ygen lifen
Pabermek fja fulmek jviden garu
napal is garu tijnit. jhanfegeth
munka munka fefjajak fel fullmek
Ez munkat is fahofatjak vefet
munka vefetnek magpato jony
jvidenfiden is jny vefet begynem

- Sopoknak sajakbol tevkellellet diczer
nek es wketh megh hagwan el kw
menne A varasbol betanyaba es oth
lakoze es Tanejtyavala wketh Isten-
5 nek orsagarwl
z¹ ydeben menenek Iesushoz meste
rek es phariseosok mondvan mester
Ielensegeth akarwnk tuled latnwnk
ky felelven monda nekjk Gonoz nem-
10 zeth es parazna Ielensegeth keres es
Ielensegh nekj nem adatik hanem
csak Ionas prophetae merth miket
wolt Ionas Cetnek hasaban haru
nappal es haru Eyyel ygen lesen
15 Embernek fya fuldnek sveben haru
nappal es haru Eyyel · Iteletben /
<nimiuen> niniven ferfyak fel kellnek
Ez nemzettel es karhoztatyak wtet
merth gywtruk magokath / Ionas
20 hirdeteseben es yme twb hogynem

¹ Hely van kihagyva az iniciálé számára.

Jonas es duka pyralm affonij fil fil
Thiliden es muntret es hochstetija
vht mnt feldnek vegernt mnt
Gat-nunak bulqfeger hallenja es
ym es hnt gott mnt Geronen
milon treg fidegi fidefiter sellu
the munt emberul jar faral geliten
miregelnath husem es mnt lip
Tahath munt reychthe gafamba!
noit the Tultm Jonen the vech
welen seipwnt fidefiter es fidefiter
ten zahat mnt es fidefiter
es gnt fidefiter nalanet alnethen
es the mnt oth lathnak es afnek
es embernek vnt gonobak chosch
etud ygi liden es gonob mnt
nt dnt vnt fidefiter fidefiter
tata ym es dnt es dnt
fidefiter alnethen vnt fidefiter
fidefiter es mnt fidefiter
ym te dnt es dnt

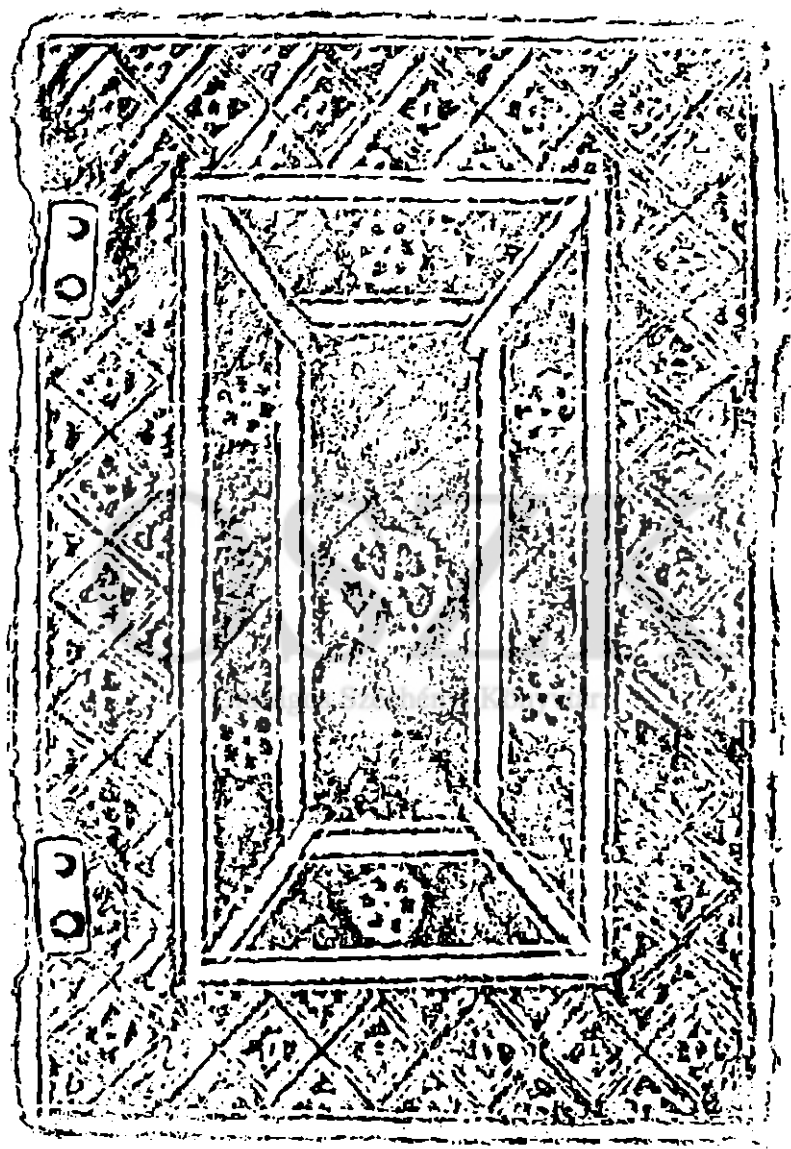
- Ionas ez Austri kýralne assony fel kel
Iteletben ez nemzettel es karhoztatya
wket mert fvldnek vegerwl lwth
Salomōnak bulczeseget hallānya es
5 yme ez twb hogy nem Salomon
micoron <teged> kedegh fvrtezetes sellet
kw menēd Emberbul Iar saraz heleben
nyvgolmath keresven es nem lel
Tahath mond teryekbee hazamba hō
10 neyt kw Iuttem Ivuen Ieli wteth
wresen seepruvel tisteytvan es Ekesey
tven tahat megyen es fogad¹ Egy
eb het <.>² selletet nalanal alnokbakoth
es bel mēven oth lakoznak es lesnek
15 az Embernek vegy gonosbak Elvbbý-
eknel ygý lesen az gonoz nemzet-
nek · Meg wneký sokassagnak sol-
-taba / yme w Annya es Atýafyaý
kwwul all<o>nak vala keresven neký
20 soltokath es monda kedeg wneký
yme te Annýad es te Atýadfyaý kwn

¹ A d előtt paca van.

² Egy elrontott, halvány betű látszik.

Handwritten text in a cursive script, likely a library stamp or signature. The text is partially obscured by a large, dark, irregular shape at the bottom. A faint watermark "OSZK" is visible in the background.

A hátsó kötéstábla előzéklapja

A kódex hátsó kötéstáblája

Az írás belüli, jelei gyakran az eredeti kéziratban is igen halványak, kifakultak. Így ezek nyomdatechnikailag a fényképen nem reprodukálhatók. Átiratunk természetesen a hasonmásan nem vagy alig látható jeleket is tartalmazza.

ISBN: 963 7530 36 3

ISSN 0237-644X

Felelős kiadó: Benkő Loránd

Felelős szerkesztő: Benkő Loránd

A kiadvány a TEXTEDITOR Bt. gondozásában készült

93/1278 Franklin Nyomda, Budapest

Felelős vezető: Mátyás Miklós igazgató

Példányszám: 400

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár